

نامه

تاتارستان

مشهد

وابسته به اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی جمهوری اسلامی ایران
دوره جدید / شماره ۳۹ / مرداد و شهریور ۱۳۹۶

گام‌های جدید به سوی بازار روسیه

یادداشت تفاهم همکاری بخش خصوصی خراسان رضوی و جمهوری تاتارستان

نقد برنامه‌های اقتصادی دولت یازدهم و انتظارات از دولت دوازدهم
در گفت و گو با هیات نمایندگان اتاق خراسان رضوی

TATARSTAN

Population — 3.9 million
Area — 67 836.2 km²

اجماع بین مسئولان استان در حوزه سرمایه گذاری وجود ندارد
اقتصاد روسیه و روابط دو جانبه با ایران و جهان
بررسی وضعیت خشکسالی در استان در گفتگو با پژوهشگران آب و توسعه
گزارش از تجارت خارجی خراسان رضوی در سه ماهه اول

Helsinki
1 493 km

Gate
to the Baltic Sea

Kazan

Moscow

Astana
1 564 km

Berlin
2 326 km

Gate
to the Caspian Sea

Budapest
2 248 km

Gate
to the Black Sea

Tashkent

We make it possible

We make the future

HUTCHINSON
WORLDWIDE
&
PART LASTIC
GROUP

JV

HUTCHINSON® PART LASTIC®

Since 1853

Since 1981

ما آینده را میسازیم

بزرگترین تولیدکننده قطعات صنعتی لاستیکی در ایران خودرو (ساپکو)، سایپا (سازه گستر)، رنو پارس، کرمان خودرو و... در استان خراسان دارای گواهینامه های بین المللی استاندارد ISO TS 16949:2009 و استاندارد ISO 9001:2008 و دارای گرید A ساپکو شریک تجاری شرکت هاجینسون فرانسه

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر، خیابان فتحی شقاقی، میدان سلماس، جنب بانک ملت، شماره ۴
 تلفن: ۰۲۱-۸۸۰۰۱۹۵۴-۵   شماره: ۰۲۱-۸۸۰۲۳۴۷۱
 کارخانه: خراسان رضوی، چناران، شهرک صنعتی چناران، بولوار صنعت، نبش صنعت ۱۷
 تلفن: ۰۵۱-۴۶۱۳۹۱۷۱   شماره: ۰۵۱-۴۶۱۳۹۱۷۲

www.partlasticgroup.com

NANO O TEX

نسل جدید
دستمال کاغذی

ناپودکننده عوامل میکروبی و بیماری زا
اولین و تنها دستمال کاغذی تولیدشده با فناوری نانو در دنیا

در آرشیا؛ شرط استخدام سوء پیشینه است

تولید کننده برتر زیتون؛ روغن و فرآورده های زیتون
www.arshiaolive.com

✦ **۱۶ مهر** روایت کار آفرین مشهدی که برکت بر سفره محکومان نشانده خبرگزاری مهر: یک کار آفرین مشهدی با ایجاد اشتغال برای آسیب دیدگان اجتماعی برکت را بر سفره خالی خانواده های محروم آنان نشانده و عطر و بوی نان را در فضای خانه هایشان پراکنده کرده است. به گزارش خبرنگار مهر، علیرضا نبی نمونه ای از کار آفرینان موفق این مرز و بوم است.

✦ **ایران** محکومان دیروز، متخصصان امروز کار آفرین برگزیده امروز همان پسرک روزنامه فروش و واکسی دیروز است. وی مفتخر است کارخانه های عظیمی را به بار نشانده که شرط استخدام در آنها، سوء پیشینه است. زنان و مردانی چرخ این کارخانه ها را می گردانند که جرمی در کارنامه زندگی آنها ثبت شده اما حالا مدیران و متخصصان این جامعه را تشکیل داده و به شایستگی نشان داده اند کافی است همت به خرج داد تا سیاهی های زندگی، جایشان را به سپیدی هادهند.

✦ **اشتغال راه بازگشت محکومین به جامعه**

پیشگیری از ارتکاب جرم یکی از مباحث مهم در حقوق جزا و جرم شناسی و یکی از دغدغه های مهم در جامعه است. یکی از راه های پیشگیری، حمایت از مجرمین پس از آزادی از زندان است. این امر به دو دلیل حائز اهمیت است. اول آن که این افراد به لحاظ اجتماعی و اقتصادی قشری آسیب پذیر هستند و دوم این که احتمال بازگشت به چرخه جرم در این افراد زیاد است.

طبق آخرین آماري که مسئولین ارائه داده اند، ۲۵ درصد از کسانی که از زندان آزاد می شوند، دوباره به زندان بازمی گردند که این می تواند معضلی بزرگ برای جامعه باشد. اشتغال زایی را می توان یکی از مهم ترین راهکارها برای حمایت از محکومین دانست.

✦ **۱۶ مهر** مردی که فقط رنج دیده ها را استخدام می کند آدم هایی مثل علیرضا نبی چشم هایشان را شسته اند و نگاهشان را صیقل داده اند تا به کسانی سود برسانند که همیشه دست رد به سینه شان خورده است. کارخانجاتی که علیرضا نبی، بانی راه اندازی اش بوده، حالا صادر کننده زیتون ایرانی به دنیاست که خودش این موفقیت را به همت آدم هایی رنج کشیده که با معجزه محبت و احترام، خود را سرباز وطن می دانند ربط می دهد.

تولید انواع پودرهای معدنی
باریت ، بنتونیت ، کائولن
کربنات کلسیم و دیاتومیت

اولین دریافت کننده CE اروپا

برای محصولات خود در ایران

این واحد تولیدی توانسته با خواست خداوند متعال با بکار گیری بیش از ۳۵ نیرو مجرب و با ۱۰ سال سابقه ی درخشان فعالیت در زمینه فرآورد های معدنی بصورت مستقیم و غیر مستقیم اشتغال ایجاد کند. تولید انواع پودر های معدنی از قبیل بنتونیت ، باریت ، کائولن، تالک، دیاتومیت و خاک بستر در این شرکت با دستگاه های جدید مکانیزه روز دنیا وبا بهترین کیفیت انجام می شود و افتخار انجام خدمات پودرمعدنی شرکت های نفتی، گازی، گندله سازی، سد سازی، کاشی و سرامیک و غیره را داریم .

مشهد ، کلاهدوز ۳۴/۱، پلاک ۱۶

☎ ۰۲۱۸۹۷۷۵۸۴۸ ☎ ۰۵۱۳۷۱۳۴۳۳۴
☎ ۰۹۱۵۳۳۲۸۰۵۴ ☎ ۰۹۱۵۱۱۰۱۲۷۶

info@powderco.ir
www.powderco.ir

شرکت خدمات بیمه ای
نیک تدبیر ایرانیان

نماینده رسمی شرکت سهامی بیمه ایران - کد ۳۲۰۸

ما خود را برای خدمت به هموطنان عزیزمان مهیا ساخته ایم ...

بیش از هشتاد سال تجربه شرکت سهامی بیمه ایران و

حسن اعتماد شما ما را به تحقق آرزویمان که خدمت به شماست امیدوار می کند.

تلفن : ۰۷۱ - ۳۷۶۴۶۴۷۰
۰۹۱ - ۳۷۶۷۶۷۹۰

آدرس : مشهد - بلوار خیام - خیام جنوبی ۱۰
ابتدای زنبق - پلاک ۱۰ - طبقه ۳

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

نامه

تاقبازگان

مشهد

شماره ۳۹ / مرداد و شهریور ۱۳۹۶

« یادداشت

دولت دوازدهم، بخش خصوصی، انتظارات و مطالبات / ۱۰

« گزارش ویژه

نقد بر نامه‌های اقتصادی دولت یازدهم و انتظارات از دولت دوازدهم
(گفت‌وگو با اعضای هیات نمایندگان اتاق مشهد) / ۱۱
نشست مشترک روسای اتاق‌ها با استانداران و معاون اول رئیس‌جمهور / ۱۶
گزارشی از سی و نهمین و چهلمین شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی / ۱۸

« تجارت خارجی

امضای یادداشت تفاهم همکاری بخش خصوصی خراسان رضوی و جمهوری تاتارستان / ۲۰
جمهوری تاتارستان در یک نگاه / ۲۲
اقتصاد روسیه و روابط دوجانبه با ایران و جهان / ۲۴

« پرونده ماه (آب)

با فناوری‌های نوین باید به کشت دیم بازگردیم (گفت‌وگو با دکتر جواد طباطبایی) / ۳۰
ضعف مدیریت و بی‌توجهی به آموزش با نگاه سنتی به کشاورزی از عوامل مؤثر در تشدید بحران آب در ایران
(گفت‌وگو با پروفسور محمد پسرک لی) / ۳۲
وضعیت کلی منابع آبی خراسان رضوی / ۳۳

« مقالات

تجربه سایر کشورها در جذب سرمایه / ۳۴
جاده ابریشم جدید کمربند رونق منطقه / ۳۶
چالش بهره‌وری / ۳۸
پیش‌بینی تولید ناخالص داخلی ایران و کشورهای منتخب / ۴۰
ارزیابی عملکرد ضرورت سازمان‌های دولتی غیردولتی برای بهره‌وری دستیابی به اهداف / ۴۲
جایگاه ایران در شاخص ادراک فساد / ۴۴
از بیل گیتسل تا لیونل مسی (با نیکوکاران معروف جهان) / ۴۶

« گفت‌وگو

مسئولیت اجتماعی کارآفرینان، سنتی دیرینه با رویکردهای جدید / ۴۸
چالش‌های اقتصادی ایران و نگاهی به نظام بانکی (گفت‌وگو با سید محمد بحرینیان) / ۵۲

« میزگرد

اجماع بین مسئولان استان در حوزه سرمایه‌گذاری وجود ندارد (میزگرد برگزار شده در اتاق مشهد) / ۵۶

« گردشگری

رشد گردشگری ایران در ۲۰۱۷ / ۶۰
راه‌نامه‌ای برای توسعه گردشگری مشهد / ۶۶

« معرفی تشکل‌های وابسته به اتاق

انتظار ما از اتاق کاهش تصدی‌های دولتی و افزایش اختیارات تشکل‌ها است / ۶۸
کشت ارگانیک آینده‌ی بدون سم در کشاورزی / ۷۲

« اخبار اتاق

هم‌اندیشی تشکل‌های وابسته اتاق با رئیس‌اتاق ایران / ۷۶
همراه با اتاق در سه ماه نخست سال جاری / ۷۸
مروری بر تاریخچه اتاق تجارت مشهد / ۸۶

« آمار و قوانین

گزارش تجارت خارجی خراسان رضوی در سه ماه اول سال جاری / ۸۸
نمایشگاه بازرگانی، صنعت، معدن، گردشگری و حمل‌ونقل و کشاورزی / ۹۲
آئین‌نامه اجرای ماده ۱۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار / ۹۴

صاحب‌امتیاز:

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

رئیس شورای سیاست‌گذاری:

مهندس غلامحسین شافعی

شورای سیاست‌گذاری:

مهندس غلامحسین شافعی

مهندس حسین محمودی

مهندس سید محمد بحرینیان

محمدحسین روشنگر

مهندس علی کبیر

حمیدرضا شوشتریان

همکاران تحریریه این شماره:

دکتر علی مختاری

دکتر جواد طباطبایی

ناصر شعرافیان

مهندس سید محمد بحرینیان

سردبیر:

حمیدرضا شوشتریان

مدیر اجرایی:

غلامرضا عطایی

سرپرست گروه خبر و گزارش:

حسین کوه‌زاد

همکاران خبر:

ف. مصطفوی

فریبا قاسم‌زاده

ابودر اخلاق دوست

فاطمه آستانی

محمد پارسا

رضا قدسی

طراحی جلد و صفحه‌آرایی:

سید حسن موسوی

گروه ترجمه:

زهرا پزشکی

ویرایش:

احمد حسین زاده

عکس:

محمد سعید شاکری

رضا عباسی

امور بازرگانی: محمد سعید شاکری

تلفن: (داخلی ۲۲۰) ۰۵۱۳۲۲۵۲۰۹۲

نشانی: مشهد، خیابان امام خمینی، مقابل بانک ملی مرکزی

تلفن: ۰۵۱ - ۳۲۲۱۶۰۰ - ۳۲۲۵۲۰۹۱

mccima.com

info@mccim.com

شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۸۲۵۵۵

امور چاپ: چاپخانه قرآن کریم

نشریه اتاق در ویرایش و کوتاه کردن مطالب دریافتی آزاد است.
نوشته‌ها و عقاید نویسندگان الزاماً دیدگاه نشریه نمی‌باشد.

غلامحسین شافعی؛ رئیس اتاق ایران

دولت دوازدهم، بخش خصوصی، انتظارات و مطالبات

دولت دوازدهم به زودی با پشتوانه حمایت قاطع مردمی آغاز به کار می‌کند و بدیهی است که اشخاص، نهادهای مردمی و به‌ویژه تشکل‌های اقتصادی براساس عملکرد چهارساله گذشته و ضرورت‌های چهار سال آینده، انتظارات و مطالبات خود را از دولت محترم بیان می‌کنند.

در این شرایط، خطیرترین وظیفه رئیس‌جمهوری انتخاب کابینه‌ای شایسته برای ادامه برنامه‌های کارآمد گذشته است و بدیهی است قدرت دولت برای گشودن بیشتر راه توسعه بیش از هر عامل بستگی به یگانگی فکری در تصمیم‌سازی تیم کابینه دارد. این اجماع باید حول سیاست‌های بنیادی، کاهش تصدی‌گری دولت و بهره‌گیری از توان بخش خصوصی شکل گیرد. اتاق ایران به‌عنوان مشاور قوای سه‌گانه، برای بهبود فرآیند انتخاب اولویت‌های بخش خصوصی در زمینه تدوین برنامه جامع اقتصادی، بهبود محیط کسب‌وکار، کاهش نرخ سود بانکی، گسترده کردن پایه‌های مالیاتی و رعایت عدالت و نظم دهی مالیاتی، خروج دولت از تصدی‌گری، بالا بردن سهم بخش خصوصی از اقتصاد و مبارزه با قاچاق را به‌طور جدی مطرح کرده است.

موضوع دیگر، کمک به بهبود مناسبات خارجی و فراهم کردن بستر سیاسی فعالیت سرمایه‌گذاران خارجی در کشور است که می‌تواند به‌نوبه خود محرک تولید و اشتغال گسترده‌تر باشد. انعقاد قرارداد اخیر مهم همکاری در حوزه نفت و گاز با یکی از شرکت‌های توانمند اروپایی علی‌رغم فشار و ممانعت خارجی از یکسو و برخی دیگر در داخل که با حمایت کامل نظام، عملیاتی می‌شود، این پیام را منتشر نمود: زمان آن رسیده که سیاست در خدمت اقتصاد باشد؛ بنابراین می‌توان ادعا داشت در ارتباط با بهره‌گیری از فرصت‌های پیش‌آمده برجام می‌توان عملکرد بهتری داشت، هر چند به دلیل ساختار اقتصادی بیمار و ناکارآمدی بخش‌های مختلف و تعدد مراکز تصمیم‌گیری در حوزه مسائل اقتصادی و فضای نامناسب کسب‌وکار و بدعهدی‌های آمریکا، بهره‌گیری از این فرصت‌ها بسیار دشوار شده است.

موضوع صادرات و جذب سرمایه‌گذاری و تعامل با اقتصاد جهانی که باید بر ارتقای تولید داخلی تکیه داشته باشد، موضوع بعدی است. با توجه به کاهش توان خرید جامعه که همچنان کمتر از ۱۰ سال پیش برآورد می‌شود، باید ضمن توجه به ظرفیت‌های داخلی، صادرات را در اولویت قرار داده و با اعمال مشوق‌های لازم، صادرات را نوک پیکان حرکت و تولید و برنامه‌ریزی‌های بلندمدت خود قرار دهیم.

در حال حاضر سهم ایران از تجارت جهانی با انکاب به اماره‌های موجود در سال ۲۰۱۵ در حدود ۰٫۳۵ درصد بوده که بدون احتساب نفت به‌مراتب بدتر شده و به رقم ۰٫۲۴ درصد می‌رسد. آیا ظرفیت‌های ایران با چنین جایگاهی از اقتصاد همخوانی دارد؟

موضوع دیگر اهمیت جذب سرمایه، دانش و مشارکت ایرانیان خارج در بهبود وضعیت اقتصادی کشور است. درگذشت اسفناک دانشمند جوان ایرانی، پروفیسور مریم میرزاخانی که آوازه جهانی داشت موجهی از ابراز همدردی و تأسّف گسترده مردم را رقم زد و بار دیگر ضرورت قدردانی و استفاده از سرمایه‌های معنوی و فکری ایرانیان خارج از کشور را در صدر توجهات قرار داد. مطالبه‌ای که دولت دوازدهم را به فراهم کردن شرایط مناسب برای تدوین برنامه‌ای دقیق و غیر تبلیغاتی با ایجاد پل ارتباطی با ایرانیان خارج از کشور فرامی‌خواند.

بدیهی است بخش خصوصی در مقام ایفای مطالبات پیش‌گفته، خود را از دولت جدا ندانسته و بر رسالتی که بر دوش دارد آگاه بوده و انتظار دارد سایر قوا نیز با پشتیبانی بیشتر از دولت منتخب موجب سازندگی، رونق و رفاه بیشتر مردم شریف ایران و دستیابی به اهداف بلند توسعه گردند.

در گفت‌وگو با اعضای هیات نمایندگان اتاق مشهد مطرح شد:

نقد برنامه‌های اقتصادی دولت یازدهم و انتظارات از دولت دوازدهم

حسین کوهزاد

مناسب را انجام می‌داد. نرخ سود بانکی نیز از دیگر معضلات اقتصادی در دولت یازدهم بود که همچنان لاینحل باقی ماند. نرخ سود بانکی کنونی هزینه مالی به تولیدکنندگان وارد می‌کند و زمانی که نرخ سود بانکی ۱۸ درصد تعیین می‌شود عملاً حدود ۲۲ درصد بهره بانکی از تولیدکنندگان دریافت می‌شود، بنابراین هزینه تمام شده محصولات تولیدی افزایش می‌یابد و امکان رقابت در بازارهای بین‌المللی را نخواهد داشت. در کشورهای مختلف نرخ تورم با یک افزایش معقول چند درصدی نرخ تسهیلات بانکی را تعیین می‌کند. این معضل اقتصادی نیز در دولت یازدهم همچنان لاینحل باقی ماند.

محمد حسین روشنگر

دلواپسان آمریکا و ایران مانع تحقق کامل برجام

دولت یازدهم که با شعار ایجاد تفاهم با دنیا به منظور شکستن تحریم‌ها از یک طرف و کاهش نرخ تورم داخلی از طرف دیگر پیروز انتخابات شد در هر دو مورد به توفیق رسید، لیکن تحقق موارد یاد شده که شاخص شعار آقای روحانی در انتخابات دوره یازدهم بود خود در مواردی باعث اشکالات دیگر شده که دولت موفق به مهار آن نشد، به عنوان مثال کاهش شدید تورم باعث ایجاد رکود و بیکاری و کم رونق شدن کسب و کار گردید و انتظار می‌رفت امضای توافق هسته‌ای که با نرمش قهرمانانه ایران سربلند و با هدایت مقام معظم رهبری محقق شد و همچون پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی امام خمینی (ره) اقدامی بسیار مهم و بزرگ بود، دست دولت را در اجرای برنامه‌های اقتصادی باز گذارد اما علی‌رغم نظر موافق مقام معظم رهبری، مخالفت‌های شدید دلواپسان ایران و آمریکا به ویژه پس از روی کار آمدن

دیر زمانی تا آغاز به کار دولت دوازدهم باقی نمانده و این دور فرصت جدیدی است برای دکتر روحانی تا برای تکمیل برنامه‌های محقق نشده دولت یازدهم و تحقق وعده‌های انتخاباتی این دور که به تایید اکثریت قاطع مردم در اردیبهشت ماه جاری رسیده، اقدام عاجل نماید. چالش‌ها و نقاط قابل نقد گذشته و البته انتظارات از آینده جدا از موفقیت‌های غیر قابل انکار دولت یازدهم موضوعی است برای گفتگو با تعدادی از هیات‌نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان خراسان رضوی که همگی از فعالین اقتصادی و کارآفرینان با سابقه می‌باشند. این گروه از نمایندگان ضمن آنکه به کارنامه دولت یازدهم نمره قبولی می‌دهند، گلایه‌هایی را نیز از شرایط اقتصادی کشور دارند، گلایه‌هایی که امیدوارند در دولت دوازدهم محلی از بیان مجدد نداشته باشند. با هم این گزارش را که به صورت فردی تهیه شده و شرکت کنندگان به دو پرسش ما پاسخ داده‌اند، مرور می‌کنیم:

● مهمترین نقاط قابل نقد اقتصادی دولت یازدهم در حوزه کاری شما چه بوده است؟

حسین محمودی خراسانی

عدم توجه کافی به یکسان سازی نرخ ارز

دولت یازدهم متأسفانه طی چهار سال گذشته نسبت به یکسان سازی نرخ ارز توجه لازم را مبذول نداشت و عملاً وضعیت نظام ارزی کشور مانند گذشته باقی مانده است. انتظار می‌رفت که دولت یازدهم با نگرشی اقتصادی و بدون محافظه کاری در مورد این پدیده بزرگ اقتصاد ایران تصمیم‌گیری لازم و

را تا حدودی به سرانجام رساند و ثانیاً سعی در افزایش قدر السهم وام های مسکن در هزینه خرید یک واحد مسکونی نمود اما به دلیل رکود حاکم بر کل فضاء کسب و کار این برنامه نتوانست به درستی عمل کند و رکود بیش از چهار ساله این بخش را پایان دهد و یا وزارت رفاه کار و امور اجتماعی نتوانست با ارائه یک برنامه مشخص و عملیاتی حداقل سطح بیکاری را ثابت نگه دارد و متأسفانه با افزایش نرخ بیکاری به ویژه در گروه های مخاطب جوان مواجه شدیم. البته نباید این نکته را از یاد برد که دولت موظف به پر کردن شکاف نیروی کار و اشتغال مورد نیاز تحمیل شده از دوره ی گذشته نیز بود که علی رغم بهبود نسبی این حوزه تکاپوی نیاز جامعه را نداشت.

رضا حمیدی

فشار مالیاتی بر روی تولید کنندگان شاخص

در خصوص نقاط ضعف اقتصادی دولت یازدهم می توان به موارد زیر اشاره نمود:
- عدم توان کنترل و جلوگیری از قاچاق کالا به خصوص کالای مشابه ساخت داخل در حد مطلوب

- عدم توان کنترل واردات و تعدیل آن با توجه به تولیدات مشابه داخل
- فشار مالیاتی بر روی تولید کنندگان شاخص و عدم توان کنترل و وصول مالیات از مالیات معافان سابق و مالیات گریزان که فشار روی مالیات دهندگان عادی را افزایش داده است.

- عدم توجه و تعیین و پرداخت سریع جویز صادراتی و تسهیلات بانرخ مناسب و کافی به صادر کنندگان که موجب تشویق و گسترش صادرات می گردد.
- هدایت و راهنمایی علاقه مندان به سرمایه گذاری و تولید به مواردی که کشور نیاز و کمبود دارد.

محمود سیادت

اقتصاد نیازمند جراحی با همراهی کل حاکمیت

اگر به صورت تیمی بخواهیم عملکرد کابینه اقتصادی دولت یازدهم را مورد نقد قرار دهیم یک نظر می توانیم داشته باشیم اما اگر بخواهیم به صورت بخشی به مساله نگاه کنیم ارزیابی ما متفاوت خواهد بود.

در نگاه تیمی، من عملکرد دولت یازدهم را نسبتاً موفق می دانم و این رای نه به خاطر موفقیت هایی که ذاتاً کسب کرده است بلکه از آن رواست که دولت توانست شرایط را بهبود ببخشد.

روحانی در شرایط نابسامانی دولت را تحویل گرفت و توانست این شرایط را کنترل و حتی بهبود بخشد، روش ها را اصلاح و جلوی روش های غلطی که در حال نهادینه سازی بود را بگیرد.

دولت یازدهم کارهای بیشتری را در چهار سال خود می توانست انجام دهد اگر پشتوانه سایر قوا را در همه ابعاد احساس می کرد.

اعتقاد من این است که اقتصاد ما به شدت نیازمند جراحی است و این جراحی طبیعتاً همراه با عوارضی است که اگر کل حاکمیت و نه تنها دولت پای کار نیاید و به آن باور نداشته باشند این دولت را ناگزیر می سازد تا همچون

دولت ترامپ از برجام، در حصول نتیجه و رفع قابل توجه تحریم ها با چالش جدی مواجه گردید. این موضوع به ویژه با اقدامات نابخردانه ای همچون حمله به سفارت عربستان، توافق برجام را از تحقق نتیجه کامل بازداشت.

در حوزه تولید و تجارت، عدم موفقیت در هماهنگی سیاست ها و راهبردها که تصور می شد با ادغام وزارت بازرگانی در وزارت صنعت معدن، حل شود با تداوم مشکلات، دولت یازدهم را با عدم توفیق جدی در این حوزه مواجه کرد. در مجموع افزایش شدید قیمت تمام شده تولید کالا و خدمات، انباشت کالاهای تولیدی، عدم ایجاد اشتغال پیش بینی شده در حوزه تولید و تجارت، افزایش قاچاق کالا، افزایش واردات کالاهای ساخته شده، افزایش بدون حاصل تعرفه ها، افزایش بدهکاری های معوقه بانکی، عدم کاهش نرخ بهره، افزایش عوارض و مالیات ارزش افزوده و دریافت آن از تولید و بازرگانی، کاهش حجم صادرات تولیدات صنعتی، عدم پرداخت مشوق های صادراتی و در نهایت عدم سرمایه گذاری در تولید و تجارت را می توان معلول موارد یاد شده دانست.

محمد رضا توکلی زاده

عدم صراحت کافی در کنترل بازار پول

به اعتقاد بسیاری از کارشناسان اقتصادی، دولت یازدهم در انجام برخی ماموریت های خود توفیق داشته و در برخی دیگر ناموفق عمل کرده است. نقاط ضعف اصلی کابینه حسن روحانی عدم صراحت کافی در کنترل بازار پول و عدم قاطعیت در کاهش نرخ بهره و کنترل بانک های متخلف بوده است.

علی اصغر پورفتح اله

تعارض در دیدگاه ها و برنامه های تیم اقتصادی دولت

تعارض در دیدگاه ها و برنامه دو شاه کلید آسیب شناسی تیم اقتصادی کابینه یازدهم است. این تعارض در راهبردهای تیم اقتصادی دولت بارها در جلسات بخش خصوصی و مسئولان دولتی مورد تایید قرار گرفته است؛ به عنوان نمونه علی رغم طی شدن مسیر علمی دولت در حرکت رکود تورمی بر رکود متأسفانه استراتژی های متفاوت و بعضاً متناقض مانع از تداوم این مسیر از رکود به رونق گردید و یا علی رغم اعتقاد بخشی از اعضا به عدم توجه به رویکردهای پوپولیستی متأسفانه شاهد تداوم برخی مسیر های غلط همچون ترس از حذف یارانه نقدی دهک های برخوردار بودیم و اما شکست دوم عدم وجود برنامه خاص عملیاتی برای تغییر مسیر از رکود به تورم بوده است. اگر بخواهیم با یک مثال غیر اقتصادی موضوع را تبیین کنیم می شود از وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مثال زد که با شناسایی معضلات حوزه سلامت اقدام به تدوین، تصویب و اجرای طرح تحول سلامت نمود که علی رغم برخی اشکالات گام های بی بدیلی در توسعه حوزه سلامت جامعه برداشت و با اگر بخواهیم نقطه ی مقابل این مسیر را مثال بزینم می شود بر عملکرد دولت در حوزه مسکن اشاره نمود که دولت در دو حوزه جهت خروج این بخش از رکود اقدام نمود.

اولاً معضل مسکن مهر که مستلزم هزینه های سنگینی بر دوش دولت بود

تمام دولت ها که به دنبال رای مردم هستند به آن سو کشاند. بدیهی است نتیجه آن ضربه به مردم می شود. چرا که هر دولتی آن هنگام که به دنبال رای مردم است خیلی از اقداماتی که می تواند در کوتاه مدت ایجاد نارضایتی کند و در بلندمدت به نفع مردم باشد را با تردید و تاخیر بررسی می کند.

دولت یازدهم نیز در برخی بخش ها از جمله نظام بانکی، تک نرخی کردن ارز، مبارزه با قاچاق، مالیات بر ارزش افزوده باید تصمیمات قاطعی می گرفت اما بر همان مبنای ذکر شده یعنی نگرانی از کاهش رای، تمایلی به حرکت به سمت آنها نداشت. به هر روی من در مجموع به کارنامه تیم اقتصادی دولت یازدهم نمره قبولی می دهم.

احمد زمانیان یزدی

ناهماهنگی سازمان های مرتبط به حمل و نقل بین المللی و ترانزیت

در خصوص نقاط ضعف اقتصادی دولت یازدهم در حوزه کاری حمل و نقل بین المللی می توان به موارد ذیل اشاره نمود: ناهماهنگ بودن سازمان های مرتبط به حمل و نقل بین المللی و ترانزیت کشور که این ناهماهنگی ضرر و زیان های هنگفتی به فعالان اقتصادی این حوزه وارد نموده است، نداشتن متولی در این حوزه که بتواند ساماندهی و هماهنگ کننده بخش های دولتی در این بخش باشد، اعمال سلیقه های شخصی در بعضی از مجریان دولتی در اجرای قوانین این حوزه که موجب طولانی شدن پروسه عملیات و تحمیل هزینه های مختلف برای فعالین این بخش گردیده و بعضاً عدم رعایت و بکارگیری قوانین و مقررات بین المللی در این حوزه که ضرورت رعایت آنها لازم است.

جواد باقری شیروانی

عدم هماهنگی تیم اقتصادی دولت

ما در عمل دیدیم که در دولت یازدهم تمام کسانی که به عنوان تیم اقتصادی روی کار آمدند انسان های باتجربه و پرسابقه بودند و شاید این مساله را بتوان یک نقطه قوت به حساب آورد اما این میزان از توانمندی و سابقه باعث می شد که وزرا نتوانند به راحتی نظرات یکدیگر را ببندند.

وی اظهار کرد: مهمترین ضعفی که در دولت یازدهم مشهود بود عدم هماهنگی تیم اقتصادی دولت بود که در وضعیت اقتصادی کشور به خوبی نمایان شد و این ناهماهنگی باعث شد دولت و شخص رئیس جمهور نتوانند به تمام اهدافی که در دولت یازدهم داشتند تحقق بخشند.

اما ادامه این گفتگو را با انتظارات از دولت آینده رییس جمهور روحانی پی می گیریم.

● در انتخاب تیم اقتصادی دولت دوازدهم چه نکاتی باید مورد توجه قرار گیرد؟

حسین محمودی خراسانی

تسهیلات با نرخ بالا مانع سرمایه گذاری

دولت دوازدهم باید به یکسان سازی نرخ ارز توجه کند. این در حالی

است که اقتصاد ایران در دوران گذار نیاز به حضور سرمایه گذاران خارجی و ایرانیان مقیم خارج و حتی تشویق سرمایه گذاران ایرانی به حضور بیشتر و مؤثرتر دارد. ولی سرمایه گذار باید جهت برگشت سرمایه از نرخ ارز مطمئن باشد. بنابراین تک نرخی کردن ارز از خواسته های مهم صاحبان کسب و کار است که دولت برای تحقق آن باید محافظه کاری را کنار می گذاشت.

صنعت کشور وضعیت مناسبی ندارد، همان گونه که کشورهای پیشرفته در شرایط رکودی، بخش اقتصادی خود را فعال می کنند، دولت باید به کمک بخش صنعت کشور بشتابد و یارانه های غیر نقدی را به صنایع پرداخت کند، این در حالی است که روند کار به عکس بوده و مثلاً در حوزه دریافت مالیات سیر صعودی داشته است.

امروز با تسهیلات ۱۸ تا ۲۰ درصدی هیچگونه انگیزه ای برای سرمایه گذاری طرح های صنعتی وجود ندارد، چون هیچ صنعتی قادر به فروش محصولات با سود ۱۸ درصدی نمی باشد. لذا دولت باید منابع جدیدی در اختیار بانک ها فراهم کند تا بانک ها با سود تک رقمی و تسهیلات دراز مدت آن را در اختیار سرمایه گذاری طرح های صنعتی قرار دهد. این امر هم باعث رونق سرمایه گذاری شده و هم مشکل اشتغال را حل خواهد کرد.

محمد حسین روشنگر

انتزاع وزارت بازرگانی از صنعت و معدن

جناب آقای روحانی که در دوران انتخابات دوره دوازدهم شعارها و قول های جدید و جدی را به جامعه دادند باید کابینه را بر اساس تحقق شعارها و قول ها انتخاب کنند،

اما بنده به یک مورد مهم اشاره میکنم اقدام آقای روحانی در پایان دولت یازدهم در خصوص ارسال لایحه انتزاع و تشکیل دو وزارتخانه بازرگانی و راه و ترابری که قبلاً ادغام شده بودند کار دیر هنگام اما بسیار درستی بود که بخشی از مشکلات را برطرف می کند، علاوه بر آن دولت باید در جهت تحریک حوزه مسکن و عمران و فعال کردن این حوزه که می تواند ضمن ایجاد اشتغال و بالا بردن تولید ناخالص ملی در جهت فعال کردن بخش های صنعت، معدن، حمل و نقل، تجارت، کشاورزی و... نیز مفید باشد، اقدام مضاعفی انجام دهد. دولت آینده باید در حوزه کشاورزی که زیرساخت موفقی برای صادرات بعضی از محصولات بوده و می تواند خودکفایی و جلوگیری از تخلیه روستاها را به همراه داشته باشد، بصورت جدی وارد شود و با انتزاع مأموریت های غیر مرتبط به مأموریت وزارت جهاد کشاورزی شرایط چابکی آن حوزه را فراهم کند. دولت باید وظایف جهادی وزارت کشاورزی را برای رونق روستاها افزایش دهد، لذا باید وزیران با این ویژگی ها انتخاب شوند. همه وزرای اقتصاد بلکه همه دولت دوازدهم باید ضمن قبول شعارهای انتخاباتی آقای روحانی در جهت تحقق آن شعارها و برنامه های دولت باهم عهد ببندند تا نتیجه حاصل شود و دولت دوازدهم بتواند در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی واقعی گام هایی مؤثر و اساسی بردارد.

محمد رضا توکلی زاده

جلوگیری از تخلفات بانکی

در انتخاب تیم اقتصادی دولت دوازدهم باید بر استقلال بانک مرکزی تاکید گردد و در ارتباط با تخلفات مالی بانک از روش تحمل صفر استفاده شود و دیگر جایی برای تعامل نیست در صورتیکه دولت دوازدهم نتواند از تخلفات بانک ها در عدم تابعیت از دستورات بانک مرکزی جلوگیری نماید هیچ امیدی برای بهبود وضعیت اقتصادی در کشور وجود نخواهد داشت.

علی اصغر پورفتح اله

بالایش قوانین

اگر بخواهیم مسیر پیش رو را مورد بررسی قرار دهیم شاید بتوان راهکارهای چند به ویژه با هدف افزایش بنیه تیم اقتصادی آینده دولت بر شمرد.

- استفاده از اندیشه جوان: استفاده از تفکرات جوان در وزارت خانه های اقتصادی لزوماً به معنی حضور وزرای جوان نیست بلکه استفاده از فرصت های جوان بینی، خلاقیت، ریسک پذیری و آگاهی و اشراف نسبت به فناوری های نوین است که می توان در تعامل با مشاوران با تجربه تعدیل گردیده و شتاب دهنده اقتصاد باشد.

- استفاده از تیم هماهنگ: هماهنگی میان رویکرد ها و سیاست های تیم اقتصادی می تواند ضمن حذف مضرات تعارض در تصمیم گیری و حرکت به سوی تصمیمات موثر و هم راستا منجر به هم افزایی تصمیمات و راهبردها گردد به عنوان نمونه در شرایطی که برخی کاندیدهای ریاست جمهوری وعده های سه برابر شدن یارانه نقدی را مطرح می کردند مردم با شناخت صحیح خطر پوپولیسم جدید با رای به دکتر روحانی مجوز اجرای صحیح قانون هدفمندی یارانه هارا به ایشان و تیم اقتصادی دولت دادند.

- برنامه محوری: حوزه اشتغال و مسکن به ویژه و سایر حوزه ها همچون صنعت، معدن، تجارت و سیاست های پولی و بانکی نیازمند برنامه های عملیاتی هم راستا و هم افزاست که شکل دهنده یک نقطه عطف در تاریخ اقتصاد سیاسی ایران به سمت یک اقتصاد توسعه یافته پایدار باشد.

- پالایش قوانین: یکی از چالش های پیش روی فضای کسب و کار کشور، تعدد و تورم قوانین که بعضاً تضادهای ساختاری و عملیاتی نیز با یکدیگر دارند است، به نظر می رسد یک تیم کارشناسی مرکب از بخش خصوصی، دولتی و قانون گذاری توان شناسایی، اطلاع و اقدام در این مسیر را داشته باشند، طبعاً استفاده از تجربیات ناموفق گذشته در تصمیمات کلان اقتصادی مانند خصوصی سازی که منجر به دولتی سازی گردید و یا فساد چند لایه حاکم که علی رغم سازمانهای متعدد مسئول در این حوزه نه تنها مهار نشده بلکه تعمیق یافته است و یا رانت ها و یا مصونیت ها در برابر اجرای قانون که منجر به کاهش رقابت پذیری و ویژه خورای برخی بخش ها و نهادها می شود و یا لزوم کاهش مجوزهای مورد نیاز برای فعالیت های اقتصادی و عمل در قالب پنجره واحد، میتواند چراغ راه آینده در این حوزه باشد.

- اصلاح نظام بانکی: یکی دیگر از الزامات اجرایی پیش روی دولت دوازدهم پیش بینی ساختار نظام بانکی انعطاف پذیر و پویاست که تحصیل حرکت چرخ اقتصاد کشور باشد و در مواقع بحران نیز به طور موثر عمل نماید به عنوان مثال یکی از چالش های حال حاضر اقتصاد ایران حبس پول در نظام بانکی در شرایط رکود است وقتی به اذعان نهاد های آماری نرخ تورم کشور عدد کمتر از ۱۰ درصد نشان میدهد قطعاً پرداخت سود سپرده های بالای ۱۸ درصد غیر معقول می باشد به عنوان یک ابزار کنترل می توان یک تارانس شناور مثلاً ۳ درصد بالاتر از نرخ تورم جهت پوشش هزینه های بانکی در نظر گرفت و با پیش بینی از ارقام متفاوتی جهت سپرده های خرد از سرمایه طبقات پایین نیز حمایت نمود. نکته دیگر ما ساماندهی عاجل موسسات پولی غیر مجاز و تعیین تکلیف معوقات بانکی است چرا که حجم عمده ای از معوقات بانکی در اختیار عده ای انگشت شمار که نوعاً بر خورداری از ویژه خورای نیز به آن دست یافته اند حبس گردیده است و در عوض معوقات بخش های تولیدی در تعاملات و تداخلات نظام بانکی و بخش خصوصی دچار مشکل شده و امکان تسهیل استفاده از آن در فرآیند تولید سلب می گردد.

- نحوه تعامل با سرمایه گذار داخلی و خارجی: شکل دهی و جهت دهی به جریان سرمایه های داخلی و حذف مقررات دست و پا گیر سرمایه گذاری در کنار پیش بینی مشوق های سرمایه گذاری نیز می تواند به عنوان یک راهبرد کلی در این بخش مورد توجه قرار گیرد. در حوزه سرمایه گذاری خارجی نیز استفاده از علاقه مندی سرمایه گذاری شرکت های خصوصی، چند ملیتی و کنسرسیوم های بین المللی می توان نقش مهمی در گذار جامعه ایرانی به توسعه منتهی باشد طبعاً تسهیل و تدوین روند ورود فناوری های نوین در حوزه های متنوعی چون اکتشاف، استخراج و فرآوری مواد معدنی، بهره برداری از میادین مشترک نفت و گاز، برنامه های شیرین سازی آب، فناوری های هوایی و هوا فضا، علوم و تجهیزات پزشکی، گسترش سامانه های ریلی و پروژه های زیست محیطی می تواند نقاط آغازی در قرار گرفتن ایران در یک پیچ تاریخی و یا نقطه عطف تاریخی به سمت شرایط مطلوب باشد.

رضا حمیدی

لزوم اعتقاد وزرا به توانمندی های داخلی

رئیس جمهور در انتخاب تیم اقتصادی باید افرادی را انتخاب کند که هم اقتصاد را بفهمند و هم ایمان و اعتقاد به توانمندی های داخلی داشته باشند. فقط خوب صحبت نمودن کافی نمی باشد.

محمود سیادت

انتخاب تیم اقتصادی با نظر معاون اول

ریاست جمهوری کشور شاید بر این اساس که نباید از نیروهای تازه کار استفاده کند از وزرای استفاده نمود که اگر چه تجربه داشتند اما سن کار و فعالیت مناسب را دیگر از دست داده بودند. همانطور که دیدیم متوسط سنی کابینه دولت یازدهم ۵۸ سال است که این زرده های سنی پذیرفته شده در دنیا بالاتر است.

خوشبختانه آنطور که شنیده ایم در دولت دوازدهم قرار است نیمی از کابینه تغییر کند و گروهی از افرادی که از سن کارشان در خصوص وزارت گذشته، استفاده نشود. البته در این رابطه باید استثنائاتی نیز قابل شد از جمله برای مهندس زنگنه که بسیار خوب در بخش وزارت نفت عمل کرد و با تسلطی که داشت، مسیر وزارت نفت را به مسیر تخصصی خود برگرداند. ایشان از کارشناسان قابلی در این وزارت خانه استفاده کرد که باعث توفیقات بسیاری برای ایشان شد.

همچنین دکتر طیب نیا در کنترل تورم کار مهمی را انجام داد. در مجموع عملکرد اکثر وزرا خوب بود اما مشکلی که در این کابینه و در کابینه های دیگر نیز وجود داشت بحث تفاوت دیدگاه ها برای مواجهه برای حل مشکلات بود، اگر چه نقش مدیریتی دکتر جهانگیری به عنوان معاون اول بی بدیل بود اما به دلیل آن استقلالی که هر وزارت خانه دارد و تاثیر نگاه وزیر در تصمیمات آن وزیرخانه، ما شاهد چندگانگی ها در مباحث کلان اقتصادی بودیم. به نظر من بهتر است که در این دوره تیم اقتصادی، بیشتر با نظر معاون اول انتخاب شود و مدیریت این بخش نیز همچون بخش اقتصاد مقاومتی به ایشان داده شود تا کابینه ای یک دست فراهم شود. من فکر می کنم از خصوصاتی که دولت دوازدهم باید حتما داشته باشد این است که با نیازمندی ها، خواسته ها و توانمندی های بخش خصوصی آشنایی بیشتری حاصل نماید. چقدر خوب است اگر افراد صالحی در بخش خصوصی نیز وجود دارد به عنوان وزیر انتخاب شوند، چرا که قرار است سیاست های دولت در بخش خصوصی اعمال شود.

احمد زمانیان یزدی

انتخاب وزرا از میان فعالان هر حوزه

در انتخاب تیم اقتصادی دولت دوازدهم، به نظر من ضمن استفاده از نیروهای متخصص و صاحب نظر و با تجربه که سابقه مدیریت آنها شفاف و عملکرد مثبتی داشته اند ضروری است موضوع جوانگرایی را هم برای بعضی از وزارت خانه ها مد نظر قرار داد. ضمناً تلاش و کوشش شود که وزرای اقتصادی دولت دوازدهم برای وزارتخانه هایی که تعیین می گردند از فعالین در همان حوزه باشند. صرف تحصیلات و دانش نباید مد نظر قرار گیرد عملکرد و اطلاعات تجربی و علمی باید هم توأم باشند.

جواد باقری شیروانی

وزرای جوان کار آمد

وزرای جوان کار آمد، با یک مدیریت و فرماندهی خوب می توانند از وزرای کهن سال با سابقه موثر تر باشند.

آرزوی من این است که شاهد دوران رونق و اشتغال نیروهای جوانان تحصیل کرده باشیم و این امر به نظر من تنها در صورتی ممکن است که ما به عنوان مسئول این نیروی انسانی جوان را با تولیدات داخلی کار گیریم و با این امر اشتغال پایدار را در کشور ایجاد نماییم.

تراز تجاری از سال ۹۰ تا ۹۵ به بود ۱۴ میلیارد دلاری تجاری

در سال های قبل از سال ۹۴، تراز تجاری همواره با چیرگی حجم واردات بر صادرات غیر نفتی مواجه بود. اما در مجموع، شاخص تراز تجاری در دولت یازدهم بیش از ۱۴ میلیارد دلار بهبود پیدا کرده است.

رتبه ۱

سال ۹۴ با ثبت رقم مثبت ۹۴ میلیون دلار، بیشترین رقم ثبت شده شاخص تراز تجاری طی مدت ۵ سال اخیر و حتی ۳۷ سال گذشته را داشته است.

رتبه ۲

۸ ماهه ابتدایی سال ۹۵ با ثبت رقم ۷۳۴ میلیون دلار، این سال را در جایگاه دوم شاخص تراز تجاری قرار داده است.

رتبه ۳

در سال ۹۳ شاخص تراز تجاری منفی سه میلیارد و ۹ میلیون دلار بوده است که سومین رتبه در بازه ۵ ساله ۹۰ تا ۹۵ محسوب می شود.

رتبه ۴

سال ۹۲ با ثبت رقم منفی ۷ میلیارد و ۸۲۵ میلیون دلار، در مقام چهارم ایستاده است.

رتبه ۵

سال ۹۱ رتبه پنجم را با رقم منفی ۱۲ میلیارد دلار ثبت کرده است.

رتبه ۶

سال ۹۰ با ثبت رتبه آخر و مقام ششم، با رقم منفی ۱۳ میلیارد و ۴۲۸ میلیون دلار به پایان رسیده است.

تیرماه ۹۴ نقطه عطف

ثبت توافق هسته ای در تیرماه ۹۴ مصادف شد با همان سالی که تراز تجاری پس از گذشت ۳۷ سال مثبت شد و این روند بر اساس گزارش های رسیده از گمرک ایران در سال ۹۵ نیز در پایان آبانماه ادامه پیدا کرد.

آمار واردات در هشت ماهه سال جاری کالاهای واسطه‌ای به جای کالاهای مصرفی

<p>۱۰ درصد</p> <p>کالاهای مصرفی این دوره تنها ۴ درصد از وزن و ۱۰ درصد از ارزش کل کالاهای ورودی به کشور را به خود اختصاص داده اند.</p>	<p>۱۰ درصد</p> <p>کالاهای مصرفی این دوره تنها ۴ درصد از وزن و ۱۰ درصد از ارزش کل کالاهای ورودی به کشور را به خود اختصاص داده اند.</p>	<p>۹۶۲ هزار تن</p> <p>۹۶۲ هزار تن انواع کالای مصرفی به ارزش ۳ میلیارد و ۱۳۷ میلیون دلار از طریق گمرکات سراسر کشور وارد شده است.</p>	<p>۸۲ گمرک</p> <p>هم اکنون ۸۲ گمرک فعال در کشور برای صادرات و واردات وجود دارد.</p>
<p>۶ میلیارد دلار</p> <p>سهم کالاهای سرمایه‌ای در این مدت به ۵۹۹ هزار تن و به ارزش ۶ میلیارد و ۴۱۲ میلیون دلار رسیده است.</p>	<p>۲۰ میلیون تن</p> <p>در ۸ ماهه سال جاری به میزان ۲۰ میلیون و ۲ ای به ارزش ۱۷ میلیارد و ۸۳۴ میلیون دلار وارد کشور شده است.</p>	<p>۹۳ درصد</p> <p>در این دوره سهم کالاهای واسطه‌ای از واردات، از نظر وزن ۹۳ درصد و از نظر ارزش ۶۳ درصد بوده است.</p>	<p>۲۲ درصد</p> <p>۳ درصد از وزن و ۲۲ درصد از ارزش کل واردات کشورمان در ۸ ماهه سال جاری به کالاهای سرمایه‌ای اختصاص داشته است.</p>
		<p>۹۰ درصد</p> <p>۱۰ درصد از ارزش کل کالاهای ورودی به کشور در این دوره به کالاهای اساسی، دارو و مواد اولیه دارو، مواد اولیه واحدهای تولیدی و ماشین آلات مورد نیاز بخش صنعت اختصاص داشته است.</p>	

رئیس اتاق ایران در نشست مشترک روسای اتاق‌ها با استانداران و معاون اول رئیس‌جمهور پیشنهاد کرد

تشکیل شورای همکاری منطقه‌ای در کشور

دولت و همچنین افرادی که شناخت متفاوتی از مسائل استانی دارند، باید اختیارات بیشتری داشته باشند و نگاه به آن‌ها از نگاه هزینه‌ای به نگاه درآمدی تغییر پیدا کند.

شافعی در بخش دیگری از سخنانش در مورد توسعه منطقه‌ای گفت: شرایط مناطق مختلف کشور از نظر اقلیمی و جغرافیایی بسیار متفاوت است و همچنین نگاه به برنامه‌های دهه‌های گذشته نشان می‌دهد که در گذشته برنامه‌های توسعه جهت‌گیری ناشی از مرزبندی‌های سیاسی داشته‌اند و به ویژگی‌ها و توانمندی‌های مناطق کمتر توجه شده است.

رئیس اتاق ایران حاصل این نگاه را دست نیافتن به توسعه متوازن و عدم بهره‌گیری از ویژگی‌های منطقه‌ای دانست.

به گفته شافعی، باید بینم آیا دست یافتن به توسعه منطقه‌ای با روش‌های گذشته ممکن است یا خیر؟

رئیس اتاق ایران تصریح کرد: لازم است با توجه به توسعه منطقه‌ای مزیت‌های نسبی را به خلق مزیت تبدیل کنیم؛ با توجه به شرایط متنوع و مختلف کشور نمی‌توان نسخه واحد برای کل کشور تعریف کرد و به اهداف مورد نظر رسید.

شافعی در این زمینه به تقسیم‌بندی مناطق مختلف کشور در وزارت کشور اشاره کرد و گفت: تقسیم‌بندی مناطق کشور با توجه به ویژگی‌های هر منطقه به ۹ یا ۷ منطقه می‌تواند نتیجه مطلوبی را حاصل کند.

رئیس اتاق ایران پیشنهاد تشکیل شورای همکاری منطقه‌ای را با حضور روسای سه اتاق (اصناف، تعاون و بازرگانی) در هر استان، روسای مجمع نمایندگان هر استان، استانداران و همچنین اساتید دانشگاه به‌عنوان هسته‌های توسعه منطقه‌ای مطرح کرد.

شافعی با اشاره به مطالعات اتاق ایران در مورد توسعه منطقه‌ای، اهداف تشکیل این شورای همکاری را بیان کرد.

نشست مشترک روسای اتاق‌های سراسر کشور و استانداران با حضور معاون اول رئیس‌جمهور، وزیر کشور و وزیر صنعت، معدن و تجارت برگزار شد. وزارت کشور امروز میزبان استانداران به عنوان روسای شورای گفت‌وگو در هر استان، روسای اتاق‌های سراسر کشور به عنوان دبیران شورای گفت‌وگو در هر استان، رئیس اتاق ایران به عنوان دبیر شورای گفت‌وگوی کشور، رئیس اتاق اصناف، وزیر صنعت، معدن و تجارت، وزیر کشور و معاون اول رئیس‌جمهور بود.

رئیس اتاق ایران در این نشست با تأکید بر لزوم اجرای توسعه منطقه‌ای، پیشنهادهایی را برای اجرایی شدن آن عنوان و بر اجرای بندهایی از قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار تأکید کرد. غلامحسین شافعی پیشنهاد کرد، شورای همکاری منطقه‌ای با حضور استانداران، نمایندگان مجلس و روسای اتاق‌ها تشکیل شود.

غلامحسین شافعی در ابتدای سخنانش با اشاره به رویکرد ویژه وزارت کشور به مسائل اقتصادی گفت: از سال ۶۳ که در اتاق حضور داریم همیشه از مقابل این ساختمان رد می‌شدیم اما هیچ‌گاه به داخل آن نیامده بودیم اما در دوره جدید جلسات زیادی در این ساختمان داشته‌ایم و همچنین استانداران هم رویکرد ویژه‌ای به مسائل اقتصادی پیدا کرده‌اند که جای تشکر دارد.

لزوم افزایش اختیارات استانداران

موضوع توزیع قدرت در سطح کشور و بالا بردن اختیارات استانداران محور سخنان بعدی شافعی بود.

وی با اشاره به توسعه منطقه‌ای گفت: به نظر می‌رسد برای توجه به توسعه منطقه‌ای، باید توزیع قدرت در سطح کشور مورد توجه قرار گیرد.

رئیس اتاق ایران در این رابطه افزود: استانداران به‌عنوان نماینده عالی

به گفته شافعی، ایجاد هلدینگ صادراتی و تعریف مگا پروژه‌ها در سطح مناطق، سرمایه‌گذاری در مناطق مرزی با مشارکت کشورهای همسایه، تهیه و تدوین برنامه توسعه منطقه‌ای و ارائه آن برای پیوند با برنامه‌های توسعه ملی می‌تواند از اهداف این شورا باشد.

رئیس اتاق ایران در ادامه بر لزوم اجرایی شدن بندهایی از قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار تأکید کرد.

شافعی گفت: ماده ۲ و ۳ قانون بهبود محیط کسب و کار که به نظر خواهی از بخش خصوصی برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها می‌پردازد، باید به‌طور دقیق اجرایی شود و درخواست داریم معاون اول تأکید دیگری برای اجرای این ماده داشته باشد.

رئیس اتاق ایران همچنین اجرایی شدن ماده پنجم قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در رابطه با ثبت و ساماندهی تشکلهای اقتصادی را مورد توجه قرار داد.

شافعی همچنین ایجاد پایگاه ملی مناقصات و تبدیل آن به پایگاه اطلاع‌رسانی طبق ماده ۱۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار را خواستار شد.

حل مشکلات کشور

دولت و بخش خصوصی قدرتمند می‌خواهد

اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهور در این نشست با اشاره به چالش‌های متعدد پیش روی کشور، اظهار داشت: مسئله بیکاری، کمبود منابع آب، مسائل زیست‌محیطی، مشکلات نظام بانکی، مسائل صندوق‌های بازنشستگی، آسیب‌های اجتماعی و محدودیت بودجه دولت همگی از مهمترین چالش‌های کشور هستند که البته همه این مشکلات از درجه یکسان پیچیدگی برخوردار نیستند و برخی از دیگری دشوارتر هستند.

معاون اول رئیس‌جمهور علاوه بر اشاره به مشکلات موجود از فرصت‌های متعدد طبیعی و خدادادی، در مقطع فعلی نیز سخن گفت. بر اساس اظهارات جهانگیری یکی از مهمترین فرصت‌ها امید و اعتماد مردم است که بزرگترین سرمایه برای کشور محسوب می‌شود و می‌تواند به کشور برای عبور از چالش‌ها و ابرچالش‌ها کمک کند.

معاون اول رئیس‌جمهور، امنیت مثال زدنی ایران در منطقه ناامن خاورمیانه را از دیگر فرصت‌های ویژه کشور برشمرد و گفت: یکی دیگر از فرصت‌های مهم در مقطع فعلی، اجتماعی است که برای اجرای اقتصاد مقاومتی در کشور به وجود آمده و دولت، بخش خصوصی، قوای دیگر و صاحبان تربیون همگی قبول دارند که اقتصاد مقاومتی نسخه‌ای است که باید برای حل مشکلات کشور اجرا شود.

وی خاطر نشان کرد: طرح‌های بسیار جذاب و خوبی برای کشور تدوین شده و در بخش‌های مختلف حمل و نقل، برق، آب، صنعت، نفت و گاز چند صد میلیارد دلار طرح آماده اجرا است. کشورهای مختلف که به دنبال محلی امن و مناسب برای سرمایه‌گذاری هستند باید بدانند که ایران یکی از بهترین کشورهای برای سرمایه‌گذاری است. امروز به جز آمریکا، کشورهای دیگر اروپایی و آسیایی مشتاق همکاری با ایران هستند.

جهانگیری معتقد است: برای عبور از چالش‌های کشور، باید دولتی قوی شکل گیرد چرا که در حقیقت این دولت است که در میدان و صحنه عمل برای مشکلات و مسائل کشور تصمیم‌گیری می‌کند. شکل‌گیری دولتی قوی همراهی همگان را می‌خواهد.

وی همچنین با تأکید بر اهمیت وجود بخش خصوصی قدرتمند در کشور، گفت: امروز همه قبول داریم که بیکاری جزو اصلی‌ترین مسائل کشور است و برای حل مشکل بیکاری نیز این اجماع وجود دارد که راهی جز تولید و سرمایه‌گذاری و به خصوص سرمایه‌گذاری خارجی برای حل مسئله بیکاری وجود ندارد اما وقتی که وارد عمل می‌شویم و می‌خواهیم سرمایه خارجی جذب کنیم صدای عده‌ای بلند می‌شود. گاهی این مخالفت‌ها و انتقادات

از سوی دستگاه‌ها و تربیون‌های اصلی کشور که باید در برابر ملت پاسخگو باشند، مطرح می‌شود.

این مقام مسئول با بیان اینکه برگزاری جلسات مختلف میان دولت و بخش خصوصی امری مهم و مثبت است، خاطر نشان کرد: مهمتر از برگزاری جلسات این است که این گفت‌وگوها باید نتیجه بخش باشند و باید بیش از هر چیز به برون‌داد جلسات توجه داشته باشیم.

جهانگیری یکی از مشکلات ریشه‌ای کشور را عدم اجرای تصمیمات دانست و از استانداران سراسر کشور خواست، عملکرد دستگاه‌های مختلف را رصد کنند و در صورت عدم همکاری دستگاه‌های استانی و ملی در اجرای مصوبات، موضوع را گزارش دهند.

معاون اول رئیس‌جمهور در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به اینکه اتاق‌های بازرگانی در اعلام نظرات بخش خصوصی نقش محوری بر عهده دارند، گفت: نماد بخش خصوصی اتاق‌های بازرگانی، اصناف، تعاون و سایر نهادهای مدنی هستند که نظرات بخش خصوصی را جمع‌آوری و با دولت مطرح می‌کنند.

وی افزود: موضوع پراهمیت در این زمینه این است که آیا بخش خصوصی، گفت‌وگوی مناسبی در درون خود برای شناسایی مسائل اصلی انجام داده است یا نه و آیا وقتی که موضوعی از سوی اتاق‌ها به دولت مطرح می‌شود واقعاً دغدغه‌های بخش خصوصی مطرح شده یا نه.

جهانگیری در ادامه از کاهش بهره‌وری به عنوان یکی از اصلی‌ترین مسائل در بنگاه‌های اقتصادی کشور نام برد و با بیان اینکه هم در دولت و هم در بخش خصوصی در سرمایه‌انسانی و دارایی‌ها بهره‌وری مطلوب ندارند، تشریح کرد: از برنامه سوم توسعه قرار بود که ۳۰ درصد از رشد اقتصادی سالانه از محل بهره‌وری باشد اما این موضوع هیچ‌گاه محقق نشد.

وی ناکارآمدی فضای کسب و کار را از دیگر مسائل پیش روی کشور عنوان و خاطر نشان کرد: از ابتدای دولت تدبیر و امید و با تأکید فراوان رئیس‌جمهور بر این موضوع تمرکز شد. امروز نظام پایش فضای کسب و کار توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی طراحی و توسط ستاد اقتصاد مقاومتی تصویب و ابلاغ شده است.

این مقام مسئول خاطر نشان کرد: در مورد مجوزهای غیرضروری نیز همه معتقدیم مجوزهایی که مانع کار هستند باید لغو شود اما تا گروهی برای این موضوع مصمم نشوند، این مسائل همچنان باقی خواهد ماند.

به بخش خصوصی اعتماد کنیم

وزیر صنعت معدن و تجارت با اشاره به تشکیل جلسات شورای گفتگو در دولت یازدهم گفت: از اولین مواردی که دولت یازدهم آن را اجرایی کرد برگزاری شوراهای گفتگو بود که زمینه گفتگوی دولت و بخش خصوصی را فراهم کرد.

محمدرضا نعمت‌زاده با تأکید بر لزوم اعتماد به بخش خصوصی گفت: هنوز بعضی دستگاه‌ها به بخش خصوصی اعتماد ندارند اما باید بدانیم که هر جا به بخش خصوصی اعتماد کنیم نتیجه مثبت خواهد بود و باید این اعتماد شکل بگیرد.

نعمت‌زاده همچنین از افزایش اختیارات استانداران استقبال کرد و گفت: ما هم با این موضوع صد در صد موافقیم.

وزیر صنعت عمده مشکل نداشتن اختیار را در مورد بانک‌ها دانست و گفت: بانک‌ها در استان‌ها اختیار کافی را ندارند و باید اختیارات بیشتری به آن‌ها تفویض کرد.

نعمت‌زاده افزود: قسمت اصلی منابع مالی بخش خصوصی باید از بانک‌ها تأمین شود و اگر بانک‌ها را در استان‌ها فعال نکنیم و این تفویض اختیارات صورت نگیرد به اهداف مشخص شده در مورد حمایت بانک‌ها نخواهیم رسید.

در چهلمین نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی عنوان شد:

عدم شفافیت مالی سیستم بانکی مانع بزرگی بر سر راه روابط بانکی بین‌المللی

جشن ملی تولید شکر هشتم مردادماه در اتاق ایران

شافعی در ادامه از برپایی جشن ملی شکر به مناسبت دستیابی به رکورد تاریخی تولید شکر با حضور مسئولان و فعالان بخش خصوصی در اتاق خبر داد و گفت: تولید شکر در کشور به یک میلیون و ۶۵۰ هزار تن رسیده است که در طول ۱۲۰ سال گذشته بی سابقه بوده است. وی با ذکر این نکته که در این روش اتفاقی شگفت‌انگیز روی داده است و آن صرفه‌جویی در مصرف آب و استفاده از روش‌های نوین آبیاری بوده است اظهار کرد: تولید قابل توجه چغندر قند در سال گذشته و فراوری آن، می‌توان انتظار داشت که عمده نیاز داخل از طریق تولید ملی تأمین شود.

ابلاغ ضوابط شفافیت و انتشار اطلاعات بانک‌های دولتی

در ادامه این نشست طرح مطالعات فنی اقتصادی و مالی احداث پایانه پروتئین فرآورده‌های گوشتی از سوی رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگو ارائه گردید و کارشناسان نظرات خود را در این مورد ارائه کردند.

تلاش برای به حداقل رساندن تداخل غیر سازنده بین بنگاه‌های خصوصی و غیر خصوصی

همچنین در سی و نهمین نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی نیز شافعی با اشاره به ابلاغ دستورالعمل رئیس‌جمهور به معاون اول خود به‌عنوان رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی و تعیین برخی وظایف برای شتاب بخشیدن به رونق تولید و اشتغال کشور و نیز ابلاغ دستورالعمل‌های جداگانه به برخی از دستگاه‌های اجرایی

رئیس پارلمان بخش خصوصی کشور در چهلمین نشست شورای گفت‌وگوی استان با اعلام این که بانک مرکزی با انتشار ابلاغیه‌ای بانک‌ها را موظف به انتشار عمومی اطلاعاتشان کرده است تأکید کرد: عدم شفافیت مالی سیستم بانکی مانع بزرگی بر سر راه روابط بانکی بین‌المللی است. به گزارش روابط عمومی اتاق مشهد، شافعی تأکید کرد: مقوله «شفافیت بانکی» از جمله موضوعاتی است که امروزه در بانک‌ها بسیار مورد توجه و تأکید قرار گرفته است که به ارتقای سیستم بانکی ما کمک خواهد کرد.

پایش محدودیت بازرسی دفاتر توسط تأمین اجتماعی

رئیس اتاق ایران در پی ابلاغ مصوبه شورای گفت‌وگو از سوی سید تقی نوربخش، مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی، طی نامه‌ای به روسای اتاق‌های استانی و سایر زیرمجموعه‌های پارلمان بخش خصوصی اعلام کرد: مصوبه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در ستاد اقتصاد مقاومتی دولت با حضور معاون اول رئیس‌جمهور و سایر اعضا مورد تأیید قرار گرفت و از سوی مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی به مبادی ذی‌ربط ابلاغ شد. طبق ابلاغیه سازمان تأمین اجتماعی، انجام بازرسی از مدارک و دفاتر شرکت‌های بخش خصوصی در سال اقتصاد مقاومتی؛ تولید و اشتغال صرفاً در آخرین سال مالی انجام خواهد شد.

رئیس پارلمان بخش خصوصی با اعلام این خبر پیرو ابلاغ مصوبه شورای گفت‌وگو از سوی مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی، مبنی بر محدود شدن بازرسی دفاتر شرکت‌های بخش خصوصی به آخرین سال مالی، از فعالان اقتصادی و روسای اتاق‌های استان‌ها خواست تا اجرای این مصوبه را مورد توجه قرار داده و در صورت اشکال در اجرا، مراتب را به دفتر معاون اول رئیس‌جمهور اعلام کنند. تا اقدامات لازم انجام شود.

جبران عقب ماندگی خراسان رضوی نیست به میانگین کشوری ۵۷ هزار میلیارد ریال اعتبار نیاز دارد

بر اساس قانون سالانه باید حداقل ۱۰ درصد از عقب ماندگی های شاخص های هر استان و شهرستان نسبت به میانگین های کشوری اصلاح شود.

رضا جمشیدی رئیس سازمان برنامه و بودجه خراسان رضوی در جلسه شورای برنامه ریزی و توسعه خراسان رضوی ضمن بیان مطلب فوق، عنوان کرد: بر مبنای نیاز اعتباری ۵۷ هزار میلیارد ریالی خراسان رضوی، امسال برای جبران ۱۰ درصد عقب ماندگی های استان پنج هزار و ۷۰۰ میلیارد ریال اعتبار نیاز است.

وی ادامه داد: اعتباری که در این حوزه از محل اعتبارات قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای استان تعیین شده سه هزار و ۵۸۸ میلیارد ریال در سال جاری می باشد.

جمشیدی یاد آور شد: با اعتبار تعیین شده در صورتی که تخصیص ۱۰۰ درصدی داشته باشد شش درصد از عقب ماندگی ها را در سال جاری می توان جبران کرد.

وی در ادامه با بیان اینکه ۲۵۰ میلیارد ریال اعتبار نیز برای جبران خسارت های زلزله اخیر در اختیار استان قرار گرفته است، گفت: این اعتبار بین دستگاه های اجرایی و شهرستان هایی که آسیب دیده اند توزیع می شود.

رئیس سازمان برنامه و بودجه خراسان رضوی بیان کرد: ۳۸۰ میلیارد ریال اعتبارات مربوط به ۲۷،۰ درصد از محل مالیات بر ارزش افزوده نیز تعیین تکلیف شد که ۲۰ درصد از این اعتبار به حوزه جوانان اختصاص می یابد.

در همین ارتباط، تصریح کرد: موضوع نحوه مشارکت نیروهای مسلح و نظامی و به حداقل رساندن تداخل غیر سازنده بین بنگاه های خصوصی و غیر خصوصی در دستور کار دولت قرار گرفته است.

رئیس پارلمان بخش خصوصی کشور در ادامه با اشاره به ارسال دو هواپیما و دو کشتی کالا به کشور قطر با توجه به وضعیت پیش آمده در این کشور تصریح ساخت یک بازار خوبی برای صادر کنندگان ما فراهم است به شرطی که سریعاً سازمان های مربوطه از صادر کنندگان حمایت های لازم را به عمل آورند و برای آن ها مشوق های نقدی در نظر بگیرند تا این فرصت از دست نرود.

دبیر شورای گفت و گوی استان همچنین با اشاره به برگزاری بازی های آسیایی ۲۰۲۰ در کشور قطر و با توجه به خروج متخصصین و مهندسیین برخی کشورها از این کشور با توجه به شرایط موجود از نیروهای متخصص ایرانی درخواست کرد از این فرصت به وجود آمده استفاده کنند.

تأکید استاندار خراسان رضوی بر افزایش تولید و صادرات کالا از استان

علی رضا رشیدیان در جلسه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با اشاره به اینکه باید در سال ۹۶، به هشت درصد صادرات غیر نفتی برسیم گفت: رسیدن به این هدف لازمه اش افزایش تولید و پیدا کردن بازارهای جدید بین المللی برای صادرات و برطرف کردن موانع پیش رو است.

وی بر لزوم معافیت مالیاتی کالاهای صادراتی از کشور تأکید کرد و افزود: اگر کالایی که به خارج از کشور صادر می شوند معاف از مالیات باشند از قیمت قابل عرضه و تمام شده اش کاسته می شد و در این صورت قابلیت رقابت آن با اجناس مشابه در خارج از کشور افزایش می یابد.

استاندار خراسان رضوی با اشاره به اینکه باید از پنجره واحد برای بهبود فضای کسب و کار بهره ببریم، اظهار داشت: بخش خصوصی و دولتی می بایست همه توان و تلاش خود را برای رونق اقتصادی استان به کار بگیرند. رشیدیان گفت: با توجه به هدف گذاری ای که در سال ۹۶ برای توسعه تولید و صادرات در استان داشته ایم باید بتوانیم با اندیشیدن تمهیدات لازم و تعاملات با شرکت های خارجی سهم بیشتری در تجارت ملی و بین المللی داشته باشیم.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی خبر داد:

صدور ۵۱ فقره پروانه بهره برداری صنعتی از ابتدای سال ۹۶

میلیارد ریال (۵۵،۲ درصد از کل سرمایه استان) صادر شده است.

وی گفت: خراسان رضوی با ۵۵۸۱ واحد صنعتی فعال و سرمایه گذاری حدود ۱۱۶۷۷۱ میلیارد ریال و اشتغال حدود ۱۸۴ هزار نفر از نظر تعداد و اشتغال رتبه ۳ و از حیث سرمایه گذاری در جایگاه ۷ (بعد از استان های اصفهان، خوزستان، تهران، مرکزی و آذربایجان شرقی و البرز) قرار گرفته است.

وی افزود: ۷ درصد تعداد واحدها، ۵ درصد سرمایه گذاری کل کشور و ۷ درصد اشتغال صنعتی کشور مربوط به استان خراسان رضوی است.

۹۶، ۵۱ فقره پروانه بهره برداری با سرمایه گذاری ۲۸۲ میلیارد ریال و اشتغال ۳۷۰ نفر در استان صادر شده است.

به گزارش روابط عمومی سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، راضیه علیرضایی اظهار داشت: از کل پروانه های بهره برداری صادر شده در این مدت، محصولات فلزی فابریکی با اختصاص ۸۹ میلیارد ریال (۳۱،۵ درصد) از کل سرمایه گذاری، بیشترین سهم را در بین صنایع داشته است.

علیرضایی تصریح کرد: بیشترین تعداد پروانه های بهره برداری، در شهر مشهد با تعداد ۳۲ پروانه (۶۲،۷ درصد کل پروانه ها) و با سرمایه ۱۵۶

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی گفت: طی ۳ ماه ابتدایی سال

گام‌های جدید به سوی بازار روسیه

امضا یادداشت تفاهم همکاری

بخش خصوصی خراسان رضوی و جمهوری تاتارستان

کالاهایی چون؛ چوب، کامیون، علوفه و دام برای فروش به ایران دارد. با توجه به روابط خوب بین دو سرزمین، سرمایه‌گذاران دو طرف می‌توانند از امکان خوبی برای فعالیت، تبادل اطلاعات و تجربیات برخوردار شوند.

روشنک تاکید کرد: ایران در زمینه‌های مختلف بویژه صنعت، معدن، کشاورزی و گردشگری از امکاناتی برخوردار است که اگر برای کاهش قیمت تمام شده تلاش شود، محصولات ایرانی می‌تواند در روسیه، بخصوص «تاتارستان» حضور اقتصادی پیدا کند.

با توجه به این که مسئولین دولتی استان خراسان رضوی بویژه آقای رشیدیان استاندار خراسان رضوی در چند دوره رفت‌وآمد با همکاری نمایندگی‌های وزارت خارجه در خراسان رضوی و جمهوری اسلامی ایران در تاتارستان و آقای اقبالی سرپرست کنسولگری در قازان، شرایط بسیار خوبی برای همکاری جمهوری اسلامی و تاتارستان رقم زده‌اند که جای تشکر دارد.

محمدحسین روشنک:

مصالح ساختمانی، خشکبار، مواد غذایی، ماشین سازی برای صنایع کوچک و... بخشی از نیازهای تاتارستان است که می‌تواند توسط ایران تامین شود، ضمن اینکه می‌تواند سریل خوبی برای ورود به جمهوری‌های دیگر روسیه باشد

رییس کمیسیون تجارت اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی اضافه کرد: در این سفر جمع خوب و توانمندی از بخش خصوصی استان در هیئت تجاری، فرهنگی و گردشگری حضور داشتند. چند تصمیم خوب از جمله تشکیل میز مشترک بین اتاق بازرگانی تاتارستان و استان خراسان رضوی، برگزاری نمایشگاه کالاهای ایرانی در تاتارستان که با شرایط خوبی به تصویب و تایید رییس جمهوری تاتارستان و استاندار خراسان رسید. خوشبختانه رییس اتاق قازان که داماد ایرانی نیز دارد، مشتاق همکاری با ایران است.

روشنک اظهار امیدواری کرد: با توجه به این که توافق‌نامه‌ها و تفاهم‌نامه‌های خوبی بین بازرگانان ایرانی و تاتاری از یک طرف و مقامات دولتی دو سرزمین از طرف دیگر امضا شد، امید است با اجرایی شدن آنها دورنمای مناسبی برای روابط تجاری، فرهنگی و گردشگری دو طرف فراهم شود.

گفتنی است: فروردین ماه امسال رستم مینیخانوف رئیس‌جمهور تاتارستان در رأس هیات بلندپایه اقتصادی، فرهنگی و سیاسی به مشهد سفر کرده بود. در این چارچوب تفاهم‌نامه‌هایی بین اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی خراسان رضوی و اتاق بازرگانی و صنایع جمهوری تاتارستان و دانشگاه‌های فردوسی و قازان امضا شد.

استاندار خراسان رضوی در رأس هیاتی ۳۵ نفره متشکل از مسئولان دولتی و فعالان بخش خصوصی در حوزه‌های اقتصادی، صنعتی، فرهنگی، گردشگری، دانشگاهی، بهداشت و درمان، خدمات فنی و مهندسی، کشاورزی، نفت و گاز، تجارت و بازرگانی به دعوت رسمی «رستم مینیخانوف» رئیس‌جمهوری تاتارستان جمهوری فدراسیون روسیه به این جمهوری سفر کرد. طی این سفر تفاهم‌نامه همکاری‌های مشترک باهدف تدوین برنامه راهبردی و عملیاتی توسعه ارتباطات دو جانبه به امضای علیرضا رشیدیان و رستم مینیخانوف رسید که پس از تأیید رسمی مقامات دو کشور این برنامه اجرایی می‌شود.

به گزارش روابط عمومی اتاق مشهد، از جمله برنامه‌های هیات خراسان رضوی رادر این سفر شرکت در همایشی با حضور تجار دو طرف بود، در این همایش که با حضور رئیس‌جمهور و تنی چند از وزیران دولت تاتارستان، استاندار خراسان رضوی و شرکت شمار زیادی از فعالان اقتصادی ایرانی و تاتارستانی برگزار شد، زمینه‌های توسعه همکاری‌ها در زمینه‌های گوناگون از جمله کشاورزی، دامداری، گردشگری، مواد غذایی، پتروشیمی، نمایشگاهی، دانشگاهی و علمی مورد بررسی قرار گرفت.

رئیس‌جمهوری تاتارستان در این همایش گفت: زمینه‌ها و توانمندی‌های مکمل و گوناگون اقتصادی، صنعتی و علمی-فرهنگی برای افزایش همکاری‌های دو طرف وجود دارد که باید از آن‌ها بهره گرفت.

وی همچنین با اشاره به برخی مناسبات کنونی در زمینه تولید کامیون و نفت، اظهار کرد: رایزنی‌ها و نشست‌های مشترک، فرصت ارزشمندی برای فعالان بخش‌های خصوصی دو طرف باهدف برداشتن گام‌های عملی در مسیر اجرای طرح‌ها و برنامه‌های گسترش مناسبات است.

رئیس‌جمهوری تاتارستان در پایان سخنان خود نیز تأکید کرد: دورنمای روابط بین ایرانیان و روس‌ها درخشان است و از دیدگاه اقتصادی نیز تاتارستان دروازه مناسبی برای ورود ایران به بازار فدراسیون روسیه است.

رشیدیان استاندار خراسان رضوی در این نشست بر اهمیت جایگاه روابط بین منطقه‌های ایران و روسیه به‌عنوان فرصت‌سازی باهدف افزایش همکاری‌ها اشاره کرد.

وی افزود: همسو با لزوم بهره‌برداری از مزیت‌های دو طرف در حوزه‌های حمل‌ونقلی، همکاری‌های منطقه‌ای و فعالیت مشترک برای صادرات به کشورهای پیرامونی، فعال‌سازی بیشتر بخش‌های خصوصی و اتخاذ برخی اقدام‌ها مانند رفع موانع گمرکی و تسهیل ترانزیت کالا ضرورت دارد، زیرا می‌تواند دامنه روابط را گسترش دهد و شتاب همکاری‌ها را بیشتر کند.

در جریان این همایش و مذاکرات معاون اتاق بازرگانی تاتارستان با اعضای هیات اقتصادی ایرانی، یادداشت تفاهم همکاری برای افزایش سطح روابط و بهره‌برداری از فرصت‌های نو بین برخی شرکت‌ها امضا شد.

تشکیل میز مشترک در اتاق

در همین رابطه روشنک، رییس کمیسیون تجارت اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی به‌عنوان سرپرست فعالان بخش خصوصی این هیات با اشاره به این که نیاز به بررسی کارشناسانه بیشتری برای افزایش همکاری‌ها بین دو طرف وجود دارد، افزود: مصالح ساختمانی، خشکبار، مواد غذایی، ماشین‌سازی برای صنایع کوچک و... بخشی از نیازهای تاتارستان است که می‌تواند توسط ایران تامین شود، ضمن اینکه می‌تواند سریل خوبی برای ورود به جمهوری‌های دیگر روسیه باشد.

رییس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی اضافه کرد: تاتارستان،

متن تفاهنامه همکاری اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی خراسان رضوی و اتاق بازرگانی و صنایع جمهوری تاتارستان

دوجانبه و تبادلات اقتصادی دوطرفه تلاش نمایند. طرفین باید انجام تبادل منظم انتشارات موجود و اطلاعات مربوط به تجارت خارجی، تولید و صادرات پیشنهادات شرکت های مربوطه خود، سرمایه گذاری و روند بازار است. همچنین اعضاء اطلاعات مربوط به قوانین اقتصادی و تجاری قابل اجرا در حوزه قضایی خود را تبادل کنند. طرفین باید در برگزاری نمایشگاهها و سایر موارد مشابه بصورت متقابل مشارکت نمایند.

طرفین باید در جهت توسعه مداوم روابط اقتصادی و اطمینان از ادامه و گسترش روابط فی مابین اقدام به تبادل هیئت های تجاری و تشویق و سازماندهی جلسات برای نمایندگان مناسب از دو کشور به منظور مطالعه راه و روش برای اجرای این تفاهنامه ها و روش های نیل به هدف برای توسعه مداوم روابط اقتصادی نمایند.

طرفین باید همکاری بین سازمان های تجاری و شرکت های خصوصی در زمینه تبادل اطلاعات تماس، مبادله هیئت های تجاری و صنعتی و ملاقات تجار و بازرگانان از خراسان رضوی و تاتارستان را تشویق کنند. این توافقنامه باید از تاریخ امضا به اجرا درآمده و به مدت دو سال اعتبار داشته و به طور خودکار برای مدت مشابه تمدید می گردد مگر اینکه با یک اخطار کتبی از طرف هر کدام از طرفین شش ماه قبل تاریخ انقضاء درخواست رد تمدید گردد.

این تفاهنامه در ۲۰۱۷ در مشهد، در دو نسخه به زبان انگلیسی و روسی منعقد گردید.

اتاق بازرگانی، صنایع معادن و کشاورزی خراسان رضوی
حسین محمودی خراسانی نائب رئیس اول

اتاق بازرگانی خراسان رضوی و اتاق بازرگانی و صنایع جمهوری تاتارستان تحت عنوان «طرفین» خوانده خواهد شد، با توجه به ترویج رشد و تنوع همکاری های اقتصادی و گسترش مبادلات تجاری بین شرکت های مربوطه خود بر پایه سود متقابل و دوجانبه در هر دو طرف در موارد زیر به توافق رسیدند:

طرفین تفاهم نمودند به منظور مدیریت مناسب و دسترسی آسانتر به اطلاعات و فرصتهای تجاری موجود و تسریع در همکاری های تجاری و بازرگانی دوجانبه، میز بازرگانی تاتارستان در اتاق بازرگانی خراسان رضوی و میز استان خراسان رضوی را در اتاق بازرگانی تاتارستان ایجاد نمایند. تمامی ارتباطات تجاری اتاقهای بازرگانی از جمله تبادل اطلاعات تجاری، معرفی تجار و بازرگانان برای کار، تسهیل و یزایی، هماهنگی همایشهای مشترک، سمینارها و نمایشگاههای تخصصی بازرگانی از طریق مسئولین این میزها و با هماهنگی وزارت امور خارجه طرفین خواهد بود.

طرفین باید، مطابق با قوانین کشورهای متبوع خود و مطابق با توافق و درک فرصت های موجود بین دو کشور خود، اقدامات منجر به توسعه همکاری های اقتصادی و ترویج مبادلات تجاری بین شرکت های دو کشور را تشویق و تسهیل نمایند.

با هدف دستیابی به اهداف پیش بینی شده در ماده (۱)، تشویق و تسهیل روابط اعضاء از طریق انعقاد توافقنامه های همکاری تجاری و اقتصادی و قراردادهای بین شرکت های علاقه مند، مجاز است.

طرفین باید در جهت شناسایی امکانات در زمینه توسعه روابط تجاری

اتاق بازرگانی تاتارستان
Artur Nikolaye
معاون رئیس اتاق صنعت و تجارت تاتارستان

جمهوری تاتارستان در یک نگاه

جمهوری تاتارستان یکی از ۲۱ جمهوری فدراسیون روسیه و یکی از مناطق مهم این کشور از نقطه نظر اقتصادی، فرهنگی، مذهبی، ورزشی، گردشگری و اجتماعی است که متأسفانه برای ایرانیان بسیار شناخته شده است.

آکساکوف (نویسنده)، ماکسیم گورکی (نویسنده)، باراتینسکی (شاعر)، درژاوبین (شاعر) اشاره نمود. عبدالله توکای (شاعر)، موسی جلیلی (شاعر) از برجسته ترین مشاهیر فرهنگی تاتار می باشند. به موجب قانون اساسی تاتارستان دو زبان تاتاری و روسی به عنوان زبان های رسمی در این جمهوری به رسمیت شناخته شده است

وضعیت اقتصادی تاتارستان: تاتارستان یکی از بزرگ ترین مراکز صنعتی در روسیه است. به طور میانگین، حجم تولید ناخالص این جمهوری بیش از سه برابر رشد داشته و به رقم ۶۲۰ میلیارد روبل رسیده. حجم مبادلات تجاری خارجی جمهوری تاتارستان بین ماه های ژانویه تا سپتامبر ۲۰۱۵ برابر با ۱۰ میلیارد و ۵۷۱ میلیون دلار بوده است.

تاتارستان از نظر پایین بودن ریسک سرمایه در میان ۱۰ منطقه نخست روسیه قرار دارد. سوئیس، قبرس، اتریش، ایتالیا، چین و آمریکا عمده ترین سرمایه گذاران خارجی در تاتارستان هستند. مجموع سرمایه گذاری خارجی در سال ۲۰۱۵ در تاتارستان حدود ۱ میلیارد و ۳۱۷ میلیون دلار بوده است.

صنایع مهم تاتارستان: هواپیما سازی، هلیکوپتر سازی، خودروسازی، چوب، صنایع سبک، ماشین سازی و فولاد، صنایع پزشکی و داروسازی، صنعت نفت و گاز، صنایع شیمیایی، صنایع غذایی، تولید ابزار، الکترونیک، اپتیک و کشتی سازی. از مجموع حجم تولید ناخالص این جمهوری، صنایع ماشین سازی ۴۹،۷ درصد، تجارت ۱۰،۶ درصد، ساختمان سازی ۹،۹ درصد، کشاورزی ۷،۹ درصد، حمل و نقل و ارتباطات ۷ درصد و سایر بخش ها ۱۴،۹ درصد را به خود اختصاص داده است.

تولیدات تاتارستان: تولید هواپیما زیر نظر مستقیم دولت فدرال روسیه است و مابقی محصولات را می توان نفت، مازوت، گازوئیل، کائوچوی مصنوعی، استیرن، پلی اتیلن، الکل اتیل، محصولات شیمیایی، لاستیک اتومبیل، هلیکوپتر، انواع کمپرسور، یخچال، ساعت، تجهیزات پزشکی و چشم پزشکی، دستگاه های گرمایشی، کامپیون و لوازم بدکی مربوطه، چوب، پوست، خز، دارو و عسل نام برد که بسیاری از این اقلام به خارج از روسیه صادر می شوند. حجم صادرات تاتارستان پس از مناطق مسکو و تومن، مقام سوم را در بین کلیه مناطق روسیه دارد. در حال حاضر این جمهوری با بیش از ۱۰۰ کشور جهان رابطه تجاری و اقتصادی دارد و عمده ترین شرکای تجاری آن عبارتند از: اوکراین، هلند، مجارستان و ترکیه.

جغرافیای تاتارستان: این جمهوری در بخش اروپایی فدراسیون روسیه در میانه دو رودخانه ولگا و کاما واقع شده است و تقریباً در ۸۰۰ کیلومتری شرق مسکو قرار دارد. جمهوری تاتارستان ۶۷۸۴۷ کیلومتر مربع مساحت دارد و تقریباً برابر با مساحت دو کشور بلژیک و هلند می باشد. این جمهوری با هشت منطقه دیگر روسیه شامل جمهوری های باشقیرستان، اودمورت، ماری ال و چوواش و استان های کیروف، اورنبورگ، اولیانوفسک و سامارا هم مرز می باشد.

جمعیت: بر اساس آخرین آمار منتشره در سال ۲۰۱۵ جمعیت تاتارستان ۳،۸۵۵،۰۳۷ نفر می باشد. به لحاظ ترکیب قومی، این جمهوری مرکب از ۱۱۵ قوم مختلف می باشند که تاتارها ۵۲،۹ درصد، روسها ۳۹،۵ درصد، چوواشها ۳،۴ درصد و مابقی اقلیت های قومی اوکراینی، اودمورتی، ماری، باشقیری، یهود و ... می باشند.

قازان مرکز جمهوری تاتارستان: قازان مرکز جمهوری تاتارستان در کرانه چپ رود ولگا و در کنار رودخانه زیبای کازانکا واقع شده است. قازان ۴۲۵،۳ کیلومتر مربع مساحت دارد و با یک میلیون ۲۱۶ هزار و ۹۶۵ نفر طبق آخرین آمار سال ۲۰۱۶ پر جمعیت ترین شهر این جمهوری است. تنوع ملیت های مختلف ساکن در این شهر تا آنجا است که بیش از ۱۰۰ ملیت مختلف در آن زندگی می کنند. همچنین این شهر موطن ۲۲ جامعه ملی فرهنگی است.

قازان شهری است که بزرگ ترین بنگاه ها و مؤسسات کارفرمایی را در خود جای داده که از جمله این شرکت های بزرگ می توان به کازان ارگسینتز، اتحادیه تولید موتور کازان، هلیکوپتر سازی قازان، اتحادیه هواپیما سازی قازان (بنام گوربونف)، کمپرسور ماش قازان، کارخانه تولید لوازم پزشکی و کراسنی وستوک نام برد.

فرهنگ و مذهب و زبان رسمی: مردم در تاتارستان عمدتاً مسلمان و یا مسیحی ارتدوکس هستند. اسلام (سنی حنفی و هزار و پانصد نفر شیعه مقیم تاتارستان اکثر آذری هستند) به عنوان مذهب رسمی از سال ۹۲۲ میلادی در منطقه بلقار ولگا که اینک شامل تاتارها و باشقیرها است، به رسمیت شناخته شد. در این جمهوری نزدیک به ۱۲۵۰ مسجد، ۲۰۰ کلیسا و ۵۰ مرکز عبادتی مربوط به دیگر ادیان وجود دارد. برخی از مشاهیر روسیه نیز در این جمهوری و شهر قازان زندگی کرده اند که به عنوان مثال می توان به فئودور شالیاپین خواننده و ترانه سرا، لئو تولستوی (نویسنده)، سرگی

و روسای سایر سازمان‌های دولتی مستقیماً توسط رئیس‌جمهور انتخاب می‌شوند. رئیس‌جمهور حق عزل نخست‌وزیر و کابینه دولت را دارد. تعداد وزارخانه‌ها و کمیته‌های دولتی با پیشنهاد رئیس‌جمهور و توسط پارلمان تعیین و تصویب می‌شود. نخست‌وزیر فعلی تاتارستان جناب ایلدار خالیکوف می‌باشد

موانع فراروی توسعه مبادلات تجاری ایران و تاتارستان:

- تعرفه گمرکی بالا برای محصولات کشاورزی ایرانی و در نتیجه دشوارتری رقابت با محصولات کشورهای مشتری کالاهای
- مشکلات مربوط به انتقال زمینی کالاها به لحاظ بعد مسافت که نزدیک‌ترین آن از بندر آستاراخان ۱۵۰۰ کیلومتر فاصله دارد
- عدم رعایت استانداردها و رویایی در بسته بندی کالا از سوی صادرکنندگان ایرانی

- فقدان مرکز تجاری ثابت ایران در منطقه

- عدم انجام تبلیغات مستمر در خصوص محصولات ایرانی

زمینه‌های همکاری‌های فیما بین (در حال اجرا یا دارای زمینه‌های مساعد همکاری):

صنعتی:

- پتروشیمی: توسعه همکاری‌ها در حوزه نفت و گاز و پتروشیمی و توربین‌های گاز
- توسعه همکاری‌ها در بخش صنایع هوایی و هواپیما و هلی کوپترسازی و امکان تبادل دانش فنی در این خصوص
- برگزاری نمایشگاه تخصصی صادراتی و اعطای تسهیلات متقابل نمایشگاهی
- برگزاری همایش‌های تجاری به منظور شناخت پتانسیل‌های تجاری طرفین

گردشگری و فرهنگی:

- برگزاری هفته‌های فرهنگی و نمایشگاه محصولات فرهنگی، نمایش فیلم و ...

- تقویت کرسی‌های ایران‌شناسی

- برگزاری المپیادهای زبان فارسی برای دانشجویان زبان فارسی و اعزام رتبه‌های برتر به ایران

- مبادله استاد و دانشجو و برقراری تورهای علمی

- امکان گسترش گردشگری فیما بین با توجه به اشتراکات فراوان و برگزاری تورهای متقابل و بررسی امکان پرواز مستقیم

- بانکی: تقویت همکاری‌های بانکی و بررسی امکان تأسیس یک شعبه بانک ایرانی

- با توجه به برگزاری رقابت‌های جام جهانی سال ۲۰۱۸ میلادی در روسیه و میزبانی شهر کازان به‌عنوان یکی از شهرهایی که استادیوم برگزاری این رقابت‌ها در آن واقع است، این شهر بازاری مناسب برای گروه‌های تجاری ایران و سایر کشورها به‌شمار می‌رود و می‌تواند بازار جذابی برای تولیدکنندگان صنایع غذایی جمهوری اسلامی ایران باشد.

ساختار سیاسی: جمهوری تاتارستان از لحاظ حقوق بین‌الملل، کشور مستقلی نبوده و عضوی از فدراسیون روسیه محسوب می‌شود. طبق قانون اساسی روسیه، این فدراسیون ترکیبی از جمهوری‌ها، قلمروها، مناطق، شهرهای فدرال، یک منطقه خودمختار و نواحی خودمختار است. در عین حال جمهوری تاتارستان، دارای رئیس‌جمهور، کابینه دولت، پارلمان و ... می‌باشد.

رئیس‌جمهور تاتارستان، بالاترین مقام در این جمهوری محسوب می‌شود. رئیس‌جمهور تضمین‌کننده حقوق، آزادی‌ها، نظم و قانون در قلمرو تاتارستان است. رئیس‌جمهور، نماینده جمهوری در روابط اقتصادی خارجی و بین‌المللی و در ارتباط با دولت مرکزی روسیه می‌باشد. رئیس‌جمهور از طرف جمهوری، معاهدات و موافقت‌نامه‌ها را امضاء می‌نماید و نصب و عزل نمایندگان تاتارستان در فدراسیون روسیه، سایر کشورها و سازمان‌های بین‌المللی را به عهده دارد.

رئیس‌جمهور، رئیس نظام اجرایی بوده و ساختار نظام اجرایی و نحوه ترکیب کابینه را تعیین کرده و نخست‌وزیر و معاونین نخست‌وزیر را برای انتخاب به شورای جمهوری معرفی و وزرا و سایر اعضای کابینه را منصوب می‌نماید. اختیار عزل کلیه اعضای کابینه و همچنین نخست‌وزیر به عهده رئیس‌جمهور است. مسئولیت هماهنگی بین فعالیت‌های دستگاه‌های اجرایی جمهوری تاتارستان با یکدیگر و همچنین انطباق این فعالیت‌ها با قوانین روسیه فدراتیو، بر عهده رئیس‌جمهور است. یکی دیگر از اختیارات رئیس‌جمهور، انتصاب نیمی از اعضای کمیته انتخابات ریاست جمهوری است.

دوره ریاست جمهوری در تاتارستان ۵ سال می‌باشد و رئیس‌جمهور اول تاتارستان، مینتیمیر شایمیف، به‌مجرد فروپاشی شوروی و از ابتدای تأسیس این جمهوری در سال ۱۹۹۱، ریاست جمهوری را تا تاریخ ۲۵ مارس ۲۰۱۰ بر عهده داشت. وی اکنون به‌عنوان مشاور دولتی جمهوری تاتارستان و رئیس بنیاد احیای دو منطقه باستانی بولقار و سویازسک فعالیت دارد.

رئیس‌جمهور فعلی جمهوری تاتارستان جناب آقای رستم مینیخانوف می‌باشد.

هیات وزراء، رکن اجرایی و اداری جمهوری تاتارستان محسوب می‌شود. هیات وزیران در برابر رئیس‌جمهور پاسخگو است. وزراء، روسای کمیته‌های دولتی

اقتصاد روسیه و روابط دوجانبه با ایران و جهان

محمد پارسا

شاخص‌های اقتصادی روسیه

نیز مزید بر علت شد. مقامات مسکو با تأکید بر تحکیم اقتصاد ملی و تقویت زیرساخت‌های کشور با اتکا به داشته‌های بومی، تلاش دارند تا تأثیرات منفی عوامل سیاسی از جمله تحریم‌های غرب را کاهش داده و ثبات و رشد را به این اقتصاد بازگردانند. مهم‌ترین شاخص‌های اقتصاد روسیه طی جدول و نمودارهای زیر قابل بررسی است:

هر چند شاخص‌های کلان اقتصاد روسیه تا سال ۲۰۱۲ روند تقریباً منظم و در عین حال رو به رشدی را تجربه می‌کردند، اما این روند از این سال به واسطه تأثیرات بحران اقتصادی بین‌المللی با چالش همراه شد. از سال ۲۰۱۴ و در سال ۲۰۱۵ نیز به تبع تنش با غرب و اعمال تحریم علیه روسیه، این شاخص‌ها هر چه بیشتر با نوسان مواجه شدند که در این بین، کاهش بهاء نفت

دوره	ضرب تغییر	قبل	مبنا	فعلی	
سه‌ماهه	-۴,۱:۵,۴	-۱,۳۱	۲۰۱۵-۰۹	-۰,۵۷	نرخ رشد تولید ناخالص داخلی
ماه‌بانه	۱۴,۱:۴,۸	۵,۲	۲۰۱۷-۰۶	۵,۱	نرخ بیکاری
ماه‌بانه	۲۳۳۳:۳,۶	۴,۱	۲۰۱۷-۰۶	۴,۴	نرخ تورم
روزانه	۱۷:۵	۹,۲۵	۲۰۱۷-۰۶	۹	نرخ بهره
ماه‌بانه	-۲۰۳۵۶:۱۸۵	۸۰۰۱	۲۰۱۷-۰۵	۸۵۱۹	موازنه تجاری
سال‌بانه	۹۲,۱:۷,۴	۱۵,۹	۲۰۱۶-۱۲	۱۷	بدهی دولت به تولید ناخالص داخلی
بازارها					
روزانه	۸۲,۴۵:۰,۹۸	۵۸,۹۸	۲۰۱۷-۰۷	۵۹,۰۴	پول
روزانه	۲۲۸۵:۱۸,۵۳	۱۹۵۲	۲۰۱۷-۰۷	۱۹۵۱ امتیاز	بازار سهام
روزانه	۱۶,۳۳:۶,۲۶	۷,۷۸	۲۰۱۷-۰۷	۷,۷۹ درصد	اوراق قرضه دولتی ده ساله
تولید ناخالص داخلی					
سه‌ماهه	-۴,۱:۵,۴	-۱,۳۱	۲۰۱۵-۰۹	درصد -۰,۵۷	نرخ رشد تولید ناخالص داخلی
سه‌ماهه	-۱۲,۱:۱۱,۲	۰,۳	۲۰۱۷-۰۳	درصد ۰,۵	نرخ رشد تولید ناخالص داخلی سالانه
سال‌بانه	۲۳۳۱:۱۹۶	۱۳۶۶	۲۰۱۶-۱۲	۱۲۸۳-USD میلیارد	تولید ناخالص داخلی
سه‌ماهه	۱۹۵۵۵:۶۵۶۷	۱۶۶۶۸	۲۰۱۷-۰۳	۱۹۵۵۵-RUB میلیارد	تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت
سه‌ماهه	۴۷۴۶:۱۷۱۰	۴۲۲۳	۲۰۱۷-۰۳	۲۹۹۶-RUB میلیارد	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص
سال‌بانه	۱۱۶۱۶:۵۵۰۶	۱۱۱۴۵	۲۰۱۶-۱۲	۱۱۰۹۹ USD	تولید ناخالص داخلی سرانه

دوره	ضریب تغییر	قبلی	مبنا	فعلی	
سالیانه	۲۵۱۴۴:۱۱۹۱۸	۲۴۱۲۴	۲۰۱۶-۱۲	۲۴۰۲۶ USD	تولید ناخالص داخلی سرانه PPP
سالیانه	۲ ۲ ۵ ۱ ۹ ۷ ۸ ۶۵۱۶۶۸۴۰	۵۹۳۲۱۷۸۹	۲۰۱۵-۱۲	RUB - ۶۵۱۶۶۸۴۰ میلیون	تولید ناخالص ملی
کار					
ماهانه	۱۴,۱:۴,۸	۵,۲	۲۰۱۷-۰۶	۵,۱ درصد	نرخ بیکاری
ماهانه	۷۴,۱:۶۰,۴	۷۱,۷	۲۰۱۷-۰۵	۷۱,۹ میلیون	افراد شاغل
ماهانه	۱۰,۴:۳,۶	۳,۹	۲۰۱۷-۰۶	۳,۸۵ میلیون	افراد بیکار
ماهانه	۶۶,۶:۶۴,۲	۶۵,۱	۲۰۱۷-۰۵	۶۵,۲ درصد	نرخ اشتغال
ماهانه	۷۰,۳:۶۴,۲	۶۸,۸	۲۰۱۷-۰۵	۶۸,۸ درصد	نرخ مشارکت نیروی کار
سالیانه	-۷,۵:۴,۱	۰,۷	۲۰۱۵-۱۲	۲,۲ درصد	بهره وری
سالیانه	۱۴۹:۱۲۰	۱۴۶	۲۰۱۶-۱۲	۱۴۶ میلیون	جمعیت
پول					
روزانه	۱۷:۵	۹,۲۵	۲۰۱۷-۰۶	۹ درصد	نرخ بهره
ماهانه	۴۵,۳:۴,۲	۱۰,۵۱	۲۰۱۷-۰۵	۸,۱۷ درصد	نرخ بهره بین بانکی
ماهانه	۵۹۶۵۶۶:۴۵۳۲	۴۰۵۷۲۱	۲۰۱۷-۰۶	۴۱۲۳۹ - USD میلیون	ذخایر ارزی
سالیانه	۱۰۲:۳,۷۹	۶,۰۴	۲۰۱۵-۱۲	۹,۱۹ درصد	نرخ بهره سپرده
تجارت					
ماهانه	-۲۰۳۵۶:۱۸۵	۸۰۰۱	۲۰۱۷-۰۵	۸۵۱۹ - USD میلیون	موازنه تجاری
ماهانه	۵۰۲۴۸:۴۱۰۰	۲۶۰۹۵	۲۰۱۷-۰۵	۲۸۱۷۳ - USD میلیون	صادرات
ماهانه	۳۲۴۸۱:۲۶۹۱	۱۸۰۹۴	۲۰۱۷-۰۵	۱۹۶۵۴ - USD میلیون	واردات
سه ماهه	-۳۲۸۴۵:۴۷۷۲۳	۷۱۴۰	۲۰۱۷-۰۳	۲۲۱۰۹ - USD میلیون	گردش سرمایه
سه ماهه	۱۶۸۰:۳۴۳	۱۶۱۵	۲۰۱۷-۰۳	۱۶۸۰ تن	ذخایر طلا
ماهانه	۱۰۸۳۲:۵۷۰۷	۱۰۷۱۳	۲۰۱۷-۰۳	۱۰۶۵۴ BBL/D/1K	تولید نفت خام
سه ماهه	-۴۰۱۴۰:۳۹۲۲	۴۲۱۲	۲۰۱۶-۱۲	۲۱۲۰۲ - USD میلیون	سرمایه گذاری مستقیم خارجی
سالیانه	۷,۲۱:۵,۴۳	۶,۲۱	۲۰۱۵-۱۲	۵,۴۳	شاخص تروریسم
سالیانه	۸۶۵۸:۱۴۷۸	۵۵۵۴	۲۰۱۶-۱۲	۶۴۳۲ - USD میلیون	فروش اسلحه
فضای کسب و کار					
ماهانه	-۷:۲۰	-۱	۲۰۱۷-۰۶	-۱	اطمینان کسب و کار
ماهانه	۵۴,۷:۴۷,۶	۵۲,۴	۲۰۱۷-۰۶	۵۰,۳	شاخص PMI تولید
ماهانه	۵۸,۴:۴۱,۳	۵۶,۳	۲۰۱۷-۰۶	۵۵,۵ نقاط شاخص	شاخص PMI خدمات
ماهانه	-۱۷,۷:۱۶,۹	۵,۶	۲۰۱۷-۰۶	۳,۵ درصد	تولید صنعتی
ماهانه	-۲۴,۴:۲۶,۱	۱,۲	۲۰۱۷-۰۶	۱,۷ درصد	تولیدات صنعتی (ماهانه)
ماهانه	-۲۷,۱:۲۸,۱	۵,۷	۲۰۱۷-۰۶	۲,۹ درصد	تولید صنعتی
سه ماهه	۳۶۳۴:۱۱۰۳	۳۲۱۴	۲۰۱۷-۰۳	۳۰۸۰	ورشکستگی
سالیانه	۴,۵۱:۴,۱۳	۴,۴۴	۲۰۱۷-۱۲	۴,۵۱ امتیاز	شاخص رقابتی
سالیانه	۶۷:۴۳	۴۵	۲۰۱۷-۱۲	۴۳	رتبه رقابتی
سالیانه	۲۹:۲۱	۲۹	۲۰۱۶-۱۲	۲۹ امتیاز	شاخص فساد مالی
سالیانه	۱۵۴:۴۷	۱۱۹	۲۰۱۶-۱۲	۱۳۱	رتبه فساد مالی
سالیانه	۱۲۴:۳۶	۳۶	۲۰۱۶-۱۲	۴۰	آسانی کسب و کار
مسکن سازی					
سالیانه	-۵۶,۹:۷,۶	-۰,۳	۲۰۱۶-۱۲	-۰,۴ درصد	شاخص مسکن
ماهانه	-۳۰,۳:۱۹,۳	-۰,۴	۲۰۱۷-۰۵	۳,۸ درصد	میزان ساخت و ساز
سالیانه	۸۷,۱:۵۸,۲	۸۲,۷	۲۰۱۵-۱۲	۸۷,۱ درصد	نرخ مالکیت مسکن

جایگاه روسیه در صادرات کالا در بازار جهانی (هزار دلار) (۲۰۱۱-۲۰۱۵)

کشور	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
مجموع صادرات جهان	۱۸۰۵۷۴۵۹۳۹۶	۱۸۰۹۱۵۳۲۷۷۵	۱۸۵۵۲۴۴۵۳۸۵	۱۸۶۹۵۳۲۱۷۶۰	۱۶۳۰۴۰۷۴۴۰۰
۱ چین	۱۸۹۸۳۸۸۴۰۰	۲۰۴۸۷۸۲۲۰۰	۲۲۰۹۰۰۷۲۸۰	۲۳۴۲۳۴۳۰۱۱	۲۲۸۱۸۵۵۹۲۲
۲ آمریکا	۱۴۸۱۶۸۲۲۰۲	۱۵۴۴۹۳۲۰۱۴	۱۵۷۷۵۸۷۲۵۲	۱۶۱۹۷۴۲۸۶۴	۱۵۰۳۸۷۰۴۳۸
۳ آلمان	۱۴۸۲۲۰۲۲۷۴	۱۴۱۶۱۸۴۲۰۰	۱۴۵۸۶۴۶۹۷۸	۱۵۱۱۱۳۶۵۱۰	۱۳۳۱۱۹۳۶۷۱
۴ ژاپن	۸۲۳۱۸۳۷۵۹	۷۹۸۵۶۷۵۸۸	۷۱۵۰۹۷۲۴۴	۶۸۳۸۴۵۶۲۰	۶۲۵۰۲۴۸۲۳
۵ فرانسه	۵۸۱۵۴۱۸۷۱	۵۵۶۵۷۵۶۸۲	۵۶۷۹۸۷۶۹۸	۵۶۶۶۵۶۱۶۵	۵۷۳۰۵۵۵۴۹
۶ کره جنوبی	۵۵۵۲۰۸۸۹۸	۵۴۷۸۵۴۴۴۸	۵۵۹۶۱۸۵۵۹	۵۷۳۰۹۱۱۳۴	۵۲۶۹۰۰۷۳۳
۷ هنگ کنگ	۴۵۵۵۷۳۳۸۰	۴۹۲۹۰۷۴۷۲	۵۳۵۱۸۶۷۴۳	۵۲۴۰۶۴۸۹۹	۴۹۸۵۵۷۶۲۰
۸ هلند	۵۳۰۵۷۵۷۵۹	۵۵۴۶۷۷۹۰۷	۵۷۱۲۴۶۸۵۵	۵۷۴۴۷۵۷۳۴	۴۷۱۹۵۷۶۵۳
۹ بریتانیا	۵۱۷۲۸۸۶۹۳	۴۸۱۲۲۵۷۵۴	۵۴۸۰۴۱۸۵۳	۵۱۱۰۷۶۴۸۱	۴۶۵۹۲۱۶۰۹
۱۰ ایتالیا	۵۲۳۲۵۶۲۹۶	۵۰۱۵۲۸۸۵۱	۵۱۸۰۹۵۱۰۳	۵۲۸۳۶۸۳۶۲	۴۵۸۷۵۱۲۳۹
۱۵ روسیه	۵۱۶۹۹۲۶۱۸	۵۲۴۷۶۶۶۲۱	۵۲۷۲۶۵۹۱۹	۴۹۲۱۴۴۸۸۰	۳۴۳۹۰۷۶۵۲

جایگاه روسیه در واردات کالا در بازار جهانی (هزار دلار) (۲۰۱۱-۲۰۱۵)

کشور	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
مجموع واردات جهان	۱۸۲۲۹۴۵۵۶۵۹	۱۸۲۲۷۱۳۰۳۳۱	۱۸۵۸۴۵۴۸۸۸۱	۱۸۷۴۰۰۷۱۱۸۰	۱۶۴۹۶۰۸۸۶۷۰
۱ آمریکا	۲۲۰۵۵۵۶۲۹۷	۲۲۷۴۶۱۸۷۱	۲۲۶۵۹۱۱۲۶۸	۲۳۴۶۰۴۰۵۴۰	۲۳۰۶۸۲۲۱۶۱
۲ چین	۱۷۴۳۳۹۴۹۰۰	۱۸۱۸۱۹۹۲۰۰	۱۹۴۹۹۹۲۳۱۵	۱۹۵۸۰۲۱۳۰۱	۱۶۸۱۶۷۰۸۱۶
۳ آلمان	۱۲۶۰۲۹۷۵۳۷	۱۱۷۳۲۸۷۶۰۰	۱۱۹۴۴۸۲۶۲۵	۱۲۲۳۸۳۶۵۹۳	۱۰۵۶۳۴۰۵۲۹
۴ فرانسه	۷۰۰۸۵۱۶۴۶	۶۶۳۲۶۸۶۴۰	۶۷۱۲۵۳۵۵۳	۶۵۹۸۷۲۰۷۶	۶۵۱۴۹۵۶۰۵
۵ بریتانیا	۷۱۷۶۰۶۲۳۳	۶۸۹۱۳۷۰۱۱	۶۵۷۲۲۲۵۲۸	۶۹۴۸۳۲۳۸	۶۲۹۲۲۸۸۸۹
۶ ژاپن	۸۵۵۳۸۰۴۷۴	۸۸۵۸۴۳۳۳۵	۸۳۳۱۶۶۰۶۱	۸۲۲۵۱۱۱۲	۶۲۶۰۸۲۷۷۸
۷ هنگ کنگ	۵۱۰۸۵۴۷۳۸	۵۵۳۴۸۶۴۶۹	۶۲۱۴۱۶۸۶۸	۶۰۰۶۱۳۰۶۶	۵۴۷۵۶۸۴۵۶
۸ کره جنوبی	۵۲۴۴۰۵۲۲۴	۵۱۹۵۷۵۵۹۷	۵۱۵۵۷۲۹۷۰	۵۲۵۵۶۳۸۳۷	۴۳۶۵۴۷۷۲۱
۹ هلند	۴۹۲۸۳۷۶۳۲	۵۰۱۱۳۴۳۰۲	۵۰۶۱۶۲۳۰۹	۵۰۸۴۳۸۲۱۴	۴۱۹۰۷۷۲۰۳
۱۰ کانادا	۴۵۰۵۷۹۵۰۹	۴۶۲۳۶۶۱۸۱	۴۶۱۷۶۴۱۴۰	۴۶۳۰۲۹۳۳۷	۴۱۸۸۰۱۰۸۳
۲۵ روسیه	۳۰۶۰۹۱۴۹۰	۳۱۶۱۹۲۹۱۸	۳۱۴۹۴۵۰۹۵	۲۸۲۶۰۲۳۶۷	۱۸۲۷۸۱۹۶۵

منبع: International Trade Center

تجارت دوجانبه ایران و روسیه

تهران و مسکو با وجود تعاملات زیاد سیاسی، مبادلات تجاری ناچیزی دارند، به طوری که تبادلات تجاری دوجانبه در صد اندکی از تجارت خارجی آن‌ها را شامل می‌شود. اقلام عمده صادراتی ایران به روسیه را میوه‌جات، خشکبار، سبزیجات، پسته و انگور خشک شامل می‌شود و عمده‌ترین محصولات وارداتی از روسیه نیز غلات، چوب، کاغذ، ماشین‌آلات و فلزات هستند. حجم مبادلات تجاری ایران و روسیه در سال ۲۰۱۶ در مقایسه با سال پیش از آن، به لطف رفع موانع تجاری، اعمال تحریم‌های غرب علیه

روسیه و مشکلات تجاری با ترکیه، ۷۰ درصد افزایش یافته ارزش مبادلات دوجانبه ایران و روسیه در سال ۲۰۱۶ به ۲٫۲ میلیارد دلار رسید که بیشتر آن شامل صادرات ماشین‌آلات، تجهیزات، بخش حمل‌ونقل، مواد غذایی و فلزات روسیه به ایران بوده است. صادرات مواد غذایی ایران به روسیه تنها ۰٫۳ میلیارد دلار (۳۰۰ میلیون دلار) از این تراز تجاری را به خود اختصاص داده است

جدول مقایسه‌ای ۱۵ کالای اول صادراتی ایران به روسیه ۲۰۱۵-۲۰۱۳ (هزار دلار)

کالا	صادرات ایران به روسیه			کل صادرات ایران			کل واردات روسیه		
	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳
کل کالاها	۲۶۱.۳۸۶	۳۵۵.۱۲۹	۴۲۲.۹۲۱	۶۷.۴۳۱.۳۸۴	۶۷.۸۸۴.۴۴۱	۶۷.۸۸۴.۴۴۱	۲۶۱.۳۸۶	۳۵۵.۱۲۹	۴۲۲.۹۲۱
۱ سبزیجات و ریشه‌های خوراکی	۱۰۶.۹۳۱	۱۱۷.۴۱۴	۱۱۵.۳۰۹	۶۷.۴۳۱.۳۸۴	۶۷.۸۸۴.۴۴۱	۶۷.۸۸۴.۴۴۱	۱۰۶.۹۳۱	۱۱۷.۴۱۴	۱۱۵.۳۰۹
۲ میوه‌های خوراکی، آجیل، خشکبار، صیفی‌جات	۸۲.۸۸۴	۱۰۳.۲۶۴	۱۶۰.۱۳۴	۱.۴۵۹.۹۶۴	۱.۲۲۲.۲۷۷	۱.۲۲۲.۲۷۷	۸۲.۸۸۴	۱۰۳.۲۶۴	۱۶۰.۱۳۴
۳ نمک، گوگرد، خاک، سنگ، گچ، آهک و سیمان	۱۳.۴۴۵	۴۲.۲۱۱	۴۸.۸۱۵	۶۶۵.۵۰۵	۵۹۹.۳۳۹	۵۹۹.۳۳۹	۱۳.۴۴۵	۴۲.۲۱۱	۴۸.۸۱۵
۴ پلاستیک و مواد پلاستیکی	۱۲.۵۵۲	۱۹.۰۴۴	۱۴.۹۶۸	۳.۲۷۸.۸۵۵	۳.۰۷۹.۸۴۶	۳.۰۷۹.۸۴۶	۱۲.۵۵۲	۱۹.۰۴۴	۱۴.۹۶۸
۵ سبزیجات، میوه، آجیل و مواد آماده کردن خوراک	۹.۵۸۶	۲۳.۸۵۷	۲۳.۱۷۸	۷۸.۹۲۷	۷۶.۶۷۷	۷۶.۶۷۷	۹.۵۸۶	۲۳.۸۵۷	۲۳.۱۷۸
۶ انواع ماشین‌آلات، راکتورهای هسته‌ای، دیگ و غیره	۶.۳۱۴	۱.۴۵۰	۲.۵۸۵	۱۹۵.۸۰۳	۱۸۲.۸۳۷	۱۸۲.۸۳۷	۶.۳۱۴	۱.۴۵۰	۲.۵۸۵
۷ محصولات دارویی	۵.۸۵۹	۱۳.۲۱۵	۱۳.۵۷۴	۴۸.۰۸۲	۸۵.۲۴۱	۹۸.۰۵۵	۵.۸۵۹	۱۳.۲۱۵	۱۳.۵۷۴
۸ مواد شیمیایی آلی	۴.۰۶۴	۱۱.۸۵۱	۲۱.۲۶۱	۲.۰۷۹.۲۴۰	۲.۳۶۸.۲۹۶	۳.۰۶۱.۴۵۵	۴.۰۶۴	۱۱.۸۵۱	۲۱.۲۶۱
۹ کانی‌ها، نقاله، خاکستر	۳.۸۷۸	۳.۸۱	۵.۴۸	۲.۱۶۵.۵۵۷	۲.۷۵۳.۷۳۲	۲.۷۵۳.۷۳۲	۳.۸۷۸	۳.۸۱	۵.۴۸
۱۰ قهوه، چای، ماته، ادویه و ترش‌یجات	۲.۸۸۱	۲.۲۱۹	۲.۷۶۲	۱۳۷.۹۲۲	۱۲۸.۸۷۶	۱۲۸.۸۷۶	۲.۸۸۱	۲.۲۱۹	۲.۷۶۲
۱۱ وسایل نقلیه غیر از راه‌آهن، تراموا	۱.۹۷۶	۲.۸۰۵	۳.۳۲۰	۷۲.۳۲۳	۸۱.۶۰۷	۸۱.۶۰۷	۱.۹۷۶	۲.۸۰۵	۳.۳۲۰
۱۲ فرآورده‌های خوراکی متنفرقه	۱.۴۶۲	۲۳۴	۸۳	۱۲.۵۸۰	۱۱.۴۸۶	۱۱.۴۸۶	۱.۴۶۲	۲۳۴	۸۳
۱۳ شیشه و ظروف شیشه‌ای	۱.۲۲۲	۲.۹۲۱	۷.۱۵۴	۸۴.۶۰۶	۸۳.۹۹۴	۸۳.۹۹۴	۱.۲۲۲	۲.۹۲۱	۷.۱۵۴
۱۴ قطعات آهن یا فولاد	۱.۰۷۰	۲.۰۰۹	۳.۱۸۳	۵۴.۳۷۸	۵۸.۲۹۶	۵۸.۲۹۶	۱.۰۷۰	۲.۰۰۹	۳.۱۸۳
۱۵ سایر منسوجات، کالاهای پارچه‌ای، پوشاک مستعمل	۹۴۵	۹۴۰	۱.۴۰۴	۱۰.۳۴۸	۱۳.۱۵۰	۱۳.۱۵۰	۹۴۵	۹۴۰	۱.۴۰۴

منبع: International Trade Center

جدول مقایسه‌ای ۱۵ کالای اول وارداتی ایران از روسیه ۲۰۱۵-۲۰۱۳ (هزار دلار)

کالا	صادرات روسیه به ایران			کل واردات ایران			کل صادرات روسیه		
	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳
کل کالاها	۱.۰۱۷.۲۱۴	۱.۳۲۵.۵۱۴	۱.۱۶۸.۶۱۶	۶۳.۶۷۷.۷۹۱	۷۲.۷۲۳.۲۷۸	۶۳.۶۷۷.۷۹۱	۱.۰۱۷.۲۱۴	۱.۳۲۵.۵۱۴	۱.۱۶۸.۶۱۶
۱ غلات	۴۳۷.۰۶۲	۵۳۳.۸۱۷	۳۰۴.۴۰۰	۴.۹۹۹.۳۲۸	۴.۹۹۹.۳۲۸	۴.۹۹۹.۳۲۸	۴۳۷.۰۶۲	۵۳۳.۸۱۷	۳۰۴.۴۰۰
۲ آهن و فولاد	۲۰۷.۴۳۳	۳۹۶.۵۲۴	۳۶۳.۸۶۰	۳.۱۳۸.۱۴۵	۳.۱۳۸.۱۴۵	۳.۱۳۸.۱۴۵	۲۰۷.۴۳۳	۳۹۶.۵۲۴	۳۶۳.۸۶۰
۳ چوب، فرآورده‌های چوبی و زغال چوب	۱۳.۰۲۹۴	۱۳.۰۰۱۰	۱۶۶.۹۱	۶۷۱.۰۴۵	۶۷۱.۰۴۵	۶۷۱.۰۴۵	۱۳.۰۲۹۴	۱۳.۰۰۱۰	۱۶۶.۹۱
۴ انواع ماشین‌آلات، راکتورهای هسته‌ای، دیگ و غیره	۶۹.۰۵۸	۱۵.۲۴۰	۲۵.۳۹۵	۷.۱۰۹.۶۶۴	۱۱.۸۹۰.۹۳۷	۹.۰۲۹.۴۱۰	۶۹.۰۵۸	۱۵.۲۴۰	۲۵.۳۹۵
۵ روغن و چربی‌های حیوانی و گیاهی و غیره	۳۲.۲۷۱	۴۲.۰۹۰	۳۸.۲۴۶	۱.۲۰۷.۴۹۴	۱.۲۰۷.۴۹۴	۱.۲۰۷.۴۹۴	۳۲.۲۷۱	۴۲.۰۹۰	۳۸.۲۴۶
۶ کاغذ، مقوا، خمیر کاغذ و کارتن	۲۹.۱۷۸	۲۶.۱۴۹	۳۰.۸۱۷	۱.۲۷۴.۵۷۹	۱.۲۷۴.۵۷۹	۱.۳۹۰.۷۵۵	۲۹.۱۷۸	۲۶.۱۴۹	۳۰.۸۱۷
۷ وسایل برقی و الکترونیکی	۲۲.۳۲۳	۵۲.۶۲۵	۷۸.۰۸۸	۷.۱۰۷.۹۲۱	۷.۱۰۷.۹۲۱	۵.۴۲۰.۰۲۰	۲۲.۳۲۳	۵۲.۶۲۵	۷۸.۰۸۸
۸ مواد شیمیایی غیر آلی، ترکیبات فلزی گرانبها، ایزوتوپ‌ها	۲۰.۹۸۹	۱۶.۵۴۴	۵.۵۹۲	۳۴۷.۵۴۳	۳۴۷.۵۴۳	۳۶۹.۰۶۷	۲۰.۹۸۹	۱۶.۵۴۴	۵.۵۹۲
۹ کتاب، روزنامه، تصاویر و غیره چاپی	۱۷.۵۶۰	۸.۰۵۴	۷.۹۹۵	۱۱۶.۴۹۱	۱۱۶.۴۹۱	۱۰۸.۲۱۹	۱۷.۵۶۰	۸.۰۵۴	۷.۹۹۵
۱۰ سوخت‌های معدنی، روغن، مواد تقطیر شده و غیره	۹.۹۰۳	۲۷.۹۷۱	۵۹.۳۸۹	۳۵۷.۱۵۷	۳۵۷.۱۵۷	۵۱۶.۴۸۸	۹.۹۰۳	۲۷.۹۷۱	۵۹.۳۸۹
۱۱ خمیر چوب، مواد الیافی سلولزی و مواد بازیافتی آن‌ها	۷.۵۱۶	۱۰.۰۹۲	۹.۶۴۴	۷۹.۹۴۷	۸۷.۵۰۱	۱۰۲.۸۲۶	۷.۵۱۶	۱۰.۰۹۲	۹.۶۴۴
۱۲ کشتی، قایق و سایر وسایل شناور	۶.۲۸۸	۱۴.۷۷۲	۱۴.۲۳۹	۱۵۸.۷۵۰	۱۵۸.۷۵۰	۳۷.۰۹۳	۶.۲۸۸	۱۴.۷۷۲	۱۴.۲۳۹
۱۳ تنباکو و بدل ساخته تنباکو	۵.۲۷۹	۴.۸۸۷	۹.۹۷۲	۹۴۹.۹۱۴	۹۴۹.۹۱۴	۱.۲۵۲.۵۲۸	۵.۲۷۹	۴.۸۸۷	۹.۹۷۲
۱۴ پلاستیک و مصنوعات پلاستیکی	۴.۹۵۷	۶.۳۴۵	۸.۹۸۹	۲.۷۷۶.۷۱۸	۲.۷۷۶.۷۱۸	۲.۲۰۵.۹۵۷	۴.۹۵۷	۶.۳۴۵	۸.۹۸۹
۱۵ وسایل نقلیه به غیر از راه‌آهن، تراموا	۴.۷۰۸	۷۶	۳۰۹	۶.۱۸۸.۳۷۶	۶.۱۸۸.۳۷۶	۴.۴۸۴.۹۹۲	۴.۷۰۸	۷۶	۳۰۹

آمار واردات از فدراسیون روسیه گمرک سرخس در سال ۱۳۹۵

ردیف	توضیحات تعرفه	ارزش - دلار
۱	واگن های باری سبک و سنگین راه آهن یا تراموا، روباز، با دیواره های جدانشدنی به ارتفاع بیش از ۶۰ cm	۷,۰۰۹,۱۶۶
۲	واگن های باری سبک و سنگین راه آهن یا تراموا، روباز، با دیواره های جدانشدنی به ارتفاع بیش از ۶۰ cm	۲,۵۰۸,۹۲۰
۳	سایر املاح دی اتانول آمین غیر مذکور در جای دیگر	۱,۶۹۱,۸۷۶
۴	واگن های باری سبک و سنگین راه آهن یا تراموا، روباز، با دیواره های جدانشدنی به ارتفاع بیش از ۶۰ cm	۱,۱۱۰,۳۸۶
۵	بوژی و بوژی راهنمای لکوموتیوهای راه آهن یا تراموا یا نواقل روی خط راه آهن غیر از ردیف	۱,۰۵۰,۳۷۴
۶	دی اتانول آمین	۶۹۱,۴۷۰
۷	عدس (Lentil) خشک، غلاف کنده، حتی پوست کنده یا شده	۵۰۰,۴۸۷
۸	قلاب ها و سایر وسایل کوپلینگ، ضربه گیرهای لکوموتیوهای راه آهن و اجزاء و قطعات آنها	۱۴۹,۳۸۳
۹	قلاب ها و سایر وسایل کوپلینگ، ضربه گیرهای لکوموتیوهای راه آهن و اجزاء و قطعات آنها	۱۵۰,۶۲۳
۱۰	دی اتانول آمین	۱۴۳,۹۵۷
۱۱	ترمزهای با هوای فشرده و اجزاء و قطعات آنها، برای لکوموتیو راه آهن یا تراموا یا نواقل روی خط راه آهن	۷۱,۴۷۴
مجموع کل		۱۵,۰۷۸,۱۱۶ دلار

آمار واردات از کشور فدراسیون روسیه به گمرک منطقه ویژه اقتصادی سرخس در سال ۱۳۹۵

ردیف	توضیحات تعرفه	ارزش - دلار
۱	سایر املاح دی اتانول آمین غیر مذکور در جای دیگر	۱,۶۹۱,۸۷۶
۲	دی اتانول آمین	۶۹۱,۴۷۰
۳	دی اتانول آمین	۱۴۳,۹۵۷
مجموع کل		۲,۵۲۷,۳۰۳ دلار

آمار کل واردات از کشور فدراسیون روسیه گمرک مشهد در سال ۱۳۹۵

ردیف	توضیحات تعرفه	ارزش - دلار
۱	ماشین آلات نانایی یا نان شیرینی پزی، بیسکویت سازی و ماشین آلات تولیدماکارونی، اسپاگتی یا محصولات همانند	۵۰۳,۴۱۱
۲	ماشین های آهنگری یا منگنه کاری قالبی (از جمله پرس ها) و چکش ها	۷۲,۰۷۱
۳	دانه آفتابگردان، حتی خرد شده	۳۴,۹۶۴
۴	اسکلت و قطعات اسکلت که در جای دیگر ذکر نشده، از چدن، آهن یا فولاد	۳۲,۱۰۲
۵	کف پوش های غیر مخملی باف، از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی آماده مصرف	۲۷,۴۸۳
۶	سایر مصنوعات دیگر از آهن یا فولاد غیر مذکور در جای دیگر	۱۴,۴۹۰
۷	رختدان، چمدان، کیف (بک، اسناد، مدرسه) و محفظه های همانند، با سطح خارجی از چرم طبیعی یا ورنی شده	۱۲,۰۵۰
۸	مجسمه های کوچک و سایر اشیاء تزئینی از مواد پلاستیکی	۸۵۸
۹	تابلوه های راهنما، تابلوهای اماکن و علائم دیگر، از فلز معمولی	۱۳۴
۱۰	پرژکتورها، بزرگ کننده ها و کوچک کننده ها	۷۲
۱۱	گل، برگ و میوه مصنوعی و اجزاء آنها؛ اشیاء ساخته شده از گل، برگ یا میوه مصنوعی از سایر مواد	۵۱
۱۲	-سایر گیرنده های تلویزیونی رنگی غیر مذکور	۵۰
۱۳	مبل های فلزی از انواعی که در دفتر کار مورد استفاده قرار می گیرند	۴۷
۱۴	سایر کابل های الیاف نوری بجز ردیف ۸۵۴۴۷۰۱۰	۳۴
مجموع کل		۶۹۷,۸۱۷ دلار

آمار کل صادرات به کشور فدراسیون روسیه از گمرک مشهد در سال ۱۳۹۵

ردیف	توضیحات تعرفه	ارزش - دلار
۱	رب گوجه‌فرنگی	۱۸۵,۹۵۳
۲	رب گوجه‌فرنگی	۱۲۸,۹۸۴
۳	رب گوجه‌فرنگی	۱۲۳,۸۴۰
۴	رب گوجه‌فرنگی	۹۰,۴۳۳
۵	رب گوجه‌فرنگی	۸۲,۰۸۰
۶	ماشین‌های نور دگرگرم و ماشین‌های نور دگرگرم و سرد توام شده برای فلزات	۷۶,۸۰۶
۷	اشیاء برای بهداشت یا داروخانه از کائوچوی ولکانیزه سفت نشده، غیر مذکور در جای دیگر	۷۲,۴۱۶
۸	کف پوش‌های غیر مخملی باف، از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی آماده مصرف	۶۳,۴۹۷
۹	رب گوجه‌فرنگی	۵۹,۵۵۸
۱۰	رب گوجه‌فرنگی	۵۴,۷۲۰
۱۱	رب گوجه‌فرنگی	۵۳,۲۷۵
۱۲	رب گوجه‌فرنگی	۳۲,۶۲۸
۱۳	تیزابی بی دانه (انگور خشک کرده)	۳۲,۰۰۰
۱۴	رب گوجه‌فرنگی	۲۶,۶۴۰
۱۵	مریاء، ژله، مارمالاد، پوره و خمیر میوه یا با افزودن قند غیر مذکور در جای دیگر غیر هموژنیزه	۲۶,۵۵۳
۱۶	مریاء، ژله، مارمالاد، پوره و خمیر میوه یا با افزودن قند غیر مذکور در جای دیگر غیر هموژنیزه	۲۵,۷۸۴
۱۷	آب سیب با مقیاس بریکس بیش از ۲۰	۲۵,۶۰۴
۱۸	سبزیجات، میوه، میوه‌های سخت پوست، پوست میوه و سایر اجزاء نباتات، محفوظ شده در قند (آب گرفته شده، براق شده یا متبلور).	۲۱,۰۰۰
۱۹	اشیاء سرمیز و اشیاء آشپزخانه، از چینی.	۱۷,۷۹۰
۲۰	مریاء، ژله، مارمالاد، پوره و خمیر میوه یا با افزودن قند غیر مذکور در جای دیگر غیر هموژنیزه	۱۸,۴۸۰
۲۱	سایر لوبیا (گونه phaseolus، گونه vigna) بغیر از لوبیا بصورت دانه	۱۰,۲۰۰
۲۲	رب گوجه‌فرنگی	۹,۳۸۴
۲۳	ظروف شیشه‌ای اوپال بغیر از نوع دارای ضریب انبساط خطی نه بیش از ۰,۰۰۰۰۰۵ هر کلوین و در یک محدوده حرارتی بین صفر تا ۳۰۰ درجه سانتیگراد	۹,۰۰۰
۲۴	سنگ برای کف و دیوار	۸,۴۵۷
۲۵	چای سبز (تخمیر نشده) عرضه شده به نحوی دیگر	۷,۲۳۶
۲۶	چای سیاه (تخمیر شده) و جزئا تخمیر شده به نحوی دیگر بجز ردیف‌های ۰۹۰۲۴۰۱۰	۶,۰۰۰
۲۷	سبزیجات، میوه، میوه‌های سخت پوست، پوست میوه و سایر اجزاء نباتات، محفوظ شده در قند (آب گرفته شده، براق شده یا متبلور).	۵,۱۴۰
۲۸	کف پوش‌های منگوله باف، از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی که در جای دیگر گفته نشده.	۳,۱۸۸
۲۹	آجر مجوف، آجر سقف پوش و اشیاء همانند آن‌ها	۲,۶۷۵
۳۰	پوره و پوره کنسانتره میوه‌های گرمسیری هموژنیزه (آناناس، موز، انبه، پشن فروت و لیچی)	۲,۰۷۹
۳۱	سایر پسته‌های غیر مذکور در جای دیگر تازه یا خشک کرده	۱,۹۸۷
۳۲	گل‌های سرخ (Rosos)	۹۳
۳۳	سایر غیر از اقلام مشمول ردیف‌های ۲۰۰۸۱۱۰۰ لغایت ۲۰۰۸۹۲۰۰	۹۰
۳۴	گل و غنچه گل، برای دسته گل یا برای زینت، خشک کرده، سفید کرده، رنگ کرده، آغشته یا آماده شده به نحوه دیگر	۷۵
۳۵	دانه دانه‌ها (granules)، تراشه‌ها و پودر سنگ‌ها (به استثنای مرمر)	۲۷
۳۶	سایر فرش‌ها و کف پوش‌ها از مواد نسجی حتی آماده مصرف به جز جاجیم	۲۱
مجموع کل		۱,۲۸۳,۶۹۳ دلار

دکتر جواد طباطبایی در گفت‌وگو با خبرنگار ما عنوان کرد:

با فناوری‌های جدید باید به کشت دیم بازگردیم

مسئله آب و کم آبی موضوعی نیست که تنها به دیروز، امروز و فردا محدود شود، موضوعی است که حداقل در سال‌های اخیر بسیار درباره آن خواننده با شنیده ایم ولی در سال‌های اخیر به دلیل عدم مدیریت جامع و استفاده نامعقول از منابع خدادادی آب‌های زیرزمینی کشور به ویژه در استان خراسان و دشت مشهد وارد فاز بحران شده است. در همین راستا و برای آشنای بیشتر با این بحران و راهکارهای مقابله با آن خبرنگار ما گفت‌وگویی با دکتر طباطبایی، عضو هیات علمی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور و پژوهشگری که چندین تألیف در این خصوص داشته و همچنین عضو شورای پژوهشی دفتر کشاورزی اتاق ایران داشته است که با هم می‌خوانیم.

● با وجود این مقدار آب چرا باز سخن از بحران است؟

این آب، آبی است که در مراتع و زمین‌های طبیعی می‌بارد و به پوشش جنگلی می‌رسد اما چون سطح پوشش مراتع و جنگل‌ها محدود است و در سال‌های اخیر به دلیل تخریب‌های به شدت کاهش یافته است عمده این آب بعد از مدت بعد از مدت کوتاهی از سطح خاک تبخیر شده مجدد به جو برمی‌گردد.

مشکل اساسی که ما داریم این است که ۷۰ درصد از اراضی کشور ما حدود ۳۰ درصد از بارش‌ها را در خود دارد و ۳۰ درصد از اراضی مان ۷۰ درصد نزولات را دریافت می‌کند و این پراکندگی بارش‌ها نیز مشکلات را مضاعف کرده است.

بارندگی در ایران بیشتر در فصل‌های سرد صورت می‌گیرد که پوشش گیاهی کمتر به آن نیاز دارد؛ بنابراین پتانسیل بارش کشور خوب است اما مشکلش پراکنش و اختلاف زمانی است.

ذخایر زیرزمینی چند نوع هستند، بخشی از آن‌ها به صورت آب‌های زیرسطحی در اعماق کم قرار دارند و برخی در اعماق بیشتر هستند. مسئولان در حال حاضر دارند به سمت وسوی استفاده از آب‌های عمیق حرکت می‌کنند که دوره تشکیل آن‌ها خیلی طولانی است. شاید هزار سال طول بکشد تا این مقدار آب تولید شود و برداشتی که از این منابع در حال دریافت است یک امر جبران‌ناپذیر است. هر چند آب‌های نسبتاً کم عمق زیرزمینی همچون سفره آب‌های زیرزمینی نیز حدود ۱۰۰ سال طول می‌کشد تا پس از مصرف مجدد تولید شوند.

● برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی استان چه صدمه‌ای به منابع می‌زند؟

در کشور ما آمار اضافه برداشت آب در شهرهای مختلف تفاوت چندانی ندارد. در همه بخش‌ها این مسئله مشهود است که آب‌های زیرزمینی در معرض نابودی است. در حال حاضر نکته مهمی که وجود دارد و به آن بی‌تفاوتی می‌شود این است که در آینده به چندان دور استفاده از آب‌های

● مهم‌ترین معضل استان ما، آب برای کشت است همان گونه که می‌دانیم ۷۰ درصد آب مصرفی استان برای کشاورزی مصرف می‌شود، آیا ما باید به دنبال احداث سد برویم، الگوی کشت را عوض کنیم و یا راه‌های دم دست‌تری هم وجود دارد.

کشاورزی ماقبل از ساختن چاه‌های عمیق با دیم‌کاری تأمین می‌شده است اما متأسفانه چون گرایش به سمت چاه‌های عمیق زیاد شده، دیم‌کاری نیز کاهش پیدا کرده است تا دیر نشده باید به سراغ زمین‌های دیم رفت و آن‌ها را زنده کرد. ما باید تغییر مسیر دهیم ادامه این وضع می‌تواند مشکلات بیشتر و فاجعه ایجاد کند.

ما وقتی صحبت از کشت دیم می‌کنیم، منظور دقیقاً همان روش و کیفیتی نیست که پنجاه سال پیش بود. قاعدتاً فناوری‌های جدید به ما این امکان را می‌دهد که مشکلات ناشی از پراکندگی بارش‌ها را برطرف نماییم. منتها با توجه به اینکه ایران ارتباط کم‌تری با بخش پژوهشی و دانشگاهی جهانی دارد خیلی نتوانسته از علم روز در آبیاری استفاده کند و ما متأسفانه عادت کرده ایم به مسائل علمی و دانشگاهی بی‌اعتنا باشیم و راه خود را پیش ببریم و این باعث عقب‌ماندگی ما شده است.

در حال حاضر جابه‌جایی‌های و انتقال آب بین حوزه‌ای و داخل حوزه‌ای غیرمنطقی صورت می‌گیرد در حالی که ما باید بیاوریم چگونه آن میزان از آبی را که داریم حفظ و درست استفاده کنیم نه اینکه آن را جابه‌جا کنیم. در حال حاضر ما با توجه به وسعت کشور به‌طور متوسط سالانه ۴۲۰ میلیارد متر مکعب نزولات در سطح کشور دریافت می‌کنیم. حتی اگر بخواهیم مقایسه با توجه به مساحت کشور از نظر نزولات با کشورهای پرآب انجام دهیم با آن‌ها فرقی نداریم با این تفاوت که حجم پراکندگی در کشور ما بالاست. از این ۴۲۰ میلیارد متر مکعب چیزی حدود ۱۳۰ میلیارد آن در چرخه تأمین و بهره‌برداری قرار دارد که این میزان توسط وزارت نیرو تأمین می‌شود. مدیریت مصرف آن را نیز وزارت کشاورزی به عهده دارد. در این بین عملاً حدود دوسوم از آب حاصل از بارندگی کم می‌شود.

• آیا نمی‌توان از روان آب‌ها از طریق سدهای بیشتر استفاده کرد؟

بهره‌برداری از سدها نیز محدودیت دارد چون همه‌جا قابل اجرا نیستند اما به مقدار کم و یا زیاد همه‌جا اتفاق می‌افتد و چنانچه مشکل اختلاف زمان بارش و زمان مصرف را به طریق جمل کنیم می‌توان به‌طور مستقیم از سهم تبخیر استفاده برای جبران کم‌آبی در اقصی نقاط کشور بهره برد. در کشور سیلاب هیچ متولی‌ای ندارد و دلیل آن هم این است که به سیلاب تنها به چشم جلوگیری از خسارت نگاه می‌شود و همین امر باعث می‌شود که هیچ برنامه‌ریزی روی آب سیلاب‌ها صورت نگیرد.

• آیا نحوه توزیع آب در شهرها با نگاه آب شرب سالم قابل تغییر است؟

در خصوص آب‌های شهری و غیرشهری، ما گاهی در تشخیص اولویت‌ها دچار اشتباه می‌شویم. مسئولیت حوزه شهری و غیرشهری باهم متفاوت است اما گاهی مسئولین این تفاوت‌ها را تشخیص نمی‌دهند. به‌عنوان نمونه ما در شهر مشهد با بالا آمدن آب‌های زیرزمینی روبرویم در حالی که در دشت‌های اطراف مشهد با مشکل پایین رفتن آب مواجه ایم.

در برخی مناطق شهری، آب به زیرزمین خانه‌ها رسیده است اما متأسفانه بعضی همکاران دانشگاهی هم به‌جای پرداختن به این معضل و ارائه توصیه‌های لازم برای هر چه بیشتر مصرف کردن این منابع، دنبال تحقیق روی گونه‌های کم‌مصرف مناسب برای فضای سبز هستند. در حالی که چون این آب به دلیل مجاورت با فاضلاب و چاه‌های جذبی در درون شهرها کیفیت بالایی ندارد برای فضاهای سبز مناسب است.

ما آب شرب با کیفیت مناسب را برای مصارف غیر شرب استفاده می‌کنیم که بسیار آسیب‌زننده است در صورتی که در شهرهای بزرگ جهان، آب برای مصارف بهداشتی از طریق شبکه و آب شرب از طریق بطری در اختیار می‌گذارند. مشکلات ما خیلی روشن است، راه‌حل‌های هم خیلی ساده است فقط هماهنگی برای انجامش نیست. از سوی دیگر جهاد کشاورزی نیز بدون توجه به مشکلات تأمین آب و در رأس آن محدودیت آب‌های زیرزمینی به‌جای تلاش برای کاهش اتکا به این منابع تنها به دنبال مدیریت مصرف است که نتیجه آن به‌جای کاهش مصرف تنها افزایش راندمان در واحد سطح بوده است که این دردی را دوا نمی‌کند. امیدوارم با توجه به اینکه مشکلات آبی رو به افزایش و وارد مرحله خطرناکی شده است این معضلات از طریق هم‌فکری و اتخاذ تصمیمات همه‌جانبه توسط مسئولین حل شود.

زیرزمینی، به دلیل برداشت بی‌رویه از ذخایر پایین رفته و برداشت آن دیگر نیز اقتصادی نخواهد بود.

بر اساس اعلام مسئولین استانی به دلیل تداوم خشک‌سالی‌ها و کاهش بارندگی‌ها از ۲۲۴ میلی‌متر به ۲۰۰ میلی‌متر در دو دهه گذشته، تغییرات اقلیمی و گرم شدن هوا و برداشت‌های بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی به‌عنوان تنها تأمین‌کننده آب شهرهای خراسان رضوی به‌ویژه در بخش کشاورزی باعث افت سطح سفره‌های آب زیرزمینی شهرها به میزان حدود یک متر در سال شده و ۳۴ دشت از ۳۷ دشت موجود استان را در شرایط حاد قرار داده و در نتیجه محدودیت شدید آبی را برای شهرهای استان رقم زده است. بیلان منفی دشت‌های آب استان یک میلیارد و ۱۶۷ میلیون مترمکعب است و در ۲۵ سال گذشته ۳۰ میلیارد مترمکعب از منابع استراتژیک آب‌های زیرزمینی کم شده است. این میزان معادل ظرفیت تمامی سدهایی است که تاکنون در کشور ساخته شده است و به‌معنای دیگر هر سال یک متر از سفره‌های آب زیرزمینی استان افت پیدا می‌کند. همچنین میزان برداشت آب از منابع آب زیرزمینی در استان به نسبت منابع تجدیدپذیر بسیار زیاد است؛ به‌طوری‌که بر اساس استاندارد جهانی در شرایط مطلوب حداکثر باید ۴۰ درصد از منابع آب تجدیدپذیر در هر کشور برداشت شود، اما این رقم در خراسان رضوی به‌طور متوسط سالانه ۱۳۰ درصد است، از این‌رو نه تنها کل منابع آب تجدیدپذیر در استان استخراج می‌شود، بلکه ۳۰ درصد از ذخایر قبلی نیز استفاده می‌شود. همچنین نکته دیگری هم که در خصوص استفاده بیش از حد از این آب‌ها وجود دارد این است که منابع آب‌های شیرین ما به سبب قرارگیری در نزدیکی کویرها پس از مدتی، به دلیل حرکت آب‌های شور به سمت این منابع، افزایش شوری خواهند داشت همان‌طور که شاهد رخ دادن این واقعه در شهرهای مختلف هستیم. در حال حاضر افزایش شوری باعث شده کشت‌های خاصی چون پسته که مقاوم به شوری است بتواند به حیات ادامه دهند و این امر باعث کنار گذاشته شدن بسیاری از کشت‌ها خواهد شد.

یکی دیگر از مسائلی که بر اثر برداشت بی‌رویه آب‌های زیرزمینی اتفاق می‌افتد فرونشست (Land subsidence) است. این وضعیت در بسیاری از نقاط کشور به‌خصوص خراسان که دشت‌ها با بیلان منفی آب‌های زیرزمینی روبرو هستند مشاهده می‌گردد. نشست زمین و فشردگی منافذ خاک باعث ایجاد شکاف‌های عمیق در سطح زمین و خسارات به تأسیسات و راه‌ها می‌شود و بعد از نشست زمین دیگر این منابع در صورت بارندگی هم قابل باز یافت نیز نخواهد بود.

پروفیسور محمد پسرک لی پدر فضای سبز در گفتگو با خبرنگار ما:

ضعف مدیریت و بی توجهی به آموزش با نگاه سنتی به کشاورزی از عوامل مؤثر در تشدید بحران آب در ایران

بحران آب جدی است، در اکثر مناطق، سطح آب‌های زیرزمینی به شدت افت کرده، سطح آب در یاچه‌ها تالاب‌ها و سدها کاهش یافته است، توسط جامعه شناسان هشدارهای مبنی بر ایجاد چالش‌های جدی ناشی از بحران آب هر از چندگاهی مطرح می‌شود، خشک‌سالی، بحران آب و بیابان‌زایی در ایران از مرز هشدارها گذشته است، در همین راستا و در حاشیه همایش آموزشی «مباحث نوین در مدیریت کمبود آب و تنش خشکی در کشاورزی» که در محل اتاق بازرگانی خراسان رضوی برگزار شد با پروفیسور محمد پسرک لی دانشمند برتر و مرد سال ۲۰۰۵ میلادی (به انتخاب سازمان بیوگرافی آمریکا)، ملقب به پدر فضای سبز و بیابان‌های جهان گفت و گویی داشتیم که باهم مرور می‌کنیم.

● وضعیت بحران آب در کشور چگونه است؟

کشاورزی منجر شود. در حال حاضر کشورهای نظیر عربستان، امارات، چین و ... که من به آن‌ها مشاوره می‌دهم حتی در برخی نقاط خاک مساعدی برای کشت و کار ندارند ولی به دنبال توسعه کشاورزی خود هستند. در حقیقت آنچه باید در ایران اصلاح شود. مدیریت بخش کشاورزی است و ذیل آن تغییراتی جدی در کشت محصولات صورت گیرد. پس همان‌طور که ذکر کردم باید برای حل این معضل به سه راهکار تصحیح خاک و آب، مدیریت منابع آب و همچنین کشت گیاهان مقاوم در برابر شوری و کم‌آبی توجه کرد.

ایران تنها کشوری نیست در سال‌های اخیر با مسئله‌ی بحران آب درگیر است بلکه جهان در حال تجربه این بحران است به طوری که از پایه جنگ‌های بعدی بر مبنای آب صحبت می‌شود. زمین به دلیل فعالیت‌های انسانی، عمدتاً مصرف سوخت‌های فسیلی و تولید گازهای گلخانه‌ای به سمت گرمایش می‌رود، به طوری که بر اساس گزارش‌های جهانی به طور میانگین درجه حرارت جهان در طول صدسال گذشته حدود یک درجه افزایش یافته است و با توجه به گسترش فعالیت بشری و افزایش مصرف سوخت‌های فسیلی این روند در حال افزایش است. این گرمایش اثرات ناخوشایند فراوانی بر زندگی انسان‌ها، جانوران و گیاهان می‌گذارد. تغییر اقلیم باعث افزایش دمای میانگین زمین شده در نتیجه تبخیر و تعرق افزایش یافته است بنابراین احتمال و دوره‌های خشک‌سالی افزایش می‌یابد. میزان و دوره‌های بارش تغییر کرده است. در نتیجه زمین‌های زراعی به غیرزراعی تبدیل خواهد شد و این یعنی گسترش بیابان‌ها و روز به روز به وسعت بیابان‌های افزوده خواهد شد.

● مهم‌ترین مشکلات ما در حل این بحران چیست؟

متأسفانه ضعف بزرگ در این حوزه، مدیریت است چراکه برای مدیریت بحران کم‌آبی و بیابان‌زایی باید در ابتدا طرح مدیریت جامع تهیه گردد که طی آن ضمن بررسی جوانب مختلف موضوع، وظایف افراد، سازمان‌های مسئول و گروه‌های اجتماعی برای حل معضل مشخص و ارائه شده باشد. ضعف دیگر در این حوزه عدم توجه به اهمیت آموزش در بخش کشاورزی ایران است که متأسفانه نگاه سنتی کشاورزان ما و مقاومت در برابر مدرن شدن و حتی عدم هم‌گامی کشاورزان با تغییرات اقلیمی، از عوامل مؤثر است.

باید برای حل این معضل به سه راهکار تصحیح خاک و آب، مدیریت منابع آب و همچنین کشت گیاهان مقاوم در برابر شوری و کم‌آبی توجه کرد

● چه تلاش‌های جهانی برای مقابله با تغییرات اقلیمی انجام شده است؟

تلاش‌های جهانی برای توسعه کشاورزی، متناسب با تغییرات اقلیمی و همسو با نیاز غذایی مردم در حال انجام است. من و همکارانم در این حوزه نیز هر هفته جلساتی را در چارچوب اجرایی برنامه‌های تحت عنوان Letfeed Th world بر گزار می‌کنیم که محوریت آن تأمین غذا برای جهان و کشورهای فقیر است. دغدغه دانشمندان حاضر در این برنامه، تغییرات سریع جمعیتی و اقلیمی جهان است که خطر گرسنگی را افزایش می‌دهد و از این جهت به نظر می‌رسد که کشورهای مختلف باید هر چه سریع‌تر به این جریان بپیوندند و در راستای تأمین نیازهای غذایی نسل‌های آینده خود گام‌های مؤثری بردارند. چراکه قبل از این پیش‌بینی‌ها از این قرار بود که تا سال ۲۰۵۰ حدود دو میلیارد نفر به جمعیت جهان افزوده خواهد شد اما حالا برآوردها حکایت از آن دارند که این رشد جمعیتی تا سال ۲۰۳۰ محقق خواهد شد و فرصت کشورها و مجامع بین‌المللی مرتبط برای مدیریت این شرایط و تأمین نیازهای این جمعیت عظیم کمتر شده است.

وضعیت مادر ایران به دلیل قرار گرفتن در منطقه‌ای با بیشترین حساسیت و تبعات ناشی از تغییرات اقلیمی و عدم برنامه‌ریزی و گسترش بیابان‌ها متأسفانه از متوسط جهانی بدتر است.

● راهکارهای مقابله با این بحران چیست؟

کشاورزی قطب اقتصاد هر کشور به شمار می‌آید و تضعیف آن به بهانه کم‌آبی اشتباه بزرگی است، در حقیقت باید به تناسب تغییرات اقلیمی و شرایط زیست‌محیطی و همچنین با نگاهی به ظرفیت منابع آبی، کشت محصولات در بخش کشاورزی مدیریت شود و این یک ضرورت به شمار می‌آید. خشک‌سالی و عدم مدیریت صحیح منابع آبی، بسیاری از معادلات کشاورزی ایران را به هم زده است اما این روند نباید به تضعیف بخش

وضعیت کلی منابع آبی خراسان رضوی

منبع: شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی

- حجم آب خروجی از مرزهای بین‌المللی (سهم ایران): ۸۵ میلیون مترمکعب. با احداث سد‌های در دست اجرا قسمت عمده‌ای از آب‌های خروجی از استان مهار خواهد شد.
- میزان برداشت از منابع آب زیرزمینی (آمار برداری سراسری): ۶۴۰۴ میلیون مترمکعب
- کسری مخزن دشت‌ها (متوسط): ۱۱۲۶ میلیون مترمکعب
- کسری مخزن دشت‌ها (سال آبی ۹۴-۹۳): ۱۱۶۲ میلیون مترمکعب
- وضعیت ممنوعیت دشت‌های استان
- تعداد کل دشت‌ها: ۳۷ دشت
- تعداد دشت‌های آزاد: ۳ دشت
- تعداد دشت‌های ممنوعه: ۱۹ دشت
- تعداد دشت‌های ممنوعه بحرانی: ۱۵ دشت

- میانگین نزولات جوی در دوره آماری: ۲۲۳ میلی‌متر (میانگین ۱۰ ساله اخیر ۱۹۶,۵ میلی‌متر)
- متوسط حجم نزولات جوی سالانه: ۲۶۳۵۳ میلیون مترمکعب
- میزان تبخیر و تعرق سالانه: ۱۹۵۵۴ میلیون مترمکعب
- میزان پتانسیل منابع آب تجدیدشونده: ۶۷۹۹ میلیون مترمکعب
- سهم آب‌های زیرزمینی از منابع تجدیدشونده: ۵۲۷۸ میلیون مترمکعب
- سهم آب‌های سطحی از منابع تجدیدشونده: ۱۵۲۱ میلیون مترمکعب
- حجم آب قابل تنظیم سد‌های استان: ۶۱۹ میلیون مترمکعب
- تعداد رودخانه‌های مهم: ۳۲ رودخانه
- تعداد رودخانه‌های مرزی: ۱۰ رودخانه
- حجم آب خروجی از رودخانه‌ها به استان‌های هم‌جوار: ۲۰ میلیون مترمکعب

تعداد و حجم برداشت سالانه منابع آب زیرزمینی (بر اساس آخرین آمار برای سال ۱۳۸۷)

نوع منبع آبی	چاه (حلقه)	قنات (رشته)	چشمه (دهنه)	جمع
تعداد	۲۴۶۲۴	۶۷۹۴	۶۳۷۰	۳۷۷۸۸
حجم برداشت سالانه (میلیون مترمکعب)	۵۴۷۵	۵۷۹	۳۵۰	۶۴۰۴

الگوی مصرف آب سطحی

الگوی مصرف آب سطحی	میزان مصرف (میلیون مترمکعب)
کشاورزی	۱۱۶۶
شرب	۱۹۷
صنعت و خدمات	۳۷
جمع کل	۱۴۰۰

الگوی مصرف آب زیرزمینی

الگوی مصرف آب زیرزمینی	تخلیه (میلیون مترمکعب)
کشاورزی	۵۶۹۵
شرب	۵۳۷
صنعت و خدمات	۱۷۲
جمع کل	۶۴۰۴

مصارف مختلف آب در استان (بر اساس آخرین آمار برداری - سال ۱۳۸۷)

حجم کل آب مصرفی (سطحی و زیرزمینی)	۷۸۰۴ میلیون مترمکعب
حجم آب مصرفی در بخش کشاورزی	۶۸۶۱ میلیون مترمکعب
حجم آب مصرفی در بخش شرب شهر و روستا	۷۳۴ میلیون مترمکعب
حجم آب مصرفی در بخش صنعت و خدمات	۲۰۹ میلیون مترمکعب

تجربه سایر کشورها در جذب سرمایه

ناصر شاهنوشی

عضو هیات علمی گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

خارجی به نحو مطلوبی بهره برده‌اند. برای مثال هند که در طول چند سال گذشته بیشترین نرخ رشد اقتصادی را داشته است از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در بخش کشاورزی بهره برده است. این کشور امکان جذب صد درصد سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در بخش کشاورزی را فراهم ساخته؛ در حالی که این امکان را برای سایر بخش‌های اقتصادی این کشور به وجود نیاورده است. سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در بخش کشاورزی هند سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات کشاورزی، نهاده‌های تولیدی و فرآوری محصولات کشاورزی و حتی فعالیت‌های مکمل بخش کشاورزی را شامل می‌شود. چین با ایجاد جاذبه‌ها و مشوق‌های مناسب توانسته است در سال ۲۰۱۲ بیش از ۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری

به دلیل پیشینه تاریخی زمانی که صحبت از سرمایه‌گذاری خارجی به میان می‌آید اذهان به سمت سرمایه‌گذاری در بخش نفت و گاز سوق می‌یابد. بدون شک به دلیل وفور و ارزانی این منابع در ایران، سرمایه‌گذاری در بخش نفت و گاز هم بازده سرمایه‌گذاری مطمئنی دارد و هم بازگشت سرمایه با ریسک کمتر را تضمین می‌کند. از همین رو و نیز به دلیل ساختار اداری نسبتاً منسجم حوزه نفت و گاز در ایران طی چند دهه اخیر، بیشترین میزان سرمایه‌گذاری خارجی در این بخش محقق شده است. این وضعیت اگرچه مزایا و دستاوردهای مثبتی را به همراه داشته و موجب ورود تکنولوژی به بخش نفت و گاز شده است ولی آثار سوء آن همچون بیماری هلندی در کشور را تشدید کرده است. بخش کشاورزی ایران به عنوان بخش پایه با سابقه چند هزار ساله و با ساختاری نسبتاً سنتی و در اقلیمی خشک و با همه ناملایمات درون و برون‌بخشی به هر شکل ممکن به حیات خود ادامه داده و امنیت غذایی کشور را تا میزان حداقل ۸۰ درصد تأمین و تضمین کرده است. ضرورت افزایش بهره‌وری تولیدات کشاورزی به منظور تأمین نیاز غذایی جمعیت رو به رشد کشور با توجه به تغییرات اقلیمی و تشدید کمیابی منابع آبی، احتمال افزایش جهانی قیمت مواد غذایی و تأکید منطقی بر خوداتکایی در تولیدات کشاورزی نیازمند سرمایه‌گذاری بهینه و افزایش موجودی سرمایه در بخش کشاورزی کشور است. در سال‌های اخیر کشورهای نوظهور در عرصه اقتصاد جهانی اهتمام جدی به توسعه کشاورزی خود داشته‌اند و در این مسیر از سرمایه‌گذاری

سرپرست دفتر جذب و حمایت از سرمایه گذاری
استانداری خراسان رضوی خبر داد؛

صدور مجوز ۵,۵ میلیون دلار سرمایه گذاری خارجی در استان طی سه ماهه نخست سال جاری

سرپرست دفتر جذب و حمایت از سرمایه گذاری استانداری خراسان رضوی از جذب ۵,۵ میلیون دلار سرمایه گذاری خارجی در سه ماهه اول سال جاری خبر داد.

به گزارش اداره کل روابط عمومی استانداری خراسان رضوی، شکوه میرشاهی با اعلام این خبر اظهار داشت: این سرمایه گذاری ها در حوزه های فرش ماشینی، زبور آلات و طلا، چاپ و بسته بندی و ساخت و مونتاژ بردهای الکترونیکی از کشورهای افغانستان و چین با بیش از ۱۵۵ فرصت شغلی جذب شده است.

وی افزود از ابتدای سال ۱۰۶ شرکت با سهامداران خارجی با سرمایه ای بالغ بر ۳۰ میلیون دلار خارج از چارچوب تضامین دولتی نیز ثبت شده اند. سرپرست دفتر جذب و حمایت از سرمایه گذاری استانداری خراسان رضوی اشاره به نام گذاری سال از سوی مقام معظم رهبری به اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال، گفت: در همین راستا این دفتر با توجه به نقش سرمایه گذاری خارجی در ایجاد فرصت های جدید تولیدی و شغلی در کشور، اهمیت ویژه ای برای این حوزه قائل است.

میرشاهی تصریح کرد: پیرو مصوبه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی مبنی بر جذب ۱۵ میلیارد دلار سرمایه گذاری خارجی در سال جاری، برش استانی این مصوبه در خردادماه ابلاغ شده که خراسان رضوی ملزم به جذب ۱۰۵۰ میلیون دلار در سال ۹۶ است. وی خاطر نشان کرد: دفتر جذب و حمایت از سرمایه گذاری استانداری، به عنوان نهاد متولی حوزه سرمایه گذاری با همکاری تمامی دستگاه های اجرایی، میزان جذب سرمایه در بخش های مختلف را هدف گذاری کرده است.

سرپرست دفتر جذب و حمایت از سرمایه گذاری استانداری خراسان رضوی تأکید کرد: تمامی دستگاه های اجرایی استان مکلف به ارائه خدمات به سرمایه گذاران داخلی و خارجی و تسهیل فرآیند سرمایه گذاری هستند.

میرشاهی ادامه داد: سرمایه گذران می توانند شکایات خود از تعطل دستگاه های اجرایی را پیگیری و متخلفان به هیئت رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دولت معرفی خواهند شد.

خارجی را از طریق شرکت های چندملیتی در بخش کشاورزی این کشور جذب کند. ترکیه مثال موفق دیگری طی سال های گذشته در زمینه جذب سرمایه گذاری خارجی در بخش کشاورزی بوده است. این سه کشور به نحو چشمگیری ظرفیت تولید در بخش کشاورزی خود را افزایش داده اند و گام های ارزشمندی را هم در تأمین نیازهای داخلی برداشته و هم سهم قابل ملاحظه ای از بازار جهانی محصولات کشاورزی را به خود اختصاص داده اند. قطعاً ایران می تواند از تجارب این کشورها برای جذب سرمایه گذاری خارجی در بخش کشاورزی استفاده کند. در چند دهه اخیر سرمایه گذاری در بخش کشاورزی ایران از روند رو به رشد مناسبی برخوردار نبود؛ به گونه ای که در برخی سال ها استهلاك سرمایه بیش از سرمایه گذاری در این بخش بوده و در نتیجه موجودی سرمایه در بخش کشاورزی را با رشد منفی مواجه ساخته است. برای تحقق اهداف مورد نظر در بخش کشاورزی که در ابتدا به آن اشاره شد، لاجرم رشد چشمگیر سرمایه گذاری در بخش کشاورزی را باید شرط لازم برای دستیابی به این اهداف دانست.

در شرایطی که کمیابی منابع آبی در کشور در حال تشدید است و بخش کشاورزی بیشترین آسیب را از این محدودیت متحمل می شود، نمی توان از یک طرف سهم بخش کشاورزی را از میزان مصرف منابع آبی کاهش داد و از طرف دیگر افزایش بهره وری در تولید محصولات کشاورزی را بدون سرمایه گذاری بهینه و بهنگام در این بخش انتظار داشت. بدون شک یکی از مؤثرترین راه های افزایش بهره وری در بخش های اقتصادی از جمله بخش کشاورزی ایجاد و تقویت زنجیره ارزش در این بخش است. زنجیره ارزش پیوند سازمان یافته و هدفمند بین مراحل ابتدایی تولید تا آخرین مرحله

بدون شک یکی از مؤثرترین راه های افزایش بهره وری در بخش های اقتصادی از جمله بخش کشاورزی ایجاد و تقویت زنجیره ارزش در این بخش است. زنجیره ارزش پیوند سازمان یافته و هدفمند بین مراحل ابتدایی تولید تا آخرین مرحله مصرف کالاها و محصولات است. برای خلق ارزش افزوده بیشتر و افزایش بهره وری باید به حلقه های این زنجیره و نقش ارتباطی آن با سایر حلقه ها توجه کرد

مصرف کالاها و محصولات است. برای خلق ارزش افزوده بیشتر و افزایش بهره وری باید به حلقه های این زنجیره و نقش ارتباطی آن با سایر حلقه ها توجه کرد. از آنجا که پیشرفت های فناورانه (تکنولوژی) در ارتقای بهره وری در تعدادی از حلقه های زنجیره ارزش نقش مؤثری دارد نیاز به سرمایه گذاری از جمله سرمایه گذاری خارجی در این حلقه ها اجتناب ناپذیر است. از تولید بذری مقاوم به خشکی و شوری تا مراحل مختلف کاشت و داشت که نیازمند استفاده از روش ها و تکنولوژی های آباندوز است و تا فرآوری محصولات کشاورزی و بازاریابی و بازرسانی آن، سرمایه گذاری خارجی می تواند مساعدت جدی کند. قطعاً سرمایه گذاری خارجی امکان استفاده از تکنولوژی های مناسب را در هر یک از مراحل تولید و فرآوری محصولات کشاورزی فراهم خواهد ساخت و به بیان دیگر زنجیره ارزش محصولات کشاورزی را تقویت می کند. از آنجا که فرآیند تولید محصولات کشاورزی بخش های مختلف جامعه را به اشکال متفاوت متأثر خواهد ساخت، می توان انتظار داشت که افزایش سرمایه گذاری به ویژه سرمایه گذاری خارجی در بخش کشاورزی موجب تشدید بیماری هلندی در اقتصاد ایران نخواهد شد و حتی در درمان این بیماری نقش مؤثری را ایفا می کند. باید توجه داشت که افزایش سرمایه گذاری خارجی در بخش کشاورزی نیازمند استفاده از شیوه های مناسب و متنوع تأمین مالی در این بخش است. از این رو وظیفه دولت، مجلس، قوه قضائیه و نهاد های مدنی مرتبط با بخش کشاورزی ایجاد بسترهای منطقی برای امکان به کارگیری سهیل و آسان شیوه های تأمین مالی در بخش کشاورزی است.

جاده ابریشم جدید کمر بند رونق منطقه

بیش از دو هزار سال قبل امپراتوری چین به ایجاد جاده ابریشم کمک و شبکه‌ای از مسیرهای تجاری را راه‌اندازی کرد که چین را به کشورهای آسیای مرکزی و جهان عرب وصل می‌کرد.

این شبکه اضافه می‌کند. حتی اگر کشورهای اروپایی به مسیر جاده ابریشم مدرن اضافه نشوند ولی دسترسی به بازار این کشورها از طریق جاده ابریشم مدرن امکان پذیر می‌شود و فرصت‌های اقتصادی و تجاری زیادی را در اختیار کشورهای قرار می‌دهد که در مسیر طرح یک کمر بند-یک جاده قرار دارند. در طرحی که اخیراً پیشنهاد شده است کشورهای بلژیک، فرانسه، اوکراین، ایتالیا، یونان و ترکیه که در قاره اروپا واقع شده‌اند هم در مسیر جاده ابریشم مدرن قرار دارند و کنیا در قاره آفریقا هم کشوری است که کالاهای تولید شده و وارد شده به مسیر تجاری در قاره آسیا را جذب و به بازار مصر آفریقا عرضه می‌کند.

طرحی باهدف توسعه تجارت

طرح یک کمر بند-یک جاده در نگاه اول یک مسیر برای توسعه تجارت است ولی در واقع می‌تواند باعث نزدیکی بیشتر کشورهای آسیایی شود و زمینه را برای همکاری‌های مشترک در عرصه اقتصادی و تجاری و فرهنگی و حتی اجتماعی فراهم کند. این دوستی می‌تواند باعث افزایش قدرت سیاسی آسیا در سطح بین‌المللی شود و به آن‌ها کمک کند تا در تصمیم‌گیری‌های جهانی یکپارچه‌تر حضور داشته باشند زیرا در اغلب موارد منافع اقتصادی در تصمیم‌گیری‌های سیاسی تأثیر زیادی دارد.

طرح یک کمر بند-یک جاده، ایجادکننده بزرگ‌ترین پلت‌فرم دنیا برای همکاری‌های اقتصادی است و این همکاری‌ها شامل همکاری در عرصه سیاست‌گذاری اقتصادی، همکاری‌های تجاری و همکاری در زمینه تأمین مالی، همکاری‌های اجتماعی و فرهنگی است که منافع آن نصیب تمامی

بیش از دو هزار سال قبل امپراتوری چین به ایجاد جاده ابریشم کمک و شبکه‌ای از مسیرهای تجاری را راه‌اندازی کرد که چین را به کشورهای آسیای مرکزی و جهان عرب وصل می‌کند. در آن زمان اصلی‌ترین کالای صادراتی چین ابریشم بود و به همین دلیل این مسیر تجاری که چین حمایت از ساخت آن را بر عهده داشت جاده ابریشم نام‌گذاری شد و قرن‌ها به‌عنوان اصلی‌ترین و مهم‌ترین مسیر تجاری دنیا بود؛ اما از نتایج اصلی ساخت این جاده را می‌توان توسعه اقتصادی و زیرساختی کشورهای دانست که در مسیر جاده ابریشم قرار داشتند. این روند توسعه برای بیش از ۱۰۰ سال در آسیا ادامه داشت و تقویت جایگاه اقتصادی آسیا در سطح بین‌المللی و تقویت قدرت سیاسی این قاره در تصمیم‌گیری‌های دنیا هم در نتیجه توسعه این جاده و سهم بزرگان در تجارت جهانی بود؛ اما با توسعه روش‌های ارتباطی به‌خصوص حمل‌ونقل دریایی و هوایی دیگر جاده ابریشم کارایی خود را از دست داد ولی خاطره موفقیت‌آمیزی که این طرح برای چینی‌ها داشت باعث شد تا مقامات این کشور باز هم طرحی مشابه را پیشنهاد دهند و تلاش کنند به مرکز تجارت دنیا بازگردند.

طرح در سال ۲۰۱۳ پیشنهاد شد

در سال ۲۰۱۳ رئیس‌جمهوری وقت چین طرحی مشابه جاده ابریشم ولی با توجه به نیازها و امکانات امروز دنیا را پیشنهاد داد. او اعلام کرد با ساخت شبکه‌ای از راه‌های ریلی، جاده‌ها، خطوط لوله و مسیرهای حمل‌ونقل دریایی چین را به کشورهای آسیای مرکزی، آسیای غربی و بخشی از جنوب آسیا وصل می‌کند و حتی با توسعه این مسیر بازار اروپا و بخشی از آفریقا را هم به

آینده نهایی می‌شود.

شش کربدور اصلی این پروژه

در سال ۲۰۱۴ میلادی چین صندوق راه ابریشم را راه‌اندازی کرد که ارزش منابع مالی موجود در این صندوق برابر با ۴۰ میلیارد دلار اعلام شد و این صندوق در پروژه‌های کلیدی مختلفی سرمایه‌گذاری کرده است. تاکنون فازهای اولیه پروژه راه ابریشم در چین اجرا شده و برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری روی پروژه‌های جزئی‌تر آغاز نشده است. قرار بر این است که در طول اجرای این پروژه شش کربدور اقتصادی اصلی راه‌اندازی شود که این کربدورهای اقتصادی عبارتند از:

۱. چین، مغولستان و روسیه
۲. چین، آسیای مرکزی و آسیای غربی
۳. هند و چین
۴. چین، پاکستان
۵. بنگلادش، چین و هند-میانمار
۶. یل زمینی اروپایی و آسیایی.

این کربدورها محور و مرکز اصلی فعالیت‌های صنعتی و فعالیت‌های اقتصادی در حوزه انرژی هستند و این همکاری‌های اقتصادی و انرژی از طریق استفاده از جاده‌ها، خطوط ریلی، آبراه‌ها، خطوط هوایی، خطوط لوله و بزرگراه‌های اطلاعاتی انجام می‌شود. افزایش سطح ارتباط میان کشورهای این مسیر قرار دارند و ارتقای راندمان کشورهای این مسیر جاده ابریشم تازه هستند می‌تواند باعث تقویت دوستی‌ها و همکاری‌های کشورهای این مسیر شود و منافع زیادی در زمینه اقتصادی و تجاری به تمامی کشورهای برساند.

به‌رحال این طرح تازه شروع شده است و تا اجرای کامل آن سال‌های زیادی مورد نیاز است ولی نکته مهم تأثیرات اقتصادی مثبتی است که اجرای آن در اقتصادهای آسیایی دارد و به همین دلیل حمایت بخش زیادی از فعالان اقتصادی و سران دولتی کشورهای را دارد. اجرای طرح مذکور آینده اقتصادی و سیاسی آسیا را تغییر می‌دهد و کشورهای این مسیر می‌توانند با سرعت بالایی در مسیر توسعه اقتصادی و صنعتی حرکت می‌کنند.

منبع: تجارت فردا

تبدیل منطقه ویژه دوغارون به منطقه آزاد در دستور کار دولت

همچنین مدیر هماهنگی مناطق ویژه کشور که به‌منظور بازدید از منطقه ویژه اقتصادی دوغارون به تایباد سفر کرده است گفت: فرایند تبدیل شدن منطقه ویژه اقتصادی دوغارون به منطقه آزاد در دستور کار دولت قرار دارد.

به گفته جعفر آهنگران برای تبدیل شدن منطقه ویژه اقتصادی دوغارون به منطقه آزاد، مسئولان شهرستانی و استانی باید اهتمام ویژه‌ای داشته و پیگیر آن باشند.

«گرامی» مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی دوغارون هم گفت: تبدیل شدن منطقه ویژه اقتصادی دوغارون به منطقه آزاد فرصتی طلایی در زمینه اشتغال‌زایی و اقتصادی استان و کشور است.

طرح یک کمر بند- یک جاده، ایجادکننده بزرگ‌ترین پلت فورم دنیا برای همکاری‌های اقتصادی است و این همکاری‌ها شامل همکاری در عرصه سیاست‌گذاری اقتصادی، همکاری‌های تجاری و همکاری در زمینه تأمین مالی، همکاری‌های اجتماعی و فرهنگی است که منافع آن نصیب تمامی کشورهایی می‌شود که در مسیر این پلت فورم قرار دارند

کشورهایی می‌شود که در مسیر این پلت فورم قرار دارند. در سال‌های اخیر سازمان‌های بین‌المللی زیادی برای کمک به اجرای این طرح اعلام آمادگی کردند و چین هم از طریق ایجاد صندوق و بانک توسعه زیرساخت آسیا تلاش کرد تا بخشی از منابع مالی مورد نیاز طرح را تأمین کند ولی آنچه تضمین‌کننده اجرای این طرح است حمایت چین از آن و تلاش چین برای اجرای این طرح تا مرحله پایانی است. چین دومین اقتصاد دنیاست و هم‌اکنون بخش اعظم کالاهای مصرفی دنیا در این کشور تولید می‌شود؛ بنابراین حمایتش از یک مسیر تجاری دیگر که منافعی نه تنها به خود چین بلکه به تمامی کشورهای واقع در این مسیر می‌رسد اهمیت زیادی دارد. از طرف دیگر باید در نظر گرفت اغلب کشورهای واقع در این مسیر تجاری مدرن کشورهای در حال توسعه و بازارهای در حال گذار هستند و در نتیجه این طرح می‌تواند سرمایه مورد نیاز برای توسعه زیرساخت‌های صنعتی را تأمین کند. در نتیجه توسعه زیرساخت‌ها فرصت رشد اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی در این کشورها فراهم خواهد شد که منافع زیادی برای آن‌ها دارد.

بخش‌های اصلی این طرح

در سال ۲۰۱۵ میلادی اعلام شد که طرح یک کمر بند- یک جاده دارای دو بخش اصلی است که یکی از آن‌ها به توسعه شبکه ارتباطی روی زمین اختصاص دارد و بخش دوم شبکه ارتباطی دریایی است و با توجه به روش‌های مختلف تجاری در دنیا هر دو مسیر برای تجارت دنیا اهمیت زیادی دارد.

این دو بخش اصلی و مهم عبارتند از: اول کمر بند اقتصادی ابریشم و دوم راه ابریشم دریایی قرن بیست و یکم میلادی. کمر بند اقتصادی ابریشم شامل سه مسیر مهم می‌شود که یک مسیر از چین شروع می‌شود و تا اروپا ادامه دارد و این مسیر از آسیای مرکزی می‌گذرد. دومین مسیر از خلیج فارس شروع می‌شود و تا مدیترانه ادامه دارد و از آسیای غربی می‌گذرد و سومین مسیر از طریق کشورهای جنوب آسیا به اقیانوس هند می‌رسد. جاده ابریشم دریایی قرن بیست و یکم میلادی باعث اتصال راه‌های دریایی منطقه‌ای می‌شود و بیش از ۶۰ کشور دنیا را که ارزش تولید ناخالص داخلی آن‌ها بالغ بر ۲۱ هزار میلیارد دلار است به هم وصل می‌کند.

پیشرفت‌هایی که در اجرای پروژه ایجاد شد

تلاش چین برای اجرای این پروژه باعث شد تا توجه جهانیان به این طرح جلب شود. در سال‌های اخیر چین چندین توافق دوجانبه با کشورهای مجارستان و مغولستان و روسیه و تاجیکستان و ترکیه امضا کرده است که هر یک به جنبه‌ای از این طرح می‌پردازد. پروژه‌های دیگری هم از سوی مقامات چینی پیشنهاد شده است که مطالعات اقتصادی و اجرایی آن در حال انجام است. این پروژه‌ها شامل ساخت خطوط ارتباطی قطار بین بخش شرقی چین و ایران می‌شود و احتمال توسعه این خط تا اروپا هم وجود دارد. همچنین ساخت خطوط ارتباط ریلی میان چین با کشورهای لائوس و تایلند و ساخت خطوط ریلی پرسرعت در اندونزی هم بخش دیگری از این طرح است. این طرح به‌اندازه‌ای وسیع و بزرگ است که بیش از ۲۰۰ شرکت پیمانکاری بزرگ و کوچک برای اجرای بخش‌های مختلف آن توافقنامه‌ها و قراردادهایی را با شرکت‌های چینی امضا کرده‌اند و شمار دیگری از توافقنامه‌ها هم در ماه‌های

چالش بهره‌وری

بهره‌وری حاصل شده است. به گزارش تجارت فردا و بر اساس برآورد سازمان بهره‌وری آسیایی در مورد ایران، در همان دوره زمانی، متوسط رشد اقتصادی برابر با ۳/۶ درصد بوده که سهم بهره‌وری در آن صفر بوده است. در واقع رشد اقتصادی بلندمدت ایران همواره از محل رشد عوامل تولید به‌ویژه موجودی سرمایه ثابت حاصل شده و رشد بهره‌وری نقشی در رشد اقتصادی نداشته است، گویی مفهوم درست بهره‌وری در ایران درک نشده است.

اهمیت بهره‌وری در توسعه اقتصادی

امروزه رقابت در عرصه تولید و تجارت جهان به‌واسطه کمرنگ شدن مرزهای اقتصادی ابعاد دیگری یافته و کوشش در جهت بهبود و ارتقای بهره‌وری پایه اصلی این رقابت را تشکیل می‌دهد. به بیان دیگر بهبود بهره‌وری مستلزم به فعل درآوردن توان بالقوه است، از این رو این حرکت به یک ابزار محرک نیاز دارد و مناسب‌ترین محرک، رقابت در صحنه بازارهای داخلی و خارجی است. ارتقای بهره‌وری سبب پیشرفت و توسعه یافتگی می‌شود و اکثر کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه به منظور اشاعه نگرش به مقوله بهره‌وری و تعمیم به کارگیری اصول و روش‌های آن، سرمایه‌گذاری زیادی انجام داده‌اند. بررسی عملکرد کشورهایی که در چند دهه اخیر رشد اقتصادی قابل توجهی داشته‌اند، حاکی از آن است که اکثر این کشورها رشد را از طریق افزایش بهره‌وری به دست آورده‌اند.

در جهان امروز بهره‌وری تقریباً مترادف با پیشرفت است. استاندارد زندگی در یک جامعه به درجه‌ای از تأمین حداقل نیازهای جامعه بستگی دارد. به عبارت دیگر مقدار و کیفیت غذا، پوشاک، مسکن، آموزش و امنیت اجتماعی، استاندارد زندگی را تعیین می‌کنند. برای ارتقای استاندارد زندگی باید غذا، پوشاک و مسکن بیشتری تولید شود. افزایش مقدار تولید کالاها

در سال ۱۳۴۴ خورشیدی ایران با وجود فقدان تشکیلات بهره‌وری در کشور به عضویت سازمان بهره‌وری آسیا (APO) درآمد. در سال ۱۳۶۷ مجلس شورای اسلامی تمدید عضویت ایران در سازمان بهره‌وری آسیایی را مورد تصویب قرار داد و وزارت صنایع سنگین وقت، مسئولیت دبیرخانه‌ای آن را بر عهده گرفت تا تشکیلات بهره‌وری به‌طور مستقل در سال ۱۳۷۱ راه‌اندازی شود. این سوابق نشان می‌دهند که مفهوم بهره‌وری برای اقتصاد ایران چندان هم غریب نیست. به طوری که در برنامه‌های توسعه‌ای مختلف بعد از انقلاب هدف‌گذاری‌هایی در حوزه بهره‌وری صورت گرفته است که با عملکرد واقعی ایران در حوزه بهره‌وری فاصله زیادی دارند. نگاهی به آمارهای منتشر شده در مورد سهم بهره‌وری عوامل تولید در رشد تولید ناخالص داخلی نشان‌دهنده آن هستند که ایران هنوز به اهمیت بهره‌وری در فرآیند رشد و توسعه پی نبرده است، حال آنکه آمارهای منتشر شده از کشورهای در حال توسعه‌ای چون کره و مالزی نشان می‌دهد این کشورها بخش قابل ملاحظه‌ای از رشد تولید ناخالص داخلی خود را مرهون رشد بهره‌وری عوامل تولید هستند. نگاهی به آمارهای منتشر شده از شاخص‌های بهره‌وری در طول برنامه‌های توسعه‌ای بعد از انقلاب گویای این مطلب است که پیش‌بینی‌های در نظر گرفته شده برای سهم بهره‌وری در رشد تولید ناخالص داخلی در عمل محقق نشده‌اند و فاصله بسیاری با اهداف این برنامه‌ها دارند.

اگر یک دوره بلندمدت ۵۵ ساله را در نظر بگیریم، متوسط رشد اقتصادی کشور رقیمی برابر با ۴/۶ درصد است. محاسبات نشان می‌دهد این رشد عمدتاً از محل رشد موجودی سرمایه ثابت حاصل شده است. حال آنکه آمار سازمان بهره‌وری آسیایی گویای آن است که اقتصاد چین طی سال‌های ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۴ به‌طور متوسط نرخ رشدی برابر با ۸/۶ درصد داشته که ۳۶ درصد آن از محل رشد بهره‌وری به دست آمده است. در مورد اقتصاد هند نیز متوسط رشد اقتصادی طی همان دوره برابر با ۵/۳ درصد بوده که ۳۵ درصد آن از محل رشد

رشد بهره‌وری برنامه‌های اول تا چهارم توسعه اقتصادی

نام برنامه	بازه زمانی	رشد بهره‌وری کل (درصد)	رشد بهره‌وری سرمایه (درصد)	رشد بهره‌وری نیروی کار (درصد)
برنامه اول توسعه	۱۳۷۲-۱۳۶۸	۴/۴	۵	۴/۲
برنامه دوم توسعه	۱۳۷۸-۱۳۷۴	-۰/۱	۰/۲	-۰/۴
برنامه سوم توسعه	۱۳۸۶-۱۳۷۹	۱/۴	۱/۲	۲/۱
برنامه چهارم توسعه	۱۳۸۸-۱۳۸۴	۱/۱	-۰/۲	۲/۹

با سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی توانسته‌اند بهره‌وری خود را در سال‌های بعد به میزان قابل ملاحظه‌ای افزایش دهند. کشور چین نیز با بالاترین رشد بهره‌وری در میان کشورهای عضو سازمان بهره‌وری آسیایی پیش‌تاز عرصه بهره‌وری و با فاصله زیادی از دیگر کشورها قرار دارد.

کشورهای چین با رشد تولید ناخالص متوسط سالانه ۸/۶ درصد، سنگاپور و کره ۶/۹ درصد پرچم‌دار بالاترین رشد اقتصادی در میان این کشورها هستند؛ که در میان آن‌ها کشور چین بالاترین رشد بهره‌وری را به خود اختصاص داده است (۳۶ درصد از رشد تولید ناخالص ملی این کشور مربوط به رشد بهره‌وری است). نرخ بهره‌وری کشور چین در بازه زمانی ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۴، به‌طور متوسط سالانه ۳/۱ درصد رشد داشته است.

ایران اما در میان اعضای این سازمان جزو کشورهایی است که در زمینه رشد بهره‌وری در بلندمدت توفیق زیادی را کسب نکرده است. با این وجود توانسته است از رشد بهره‌وری منفی ۲/۶ درصدی سال‌های ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۵، بهبود یافته و رشد بهره‌وری خود را در دو بازه زمانی بعد به ۱/۴ درصد و یک درصد برساند. ایران در میان کشورهایمانند فیلیپین، نپال و فیجی در این بازه زمانی رشد بهره‌وری منفی را تجربه کرده‌اند که می‌تواند معلول استفاده ناکاراز از منابع در نتیجه دخالت بیش از اندازه دولت در اقتصاد باشد؛ که این وضع پایدار نیست و در بلندمدت تغییر یافته است. حرکت کردن هر چه بیشتر اقتصادها به سمت اقتصاد بازار سبب افزایش سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی کشورها می‌شود. نمونه بارز این امر مغولستان است که در سال ۱۹۹۲ با اتخاذ سیاست‌های اقتصادی بازار محور توانست رشد بهره‌وری منفی را در بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ به‌طور قابل توجهی جبران کند و به رشد بهره‌وری ۴/۲ درصدی دست پیدا کند. داده‌های منتشر شده در گزارش سالانه سازمان بهره‌وری آسیایی همچنین گویای این مطلب است که در دوره بلندمدت ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۴، بیشتر رشد اقتصادی این کشورها از طریق سرمایه بوده است و کشور ایران که ۸۶ درصد از رشد اقتصادی آن مربوط به سرمایه است پیش‌تاز این گروه از کشورهاست. با وجود این داده‌های مربوط به زیر گروه‌های این دوره گویای این نکته هستند که گرچه در بازه زمانی ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۵ انباشت سرمایه در حدود دوسوم تا سه‌چهارم رشد اقتصادی این کشورها را شامل می‌شده است، در سال‌های بعد و با افزایش سهم بهره‌وری، کاهش یافته است. در واقع، گرچه انباشت سرمایه در سال‌های اولیه حرکت به سمت توسعه یافتگی، ضروری است، ولی این مؤلفه لزوماً رشد اقتصادی را تضمین نمی‌کند. کشور ایران یکی از مثال‌های مشخص این واقعیت است.

نگاهی به تجربه موفق کشورهای هند و چین نشان می‌دهد این کشورها در فرآیند توسعه توجه ویژه‌ای به فناوری اطلاعات و تأثیر بسزای آن در رشد اقتصادی داشته‌اند. با توجه به نقش بسیار زیاد بخش خدمات در اقتصاد، نتایج سرمایه‌گذاری در فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌تواند برای رشد اقتصادی بسیار بزرگ باشد، به‌طوری‌که قابلیت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات یک کشور ترسیم‌کننده رشد بلندمدت کشور است.

منبع: تجارت‌فردا

و خدمات می‌تواند از طریق افزایش نهاده‌های نیروی کار و سرمایه صورت پذیرد یا از منابع موجود به‌صورت کاراتری استفاده شود. با توجه به محدود بودن منابع کشورها، بهره‌وری بیشتر یک ضرورت برای ارتقای استاندارد زندگی یک ملت محسوب می‌شود. بهره‌وری بیشتر موجب رشد اقتصادی و اجتماعی خواهد شد. با بهبود بهره‌وری شایان به دستمزد بیشتر و شرایط کاری مناسب‌تر خواهند رسید و فرصت‌های شغلی بیشتری نیز تولید خواهد شد. بهره‌وری بالاتر از یک سو موجب کاهش قیمت‌ها شده و از سوی دیگر سود سهامداران را افزایش می‌دهد. با توجه به ترکیب سنی جمعیت ایران که عمدتاً جمعیت مصرف‌کننده هستند، وجود نرخ بیکاری نسبتاً بالا، عدم استفاده از ظرفیت کامل واحدهای تولیدی و نبود ساختارهای مناسب در اکثر بخش‌های اقتصادی، توجه به بهبود بهره‌وری و ارتقای آن در همه سطوح به‌عنوان زمینه‌ساز توسعه و پیشرفت اقتصادی، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است.

مقایسه ایران با کشورهای موفق سازمان بهره‌وری آسیایی APO

نگاهی به کارنامه رشد اقتصادی و بهره‌وری در برخی از کشورهای آسیای جنوب شرقی عضو این سازمان نشان می‌دهد که این کشورها توانسته‌اند به رشد اقتصادی قابل توجهی دست پیدا کنند و سهم چشمگیری از این رشد نه از طریق سرمایه‌گذاری جدید، بلکه از طریق بهبود ساختارهای مدیریتی، نیروی انسانی، تجهیزات و ماشین‌آلات، حاصل شده است. به‌عنوان نمونه کشورهای کره جنوبی، هند، سنگاپور، مالزی و چین در میان کشورهای آسیایی عضو سازمان بهره‌وری آسیایی جزو کشورهایی هستند که توانسته‌اند در دوره بلندمدت ۴۴ ساله به موفقیت‌های چشمگیری در ارتباط با رشد بهره‌وری دست پیدا کنند. نگاهی به روند رشد بهره‌وری در این کشورها نشان می‌دهد که آن‌ها توانسته‌اند با افزایش بهره‌وری کل در بازه زمانی سال‌های ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۴ قدم‌های محکمی در حرکت به سمت توسعه پایدار اقتصادی بردارند و سهم بهره‌وری از رشد اقتصادی خود را در طول سالیان افزایش دهند.

کشور هند یکی از شاخص‌ترین اقتصادها در میان این کشورهاست که توانسته سهم بهره‌وری کل خود را از ۰/۵ درصد در بازه زمانی سال‌های ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۵، به ۲/۴ درصد در فاصله سال‌های ۱۹۸۵ تا ۲۰۰۰ و ۲/۶ درصد در فاصله زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ برساند که موفقیت بسیار چشمگیری محسوب می‌شود. کشورهای سنگاپور و مالزی نیز که در دهه ۱۹۷۰ و نیمه اول دهه ۱۹۸۰، بهره‌وری منفی را تجربه کردند،

سهم بهره‌وری کل عوامل تولید در رشد اقتصادی

دوره زمانی	کره جنوبی	هند	سنگاپور	مالزی	چین	ایران
۱۹۷۰-۱۹۸۵	۰/۲	۰/۵	-۰/۶	-۰/۵	۱/۹	-۲/۶
۱۹۸۵-۲۰۰۰	۱/۸	۲/۴	۱/۳	۰/۳	۴	۱/۴
۲۰۰۰-۲۰۱۴	۱/۵	۲/۶	۱/۲	۱/۲	۳/۵	۱

منبع: گزارش سال ۲۰۱۶ سازمان بهره‌وری آسیایی

پیش بینی تولید ناخالص داخلی ایران و کشورهای منتخب

درآمد ناخالص ملی برحسب برابری قدرت خرید و روش اطلس در گزارش ۲۰۱۶ بانک جهانی

رتبه بر اساس روش اطلس	درآمد ناخالص ملی سرانه برحسب روش اطلس (دلار آمریکا)	رتبه برحسب برابری قدرت خرید	درآمد ناخالص ملی سرانه برحسب برابری قدرت خرید (دلار بین‌المللی)	کشور
۴	۸۵۴۳۰	۱	۱۴۰۷۲۰	قطر
۱۱	۷۶۲۰۰	۲	۱۲۰۸۹۰	ماکائو، چین
۱۶	۵۲,۰۹۰	۵	۸۱۱۹۰	سنگاپور
۳۳	۴۰,۹۳۰	۶	۷۹۹۷۰	کویت
۱۰	۷۷۰۰۰	۹	۷۰۷۵۰	لوکزامبورگ
۳۰	۴۳,۱۷۰	۱۰	۷۰۵۷۰	امارات
۳	۱۰۶۱۴۰	۱۲	۶۶۶۶۸۰	برمودا
۴	۹۳۸۲۰	۱۴	۶۴۵۹۰	نروژ
۷	۸۴۱۸۰	۱۵	۶۱۹۳۰	سوئیس
۳۲	۴۱,۰۰۰	۱۶	۵۷۶۵۰	هنگ کنگ
۱۵	۵۴,۹۶۰	۱۷	۵۶,۴۳۰	ایالات متحده
۲۲	۴۷,۵۰۰	۳۲	۴۳,۹۷۰	کانادا
۸۴	۱۱,۴۰۰	۷۱	۲۳,۷۹۰	روسیه
۱۱۰	۶,۵۵۰	۹۰	۱۷,۴۰۰	ایران
۸۷	۹,۹۵۰	۸۴	۱۹,۲۶۰	ترکیه
۵۱	۲۳,۵۵۰	۱۸	۵۴,۷۳۰	عربستان
۱۱۸	۵,۵۵۰	۱۰۴	۱۴,۸۵۰	عراق
۱۱۶	۱۱,۷۸۰	۸۷	۱۷,۷۳۰	ونزوئلا
۳۳	۴۰,۹۳۰	۶	۷۹,۹۷۰	کویت
۱۱۴	۶,۰۳۰	۱۰۱	۱۵,۱۴۰	لیبی

پیش‌بینی تولید ناخالص داخلی سرانه PPP (۲۰۲۰-۲۰۱۶)

کشورهای آسیایی	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
افغانستان	۱۸۲۰,۳۰	۱۷۵۰	۱۷۶۸	۱۷۸۵	۱۸۴۱
ارمنستان	۷۸۹۹,۳۰	۸۳۶۴	۸۵۹۹	۸۸۲۸	۹۰۵۶
اذربایجان	۱۶۶۹۵,۴۰	۱۶۶۶۲	۱۶۶۸۰	۱۷۰۵۰	۱۷۱۰۱
بحرین	۴۴۱۸۲	۴۷۴۹۰	۴۹۵۳۱	۵۱۹۰۳	۵۴۹۰۶
چین	۱۳۴۰۰,۲۷	۱۴۵۲۰	۱۵۳۰۰	۱۶۳۰۰	۱۸۴۵۰
گرجستان	۹۱۰۹,۲۶	۱۰۵۰۱	۱۱۶۰	۱۱۸۵۹	۱۲۶۰۲
هنگ کنگ	۵۳۳۷۹,۷۴	۵۳۲۵۰	۵۴۰۴۰	۵۴۹۸۳	۵۵۵۶۰
هند	۵۷۳۰,۱۴	۶۱۰۰	۶۵۰۰	۶۷۰۰	۷۰۰۰
اندونزی	۱۰۳۸۵,۳۰	۱۱۱۹۲	۱۱۶۰۴	۱۲۰۰۵	۱۲۴۰۸
ایران	۱۶۵۰۷	۱۶۵۸۵	۱۶۷۵۹	۱۶۹۳۷	۷۱۱۶۱
عراق	۱۴۰۱۷,۸۰	۱۳۲۰۰	۱۴۵۳۸	۱۵۸۳۳	۱۶۸۱۲
ژاپن	۳۵۸۰۴,۲۳	۳۶۰۰۰	۳۶۴۰۰	۳۶۶۵۰	۳۷۰۰۰
اردن	۱۰۲۳۹,۶۶	۱۰۵۰۹	۱۰۶۷۷	۱۰۹۰۲	۱۱۰۷۳
قزاقستان	۲۴۳۵۲,۸۵	۲۵۲۹۳	۲۵۶۶۳	۲۶۰۶۶	۲۶۴۹۸
کویت	۶۷۱۱۳	۶۴۷۴۴	۶۶۳۴۶	۶۷۳۴۵	۶۸۳۴۵
لبنان	۱۳۱۱۷,۲۵	۱۲۸۰۰	۱۳۰۷۰	۱۳۵۱۵	۱۴۰۶۳
مالزی	۲.۲۵۳۰۸	۲۷۰۵۰	۲۸۰۵۰	۲۹۰۴۸	۳۰۱۹۸
عمان	۳۵۹۸۲,۸۲	۳۴۹۵۱	۳۴۴۴۸	۳۷۷۶۹	۳۷۷۶۹
پاکستان	۴۷۴۴,۸۵	۴۸۲۰	۴۹۰۴	۴۹۹۰	۴۹۹۰
فلسطین	۲۴۶۵,۱۰	۲۶۳۰	۲۰۶۳۰	۲۶۳۰	۲۶۳۰
فیلیپین	۶۹۲۵,۵۲	۷۶۳۷	۸۰۵۱	۸۵۱۵	۸۵۱۵
قطر	۱۳۵۳۲۱,۶۹	۱۳۵۲۹۷	۱۳۵۲۱۰	۱۳۵۲۸۰	۱۳۵۲۸۰
عربستان سعودی	۵۰۲۸۳,۹۷	۵۱۳۵۷	۵۱۹۹۹	۵۲۶۱۶	۵۲۶۱۶
سنگاپور	۸۰۱۹۱,۵۴	۸۵۰۵۷	۸۷۰۷۷	۸۹۲۰۷	۸۹۲۰۷
کره جنوبی	۳۴۳۸۶,۵۷	۳۴۷۰۰	۳۵۶۰۰	۳۷۸۰۰	۳۷۸۰۰
تاجیکستان	۲۶۱۶,۱۹	۲۷۴۲	۲۸۱۱	۲۸۸۴	۲۸۸۴
تایلند	۱۵۳۶۵,۳۶	۱۵۹۷۴	۱۶۳۶۵	۱۶۷۶۷	۱۶۷۶۷
ترکمنستان	۱۵۵۲۷,۴۰	۱۸۱۹۴	۱۹۴۸۴	۲۰۹۰۰	۲۰۹۰۰
امارات متحده عربی	۶۶۱۰۲,۱۹	۷۰۵۰۰	۷۴۸۰۰	۷۷۸۰۰	۷۷۸۰۰

ارزیابی عملکرد

ضرورت سازمان‌های دولتی و غیردولتی برای بهره‌وری و دستیابی به اهداف

ناصر شعرافیان؛ کارشناس ارشد مدیریت نیروی انسانی
معاون توسعه مدیریت و منابع سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی

به آن‌ها، به مشارکت می‌طلبند. بدیهی است پس از حصول نگرش مثبت مدیران ارشد سازمان در جهت ارزیابی علمی و دقیق عملکرد کارکنان و استفاده فراگیر از دستاوردهای آن، بایستی سایر اقدامات برای ارزیابی اثربخش عملکرد کارکنان به شرح ذیل پیگیری شود:

۱. شاخص‌های ارزیابی عملکرد کارکنان، متناسب با نیازهای در حال تغییر سازمان و محیط پیرامونی آن، بازنگری و تعریف شود و برای اموری همچون خلاقیت و نوآوری، سرعت و کیفیت انجام امور، رشد و توسعه شایستگی‌های فردی و سازمانی و نیز برای عملکردهای فراتر از شرح وظایف کارکنان (رفتارهای شهروندی) امتیاز مناسب در نظر گرفته شود.

۲. در ابتدای هر دوره زمانی ارزیابی (ترجیحاً ۶ ماهه یا یک ساله) با مشارکت کارکنان، اهداف و برنامه‌های اجرایی هر واحد و تیم اجرایی و نیز شاخص‌های ارزیابی عملکردی آن‌ها، به صورت شفاف بیان شده و دامنه وظایف و مسئولیت‌های کاری هر یک از کارمندان و یا کارگران مجدداً بازتعریف و یادآوری شود. در این مرحله، کارکنان انتظارات و خواسته‌های مدیران سازمان را دقیق‌تر درک کرده و در جهت ایفای نقش خود، تلاش مضاعف می‌نمایند.

۳. در طی دوره، مسئولین و سرپرستان هر واحد به صورت مستمر، بر مبنای شاخص‌های تعریف شده، اقدامات و فعالیت‌های کارکنان را مورد توجه و رصد قرار داده و کمبودها و نقایص را بررسی و در جهت رفع آن‌ها تلاش نمایند.

۴. در پایان دوره، طی جلسات رسمی ارائه بازخورد و در فضایی صمیمی بین مدیر و کارمند، در خصوص نتیجه ارزیابی عملکرد هر دوره شامل نقاط قوت و شایستگی‌های و نیز نقاط ضعف و نقایص مذاکره شود و با تجزیه و تحلیل دلایل ایجاد آن‌ها، کمبودها مرتفع شده و به منظور استفاده بیش از پیش از نقاط قوت برنامه‌ریزی تکمیلی انجام گیرد.

۵. ارزیابی عملکرد فرصتی است تا استعدادهای انسانی، نقاط قوت سازمانی و فرصت‌های محیطی کشف و شکوفا شوند. همچنین در طول دوره ارزیابی می‌توان به نقاط ضعف نیروی انسانی پی برد و برای توانمندسازی و بهسازی آن‌ها با برنامه‌های مختلف آموزشی دانش و مهارت اقدام نمود.

۶. باید توجه نمود که نظام تشویق و تنبیه سازمانی در راستای ایجاد انگیزه، به درستی بر مبنای اطلاعات حاصل از ارزیابی عملکرد کارکنان، بنا شود و با ایجاد احساس مثبت در کارکنان و رقابت سازنده بین آنان، سازمان را به سمت بهبود مستمر و بهره‌وری هدایت نماید.

سازمان‌های مختلف دولتی و غیردولتی، هر یک بر اساس مأموریت خاص خود، دارای اهداف و برنامه‌های ویژه‌ای هستند که به منظور اجرایی و عملیاتی شدن آن‌ها از منابع مختلفی همچون نیروی انسانی، سرمایه، انرژی، تجهیزات، دانش و تکنولوژی استفاده می‌کنند.

در دنیای رقابتی و عصر جهانی شدن، برای دستیابی به اهداف و انجام صحیح مأموریت‌های سازمانی با استفاده از حداقل منابع، همراه با افزایش پیوسته راندمان کاری، ((ارزیابی عملکرد)) دارای جایگاه ویژه‌ای است.

از آنجاکه کارکنان، به عنوان بارزترین سرمایه و منابع سازمان‌ها تلقی می‌شوند، لذا ارزیابی عملکرد آنان، بهترین ابزار مدیریتی در کنترل و هدایت سازمان به سمت چشم‌اندازها و بهبود دائم شاخص‌های مدنظر می‌باشد. به عبارت دیگر بهترین محرک و عامل ایجاد بهره‌وری مستمر در سازمان‌ها، برنامه‌ریزی برای بهره‌وری نیروی انسانی است.

در این رهگذر اولین الزام برای انجام ارزیابی اثربخش عملکرد کارکنان ((تغییر نگرش و دیدگاه مدیران ارشد هر دستگاه)) است تا آنجایی که نتایج حاصل از ارزیابی‌ها را در کلیه تصمیمات مدیریتی خود اعم از انتصابات، ارتقاء شغلی کارکنان، تناسب شغل و شاغل، تشویق و تنبیه، آموزش‌های رسمی و غیررسمی کارکنان، پرداخت‌های ریالی به منظور جبران خدمت پرسنل و سایر اقدامات و برنامه‌های ایجاد انگیزش و ... مورد استفاده و مبنای قرار دهد.

بدیهی است مدیران دانا و واقف به نقش ارزیابی عملکرد کارکنان در امور مختلف از جمله اصلاح فرآیندها، نوآوری و خلاقیت، کاهش قیمت تمام‌شده محصولات اعم از کالاها و خدمات، افزایش کیفیت و کمیت تولیدات و خدمات، کاهش ضایعات، مدیریت زمان، مشتری‌مداری، توسعه و نفوذ در بازار و ... نسبت به تعریف شفاف، ساده و صریح استراتژی، اهداف و برنامه‌های سازمان اقدام می‌نمایند و سایر مدیران و پرسنل خود را در چگونگی دستیابی

جف بزوس، باهوش‌ترین مرد کسب‌وکار

با کیفیت و سبزی‌ها لذت می‌برند. با ترکیب بهترین تجربه‌ها و با بهره‌گیری از فناوری‌های بزرگ، سوپرمارکت‌ها تغییر خواهند کرد. آمازون همچنین می‌تواند از جذابیت‌های مواد غذایی برای فروختن اشتراک پریم (Prime) استفاده کند. شرکتی که آنلاین ساخته شد و با ۵۰۰ فروشگاه فیزیکی در ارتباط است و می‌تواند برای رشد ارتباط خود از مشتریان جدید و موجود استفاده کند.

سرمایه‌گذاران به سرعت در خشش بزوس در معاملات را به رسمیت شناختند. سهام آمازون در معاملات اولیه روز جمعه، ۳ درصد جهش داشت که این غیرمعمول است. در همان زمان، سهام خرده‌فروشان و رقبای مواد غذایی ناموفق بوده است.

مایکل پچر، تحلیلگر Wedbush می‌گوید: این حرکت استراتژیک بزرگ است. با توجه به گسترش تحویل مواد غذایی آمازون این کار پتانسیل ۲۰ برابری دارد. او ادامه داد: بزوس باهوش‌ترین فرد در هر کسب‌وکاری است.

بزوس این عنوان را به دست آورده است. اغلب کسانی که در رقابت با او هستند، در چالش به سر می‌برند. مرزها بسته شده‌اند. Barnes & Noble به مبارزه ادامه می‌دهند. والمارت ۳ میلیارد دلار برای پوشش سابق آمازون صرف کرده است تا به رقابت آنلاین کمک کند.

حتی همکاران او در حال حاضر در تلاش برای عبور از مسیر هستند. گوگل و اپل، هر دو در تلاش برای کپی کردن و پیدا کردن موفقیت آمازون با بلندگوی هوشمند Echo هستند.

مایکروسافت و گوگل هم در تلاش برای ساخت سرویس‌های ابری برای رقابت با خدمات وب سایت آمازون هستند، کسب‌وکاری که سود شدیدی دارد.

آمازون روز جمعه جهان را تکان داد با خبری که حاکی از موافقت برای خرید مجموعه زنجیره وول فود (Whole Foods) به ارزش ۱۳.۷ میلیارد دلار بود. این قرارداد بلافاصله صنعت سوپرمارکت را به غولی در صنعت دیگر تبدیل کرده است.

شما هم وقتی این خبر را می‌شنوید، تعجب می‌کنید، اما کسانی که در آمازون کار کرده‌اند و یا آن را از نزدیک دنبال می‌کنند، کمتر شگفت‌زده شده‌اند. چرا: چون این مدل جف بزوس است.

مدیرعامل و بنیان‌گذار آمازون، دو دهه گذشته را صرف اثبات جاه‌طلبی و درنوردیدن مرزها کرده است. در اصل او ابتدا به عنوان یک کتاب‌فروش آنلاین شروع به کار کرد، اما بعدها گسترش پیدا کرد به حوزه سخت‌افزار، خدمات ابر وارد شد، در این سال‌ها هم اغلب از رقبای خود جلو تر بوده است.

نادیا شورابواری، مدیر اجرایی سابق آمازون که سال ۲۰۱۲ شرکت را ترک کرده است، می‌گوید: جف یک دیوانه است، دیوانه مانند یک روباه. او یک چشم‌انداز و طرحی بزرگ و روشن دارد.

چشم‌انداز اصلی او در واقع دگرگون کردن صنعت خرده‌فروشی، یک بخش در یک‌زمان است. ممکن است آمازون از فروش کتاب شروع کرده باشد، اما او خط خود در فروش لباس، رزرو هتل و ... ادامه داد و حالا تحویل مواد غذایی از طریق آمازون تازه را ارائه می‌دهد.

با به دست آوردن وول فود، آمازون پتانسیل این را دارد که یک‌تکه بزرگ‌تر از بازار را بردارد، جایی که به تنهایی در ایالات متحده ۶۰۰ میلیارد دلار فروش داشته است.

شورابواری، کسی که در تیم رهبری ارشد بزوس کار و به نظارت زنجیره تأمین جهانی آمازون کمک می‌کرده است، ادامه می‌دهد: مشتریان اصولاً از کشیدن چرخ‌دستی خرید بزرگ خود در راهروهای طولانی سوپرمارکت‌ها لذت نمی‌برند؛ اما آن‌ها در عین حال از چیدن گوشت‌های

جایگاه ایران در شاخص ادراک فساد

رقابت پذیری جهانی» ۱۳ شاخصی هستند که همه ساله از سوی کشورها برای یافتن تصویری شفاف از جایگاه آن‌ها در فضای جهانی مورد بررسی قرار می‌گیرد. شاخص ادراک فساد (CPI) در سال ۱۹۹۵ به عنوان یک شاخص ترکیبی برای استفاده در اندازه‌گیری ادراک فساد در بخش دولتی در کشورهای مختلف دنیا ایجاد شد و معرف میزان فساد در هر کشور است و هر ساله از سوی سازمان شفافیت بین‌الملل برای کشورهای مختلف جهان گزارش می‌شود.

بر اساس گزارشی که از سوی معاونت طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت منتشر شده ایران در سال ۲۰۱۶ با کسب امتیاز ۲۹ و اخذ رتبه ۱۳۱ در میان ۲۳ کشور منطقه جایگاه شانزدهم را در فساد زدایی به خود اختصاص داده است.

«نوآوری جهانی، سهولت کسب و کار، ریسک اعتباری-تجاری، آزادی اقتصادی، عملکرد لجستیکی، فلاکت اقتصادی، کارآفرینی و توسعه، کیفیت زندگی، ادراک فساد، حقوق مالکیت، شادی (خرسندی)، دولت الکترونیک،

رتبه ایران و کشورهای منتخب در شاخص ادراک فساد طی سال های ۲۰۱۲ لغایت ۲۰۱۶

ردیف	کشورهای منطقه	سال ۲۰۱۲ (از ۱۷۶ کشور)		سال ۲۰۱۳ (از ۱۷۷ کشور)		سال ۲۰۱۴ (از ۱۷۵ کشور)		سال ۲۰۱۵ (از ۱۶۸ کشور)		سال ۲۰۱۶ (از ۱۷۶ کشور)	
		رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز
۱	امارات	۲۷	۶۸	۲۶	۶۹	۲۵	۷۰	۲۳	۷۰	۲۴	۶۶
۲	فلسطین اشغالی	۳۹	۶۰	۳۶	۶۱	۳۷	۶۰	۳۲	۶۱	۲۸	۶۴
۳	قطر	۲۷	۶۸	۲۸	۶۸	۲۶	۶۹	۲۲	۷۱	۳۱	۶۱
۴	گرجستان	۵۱	۵۲	۵۵	۴۹	۵۰	۵۲	۴۸	۵۲	۴۴	۵۷
۵	اردن	۵۸	۴۸	۶۶	۴۵	۵۵	۴۹	۴۵	۵۳	۵۷	۴۸
۶	عربستان	۴۴	۴۴	۴۶	۴۶	۴۹	۴۹	۴۸	۵۲	۶۲	۴۶
۷	عمان	۴۷	۴۷	۴۷	۴۷	۶۴	۴۵	۶۰	۴۵	۶۴	۴۵
۸	بحرین	۵۱	۵۱	۴۸	۴۸	۴۹	۴۹	۵۱	۵۱	۷۰	۴۳
۹	کویت	۴۴	۴۴	۴۳	۴۳	۶۹	۴۴	۴۹	۴۹	۷۵	۴۱
۱۰	ترکیه	۴۹	۴۹	۵۰	۴۳	۵۳	۴۵	۶۴	۴۲	۷۵	۴۱
۱۱	مصر	۳۲	۱۱۸	۳۲	۱۱۴	۳۷	۹۴	۸۸	۳۶	۱۰۸	۳۴
۱۲	ارمنستان	۳۴	۱۰۵	۳۶	۹۴	۳۷	۹۴	۹۵	۳۵	۱۱۳	۳۳
۱۳	پاکستان	۲۷	۱۳۹	۲۸	۱۲۷	۲۹	۱۲۶	۱۱۷	۳۰	۱۱۶	۳۲
۱۴	آذربایجان	۲۷	۱۳۹	۲۸	۱۲۷	۲۹	۱۲۶	۱۱۹	۲۹	۱۲۳	۳۰
۱۵	قزاقستان	۲۸	۱۳۳	۲۶	۱۴۰	۲۹	۱۲۶	۱۲۳	۲۸	۱۳۱	۲۹
۱۶	ایران	۲۸	۱۳۳	۲۵	۱۴۴	۲۷	۱۳۶	۱۳۰	۲۷	۱۳۱	۲۹
۱۷	لبنان	۳۰	۱۲۸	۲۸	۱۲۷	۲۷	۱۳۶	۱۲۳	۲۸	۱۳۶	۲۸
۱۸	قرقیزستان	۲۴	۱۵۴	۲۴	۱۵۰	۲۷	۱۳۶	۱۲۳	۲۸	۱۳۶	۲۸
۱۹	تاجیکستان	۲۲	۱۵۷	۲۲	۱۵۴	۲۳	۱۵۲	۱۳۶	۲۶	۱۵۱	۲۵
۲۰	ازبکستان	۱۷	۱۷۰	۱۷	۱۶۸	۱۸	۱۶۶	۱۵۳	۱۹	۱۵۶	۲۱
۲۱	عراق	۱۸	۱۶۹	۱۶	۱۷۱	۱۶	۱۷۰	۱۶۱	۱۶	۱۶۶	۱۷
۲۲	افغانستان	۸	۱۷۴	۸	۱۷۵	۱۲	۱۷۲	۱۶۶	۱۱	۱۶۹	۱۵
۲۳	یمن	۲۳	۱۵۶	۱۸	۱۶۷	۱۹	۱۶۱	۱۵۴	۱۸	۱۷۰	۱۴

رتبه ایران و کشورهای منتخب در شاخص ادراک فساد طی سال های ۲۰۱۲ لغایت ۲۰۱۶

سال ۲۰۱۶ (از ۱۷۶ کشور)		سال ۲۰۱۵ (از ۱۶۸ کشور)		سال ۲۰۱۴ (از ۱۷۵ کشور)		سال ۲۰۱۳ (از ۱۷۷ کشور)		سال ۲۰۱۲ (از ۱۷۶ کشور)		کشورهای منطقه	ردیف
رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز		
۱۰	۸۱	۱۰	۸۱	۱۲	۷۹	۱۲	۷۸	۱۳	۷۹	آلمان	۱
۱۸	۷۴	۱۶	۷۶	۱۷	۷۴	۱۹	۷۳	۱۹	۷۳	آمریکا	۲
۲۰	۷۲	۱۸	۷۵	۱۵	۷۶	۱۸	۷۴	۱۷	۷۴	ژاپن	۳
۲۳	۶۹	۲۳	۷۰	۲۶	۶۹	۲۲	۷۱	۲۲	۷۱	فرانسه	۴
۵۲	۵۳	۳۷	۵۶	۴۳	۵۵	۴۶	۵۵	۴۵	۵۶	کره جنوبی	۵
۵۵	۴۹	۵۴	۵۰	۵۰	۵۲	۵۳	۵۰	۵۴	۴۹	مالزی	۶
۶۰	۴۷	۶۱	۴۴	۶۹	۴۳	۶۹	۴۳	۷۲	۴۲	ایتالیا	۷
۷۹	۴۰	۸۳	۳۷	۱۰۰	۳۶	۸۰	۴۰	۸۰	۳۹	چین	۸
۷۹	۴۰	۷۶	۳۸	۸۵	۳۸	۹۴	۳۶	۹۴	۳۶	هندوستان	۹
۱۳۱	۲۹	۱۳۰	۲۷	۱۳۶	۲۷	۱۴۴	۲۵	۱۳۳	۲۸	ایران	۱۰
۱۳۱	۲۹	۱۱۹	۲۹	۱۳۶	۲۷	۱۲۷	۲۸	۱۳۳	۲۸	روسیه	۱۱

امتیاز و رتبه ایران در شاخص ادراک فساد طی دوره ۲۰۱۲ لغایت ۲۰۱۶

سال ۲۰۱۶ (از ۱۷۶ کشور)		سال ۲۰۱۵ (از ۱۶۸ کشور)		سال ۲۰۱۴ (از ۱۷۵ کشور)		سال ۲۰۱۳ (از ۱۷۷ کشور)		سال ۲۰۱۲ (از ۱۷۶ کشور)		شاخص ادراک فساد
رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	
۱۳۱	۲۹	۱۳۰	۲۷	۱۳۶	۲۷	۱۴۴	۲۵	۱۳۳	۲۸	ایران

از «بیل گیتس» تا «لیونل مسی» بانیکوکاران معروف جهان

۲۰۰۶ میلادی با همکاری وارن بافت، چهره معروف بورس بازهای آمریکا و وال استریت، سرمایه‌اش دو برابر شد. بنیاد گیتس (Bill & Melinda Gates Foundation)، اکنون به واسطه طیف گسترده فعالیت‌های نیکوکاری و همچنین میزان سرمایه‌ای که برای این کار اختصاص داده است، بزرگ‌ترین موسسه خیریه جهان است که ظرف یک دهه اخیر، بیش از ۳۸ میلیارد دلار صرف امور نیکوکاری کرد. هدف‌های اصلی مؤسسان این بنیاد، افزایش تندرستی، کاهش فقر و ارتقای محیط زیست در کشورهای مختلف اعلام شده و ارتقای شانس دسترسی مردم در کشورهای کمتر توسعه یافته به فناوری اطلاعات و غذای سالم، از جمله مأموریت‌های این بنیاد در چند سال اخیر است. مرکز این بنیاد در سیاتل بوده و با حضور مثلث بیل، ملیندا و وارن هدایت می‌شود. گفتنی است، بخشی از فعالیت‌های غیر اینترنتی بیل گیتس که تا حدودی به رفتارهای نیکوکاری آن در عرصه محیط زیست و جامعه مرتبط است، در شرکت Terra Power متمرکز شده که کار طراحی و ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای نسل جدید و تولید سوخت پاک (GREEN ENERGY) را در دستور کار دارد.

شاید برای شما جالب باشد که بدانید، بزرگ‌ترین موسسه خیریه جهان، نه در اختیار سازمان ملل متحد است و نه موسسه‌ای متعلق به دولت‌ها بوده؛ بزرگ‌ترین موسسه خیریه جهان، اکنون متعلق به بیل و ملیندا گیتس است که بخشی از ثروت مؤسس غول نرم‌افزار جهان را صرف امور خیرخواهانه در کشورهای مختلف می‌کند.

این فقط بزرگان عصر دیجیتال که میلیارد‌های قرن بیستم و بیست و یکم به شمار می‌روند نیستند که در این زمینه ید طولایی دارند، بلکه شماری از ورزشکاران معروف دنیا به خصوص فوتبالیست‌ها، در زمینه امور نیکوکاری بسیار فعال بوده و سالانه ده‌ها میلیون دلار صرف امور خیریه می‌کنند که گزارش روزیاتو، شمارا با شماری از مؤسسات خیریه معروف دنیا آشنا می‌کند.

بیل و ملیندا گیتس: بزرگ‌ترین موسسه خیریه جهان

بیل گیتس، رهبر اسبق مایکروسافت که یکی از چهره‌های مطرح قرن بیستم بود، پس از بازنشستگی از مایکروسافت و سپردن کار به استیو بالمر، موسسه خیریه‌ای با همکاری همسرش را تأسیس کرد که از سال

بنیاد خیریه لیونل مسی

لیونل مسی، یکی از فعال ترین بنیادهای خیریه مربوط به فوتبالیست های جهان را در اختیار دارد. این بنیاد در سال ۲۰۰۷ میلادی تأسیس شد و ظرف چند سال اخیر، ده ها میلیون دلار به یونیسف و برخی از سازمان های حمایت از آموزش و بهداشت کودکان در سراسر جهان کمک کرده است. اسطوره فوتبال جهان و بارسلونا که صاحب ۵ توپ طلای اروپا است، در انجام فعالیت های خیر خواهانه، در آسیا، آفریقا و حتی آمریکا، نقش فعالی ایفا می کند و در تعطیلات، بخشی از فعالیت های خود را صرف توسعه امور خیریه به خصوص در عرصه کودکان در کشورهای فقیر و کمتر توسعه یافته جهان می کند. لیونل مسی از زمان حضور در نوک پیکان بارسلونا، میلیون ها دلار به یونیسف کمک کرده است و این علاوه بر کمک های مادی و معنوی باشگاه پرتو فدار کاتالان ها به صندوق کودکان ملل متحد در طول سال است.

بنیاد خیریه Google

غول جست و جوی جهان در اکتبر ۲۰۰۵ میلادی، ژاکلین فولر آمریکایی را مامور کرد تا بخشی از درآمد میراث دیجیتال قرن بیستم میلادی را به امور نیکوکاری اختصاص دهد. بازوی خیریه گوگل، در روزهای نخست با سرمایه ۱۰۰ میلیون دلاری آغاز به کار کرد.

امور زیست محیطی، توسعه آموزش و بهداشت و همچنین کمک به کسانی که ایده های نو در عرصه های دیجیتال دارند، از جمله مأموریت های سالانه بنیاد خیریه گوگل به شمار می رود.

این بنیاد در طول سال، رویدادهای منظم چالشی را در سراسر جهان برگزار می کند تا کاربران نوآور را تشویق کند تا در فعالیت های دیجیتالی که می تواند سبب ایجاد فرصت های برابر در کار و فعالیت های گوناگون شود، مشارکت نمایند. این بنیاد تلاش دارد تا با ارائه خدمات و محصولات فناورانه، به ارتقای مهارت های زندگی و کسب و کار در کشورهای کمتر توسعه یافته و فقیر کمک کند. بحران ابولا، بحران های آوارگان در اروپا در سال های اخیر و همچنین مقابله با بحران کم آبی در برخی از نقاط دنیا از جمله مواردی بود که با کمک های چند صد هزار دلاری بنیاد خیریه گوگل مواجه شده است.

در سال ۲۰۰۷ میلادی، بنیاد خیریه گوگل، پروژه انرژی های تجدید پذیر ارزان تر از ذغال سنگ است را در دستور کار قرار داد و تلاش می کند تا صدها

میلیون دلار بر روی انرژی های پاک، سرمایه گذاری کند. فعالیت های بنیاد خیریه گوگل، همان طور که گفته شد برخلاف بنیاد خیریه لیونل مسی، بر روی امور فناورانه بوده و می کوشد، سبک زندگی جامعه هدف خود را بر اساس فناوری، دوستدار محیط زیست کند.

بنیاد خیریه کریستیانو رونالدو

این میلیونر دنیای مستطیل سبز، ظرف یک دهه اخیر، ده ها میلیون دلار همچون لیونل مسی، صرف امور خیریه و نیکوکاری در اقصی نقاط جهان کرده است. وی در سایت اینترنتی خود، بخشی از فعالیت های نیکوکاریش را که از درآمدهای میلیون دلاری حاصل از فعالیت های ورزشی، تبلیغاتی و برندینگ به دست می آورد، توسعه می دهد و البته طیف این کمک ها، از صلیب سرخ جهانی و یونیسف گرفته تا کمک هایی که خود رونالدو به اشخاص خاص می دهد.

وی در سال ۲۰۱۱ میلادی، ۱.۵ میلیون یورو به کودکان غزه کمک کرد. در سال ۲۰۱۲ میلادی ۶۰ هزار یورو صرف هزینه جراحی کودکانی که از نوع بیماری خاص رنج می برد، کرد. چک ۱۰۰ هزار یورویی به صلیب سرخ جهانی جهت کمک به مردم افغانستان، از جمله دیگر کمک های رونالدو به کشورهای کمتر توسعه یافته است.

وی در زمره معدود فوتبالیست های مشهور جهان است که به خاطر ۲ بار خون دهی در سال، از انجام تئاتر در بدنش خودداری کرده است.

بنیاد خیریه زاکربرگ

مارک زاکربرگ، مؤسس و رهبر غول شبکه های اجتماعی جهان (فیس بوک)، همچون بیل و ملیندا، یک موسسه خیریه با همکاری همسرش (پریسیلا چان) در سال ۲۰۱۰ راه اندازی کرد. این موسسه که چان زاکربرگ نام دارد، تلاش می کند تا کمک های نیکوکارانه برای توسعه آموزش و بهداشت کودکان اعطا کند و همچون موسسه بیل گیتس، تلاش دارد تا در زمینه های فناورانه مربوط به آموزش و بهداشت سرمایه گذاری کند. این مجموعه که Chan Zuckerberg Initiative نام دارد توسط دکتر کوری بارگمان، دانشمند نورو بیولوژیست هدایت می شود که استاد تمام دانشگاه راکفلر نیویورک نیز به شمار می رود.

دقایقی با مؤسسه‌ی خیریه‌ی همدم (فتح‌المبین)

مسئولیت اجتماعی کارآفرینان سنتی دیرینه با رویکردهای جدید

گزارشگر: فریبا قاسم‌زاده

کرده است. این خلأ موجب شده تا این دو پزشک و روانشناس با حمایت خیرین از جمله جمعی از کارآفرینان با تمام وجود به کمک این دختران بیایند و بکوشند زندگی آن‌ها را هر چه بیشتر به زندگی دیگر انسان‌ها نزدیک کنند.

***

وقتی وارد اتاق مدیریت مؤسسه می‌شوم، حس خوبی که در فضا پراکنده است به خوبی درک می‌شود؛ محیطی آرام که کارکنانش به دور از هیاهوی مردمان شهر، تنها دغدغه‌ی آرامش‌بخشی به دختران کم‌توان را دارند. دکتر زهرا حجت که بار اصلی این مرکز را به دوش می‌کشد با نخستین پرسش من، بی مقدمه سخن آغاز می‌کند. گویی سال‌هاست که با این جملات زیسته است:

«این مجموعه از سال ۶۱ تأسیس شده اما حال و روز خوشی نداشت. در سال ۸۱ آقای شیرازی‌نیا که رئیس مرکز توان‌پزشکی قدس بود، به علت ارتباط خوب با خیرین به این مؤسسه منتقل شد تا وضع این مرکز را که در آن دوران به دلیل تغییر مدیریت شرایط مطلوبی نداشت، بهبود ببخشد. این ماجرا گذشت تا اینکه در سال ۸۳ سیستم مدیریت که به وضع نسبتاً مطلوبی رسیده بود به شیوه هیات امنایی تغییر شکل داد. آقای شیرازی‌نیا تمام تلاش خود را به کار گرفت تا هیات مدیره‌ای فعال را به اینجا بیاورد.

پس از مدتی که همسرم وارد این مجموعه شده بود، من هم راغب شدم به اینجا سری بزنم. پس به مرکز آمدم؛ دیدن چهره کودک‌کان معصوم در من

امروزه، کارآفرینان، هنرمندان، ورزشکاران و سایر قشرهای پردرآمد با تأسیس بنیادهای نیکوکاری در جهان، با سازوکاری منظم و پیوسته، مساعدت به نیازمندان را به عنوان مسئولیتی اجتماعی دنبال می‌کنند.

این رویکرد در حال حاضر تبدیل به نوعی ارزش اجتماعی شده و سوای شأن و منزلتی که کارهای خیریه ممکن است برای فرد ایجاد کند، حس انسان‌دوستی و کمک به هم‌نوعان را به عنوان فرهنگی فراگیر ترویج می‌کند. چندی پیش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی مشهد در اقدامی نمادین و به منظور آشنایی بیشتر کارآفرینان و توانمندان اقتصادی با یکی از مؤسسات خیریه موفق و مردمی، مراسم افطاری سالانه خود را با فعالان اقتصادی و مسئولین اجرایی استان از جمله استاندار و به یاد مرحوم محسن هاشمی (کارآفرین خیر عضو اتاق) در مؤسسه خیریه همدم برگزار کرد.

این مؤسسه در گوشه‌ای از شهر مشهد، سال‌هاست که به همت انسان‌های فرهیخته و دلسوز توانسته با افتخار چتر حمایت خود را بر سر جمعی از مددجویان بگسترده و به الگویی از فعالیت بدل شود.

دکتر زهرا حجت و جعفر شیرازی‌نیا زوجی کارشناس و دلسوز از مدیران این مؤسسه و از جمله انسان‌های خیری هستند که نه تنها کار اداری، بلکه زندگی و روح و روانشان را وقف کسانی کرده‌اند که به این از خودگذشتگی نیاز دارند؛ دختران کوچک و بزرگی که با نسبت‌های مختلف، از برکت هوش لازم و کامل محرومند و نبود دست گرم خانواده بر سر آن‌ها، دردشان را دوچندان

دیدار اعضای اتاق مشهد و استاندارد از مؤسسه

باید یک سری استانداردها را رعایت کنیم، ما یک سری کادرهای تخصصی هم داریم که حتی اگر صرفاً ۲۰ تا مددجو هم داشتیم، باید همین تعداد نیرو در خدمتشان می‌بودند. از طرفی، اینجا یک مرکز شبانه‌روزی است و دست‌اندرکاران و متخصصین می‌دانند که این واقعیت هزینه‌های ما را خیلی بالا می‌برد.

مسئولیت اجتماعی کارآفرینان و سایر اشخاص، ما را سر پا نگاه داشته است

روی پایستادن ما بر اساس کمک خیرین است و اگر کمک خیرین بنا به دلایل اقتصادی سیر نزولی داشته باشد فرزندان همدم آسیب می‌بینند. برای همین ما همیشه دعا می‌کنیم که چرخ صنعت بچرخد و صمیمانه امیدواریم صنعتگرها و کارآفرین‌ها کارشان با موفقیت روبرو شود چون موفقیت آن‌ها در اصل موفقیت ماست.

در حال حاضر نه تنها کارآفرینان بلکه تمام کسانی که به این مجموعه کمک می‌کنند این اتفاق را مسئولیت اجتماعی خود می‌دانند و می‌کوشند در کنار کارهای روزمره خود فعالیت‌هایی هم برای تعالی و تسکین روحی و قلبی خویش انجام دهند و به حق، کمک به نیازمندان و مددجویانی همچون دختران بی‌سرپرست همدم، در اصل مسئولیت اجتماعی همه ماست. تنها خواسته‌ای که من از تمام توانمندان دارم این است که فقط یک بار به مجموعه ما بیایند و از بخش‌های مختلف بازدید داشته باشند. آن وقت، قطعاً خودشان متوجه می‌شوند که چه کاری در این مسیر از آن‌ها برمی‌آید و چقدر می‌توانند به دختران ما و به خودشان کمک کنند و چه میزان می‌توانند تعیین‌کننده و موثر باشند.

حالی را به وجود آورد که احساس کردم باید کار دندانپزشکی‌ام را کنار بگذارم و همراه آن‌ها باشم. در همین شرایط قرار شد یک نفر مدیریت را قبول کند تا بتواند تمام و کمال کارهای این موسسه را سر و سامان دهد با انتخاب و تایید هیات مدیره، من مدیرعامل این مجموعه شدم.

در آغاز کار با توجه به اینکه شغل من دندانپزشکی است، نصف روز به کلینیک می‌رفتم و نصف دیگر روز را به اینجا می‌آمدم اما وقتی مسئولیت مدیریت را پذیرفتم به ناچار کار در مطب را رها و تجهیزات آن را به کلینیک دندانپزشکی همدم منتقل کردم.

من براین باورم که بیش از آن‌چه من به فرزندان این مجموعه - که آن‌ها را دختران خود می‌دانم - خدمت کنم، آن‌ها هستند که با وجودشان به ایجاد یک حال خوب در من کمک می‌کنند. من در کنار این بچه‌ها قشنگ‌ترین لحظات را درک می‌کنم.

در حال حاضر اینجا یک مرکز جامع توانبخشی است؛ مکانی که از ابتدا برای دختران کم‌توان ذهنی ۷ تا ۱۲ سال و بی‌سرپرست ساخته شد حال با توجه به اینکه این کودکان پس از دوازده سالگی هم جای مناسبی برای زندگی نداشتند این محدودیت سنی را برداشتیم و در حال حاضر تا خانم ۵۰ ساله (با هوش بهره‌های مختلف) در این موسسه زندگی می‌کنند.»

تنها یک سوم هزینه‌ها از طریق دولت تامین می‌شود

جعفر شیرازی نیا همسر و یاور خانم دکتر حجت نیز در ادامه این گفتگو می‌گوید: «از سال ۸۳ دولت بابت آموزش و نگهداری هر یک از این فرزندان یارانه‌ای به ما می‌دهد که تنها یک سوم کل هزینه این بچه‌ها را تامین می‌کند و دو سوم دیگر فقط با مشارکت‌های مردمی تامین می‌شود. به‌طور متوسط ماهیانه حداقل یک و نیم میلیون تومان هزینه هر مددجو است.

بدیهی است اگر مردم نباشند امکان بقای یک چنین موسسه‌ای وجود ندارد. خوشبختانه اعضای هیات مدیره‌ی این موسسه همگی نیکوکارانی دلسوز و نام‌آشنا هستند و نام نیک‌شان مایه‌ی اعتبار و جذب نیروی خیر به همدم است. هر جا کسری می‌آوریم از هیأت مدیره مؤسسه کمک می‌گیریم و اگر به مردم نیازمند بیایمان را اعلام می‌کنیم برای این است که خودشان به‌اصرار می‌خواهند کمک کنند و ما نمی‌خواهیم دیگران از فیض این نیکوکاری محروم شوند. البته، مددجویانی این چنین، نیازهای متعددی دارند که در هر حال ما را به یاری مردم و خیرین وابسته می‌کند.

ما حدود ۴۰۰ فرزند داریم و برای این تعداد مددجو، حدود ۱۵۰ نیروی استخدامی. از آنجا که

در موسسه‌ی همدم، موضوع حرفه‌آموزی و هنرآموزی سال‌هاست که در دستور کار قرار گرفته‌است و این مساله، علاوه بر ایجاد احساس رضایتمندی در بچه‌ها، بازار اشتغال برای آن‌ها ایجاد می‌کند. البته این بازار کار، بازاری است که هم از طریق تولیدکننده و هم مصرف‌کننده حمایت شده‌است

کمک‌های مستمر، ارزشمندتر است

به هر حال این بچه‌ها در بهترین حالت بچه‌هایی هستند که از نظر هوش بهره‌مندی هستند و با توجه به بدسرپرستی یا بی‌سرپرستی از اعتماد به نفس بالایی برخوردار نیستند. اما ما سعی کردیم این اعتماد به نفس را با هنر به آن‌ها بازگردانیم. علاوه بر کارگاه‌های فرشینه، گلیم‌بافی، قلم‌زنی و گلسازی، فرزندان ما در کارگاه موسیقی و کارگاه تئاتر هم خیلی موفق بوده‌اند و حتی توانستند رتبه‌های کشوری دریافت کنند.

البته فعالیت چنین اشخاصی کند و زمان بر است و به عنوان مثال ۶ ماه طول می‌کشد تا یک مددجو، بافت یک گلیم را تمام کند. حال اگر بخواهیم نسبت به هزینه‌هایی که برای مربیان و به طور کلی برای این اشخاص تامین

در خصوص نیاز یا عدم نیاز به کمک‌های مستمر خیرین به این مجموعه و مجموعه‌های مشابه می‌توان گفت، هر کمکی ارزشمند است اما وقتی مستمر باشد ما می‌توانیم بیشتر روی آن حساب و براساس برنامه ریزی کنیم. با توجه به همین واقعیت است که؛ برخی از کارخانه‌ها و صاحبان صنایع، به صورت ماهیانه به همدم کمک می‌کنند. گروهی از خیرین به صورت مستمر نیازهای مؤسسه را می‌پرسند و کمک‌شان را به شکل تامین می‌بجایند به مجموعه می‌رسانند.

بد نیست بدانید که؛ ما بعضاً از مدیران خیرکارخانه‌ها و شرکت‌های تولیدی خواسته‌ایم اطلاعات خود را به ما بدهند تا برای آن‌ها معافیت مالیاتی بگیریم اما بسیاری اوقات وقتی به آن‌ها رجوع می‌کنیم، متوجه می‌شویم آن‌ها نه از طریق حساب کارخانه، بلکه از طریق حساب شخصی به ما کمک می‌کنند تا حتی ذره‌ای کار آن‌ها به چشم نیاید و جنبه‌ی خودنمایی به خود نگیرد.» جعفر شیرازی نیا با اشاره به افطاری بر گزار شده از طرف هیات بازرگانی خراسان رضوی هم می‌گوید: «در این شب کمک‌های قابل توجهی به دختران همدم و همچنین به زندانیان دیده شد که این امر اتفاق مبارک و خوبی بود.

بد نیست بدانید ما بعضاً از مدیران خیرکارخانه‌ها و شرکت‌های تولیدی خواسته‌ایم اطلاعات خود را به ما بدهند تا برای آن‌ها معافیت مالیاتی بگیریم اما بسیاری اوقات وقتی به آن‌ها رجوع می‌کنیم، متوجه می‌شویم آن‌ها نه از طریق حساب کارخانه، بلکه از طریق حساب شخصی به ما کمک می‌کنند تا حتی ذره‌ای کار آن‌ها به چشم نیاید و جنبه‌ی خودنمایی به خود نگیرد

جوراب وصله‌دار را وسیله مشارکت قرار ندادیم

کرده‌ایم روی تولیداتشان قیمت بگذاریم طبیعتاً قیمتی نیست که مطابق استاندارد بازار باشد و فردی عادی مایل باشد آن را بپردازد. از همین رو تولیداتمان را یاد در بازارچه‌های خیریه به فروش می‌گذاریم تا قیمت را مردم تعیین کنند، یا به افرادی که ارزش کار را می‌دانند هدیه می‌دهیم.

در مورد نیروی کاری این مؤسسه هم می‌توانم بگویم که تلاش کرده‌ایم پس از انتخاب نیروهای مجرب و دلسوز، به آن‌ها رسیدگی مناسب بکنیم تا آنان هم بتوانند به سهم خود به خوبی از بچه‌ها پرستاری و مراقبت کنند. علاوه بر کارمندان خود، نوعی دیگر از همکاری را هم از یاوران دریافت می‌کنیم؛ بیش از ۱۰۰۰ یاور داریم که در انجام کارهای مختلف یا در رفع نیازهای مادی به مؤسسه کمک می‌کنند. به عنوان نمونه خیرینی هستند که با وسیله نقلیه خود یک یا چند روز در هفته به مؤسسه خدمت رسانی می‌کنند. یا پزشکان و مهندسانی که روزهایی را در خدمت عزیزان این مجموعه هستند. همچنین در سایر مشاغل خدماتی، آموزشی و هنری.

در اینجا دارد از همه یاوران و خیرین عزیز مؤسسه‌ی همدم و همکاران دلسوز این مجموعه، صمیمانه سپاسگزاری کنیم.» که این رسالت اجتماعی خود را به زیبایی به انجام می‌رسانند. و این امر بدون یاری و همکاری نیک‌اندیشانی چون آنان به آسانی میسر نمی‌شود.

اساس کار ما در اینجا براساس تکریم بچه‌ها است. ما همیشه سعی کرده‌ایم با تکیه بر توانمندی‌های بچه‌هایمان نیازهای آن‌ها را تامین کنیم. ما هیچ وقت نخواسته‌ایم جوراب وصله‌دار بچه‌ها، کفش پاره یا چهره نشسته آن‌ها را وسیله جلب توجه کنیم. متأسفانه هنوز موسساتی هستند که در بازار، بنگاه‌ها و شهرک‌های صنعتی، دنبال مظلوم‌نمایی و جلب مشارکت از مردم اند. یافتن حامی توسط ما به این ترتیب بوده‌است که هر یک از اعضای هیات مدیره، با مناعت و محبت، دست یک شخص را گرفتند، آوردند و با این مجموعه آشنایش کردند. همین شفاف بودن کار است که باعث شده حامیان ما ماندگار شوند. اما در مجموع می‌توان گفت که؛ ما، مجموعه‌ی اتفاقات خوبی که در این مؤسسه رخ داده‌است را لطف خداوند و از برکت وجود این بچه‌ها می‌دانیم.

از کار روزانه تا هنر و صنعت

در موسسه‌ی همدم، موضوع حرفه‌آموزی و هنرآموزی سال‌هاست که در دستور کار قرار گرفته‌است و این مساله، علاوه بر ایجاد احساس رضایتمندی در بچه‌ها، بازار اشتغال برای آن‌ها ایجاد می‌کند. البته این بازار کار، بازاری است که هم از طریق تولیدکننده و هم مصرف‌کننده حمایت شده‌است. چون

به یاد شادروان سید مجتبی هاشمیان کارآفرین برتر صنعت سلولزی ایران

جهت توسعه و افزایش تولید، کارخانه‌ای با وسعت بیشتر در جاده سنتو (بزرگراه آزادی) خریداری شد و مهروموم‌ها در آن محل مستقر بود. پس از آن نیز در راستای این توسعه و پیشرفت، کارخانه به شهرک صنعتی توس منتقل شد که هم‌اکنون دارای ۳ شرکت و ۲ کارخانه بزرگ تولید محصولات کاغذی و بهداشتی است و تحت عناوین شرکت صنایع تولیدات کاغذی خراسان گلرین، شرکت گروه کارخانجات نگین خراسان و نیز شرکت آرمان سلولز مشغول به فعالیت می‌باشند. مدیریت شرکت گلرین به‌عنوان کارآفرین نمونه استانی و نیز یک دوره به‌عنوان کارآفرین نمونه ملی موفق به دریافت لوح افتخار از مقام محترم ریاست‌جمهور شد. همچنین طی دوره‌های متوالی به‌عنوان واحد نمونه از سوی سازمان‌های صنعت، معدن، تجارت و اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی و اداره نظارت بر مواد غذایی انتخاب و مفتخر به دریافت لوح تقدیر و تندیس از مقامات کشوری گردیده است.

از جمله فعالیت‌ها و سوابق اجرایی آقای سید مجتبی هاشمیان می‌توان به عضویت هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی صنایع و معادن استان خراسان رضوی، هیئت امناء شهرک صنعتی توس، بسیج کارخانجات، انجمن مدیران صنایع و معادن استان خراسان رضوی، هیئت‌مدیره شرکت عمران شهرک صنعتی توس اشاره نمود.

آقای سید مجتبی هاشمیان این کارآفرین صبور و بااستقامت سرانجام در خرداد ۱۳۹۶ در سن ۸۰ سالگی دارفانی را وداع گفت.

روحش شاد و یادش گرامی

آقای سید مجتبی هاشمیان در سال ۱۳۱۶ و در شهر مقدس مشهد متولد شد و دوره تحصیلی‌اش را نیز در همین شهر گذراند. پدر بزرگ و پدر وی از تجار صاحب‌نام شهر مشهد بودند و در اطراف حرم مطهر که در آن زمان بهترین مغازه‌ها در آنجا واقع شده بود به تجارت زعفران مشغول بودند.

سید مجتبی در سال ۱۳۳۲ در تجارت‌خانه‌ای با حقوقی اندک مشغول به کار شد و به دلیل ابتکار و سرعت عملی که از خود نشان داد مورد توجه کارفرمایش واقع شد بطوریکه بسیار مورد اعتماد قرار گرفت و پس از مدتی همه امور آن تجارت‌خانه به وی سپرده شد اما این واحد به دلیل پاره‌ای مسائل تعطیل شد و او که از کودکی راه تجارت را آموخته بود در سال ۱۳۳۸ تصمیم گرفت همراه با همسرش به تهران نقل مکان کند و به مدت دو سال مدیریت کارخانه پنبه استریل را عهده‌دار شد که دومین واحد بزرگ پنبه در ایران بود و سرانجام به آرزوی دیرینه‌اش جامه عمل پوشاند و در خیابان شکوفه تهران، شرکت شکوفه را تأسیس نمود. در ابتدا مواد اولیه را به مقدار بسیار کم از تجار آن زمان تهیه می‌کرد و در اتاقی اجاره‌ای با وسایلی بسیار ساده و ابتدایی و به‌وسیله دست همراه با همسرش دستمال کاغذی‌ها را بسته‌بندی می‌کردند و بازار یابی آن نیز به عهده وی بود در آن زمان که فرهنگ استفاده از دستمال کاغذی و جایگزینی آن با دستمال‌های پارچه‌ای در بین مردم جایگاهی نداشت معرفی و فروش این محصول از طریق مغازه‌ها و فروشگاه‌ها بسیار کار مشکلی بود لذا وی با بهره‌گیری از هوش تجاری خود تصمیم گرفت این محصول بهداشتی را در داروخانه‌ها به معرض فروش بگذارد و به تدریج توانست بر تعداد کارگراها افزوده و دستگاه‌های موردنیاز را تهیه کند و در سال ۱۳۴۴ شرکت شکوفه را به‌طور رسمی ثبت نماید.

در سال ۱۳۵۷ و قبل از پیروزی انقلاب اسلامی بنا به درخواست مادر به مشهد بازگشت و شرکت شکوفه را به خیابان آبکوه که از قدیمی‌ترین محله‌های شهر مشهد بود، انتقال داد، پس از آن با توجه به رونق کسب‌وکار و خریداری ماشین‌آلات مدرن و در همین راستا افزایش تعداد پرسنل، نیاز به استقرار در فضایی وسیع‌تر احساس می‌شد لذا

گفتگو با سید محمد بحرینیان، صنعتگر و پژوهشگر توسعه

چالش‌های اقتصاد ایران و نگاهی به نظام بانکی

قسمت اول

مریم طیاری

● با توجه به پیشینه اقتصادی ایران، چه برآوردی از وضعیت اقتصاد کلان کشور دارید؟

چنانچه اقتصاد ما بخواهد با این وضعیت و یا با این گونه تصمیم‌گیری‌های اقتصادی در سطح کلان و با این تفرقی که بین نهادهای مؤثر در اقتصاد هست ادامه یابد، واقعاً کشور قادر به ایجاد رشد و اشتغال‌پایداری نخواهد بود و بالعکس ما مرتباً شاهد کاهش اشتغال‌های مفید و باکیفیت در کشور خواهیم بود. اگر ما امروز از اقتصاد مقاومتی سخن به میان می‌آوریم، باید ابتدا از ارزش افزوده، رشد و اشتغال در بخش‌هایی سخن به میان آوریم که توان مقاومتی کشور را نه تنها در حال بلکه در آینده و بلندمدت نیز تضمین می‌نماید و ارزش افزوده، رشد و اشتغال در دیگر بخش‌ها نیز به شدت به ارزش افزوده، رشد و اشتغال در این بخش‌ها وابسته است و خللی در وضعیت این متغیرها، متغیرهای متناظر با آن را در دیگر بخش‌ها با مخاطره روبرو می‌سازد. در اینجا است که باید بین انواع رشد و ارزش افزوده و همچنین بین انواع اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی تفاوت قائل شد و رشد و ارزش افزوده و همچنین اشتغال در همه بخش‌ها را همسنگ و برابر با یکدیگر ندانست و از کیفیت آن‌ها سخن به میان آورد. شواهد موجود از آمارهای در دسترس نشان می‌دهد که تداوم ساختار اقتصادی کشور به همین شکل نمی‌تواند در آینده تحولی را در کشور به وجود آورد و رکود و مسائل اساسی کشور را حل نماید. زیرا علیرغم تزریق منابع عظیم مالی به این اقتصاد بزرگ مصرفی، ما همچنان شاهد انواع مشکلات و گرفتاری‌های متعدد اقتصادی اعم از رکود و اشتغال در کشور خود هستیم. در مورد منابعی که به اقتصاد ما تزریق شده است، گزارش جدیدی در دست تهیه داریم که نشان می‌دهد از سال ۱۳۹۵ شمسی چه منابع بی‌نظیری به این اقتصاد به صورت مستقیم از محل منابع و ثروت‌های تجدیدناپذیر کشور تزریق شده است ولیکن حتی با وجود این بر خورداری‌ها، اقتصاد ما همچنان در انبوهی از مشکلات و بحران‌ها دست و پا می‌زند.

اگر بخواهیم منابع تزریقی به کشور را طی دهه‌های گذشته مورد بررسی قرار دهیم می‌توان آن‌ها را در چند دسته طبقه‌بندی نمود:

۱. منابع ارزی حاصل از صادرات ثروت ملی نفت و گاز و همچنین منابع ارزی حاصل از صادرات کالاهای غیرنفتی که البته در اینجا در مورد ماهیت صادرات غیرنفتی نیز صحبت بسیار است. از آنجا که صادرات محصولات پتروشیمی در کشور ما در گروه صادرات کالاهای غیرنفتی گنجانده می‌شود باید این گونه عنوان نمود که چون محصولات تولیدی این بخش، یعنی پتروشیمی در ایران، به علت تکمیل نشدن زنجیره ارزش آن، در مراحل ابتدایی تولیدی خود به فروش می‌رسند و ارزش افزوده و اشتغال‌چندانی نیز تولید نمی‌کنند و ماهیت آن بیشتر خام فروشی و فروش ثروت ملی است، این نوع دسته‌بندی و آمار دهی علائم غلطی را به جامعه و اقتصاد کشور می‌دهد که بالشخصه این نوع آمار دهی در کشور را صحیح و مفید نمی‌دانم و معتقدم این نوع برخورد با اعداد و ارقام منجر به سرپوش‌گذاری بر واقعیت‌های دردناک موجود در جامعه و اقتصاد ما و غفلت از حل به‌موقع و صحیح آن‌ها می‌گردد.

۲. علاوه بر منابع ارزی حاصل شده از فروش و صادرات ثروت ملی نفت و گاز در خارج کشور، منابع مصرفی نفت و گاز در داخل کشور نیز از موارد منابع تزریق شده به اقتصاد کشور می‌باشد که اصولاً طی سال‌ها از آن غفلت شده و مورد توجه واقع نگردیده است. زیرا اگر کشور دارای این ثروت‌های طبیعی نبود، مصرف داخلی این انرژی‌ها در کشور همراه با پرداخت منابع و خرید از دیگر کشورها امکان‌پذیر بود. با توجه به در دسترس بودن آمار هم‌زمان هم تولید و هم صادرات نفت و گاز می‌توان مصرف داخلی نفت و گاز را محاسبه نمود که از موارد مصرفی آن می‌توان به خوراک پتروشیمی‌ها، گرم کردن منازل، سوخت و وسایل نقلیه و قس علیهذا اشاره کرد که معمولاً از آن سخن به میان آورده نمی‌شود. برای محاسبه مصرف داخلی نفت و گاز با توجه به آمارهای ارائه شده از سوی دو مرجع آماري بانک مرکزی و ترازنامه انرژی دو کمیت عددی فراهم نمودیم که اعداد محاسبه شده از طریق آمار ترازنامه انرژی کمیته بزرگ تر و از طریق آمار بانک مرکزی کمیته کوچک تر نشان می‌دهد که در اینجا تکیه و مبنای برای گزارش بر اعداد کوچک تر یعنی بانک مرکزی قرار می‌دهیم.

آمار در دسترس در خصوص دو مؤلفه بالا نشان می‌دهد که از سال

۱۳۳۸ تا انتهای سال ۱۳۹۴، قریب به ۲۵۷۴ میلیارد دلار به اقتصاد کشور تزریق شده است.

۳. اما علاوه بر دو مؤلفه عنوان شده در بالا، طی دهه‌های گذشته، کشور ما از منابعی دیگری به غیر از این منابع نیز برخوردار بوده است که از آن غفلت شده و از آن جمله می‌توان به میزان وام‌ها و بدهی‌های خارجی و کمک‌هایی که مادر این مدت از خارج کشور گرفته‌ایم (۴۲۷ میلیارد دلار)، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) که وارد کشور شده (۴۲ میلیارد دلار) و کمک‌های رسمی توسعه‌ای (ODA) که از شبکه مالی بین‌المللی گرفتیم و معمولاً بلاعوض می‌باشند و در مورد آن‌ها بحث نمی‌کنیم (۴ میلیارد دلار) اشاره کرد که هنگامی که مجموع کلیه این اعداد یعنی ODA، FDI و قروض خارجی که کشور گرفته را (حدود ۴۷۳ میلیارد دلار) با منابعی که در بالا به آن‌ها اشاره کردیم جمع نماییم، می‌شود ۳۰۵۰ میلیارد دلار که تا انتهای سال ۹۴ در اختیار داشته‌ایم و به اقتصاد خود تزریق نموده‌ایم. توجه نمایید که این مبالغ جاری می‌باشد و چون می‌خواهیم مقایسه انجام دهیم، از منابع بین‌المللی نیز مبالغ جاری را بکار می‌گیریم که در آن صورت به طور نسبی مغایرتی رایه وجود نمی‌آورد. این توضیح را فقط به خاطر روشن شدن اذهان عرض نمودم. این رقم حدودش برابر منابعی است که برای توسعه خودش در اختیار داشته است. اگر به جهت یکسانی منابع، آمارهای بانک جهانی را مورد بررسی قرار دهیم و جمع تولید ناخالص داخلی (GDP) به قیمت جاری کره جنوبی از ابتدای سال ۱۹۶۰ تا انتهای ۲۰۱۴ را با جمع تولید ناخالص داخلی (GDP) ایران در همین بازه زمانی مقایسه‌ای داشته باشیم، مشاهده می‌گردد که طی این مدت تولید ناخالص داخلی ایران جمعاً حدود ۷۶۶۷ میلیارد دلار و کره جنوبی ۲۰۳۰۰ میلیارد دلار می‌گردد. اگر سرانه ناخالص داخلی ایران به قیمت جاری را طی همین بازه زمانی در نظر بگیریم مشاهده می‌گردد که ما از حول و حوش ۱۹۲ دلار در سال ۱۹۶۰ به حدود ۵۴۰۰ دلار در سال ۲۰۱۴ رسیده‌ایم و کره جنوبی از حدود ۱۵۶ دلار به ۲۷۰۰۰ دلار رسیده است. این‌ها تنها برخی از نکات و شاخص‌هایی است که نشان می‌دهد ما نتوانستیم این اقتصاد را کارآمد اداره کنیم. این وضعیت می‌طلبد که بررسی عمیق دلایل توسعه نیافتگی کشورمان صورت پذیرد. لیکن سوابق کشورمان نشان می‌دهد که ما مرتب روی نکات و همچنین واژه‌هایی تکیه می‌کنیم که این‌ها خود باعث هلاکت اقتصاد ما خواهد شد. یکی از واژه‌هایی که ده‌ها سال است در آن گیر کرده‌ایم «مزیت نسبی» است. به گمانم مورد استعمال قرار گرفتن این واژه می‌تواند نشأت گرفته از دوره نیمه استعماری بودن کشور (قرارداد سن پترزبورگ در خصوص تقسیم مناطق تحت نفوذ کشور فیما بین روسیه و انگلستان) باشد و همیشه در گوش امان خوانده می‌شود که به مزیت نسبی اهمیت داده شود و مزیت ما هم در این هست که نفت را استخراج کنیم و پس از تأمین مصرف خودمان، بقیه را صادر بکنیم. باید دید آیا فروش ریکاردو در کشورمان موضوعیت پیدا نموده، به نظرم مفهوم این واژه بدین گونه که ما بکار می‌گیریم با مفهومی که ریکاردو به کار برد، تفاوت محتوایی عمیق دارد. و اینکه هدایت شویم تا «خلق مزیت» نماییم، هیچ قدمی را توسط دولت‌ها مشاهده نمی‌کنیم. حال می‌شود سؤال کرد که آیا کره جنوبی، تایوان و یا چین معادن ترانزیستور!! داشته‌اند که مزیت نسبی آنان باشد؟ از طرف دیگر فکر می‌کنم که علیرغم ادعاهای بسیار، هنوز بلد هم نیستیم که چطور برنامه‌ریزی بکنیم زیرا هم آن‌ها برنامه توسعه داشته‌اند و هم ما به اصطلاح برنامه توسعه داشته‌ایم. لیکن شواهد مقایسه‌ای ارائه شده

در سطور فوق خود گویا است که آگاهی کارآمد و دانش کافی نداشته‌ایم و منابع خود را در ناکارآمدی به اتلاف کشانده‌ایم.

● در نظام بانکی چه اتفاقی‌هایی افتاده و آیا تأسیس بانک‌ها در روند توسعه اقتصادی مؤثر بودند؟

برای واضح نمودن عرایضم در خصوص شروع بحث بانک، با سه نکته از سه مطلبی که انتخاب کردم صحبت را پیش می‌برم. اول از همه صحبتیم را با گفتاری از فردریک باستیا (۱۸۵۰ - ۱۸۰۱ میلادی) شروع می‌کنم؛ «در حوزه اقتصاد یک عمل، یک عادت، یک نهاد یا یک قانون فقط دارای یک تأثیر واحد نیست بلکه زنجیره‌ای از تأثیرات را به همراه دارد».

در فراز دومش بیان می‌کنم که: «بین یک اقتصاددان خوب و اقتصاددان بد فقط یک تفاوت وجود دارد، اقتصاددان بد خود را به تأثیرات قابل مشاهده محدود می‌کند در حالی که اقتصاددان خوب هر دو اثر را در نظر می‌گیرد یعنی هم آنچه دیده می‌شود و هم آنچه باید پیش‌بینی کرد» و در فراز آخر بیان می‌کند که: «اقتصاددان بد خواهان خیر کوچکی است که شری فاجعه‌آمیز به دنبال دارد».

اقتصاد کشورمان در بیش از ۹ دهه و در بیشتر دولت‌ها گرفتار این آفت است، یعنی ما برای تأثیرات کوچک اهمیت قائلیم و روی تأثیرات کوچک اما آنی می‌خواهیم مسائل را حل و فصل کنیم که بر اثر همین تفکر، شرهای زیادی را شاهد بوده‌ایم که گریبان کشور را گرفته است. باعث آن‌ها طیف قابل توجهی از اقتصاددانان دولت زده بوده‌اند، بطور مثال در هدفمندی یارانه‌ها که ادعا گردید کار کارشناسی دقیق انجام گرفته اما نتایج فاجعه‌بار آن را مشاهده می‌نماییم. اگر همین قانون برنامه ششم توسعه مجلس را هم نگاه کنید با احتمال فراوان از درون آن چیزی در نخواهد آمد و مشاهده نمودید که قانون باسی و چند ماده توسط دولت ارائه داده شد، در حالی که همان هم مورد انتقاد بود، لیکن مجلس آن را به بیش از ۱۲۷ ماده افزایش داد. آیا برای هر ماده مصوب الزامات و محاسبات کارشناسی همراه بوده که چنین تصمیم‌گیری نمودند یا مجدداً باید سرنوشت قانون هدفمندی یارانه‌ها و یا برخی دیگر از قوانین مصوب ناکارآمد را انتظار بکشیم؟ گزارش‌های تحلیلی و کارشناسی برای هر ماده و نحوه ارتباط و اثرگذاری‌های متقابل که منتشر نگردیده تا بتوان قضاوت کاملی داشت، شاید هم وجود داشته و علاقمندان به توسعه کشور در اختیارشان نبوده. لیکن تجربه چند دهه گذشته نشان از واقعیات دیگری دارد. در واقع ما به مسائل اساسی نمی‌خواهیم عمیق نگاه کنیم.

دومین نکته‌ای که می‌خواهم بدان اشاره بکنم گفتاری است از پیر بوردو

معادل ارزش دلاری مصرف نفت و گاز در داخل کشور (۱۳۹۴-۱۳۵۲) (میلیارد دلار)	صادرات غیر نفتی (۱۳۹۴-۱۳۳۸) (میلیارد دلار)	صادرات نفت و گاز (۱۳۹۴-۱۳۳۸) (میلیارد دلار)	جمع (میلیارد دلار)
۸۸۷	۳۰۹	۱۳۷۷	۲۵۷۴

* آمار در دسترس نشان می‌دهد که از سال ۱۳۳۸ تا انتهای سال ۱۳۹۴، قریب به ۲۵۷۴ میلیارد دلار به اقتصاد کشور تزریق شده است.

چین، سنگاپور، مالزی، و امثالهم رشد مبتنی بر تولید واقعی و خدمات مولود تولید داخلی بود که از صادرات به دست می آید، رشدی باکیفیت است و دیگر نوسانات بیرونی نمی تواند هراس آور باشد.

● به نظر شما ریشه این عوامل در چیست؟ و با بررسی عملکرد نظام بانکی چه اتفاقی در تخصیص بین بخشی منابع افتاده است؟

بحران اقتصادی پدیده‌ای نیست که یک شبه ایجاد شود، بحران نتیجه انباشت موانع ساختاری است. موانع چه در زمینه هزینه‌هایی که دولت‌ها بر اثر رویاهای کوتاه‌مدت برای جامعه ایجاد می‌کنند و به علت عدم آگاهی در برنامه‌ریزی‌هایی که صورت می‌گیرد و اشتباهات و تصمیم‌گیری‌های غیر کارشناسی، بر اقتصاد و جامعه تحمیل می‌کنند. یکی از مشکلات اصلی امروز اقتصاد کشور فرورفتن دردم «روزمرگی» و تلاش برای حل مشکلات موجود در آن با دیدی «کوتاه‌مدت» برای رهایی از آن‌هاست.

مشکل مهم دیگر ایجاد بی‌اعتمادی در فعالین تولیدی کشور به ویژه در بخش واقعی صنعت است. چرا این مطلب را می‌گوییم، زیرا هرگاه کشور با مشکل حاد روبرو گردیده مرتباً با گویش‌های دولت‌ها و طلب تلاش برای تولید مواجه بوده‌ایم. به‌طور مثال اطلاع دارید که از سال ۱۳۵۳ درآمد‌های حاصل از صادرات نفت خام دورقمی گردید و این سیلی بود که دستاوردهای کشور را به بیراهه کشاند؛ زیرا این منبع بادآورده در سال ۱۳۵۳ ناگهان به میزان ۲/۵ برابر سال ۱۳۵۲ بود، یعنی ۲۱ میلیارد دلار و این سیلی بود که مشکلات کشور را ریشه‌دار نمود و برای این وضعیت عبدالمجید مجیدی (رئیس سازمان برنامه‌بودجه آن زمان) تعبیری قابل تأمل در خاطرات خود عرضه نموده؛ «مشکلات دیگر رو آمده بود. گرفتاری‌های واقعاً سخت و لاینحلی به وجود آمده بود. خیلی اعلیحضرت مغموم و افسرده بودند. خیلی روحیه دل‌تنگی داشتند، فرمودند «چه طور شد یک‌دفعه به این وضعیت افتادیم؟» خوب، آقایان همه ساکت بودند. من گفتم، قربان اجازه بفرمائید به عرضتان برسانم. ما درست وضع مردمی را داشتیم که در دهی زندگی می‌کردند و زندگی خوشی داشتند و منتهی، خوب، گرفتاری این را داشتند که خشک‌سالی شده بود و آب کم داشتند آن قدر آب نداشتند که بتوانند کشاورزی خوبی بکنند. خوب، هی آرزو می‌کردند که باران بیاید و باران بیاید. آن قدر باران آمد که سیل آمد. زد تمام این خانه‌ها و زندگی و زمین‌های مزروعی این‌ها همه را خراب کرد. آدم‌ها خوشبختانه زنده ماندند و توانستند جانشان را به دربرند. ولی زندگی‌شان از همدیگر پاشید و اصلاً معیشتشان به هم ریخت. ما هم درست همین وضع را داریم. ما مملکتی بودیم که داشتیم به خوشی زندگی می‌کردیم. خوب، پول بیشتری دلمان می‌خواست. درآمد بیشتری دلمان می‌خواست که مملکت را بسازیم. یک‌دفعه این درآمد نفت

که استیگلیتز، در کتاب جهانی سازی و مسائل آن، نقل کرده و می‌گوید؛ «سیاستمداران نیاز دارند مثل دانشمندان عمل کنند و وارد بحث‌های علمی بشوند که مبتنی بر فراین و شواهد متقن است. متأسفانه اکثر اوقات عکس این روی می‌دهد، یعنی دانشمندان در ارائه توصیه‌های سیاست‌گذاری، سیاست زده می‌شوند و شواهد را چنان تغییر می‌دهند که با تمایلات مسئولان بخواند.» که ما گرفتار این تیپ از افراد هم در کشورمان هستیم و نمونه‌های متعددی را شاهد بوده‌ایم. صراحت و تعارف نکردن، مسئله‌ای است که ما در کشور به آن سخت نیاز داریم و شجاعت در بیان نظرات کارشناسی، حتی اگر تلخ باشد، اکسیری است که بسیار کمیاب گردیده. گاهی متأسفانه مواجه با توجیه و بزک علمی هم برای تصمیم‌های غلط سیاستمداران می‌باشیم.

سومین نکته را از زنده‌یاد دکتر حبیبی بیان می‌کنم و این نکته اتفاقاً نکته مهمی است. زیرا نشان از وضعیت ناخوشایندی است که نشان می‌دهد چرا ولع ایجاد بانک بر پایه‌های لِرزان و غیرواقعی در کشورمان به وجود آمد و همچنان می‌آید. ایشان در همایش پنجاه سال برنامه‌ریزی، نکات بسیار ارزشمندی را که برآمده از تجاربشان بوده بیان کردند؛ «ما الی ماشاءالله طرح‌های نیمه‌تمام داریم، واقعاً چه کاری می‌خواهیم بکنیم و قسمتی از این طرح‌ها در اثر همان بلندپروازی‌ها رویاها و بی‌حساب و کتاب‌ها است. .... هر که هر جا رفته و از او یک چیزی خواسته‌اند، او هم با دست و دل بازی گفته ((بشود)) و الان آمده برنامه می‌دهد و برنامه هم می‌گوید الان نمی‌شود. او می‌گوید من قول دادم، بالاخره با یک صنار سه‌شاهی، دو تا آجر روی هم گذاشته‌شده و ما طرح‌هایی از ۵ درصد تا ۴۵، ۵۰ درصد داریم» این یعنی اولویت اول عمده دولت‌های ما خرید محبوبیت است.

به قول ویلم فلور در کتاب صنعتی شدن ایران؛ «کوشش‌های حکومتی محدود و در باطن خالی از خلوص» به عبارتی کار کردن واقعی و از روی اعتقاد برای بلندمدت واقعاً وجود ندارد و این مطلب را رهبر انقلاب هم در بیاناتشان در ۶ شهریور ۹۰ ذکر نموده‌اند؛ «اگر هدف این شد که دل مردم را به دست بیاوریم، ناکام خواهیم ماند.» و ما بسیار طرح نیمه‌تمام در کشور داریم، آیا ما منابع کم داریم؟ پاسخ منفی است. ما کمبود منابع نداریم، پیش از انقلاب هم یک‌دفعه هیجان و شور همه را گرفت، چون درآمدهای نفتی بادآورده در مقابلمان قرار گرفت و مرتباً طرح تعریف و اجرا می‌نمودند و سپس به یک‌باره متوجه شدند پول ندارند، زیرا با آن بلندپروازی‌های مبتنی بر توهم حتی اگر منابع فدرال رزرو را هم بریزیم در پروژه‌های رؤیایی، نمی‌توانیم جمع بکنیم! برای تحقق توهم آمیز رویاها و طرح‌های بلند پروازانه و بی‌مورد، به یک‌باره از سال ۱۳۵۱ به این طرف به اصلاح برای تأمین مالی و جمع‌آوری منابع سرگردان جامعه، به فکر تشدید ایجاد بانک‌های خصوصی هم افتادند، چون تصور می‌کردند که منابع کم دارند. اگر خاطرات مرحوم ابتهاج و یا مرحوم سمیعی و یادکتر محمد یگانه را مطالعه نمایید، تصویری پدیدار می‌شود که با توجه به منابع مفتی که یک‌باره در جامعه تزریق گردید با انواع روش‌های متقلبانه در پیش از انقلاب، رانت‌خواران غیرمولد، سعی در تأسیس مؤسسات مالی داشته و برای چپاولگری با انواع حیل رابطه با شاه نیز برقرار می‌نمودند و با یکدیگر مسابقه گذاشته بودند. رشد بانک‌ها که اتفاق افتاد، اتفاقاً عاملی قابل توجه بود از عوامل زمین خوردن آنان، طرح‌هایی ریختند که نه ظرفیت جذب وجود داشت و نه مفید و مؤثر بودن آن‌ها اثبات شده بود، بلکه اتلاف منابع ذی‌قیمت بود. حالا شما بیا هی بانک بزن، منابع جمع کنیم، خیلی هم با توجیهات قشنگ و به‌ظاهر کارشناسی بزکش می‌کنیم و در برخی مواقع که به‌ظاهر، قانون موجود مشکل داشته با ارائه قوانین جدید که الفاظ زیبایی هم داشته بزکش می‌شده اما از محتوا خالیه و از این نوع گویش‌ها متأسفانه زیاد صورت گرفته و شاهدیم که چگونه واژه‌ها در بسیاری از موارد مثلاً برای توجیهات، محتوایی نامناسب و تبلیغی به خود می‌گیرد، مثلاً رشد اقتصادی. رشد‌هایی که گفته می‌شد اما رشد‌هایی کیفیت بوده و هست، برخی از اقتصاددان‌ها می‌گویند مگر رشد عددی است که شما کیفیتش رو تعیین کنید؟ بله، رشدی که از خام‌فروشی نفت دارد به دست می‌آید بی‌کیفیت است و پایدار هم نیست به عامل بیرونی وصل است. اگر مثل کشورهایی چون

که به آمارها مراجعه نماییم مشاهده می‌کنید که با حادث شدن وضعیت سخت اقتصادی برائثر تبعات همان بی‌انضباطی‌ها، طی مهر و موم‌های ۱۳۷۶ الی ۱۳۸۰، برای جلوگیری از تبعات خردکننده معضلات احاد ایجادشده و تشویق تولیدکننده‌ها برای داخلی سازی نیازها بر اساس خواست‌های دولت وقت، آمارهای وزارت امور اقتصادی و دارائی نشان از آن دارد که ارزش ریالی دریافتی حقوق ورودی کالاهای وارداتی به ارزش ریالی گمرکی واردات کشور به‌طور متوسط از حدود ۱۶ درصد به ۳۶ درصد افزایش یافت. همین عوامل باعث گردید که اشتغال ایجادشده کشور، به نحو چشمگیری ممتاز تر از سایر دوره‌ها گردیده که دیگر هم تکرار نشد. لیکن با افزایش دریافتی‌های ارزی حاصل از صادرات نفت خام از سال ۱۳۸۱، مجدداً دولت‌ها تولید را به فراموشی سپردند. از محاسبات آمارهای ارائه شده مشخص می‌شود که این نسبت حقوق ورودی به واردات پیش گفته، در سال ذکر شده، به یک‌بار به ۹ درصد کاهش می‌یابد. ملاحظه می‌نمایید که با این گونه بی‌برنامگی‌ها، حرکات آونگ وار در تصمیم‌گیری‌های اقتصاد کلان و عدم وفای به عهد در تصمیم‌خسنان‌های بخش‌های تولیدی حاصل از تصمیمات دولت‌ها، اعتمادها خدشه دار گردیده. با تعجب با محاسبه آمارهای منتشره بانک مرکزی مشاهده می‌نماییم که در نیمه اول سال ۱۳۹۵ به‌طور متوسط حقوق ورودی ریالی دریافتی کالاهای وارداتی کشور به ارزش ریالی گمرکی کالاهای وارداتی به ۶ درصد تنزل می‌یابد، یعنی از متوسط حقوق ورودی کشور‌های عضو سازمان تجارت جهانی هم کمتر! حال با مجموعه این مقدمات به اضافه نبود راهبرد توسعه صنعتی و به کارگیری سلايق متولیان امور صنعت و ایجاد واحدهای صنعتی به‌صورت تکثیر افقی و دارای رده‌بندی فن‌آوری متوسط و پایین در ظرفیت‌های خرد مقیاس و در نتیجه رقابت مخرب و عدم امکان حضور در سطح جهانی، می‌توان درک نمود که چرا احساس کمبود منابع مجدداً در کشور به وجود آمد، به همین دلیل و بر اساس آن احساس در برنامه سوم توسعه ماده ۹۸ گنجانده شد.

کلید بحث در بانک‌های خصوصی، عمدتاً تأمین منافع غیرمولدها است. در دنباله صحبت، آماری را در این خصوص ذکر خواهیم نمود.

در قانون اجازه تأسیس بانک‌های خصوصی در ماده ۹۸ آمده است و این قانون با توجیحات و واژه‌های زیبا همچون افزایش شرایط «رقابتی»، «تشویق پس‌انداز سرمایه‌گذاری»، «رشد و توسعه اقتصادی کشور» و از همه مهم‌تر «جلوگیری از ضرر و زیان جامعه» تصویب شد، لیکن اجرا آن را احاله به آئین‌نامه‌ای می‌نماید که از همان جا خشت کج اول گذاشته می‌شود. به این ترتیب که شورای پول و اعتبار در جلسه ۹۴۸ خود مقررات قانون مزبور را تصویب می‌نماید.

همیشه تلاش‌ها و تبلیغات برای خصوصی‌سازی این گونه به ذهن متبادر می‌نماید که برای مصرف‌کننده، حاصل فعالیت بنگاه خصوصی منجر به قیمتی رقابتی و کمتر می‌شود. در مصوبه مزبور و در نهایت حیرت‌مواجه می‌گردیم که شورای پول و اعتبار اجازه می‌دهد که بانک‌های خصوصی ۲ تا ۳ درصد می‌توانند هم بیشتر سود بدهند و هم بیشتر سود بگیرند. همین حرکت، انحراف‌های روز به روز رشد یابنده را سبب گردید و امتیازات دیگری نیز در سال‌های بعد برای آنان فراهم گردید. از جمله در سال ۱۳۸۱ که بانک‌های خصوصی که از هر گونه سهمیه‌بندی بین بخش‌های اقتصادی معاف گردیدند. همین اشتباهات باعث انحراف تدریجی مطلوبیت‌ها، به‌ویژه در امر سرمایه‌گذاری گردید. من جمله در شاخص بهای تولیدکننده (PPI)، قابل مشاهده است که شاخص واسطه‌گری‌های مالی به شکل انفجاری و غیرقابل باوری رشد یافته و شاخص همه فعالیت‌های دیگر را تحت تأثیر قرار داد. بدین ترتیب ذهنیتی ایجاد نمودیم و مطلوبیت جامعه را به سمتی بردیم که گویا فعالیت در هیچ بخش اقتصادی نمی‌تواند بازده دارائی‌هایش بیش از واسطه‌گری‌های مالی باشد. در سال ۸۷ هم شاخص این بخش از آمار بانک مرکزی به یک‌بار حذف می‌شود!

پایان قسمت اول / منبع: روزنامه شرق

که آمد مثل سیلی بود که تمام زندگی ما را شست و رفت. [اعلیحضرت] خیلی هم از این حرف من خوششان نیامد و ناراحت شدند و پاشدند و جلسه را تمام کردند و رفتند بیرون. همه هم به من اعتراض کردند که این چه حرفی بود زدی؟ گفتیم آقایان، این واقعیت است. بایست به اعلیحضرت بگوییم. این درآمد نفت است که پدر ما را در آورد».

منابع دریافتی حاصل از نفت کشورمان در دو سال طی جنگ تحمیلی مجدداً تکریمی گردید. در جنگ تحمیلی به‌طور طبیعی همه آحاد کشور برای دفاع به میدان آمدند، از جمله تلاش گران تولید صنعتی. تلاش کردند منابع کشور، نسبتاً به‌صورت منطقی تری بکار گرفته شود. با اتمام جنگ تحمیلی، مجدداً پروژه‌های بی‌شماری در زمینه عمرانی تعریف شد و شروع به اجرا گردید، واردات بی‌دروپیکری تحت عنوان عجیب «واردات بدون انتقال ارز!» تعریف شد، تعرفه‌های گمرکی شروع به کاهش نمود. به‌نحوی که از محاسبه آمارهای وزارت امور اقتصادی و دارائی مشخص می‌شود، متوسط ارزش ریالی حقوق ورودی (حقوق گمرکی، حق ثبت سفارش و سود بازرگانی) دریافتی به ارزش ریالی واردات گمرکی کالاها به حدود ۸/۵ درصد در سال ۷۲ و ۶/۱ درصد در سال ۱۳۷۴ رسید. یا مورد عجیب و غیر منطقی ارائه ۵۰۰ دلار به هر شناسنامه در روز و امثالهم. بی‌انضباطی‌های مالی کار را به جایی رساند که کشور با بحران مالی و با خدشه اعتماد جهانی در خصوص وضعیت مالی کشور روبرو گشتیم، به‌نحوی که مواقعی پیش آمد که اعتبارات اسنادی کشور بدون تضمین بانک مرکزی پذیرفته نمی‌شد. برای حل مشکلات حادث شده در اقتصاد کلان کشور که حاصل از بی‌تدبیری بود، اقدامی بسیار عجیب و مخرب صورت گرفت که در اعتماد تلاشگران تولیدی هم خدشه ایجاد نمود. بدین ترتیب که نرخ ارز اعتبارات تخصیصی کالاهای سرمایه‌ای همچون ماشین‌آلات کارخانجات به یک‌بار به با توجیحات غیرمنطقی به ارزش‌های بالاتر تبدیل و آنرا با اجبار تحمیل نمودند. لیکن حیرت‌آورتر و دردناک‌تر این بود که بخش‌های غیرمولد واردکننده کالاهای مصرفی از پرداخت چنین مابه‌التفاوتی معاف گردیدند. ملاحظه نمایید که این گونه تصمیم‌گیری‌ها با هیچ منطقی نمی‌تواند همسوئی داشته باشد. این تصمیم‌گیری‌ها اثرات خود را در بلندمدت نشان داد، همان نکته‌ای که فردریک باستیا آن را بیان کرد.

تبعات مالی و بدهی‌های ایجادشده در نظام مالی بین‌المللی و پرداخت اقساط، برای مهر و موم‌های نیمه دوم دهه ۷۰ شمسی، فشارهای بسیاری برای کشور ایجاد نمود. در حالی که طرح‌های بی‌شمار عمرانی و گاه‌بی‌مورد نیز در دست اجرا قرار گرفته بود. در چنین وضعیتی مجدداً مواجه با تک‌رقمی‌شده دریافتی‌های حاصل از فروش نفت خام گردیدیم (سال ۱۳۷۷) و مجدداً تشویق برای سرمایه‌گذاری در امر تولید صنعتی جریان یافت. زمانی

صاحب نظران حوزه سرمایه گذاری در میزگرد برگزار شده در اتاق مشهد مطرح کردند:

اجماع بین مسئولان استان در حوزه سرمایه گذاری وجود ندارد

سرمایه خارجی داشته باشیم رتبه استان چگونه است و چه موانعی در جذب سرمایه خارجی وجود دارد؟

دکتر نائینی، مدیر اجرایی مرکز خدمات سرمایه گذاری خراسان رضوی: در بحث سرمایه خارجی ما تعاریفی داریم که عبارتند از سرمایه خارجی مصوب و سرمایه خارجی وارده که سرمایه خارجی مصوب بر اساس مجوز دستگاه که موافقت تأسیس و مجوز را صادر می کند و رقمی را پیش بینی می کند، اعلام می شود و سرمایه وارده بر اساس میزان پولی است که وارد استان می شود و مورد تأیید دولت است.

در استان خراسان رضوی به لحاظ تعداد سرمایه گذار خارجی در کشور اول هستیم ما ۱۶۷ مجوز دادیم و استان بعدی تهران است با ۱۱۰ مجوز و بعدی تبریز است با ۶۰ مجوز. به لحاظ رقم مصوب سرمایه گذاری خارجی ما استان پنجم یا ششم هستیم و معمولاً بوشهر استان اول است به دلیل وجود پارس جنوبی. مثلاً استانی هست که نفت، یا گاز دارد و یا استانی بادخیز است. قرارداد توتال یکی از بزرگترین قراردادهای سرمایه گذاری ۱۰ سال اخیر بود ولی طرف قرارداد آن خود دولت است ما در استان چون شرکت بزرگ دولتی نداریم و می گویند ۹۰ تا ۹۵ درصد صنایع استان متعلق به بخش خصوصی است رقم هایی که بخش خصوصی ما قرارداد می بندد ارقام کوچکی است ولی تعداد آن ها زیاد است ولی در اصفهان و تبریز کارخانه های دولتی زیاد است، مثلاً پژوی فرانسه قرارداد می بندد با ایران خودرو و رقم سرمایه گذاری خارجی برای استان تهران بالا می رود.

این دو دلیل، دلایل عمده ای است.

معمولاً آن ها اول هستند ولی باز از نظر میزان سرمایه وارده به مصوب ما اول بودیم یا دوم، یعنی به بهره برداری رسیدن پروژه در استان ما خیلی خوب بوده و رقم های خیلی خوبی داریم، به طور مثال خراسان شمالی در ۳ سال اخیر ۳

وجود حرم مطهر حضرت امام رضا (ع) در شهر مشهد مقدس پایتخت معنوی کشور و ورود سالانه حدود ۲۵ میلیون زائر به مرکز خراسان رضوی، هم جواری با کشورهای آسیای میانه و افغانستان، بر خورداری از ذخایر عظیم گازی، مواد معدنی و سنگ آهن، قرار گرفتن در مسیر کریدور بین المللی ترانزیتی جنوب به شمال شرق و غرب به شرق، وجود حدود ۶ هزار واحد صنعتی و تولیدی، قطب تولید مواد غذایی و محصولات باغی و جالبی و گیاهان دارویی، وجود آرامگاه شعرای بزرگی همچون حکیم ابوالقاسم فردوسی، عطار نیشابوری، خیام و... در شهرهای استان و برخورداری از جاذبه های گردشگری و طبیعی تنها بخشی از مجموعه ظرفیت ها و مزیت های استان خراسان رضوی است که این استان را برای سرمایه گذاران به ویژه سرمایه گذاران خارجی جذاب می کند.

با وجود اینکه خراسان رضوی از نظر تعداد شرکت های خارجی ثبت شده در بین استان های کشور رتبه اول را دارد و همواره یکی از مقاصد هیات های خارجی برای مبادلات تجاری و سرمایه گذاری است اما از نظر میزان سرمایه مصوب در جایگاه پنجم تا هفتم در سال های گذشته قرار داشته است.

با توجه به اهمیت و نقش آفرینی فرایند سرمایه گذاری در روند توسعه استان بران شدیم تا در میزگردی که در اتاق بازرگانی مشهد برگزار شد با حضور دکتر رضا خواجه نائینی، مدیر اجرایی مرکز خدمات سرمایه گذاری خراسان رضوی، مهندس جواد باقری رئیس کمیسیون سرمایه گذاری و تأمین مالی، مهندس فرشید منوچهری سرپرست امور بین الملل و حمیدرضا شوشتریان مشاور اتاق مشهد به موانع سرمایه گذاری خارجی در خراسان رضوی بپردازیم که در ادامه می خوانید.

● اگر بخواهیم مقایسه آماری بین خراسان رضوی و سایر استان ها در جذب

پروژه تصویب کرده که هر کدام یک میلیارد دلار بوده. یکی ۹۴ تصویب کرد بعد از ۶ ماه سرمایه وارده نداشت باطل شد، این مقایسه خیلی متداول هست بین استان‌ها که سرمایه مصوب را مقایسه می‌کنند و خود سازمان سرمایه‌گذاری هم آمار سرمایه مصوب را منتشر می‌کند،

• تفاوت طرح‌های پوششی و غیر پوششی چیست؟

نائینی: توضیح بدهم که ما می‌گوییم طرح پوششی و غیر پوششی یعنی چه، یک خارجی وقتی وارد کشور می‌شود اولین کاری که می‌کند شرکت ثبت می‌کند می‌تواند در همین مرحله متوقف شود، یعنی مرحله دیگری را انجام ندهد و شرکت کارت بازرگانی بگیرد و صادرات و واردات انجام دهد یا ملکی را خریداری کند در مشهد یا شهرهای دیگر شاید ۲۲۰۰ تا ۳۰۰۰ شرکت خارجی در استان داریم که ۱۵۰۰ شرکت این مدل هستند یعنی کارت بازرگانی گرفتند و صادرات و واردات انجام می‌دهند یا ملکی خریدند که مجوز دستگاهی را لازم ندارد این‌ها را می‌گویند طرح غیر پوششی و دولت هم به این‌ها تضمین نمی‌دهد، گروه دوم شرکت را تأسیس می‌کنند و مجوز دستگاه را هم می‌گیرند، مثلاً مجوز صنایع و گردشگری را هم می‌گیرند ولی مجوز سرمایه‌گذاری خارجی را نمی‌گیرند. این هم مشمول قانون سرمایه‌گذاری خارجی نمی‌شود و غیر پوششی است. گروه سوم می‌آیند شرکت تأسیس می‌کنند و مجوزهای دستگاه‌ها را هم می‌گیرند و مجوز سازمان سرمایه‌گذاری خارجی را هم می‌گیرند که وقتی مجوز سرمایه‌گذاری خارجی را می‌گیرند یک سری تعهداتی می‌دهند از جمله اینکه صورت‌های مالی حسابرسی شده‌اش را هر سال باید ارائه دهند، آمار ورود و خروج پولش را می‌دهد و از آن طرف هم دولت تسهیلات مثل اقامت و تسهیلات رفت و آمدی را می‌دهد و هر وقت بخواهد می‌تواند پولش را خارج کند، پس ما ۳ دسته داریم. بعد از برجام تعداد شرکت‌های ثبت شده ۲۰ تا ۲۷ برابر شد. در دسته اول در سال ۹۵، ۷۲۵ شرکت داشتیم در سال ۹۴، ۸۰۲ شرکت داشتیم، ۹۳، ۲۷۳ شرکت و ۹۲، ۶۶ شرکت داشتیم و ۹۱، ۳۰ شرکت یعنی بعد از برجام تعداد شرکت‌های خارجی افزایش داشت شما مقایسه کنید ۳۰ شرکت در سال ۹۱ را با ۸۰۰ شرکت در سال ۹۴ که البته اعراب حاشیه خلیج فارس خیلی زیاد بودند و حادثه سفارت عربستان خیلی ضربه زد و اگر این اتفاق نمی‌افتاد سالی ۲۰۰ شرکت حداقل ثبت می‌شد و پول آن‌ها وارد استان می‌شد حالا ممکن بود وارد تولید نشود اما بالاخره واحدهای تجاری و اقامتی فراوانی که اطراف حرم، دست سرمایه‌گذاران مانده، فروش می‌رفت و این پول وارد استان می‌شد.

شوشتریان مشاور اتاق: اما آقای دکتر نائینی،

برخی معتقدند بسیاری از پول‌های خارجی که وارد استان می‌شود با توجه به تفاوت نرخ، فقط برای گرفتن سود بانکی است؟

دکتر نائینی: این اشتباه متداول است چون نرخ از ما تغییر می‌کند تحلیل اشتباهی است چون آن‌ها دلار را می‌آورند تبدیل به ریال می‌کنند بعد که می‌خواهند برگردانند به کشورشان باید دوباره ریال را تبدیل به دلار کنند، اگر نرخ ارز ثابت داشته باشد که در ۳۷ سال گذشته این اتفاق نیفتاده است.

مهندس منوچهری، مسئول امور بین‌الملل اتاق بازرگانی مشهد: بد نیست که یک کنکاش روی همین ۷۰۰ شرکت سال ۹۴ و ۸۰۰ شرکت سال ۹۵ داشته باشیم، آقای دکتر در دست می‌گویند که شاید در بلندمدت به نفع نباشد ولی الان شرکت‌هایی ثبت می‌شود که فقط برای انتقال پول به داخل کشور و سپرده کردن در بانک‌هاست. در طول ۵ سال گذشته ببینید نوسان نرخ ارز چقدر بوده است. دلار از ۳۲۰۰ تومان شروع کرده و الان رسیده به ۳۷۰۰ تومان در طول ۵ سال، در طول این مدت سود بانکی از ۲۲ درصد پایین تر نبوده، این درصد سود بانکی را مقایسه کنید با سایر کشورها این سود از کجا می‌آید به عبارت دیگر بانک‌ها از مردم ما و تولیدکننده‌ای که وام گرفته سود ۲۷ درصد می‌گیرند و ۲۲ درصد به فرد خارجی که سپرده گذاشته در بانک می‌دهد حالا مقایسه کنید نرخ سود وام را در کشورهای مجاور چقدر است؟ نائینی: اینجا یک اشتباهی صورت می‌گیرد، برای سپرده‌گذاری یک خارجی در بانک‌های کشور نیازی به ثبت شرکت نیست و با ویزای ۶ ماهه و اجازه حضور می‌تواند سپرده‌گذاری کند.

بخش خصوصی بزرگ در استان شکل نگرفته

مهندس باقری رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری و تأمین مالی اتاق بازرگانی: این ذات سرمایه‌گذار است که بگردد و بالاترین سود را پیدا کند اگر اشکالی در سیستم تسهیلات دهی بانک‌های ما هست، بحثی جداگانه است، ما نتوانستیم، سیستم اقتصادی استخوان‌داری طراحی کنیم و در تمام سال‌های گذشته تغییر نرخ ارز همیشه به نفع طرف خارجی بوده است و به ضرر سرمایه‌گذار و تولیدکننده داخلی. من ۶ تا ۷ سرفصل را که گریبان گیر ما در این حوزه است را که عمدتاً ملی است احصا کردم. یکی از موانع ما در عدم جذب سرمایه خارجی عدم فضای تعامل بین‌المللی است. همین قرارداد توتال و بعد از آن را نگاه کنید یک پالس است، دیگر از توتال قوی‌تر که ما در دنیا نداریم وقتی این رفتار با سرمایه‌گذار بزرگ می‌شود یقین بدانید که سرمایه‌گذاران کوچک‌تر، احتیاط بیشتری می‌کنند برای ورود به کشور. قوانین سرمایه‌گذاری در کشورمان بسیار اشکال دارد در حالی که مثلاً ما دوری بین‌المللی را قبول نداریم. کدام سرمایه‌گذار خارجی به داوری داخل کشور ما اعتماد کند به صرف آنکه شرکت در داخل ثبت می‌شود بیاید داخل کشور. حجم اقتصاد و اولویت‌های اقتصادی کشورمان باید ببینیم چقدر گنجایش دارد ما از نظر تعداد جوازهای صادره نیز در کشور اول هستیم ولی حجم سرمایه‌گذاری در استان ما کم است، یعنی در استان ما سرمایه‌گذاری کوچک می‌شود، دلیل هم دارد چون بخش دولتی سرمایه‌گذاری نکرده است چه انتظاری دارید که سرمایه‌گذاری بزرگی در استان اتفاق بیفتد، بخش خصوصی توانمند در استانمان به دلایل مختلف شکل نگرفته است، مثلاً چینی‌ها چون ساختارشان دولتی است و حتی اعراب علاقه دارند قرارداد‌های بخش خصوصی با تضمین دولتی باشد، اما دنبال دخالت دولت در سرمایه‌گذاری نیستند. کدام بخش خصوصی ما توانایی مشارکت بالا با طرف خارجی را دارد، ما چه مقدار از ثبات قوانین حمایتی برخوردار بوده و مهم‌تر از همه سیاست‌های ارزی ما چیست، یک سرمایه‌گذار برای ۵ سال آینده چه برنامه‌ای می‌تواند داشته باشد، البته اکثر این بحث‌ها جزو قسمت اولویت‌ها و رویکردهای ملی و کشوری است.

بورس ما چرا قابلیت جذب سرمایه خارجی ندارد در حالی که به اندازه بورس استانبول است. ما دو طیف

سرمایه‌گذار داریم تعدادی در فعالیت خاص سرمایه‌گذاری می‌کنند و طرف خود را پیدا می‌کند اما دسته دوم خارجی‌هایی هستند که پول دارند و دنبال طرح مناسب با بازده می‌گردند، عمده این پول‌ها به سیستم بانکی می‌رود ما چند پروژه آماده در استان داریم که بگوئیم فرصت‌های سرمایه‌گذاری ما این‌هاست.

● آشناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری خارجی و وظیفه مرکز خدمات سرمایه‌گذاری خارجی است؟

دکتر نائینی: شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری وظیفه مرکز خدمات سرمایه‌گذاری خارجی استان نیست، ارائه فرصت‌ها وظیفه ما است، برای یک شرکت خصوصی شرکت در همه نمایشگاه‌ها و حضور در هیأت‌های تجاری و غیره، هزینه زیادی دارد ما به‌عنوان شرکت خدمات سرمایه‌گذاری اطلاعات این نمایشگاه‌ها و غیره را جمع‌آوری می‌کنیم و در قالب کتاب منتشر می‌کنیم. بعد که ارتباط برقرار شد خودشان اقدام می‌کنند. در حوزه سرمایه‌گذاری هم معرفی فرصت، نیازمند هزینه و آماده‌سازی کلیپ و کتاب به زبان انگلیسی است.

اولویت‌بندی در بخش‌های مختلف کشور اتفاق نمی‌افتد

مهندس باقری: اینکه شما فرمودید بازاریابی است نه ارائه فرصت‌ها، به نظر می‌رسد که اولویت‌بندی و مزیت نسبی توسط حاکمیت برای بخش‌های مختلف کشور اتفاق نمی‌افتد و دلیلش این می‌شود، کولر در تبریز تولید می‌شود و بخاری در بندرعباس. مزیت سنجی نکردیم و محدودیت‌های جدی منابع داریم. ما می‌گوییم مثلاً کاشی و سرامیک در یزد تولید شود و فولاد در غرب. براساس طرح آمایش سرزمینی مزیت‌ها و اولویت‌ها را مشخص کنیم. این اتفاق تازمانی که واقع نشود نه سرمایه‌گذار داخلی و نه خارجی تکلیف خود را می‌داند. این حرفی است که آقای بحرینیان هم مرتب می‌گوید که ایران ۶۹ کارخانه سیمان دارد و ترکیه ۲۶ کارخانه دارد چرا او سودآور و صادرکننده است اما ما از ۶۹ تا ۳۳ آن‌ها هم موفق نیستند؛ این منابع در کجا مدیریت می‌شود اثر بخشی‌اش در هر استانی چقدر است؟ بنده از زمانی که در کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق بازرگانی فعالیت می‌کنم یکی از رسالت‌های اصلی خود را تبیین مزیت‌های سرمایه‌گذاری می‌دانم اما مسلم این کار، بخش خصوصی تنها نیست یعنی این کار با یک اجماع ملی باید انجام شود و ما در استان تنها نمی‌توانیم با یک سازمان صنعت معدن یا استانداری نشست و اولویت‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای را جمع‌بندی کنیم.

سند آمایش استان وجود دارد اما ضمانت اجرا ندارد

نائینی: در حوزه سیاست‌گذاری من موافقم که باید سیاست‌گذاری شود اما در حوزه فرصت‌های منطقه‌ای نه، در همین شرایط اگر فرصت خوبی ارائه شود سرمایه‌گذار می‌آید. نمونه آن‌ها شرکت سراج نور، تپسین گروپ و پودر شیر و غیره است. با همین شرایط دو نکته وجود دارد اولاً در حوزه بازاریابی کار باید به کارگزاری‌های بخش خصوصی واگذار شود یعنی کارگزاری‌های رسمی بیایند برای بخش خصوصی فرصت‌یابی کنند و از آن طرف سرمایه‌گذار پیدا کنند. نکته بعد بخش خصوصی هم بیایند برای جذب سرمایه‌گذار هزینه کند، همین موضوعی که ما می‌گوییم در آسیای میانه چه اتفاقی افتاد و چه چیزهایی صادر شد در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی هم همین اتفاق است بارها به بخش خصوصی ما برای سرمایه‌گذاری مراجعه شده است تا مشخصات هزینه درآمد و نرخ بازده و غیره بدهند. بعد می‌گویند قرارداد Bot می‌خواهید، سهم یا برند می‌فروشید، این‌ها هنوز مشخص نیست.

شوشتریان: به نظر می‌رسد در حوزه سیاست‌گذاری جذب سرمایه‌گذاری خارجی، توجه به علائق سرمایه‌گذاران و میزان سوددهی پروژه‌ها کار چندانی نشده و اصرار داریم آنها صرفاً در تأسیس کارخانه سرمایه‌گذاری

کنند که ممکن است مورد اقبال آنها نباشد.

نائینی: این نکته را قبول داریم که سیاست‌گذاری را باید اصلاح کنیم ما پارسال چه در کشور و چه در استان ۳۰ تا ۴۰ درصد سرمایه‌گذاری‌هایمان در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر بوده، چرا چون دولت در این حوزه سیاست‌گذاری کرده، مشوق‌های خوبی گذاشته، قیمت تضمینی می‌خرد و خوب هم جواب داده است. در حوزه تصفیه فاضلاب خوب جواب داده در حوزه‌های دیگر هم اگر سیاست‌گذاری درست‌تر بشود و مناطق شناسایی شود جذب سرمایه بهتر اتفاق می‌افتد، البته الان هم چیزهایی مصوبی دارد که اجماع در مورد آن نیست الان در استان همین طرح آمایش سرزمین، نتیجه پژوهش یک گروه دانشگاهی آن بود که اولویت استان ما گردشگری است ولی مورد توافق نیست هر چند مصوب شورای برنامه‌ریزی استان هم شده است ولی الان مورد قبول نیست و بخش خصوصی می‌گوید نظر ما لحاظ نشده و ضمانت اجرایی ندارد و اتاق بازرگانی مشهد نیز جزو منتقدین آن هست، در کل کشور سند آمایش وجود دارد ولی ضمانت اجرایی آن جای اشکال دارد، بحثی دیگر که گفتند حکومت به معنای دولت تنها نه بلکه به معنای حاکمیت همه باید سرمایه‌گذار خارجی را بخواهند، الان بحثی که برای توتال اتفاق افتاد اگر مثلاً ما قراردادی امضاء کرده بودیم در سطح استان این نگرانی وجود داشت که یکی از ارکان قدرت مخالف آن باشد در آن صورت چه اتفاقی برای سرمایه‌گذار خواهد افتاد.

● یک سری موانعی که اشاره شد عمدتاً در حوزه تصمیمات کشوری بود، در این جلسه بیشتر تصمیم داریم درباره موانعی که در حوزه استان وجود دارد و با تصمیمات استانی قابل حل است بحث کنیم.

حوزه واگذاری زمین به سرمایه‌گذار طولانی و زمان‌بر است

نائینی: ما در حوزه کسب و کار موقعیت خوبی نداریم و در کشور پنجم تا هشتم هستیم ولی در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی در کشور اول یا دوم هستیم و در موضوع ثبت شرکت در استان به لحاظ زمان ثبت شرکت اول هستیم و جز استان خراسان رضوی هیچ استانی نداریم که اقامت خارجی‌ها را در استان بدهند، در بقیه استان‌ها برای ارائه اقامت در تهران تصمیم‌گیری می‌شود ولی در ۲ حوزه مشکل داریم، یکی از مشکلات در استان این است که حوزه‌هایی که مربوط به زمین می‌شود مثل کارگروه واگذاری زمین، کمیسیون تبصره یک تغییر کاربری زمین، کارگروه امور زیربنایی واقعا پروسه طولانی دارد و نسبت به بقیه استان‌ها وضعیت خوبی نداریم و خیلی هم نسبت به بقیه استان‌ها مشکل داریم. فرآیند را الکترونیکی می‌کنیم ولی هنوز مشکل داریم. مثلاً نیروگاه، بادی می‌خواهیم بزنیم. پارسال در کل کشور نسبت به سال قبل ۶ برابر رشد داشت و این‌ها روال کارشان به این شکل است که اول مجوزشان را می‌گیرند و بعد می‌آیند اینجا زمین را انتخاب می‌کنند و بعد باید تغییر کاربری زمین بدهند که می‌رود داخل و فرآیندی طولانی، الان شرکت‌های خارجی بزرگی داریم که تمایل به سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر بادی دارند ولی ۵۰ شرکت ایرانی که بعضاً نیمه‌دولتی هستند رفتند و همان ابتدای کار با ارتباطات مجوزها را گرفتند و کاری هم انجام نمی‌دهند. زمین هم مال آن‌هاست و تونل باد آنجا قرار دارد و نمی‌توانیم باد را منتقل کنیم. ما می‌توانیم سالی ۲ تا ۳ میلیارد دلار پول بیاوریم به خاطر مزیت انرژی‌های تجدیدپذیر و این فرآیند تغییرش بسیار مشکل دارد، حالا اگر صنعتی هم بخواهد نزدیک آب باشد و قصد تغییر کاربری داشته باشد فرآیندش می‌رود به‌سوی ۲ سال در پروسه‌ای که ۱۷ تا ۱۸ استعلام باید بگیرد.

در سرمایه‌گذاری خارجی محدودیت حوزه سرمایه‌گذاری نداریم

مهندس منوچهری: ببینیم حجم سرمایه‌گذاری خارجی در کل کشور به غیر از نفت و پتروشیمی چقدر بوده است در کشورهایی مثل ایران که

بالاترین حجم مواد معدنی را دارد و از نظر تنوع مواد معدنی و کشاورزی بیشترین تنوع را دارد و در دنیا کم نظیر است، یکی از موانع سرمایه گذاری بحث قوانین است، بحث عدم شناخت، ما مزیت سنگان خواف را داریم اما آیا از این مزیت استفاده کرده ایم غیر از اینکه این سنگ آهن را استخراج کنیم و آن را به کشور دیگری صادر کنیم، مزیت را باید ایجاد کنیم مثل ژاپن، ما کشوری مثل افغانستان را در کنارمان داریم که ده ها میلیارد دلار سرمایه در اختیار تجار است و آن ها همیشه به دنبال سرمایه گذاری خارج از افغانستان هستند چون که امنیت در افغانستان پایین است بسیاری از این پول ها به امارات رفت چرا به ایران نیامد در حالی که اگر نظر سنجی کنید افغانی ها تمایلشان این است که پولشان را به ایران بیاورند چرا، چون اینجا زندگی کردند و با خصوصیات ما احساس غربت نمی کنند چرا این پول ها به ایران نیامد به خاطر اینکه ما نقص قوانین داریم چه تصویری داریم که سرمایه گذار خارجی وقتی می آید فقط باید برود کارخانه بزند در حالی که سرمایه خارجی می تواند صرف ساختمان سازی و راه سازی شود، ما می توانیم به برادران افغانی بگوییم که به شرطی اقامت می دهیم که سرمایه ها را بیاوری اینجا و صادرات انجام دهی. آیا این طوری کار خنجات و تولید ما راه نمی افتاد، وقتی ما برای طرح های بزرگ در استان ۲ تا ۳ میلیارد دلار سرمایه گذاری خارجی نیاز داریم اگر ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار دلار سرمایه خارجی بیاید نقش مسکن را بازی کند.

ما کدام برنامه را برای سرمایه گذاری خارجی داریم، اول باید برای بخش خصوصی زیر ساخت ها را آماده کنیم شما چه طوری می توانید مثلا تضمین بدهید که نرخ آب و برق شما تغییر نمی کند. شوشتریان: آیا قبول دارید که در استان برای جذب سرمایه گذار بویژه خارجی اجماع وجود ندارد. نمایندگان استان جز تعدادی محدود رابطه تنگاتنگی با مقوله های اقتصادی که امروز مهم ترین مطالبه مردمی است ندارند، این موضوع سال ها است که در استان هایی چون اصفهان، تبریز، فارس و حتی سیستان و بلوچستان حل شده. باید در حوزه اجماع داخلی از یکسو و ایجاد مزیت برای سرمایه گذار خارجی اقدامی کرد در غیر این صورت با وجود بدهی ها و پاره های تحریم ها عملاً نمی توان سرمایه ای جذب کرد. دولت و بخش خصوصی هم که دارای منابع محدودی هستند که به هیچ وجه جوابگوی نیاز سالانه به رشد و اشتغال نیست.

همه مسؤولین استان و نهادها باید همکاری کنند

نائینی: بله تا انتهای امسال باید ۱۵ میلیارد دلار در کشور جذب سرمایه خارجی داشته باشیم. گره ها اکثرأ به صورت کوتاه مدت قابل حل نیست یا مثلاً استراتژی سرمایه گذاری را نوشتن احتیاج به همکاری همه نهادها و دستگاهها دارد تا ضمانت اجرا بگیرد و قانون شود که فرایند زمان بری است و لی همگی گروه های مختلف در استان باید به این موضوع کمک کنند یعنی من بارها شنیدم در استان های دیگر نمایندگان مجلس، قوه قضائیه و امام جمعه در جذب سرمایه گذار مشارکت دارند یعنی من حتی شنیده ام که امام جمعه و شورای شهر رامسر دو بار با سرمایه گذار خارجی ملاقات کردند. ولی در مشهد اگر حتی این عزم باشد اجماع نیست. یکی از مشکلات ما در استان این است که فعالیت های واحدهای تولیدی و صنعتی در استان خیلی زیاد است. حدود ۶۰۰ واحد صنعتی در استان داریم و ۱۰۰ هتل و هتل آپارتمان دار، این باعث می شود که مسؤولین استان تمرکزشان روی پروژه های بزرگ کم شود. برای اقتصاد خرد مثل خیلی از کشورهای دیگر هر شخص ۲۰۰/۰۰ دلار پول آورد در بانک ها و سود نگیرد ما به او اقامت بدهیم. این قانون در ایران نیست و ما پیشنهاد دادیم چون سرمایه خرد زیاد داریم باید مصوبه مجلس را بگیرد و نهاد های امنیتی تأیید کنند این امتیاز مثل خیلی از کشورهای دیگر به او داده شود.

از آن سو هم به واحدهای تولیدی پیشنهاد دادیم به جای اینکه ۲۰ درصد سود بگیرد ۵ درصد بگیرد. در بحث کلان هم دو یا سه پروژه مهم تعریف کنیم و

همه بر تحقق آن متمرکز شویم. امروز در دنیا ۸۵ درصد سرمایه گذاری ها توسط شرکت های چند ملیتی است، در استان اگر روی یک پروژه ۲ تا ۳ میلیارد دلار همه متمرکز شویم خیلی بهتر از این است که ۶۰۰ واحد تولیدی داشته باشیم. کل پروژه های عمرانی ما با تخصیص های فعلی ۲۰۰ میلیون دلار نمی شود. در پروژه عظیم سنگ آهن خواف هنوز می توانیم تجدید نظر کنیم مثلاً اگر پروژه را از شرکت هایی که راکد هستند گرفته و به یک شرکت بزرگ خارجی بدهیم کل منطقه را از محرومیت درمی آورد و پیمانکاران ایرانی بسیاری نیز فعال شده و اشتغال فوری ایجاد می شود. در استان های دیگر وقتی بحث پروژه می شود چپ و راست ندارد و کل آن ها پروژه ها را حمایت می کنند. در خراسان رضوی ظاهراً وضع متفاوت است.

خراسانی ها صاحب کرسی در تهران نیستند

باقری: ما مشکل جدی در استان داریم همه نباید یک جور فکر کنند ولی همه باید یک جور عمل کنند. همه متنوع فکر می کنیم و متنوع عمل می کنیم و این رفتار عرف شده است، استان ما به شدت نیازمند پروژه های بزرگ است. ما باید از رأس استان بتوانیم به یک اجماع برسیم و پایش بایستی تمام عوامل بسیج شوند. همین مضحک شریف امام رضا (ع) کف ورود زائرش ۱۵ میلیون در سال است که زوار حداقل ۱۲۰۰۰ میلیارد تومان پول به استان وارد می کنند. نسبت منابع و مصارف بانکی ما رسیده به ۵۰ درصد یعنی سیستم بانکی ما ۵۰ درصد منابع را نمی تواند مصرف کند در استان، یعنی بخش خصوصی ما هیچ انگیزه ای برای جذب منابع ندارد، یعنی در خراسان رضوی ما هیچ برنامه مشخصی برای جذب منابع و سرمایه گذاری نداریم؛ یعنی پول می آید ولی نمی توانیم خرجش کنیم.

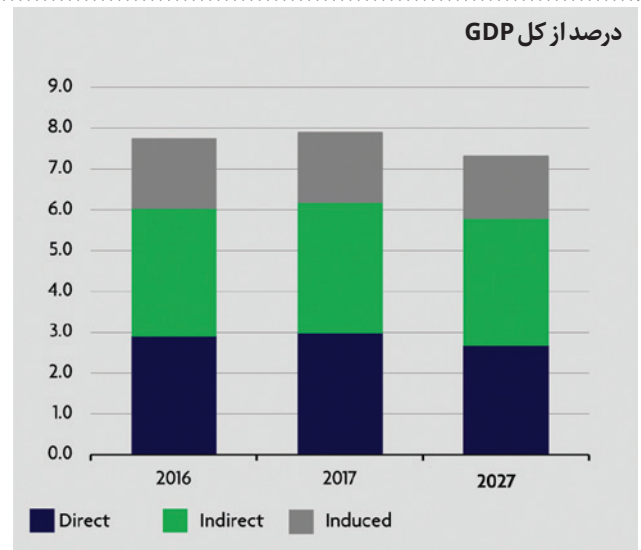
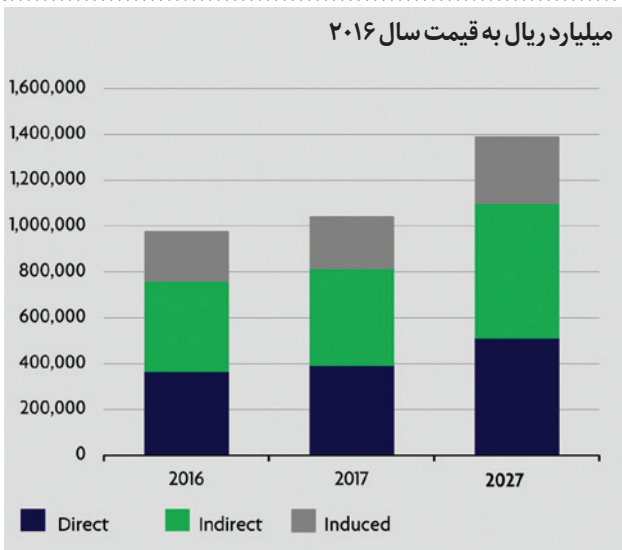
ارزش افزوده پول آمده در این استان را استان های دیگر می برند زائر و توریست خراسان رضوی برای اقامت زیاد هزینه نمی کند. با این ساختار کدام کنسرسیوم می خواهد شکل بگیرد، آقای مهندس شافعی اشاره می کردند که این به عنوان یک نقطه ضعف استان در تهران هم شناخته شده که خراسانی های صاحب کرسی در تهران نیستند؛ بنابراین لازم است بزرگان خراسان جمع شوند و یک کانون و مرکزی برای برنامه ریزی توسعه خراسان رضوی تشکیل دهند.

● با توجه به اینکه بسیاری از هیئت های خارجی که به استان آمده اند دنبال سرمایه گذاری هستند چه برنامه هایی برای استفاده هدفمند از ورود این هیئت ها شده است و راینی با این هیئت ها در چه مرحله ای است؟

منوچهری: در بحث هیئت هایی خارجی که می آیند ما همه را پذیرش می کنیم. حتی هیئت هایی که برای فروش کالا می آیند. چون به هر حال یک سری ارتباطات و فعالیت بین کشور ما و آن هیئت ها برقرار می شود. ولی اولویت ما بر جذب کسانی است که برای سرمایه گذاری اعم از مشترک و انتقال دانش فنی می آیند. خیلی از شرکت ها هستند که علاقه مند به سرمایه گذاری در استان هستند. به عنوان مثال مرکز توسعه و سرمایه گذاری هنگ کنگ آمد می دانید هنگ کنگ یک منطقه ویژه اقتصادی است که تمام کمپانی های بزرگ دنیا که می خواهند پولشان را سرمایه گذاری کنند می آورند آنجا نمایندگان این مرکز سرمایه گذاری می گفتند شما بگویید چند میلیارد دلار سرمایه می خواهید تا ما بیاوریم ولی باید برنامه ارائه کنید. حالا مرکز خدمات سرمایه گذاری خارجی یک تشکیلاتی است دولتی که شرایط را تسهیل کند اما محدود عمل می کند حالا باید یک تشکیلاتی به وجود آید با محوریت بخش خصوصی.

مثال دیگری که می توانم بیاورم مثلاً عمان از آن کشورهایی است که پول خوبی دارد و علاقه دارد در خراسان رضوی سرمایه گذاری کند، وقتی یک گروه بروند و مزیت های سرمایه گذاری خارجی را در آنجا تشریح کنند برای خیلی از عمانی ها که نمی دانند مطمئناً آن گروه از آنجا دست خالی بر نمی گردد.

سرمايه‌گذاري در گردشگري خاورميانه ايران

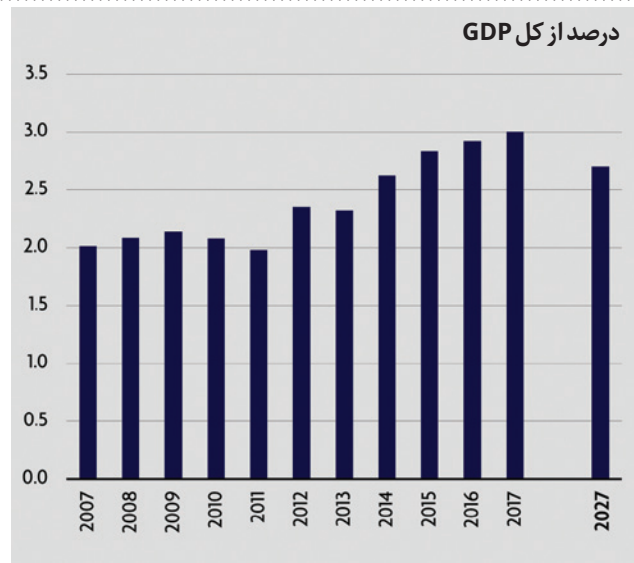
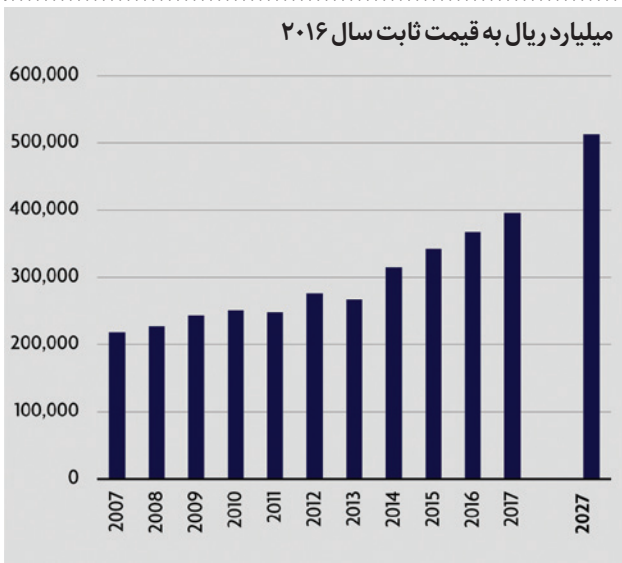
بنا بر گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری، در ایران طی سال ۲۰۱۶ حدود ۳/۵ میلیارد دلار سرمايه‌گذاري در اين بخش انجام شده است که حدود ۳/۳ درصد از کل سرمايه‌گذاري‌های کشور را به خود اختصاص می‌دهد. بر اساس پيش‌بینی‌ها، این مقدار در سال ۲۰۱۷ با رشد ۶/۷ درصدی روبه‌رو خواهد شد و در فاصله سال‌های ۲۰۲۷-۲۰۱۷ نیز به‌طور متوسط سالانه ۵/۳ درصد رشد می‌کند تا در پایان سال ۲۰۲۷ به ۶/۲ میلیارد دلار برسد که تنها حدود ۳/۹ درصد از سرمايه‌گذاري‌های صورت گرفته در ایران خواهد بود.

آينده صنعت توريسم تا ۲۰۳۰ ميلادي

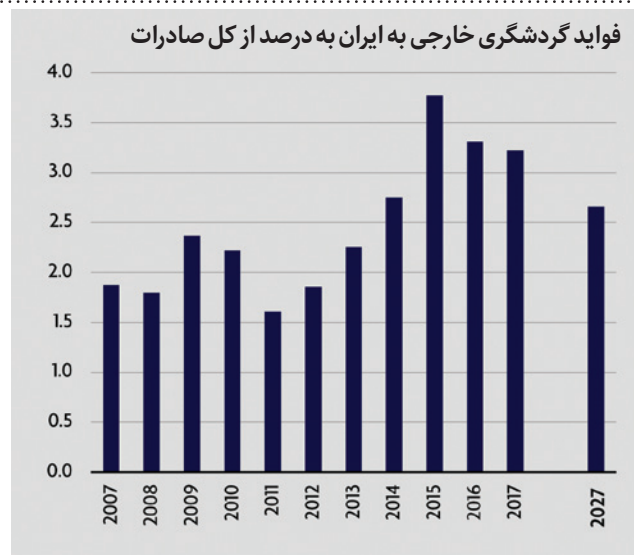
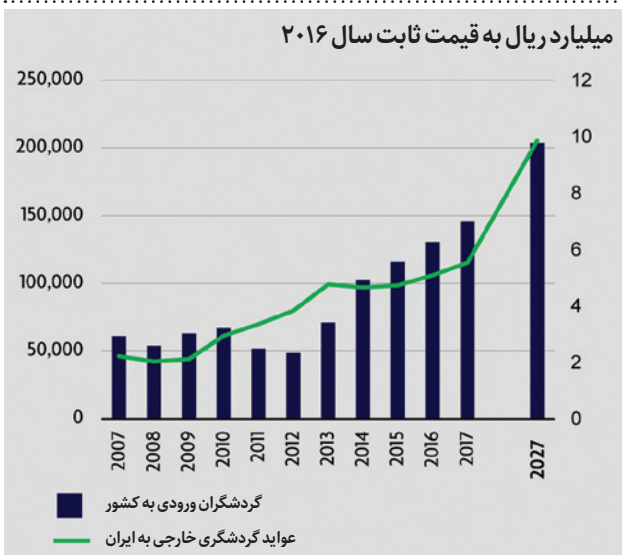
در فاصله سال‌های ۱۹۵۰ تا ۲۰۱۵ صنعت توريسم در دنيا ۴۷۰۰ درصد رشد کرد و از ۲۵ ميليون نفر به ۱،۲ ميليارد نفر رسید. در این فاصله زمانی اقتصاد دنيا رشد زیادی کرد و تحولات بزرگ صنعتی در دنيا اتفاق افتاد. نکته مهم تر اینکه ارتباطات و حمل‌ونقل هوایی ساده‌تر شد و در نتیجه این مسئله مردم بیش از قبل سفر کردند. انتظار می‌رود تا سال ۲۰۳۰ شمار توريست‌ها در دنيا به بیش از ۱،۸ ميليارد نفر برسد. در صورت تحقق این پيش‌بینی طی ۱۵ سال تعداد توريست‌ها در دنيا ۵۷ درصد رشد خواهد کرد و نسبت به سال ۱۹۵۰ ميلادی ۷۱۰۰ درصد رشد خواهد داشت. این رشد بالا حاصل مجموعه‌ای از شرایط است که بسترساز آن شده است و با توجه به پیشرفت‌های سریع تکنولوژیکی و تغییر الگوی زندگی مردم انتظار می‌رود شمار توريست‌ها در جهان تا انتهای قرن جاری با سرعت بسیار بالایی رشد کند. رشدی که می‌تواند تحولات زیادی در اقتصاد دنيا ایجاد کند و جهان را به سمت وسوی تازه‌ای هدایت کند. در گزارش مجمع جهانی اقتصاد از صنعت توريسم به‌عنوان صنعتی که بالاترین نرخ رشد را طی ۱۵ سال تجربه می‌کند نام برده شد و از احتمال تبدیل شدن آن به صنعتی پیشرو در دنيا تا انتهای قرن حاضر هم‌صحبت شد.

صنعت گردشگري ايران و رشد شتابان

گردشگري و صنعت توريسم در ايران در حال مواجهه با رشدی کم‌سابقه است. تنها در سال ۱۳۹۵، بیش از ۶ ميليون گردشگر خارجی از ايران بازدید داشته‌اند که ۸ ميليارد دلار درآمدزایی از این محل ایجاد شده است. وب‌سایت المانیاتور، در گزارشی به بررسی وضعیت هاستل‌های نوین در گردشگري ايران پرداخته و روند روبه‌رشد توريسم ايران را بررسی کرده است. به گزارش این وب‌سایت، گردشگري در میان مهم‌ترین بخش‌های اقتصاد ايران قرار گرفته است که پس از برداشته شدن تحریم‌های بین‌المللی به‌عنوان بخشی از توافق هسته‌ای صورت گرفته در سال ۲۰۱۵، رشدی سریع داشت. طرح چشم‌انداز گردشگري کشور برای سال ۲۰۲۵ گویای این است که هدف از آن افزایش سهم این کشور از گردشگران بین‌المللی از ۰،۹ درصد در سال ۲۰۰۴ به ۱،۵ درصد در سال ۲۰۲۵ است؛ رقمی معادل ۲۰ ميليون گردشگر و ۳۰ ميليارد دلار درآمد سالانه. در ادامه گزارش آمده است که بیش از ۶ ميليون گردشگر خارجی در سال ۱۳۹۵ از ايران بازدید داشته‌اند و درآمدزایی معادل ۸ ميليارد دلار از این محل ایجاد شده است. طبق این گزارش، میانگین سن گردشگرانی که در چند سال گذشته از ايران بازدید کرده‌اند حدود ۶۰ سال بوده است، حال آنکه بنا بر اظهارات رسمی مقامات ايران، میانگین سنی گردشگران خارجی در سال‌های اخیر به ۴۵ تا ۵۰ سال تقلیل یافته است.

میزان عواید گردشگری خارجی ایران و گردشگران ورودی به کشور

رتبه ایران در شاخص‌های رقابت پذیری صنعت توریسم در سال‌های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ و ۲۰۱۷

شاخص	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۷
قیمت رقابتی	۱	۱	۱
زیرساخت‌های زمینی و بنادر	۷۶	۷۶	۷۵
منابع فرهنگی و سفر تجاری	۴۵	۳۷	۳۸
زیرساخت‌های حمل و نقل هوایی	۱۰۲	۹۳	۸۹
بهداشت و سلامت	۹۷	۹۳	۹۳
منابع انسانی و بازار کار	۸۷	۱۱۴	۱۰۵
پایداری زیست محیطی	۱۰۱	۱۱۵	۱۱۹
دسترسی آزادانه بین‌المللی	۱۱۶	۱۱۶	۱۰۹
زیرساخت خدمات گردشگری	۱۳۳	۱۱۹	۱۱۶
محیط کسب و کار	۹۶	۱۱۹	۰,۹
اولویت سفر و توریسم	۱۳۰	۱۳۰	۱۱۷
رتبه کلی ایران	۹۸	۹۷	۹۳

سهم رشد اقتصادی تور و گردشگری

پیش بینی ۲۰۱۷	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۱	ایران، رشد به درصد
۳,۴	۱۱,۶	۱۲,۷	۱۳,۲	۴۳,۹	۴۶,۲	-۶,۱	-۲۲,۵	درآمد صادراتی از ورود گردشگران
۲,۵	۶,۵	۶,۲	۷,۵	۱۳,۸	-۸,۵	۱۳,۰	۲,۳	مخارج داخلی (از جمله پرداختی های انفرادی)
۲,۷	۷,۵	۷,۴	۸,۵	۱۸,۴	-۳,۰	۱۰,۷	-۱,۴	میزان مصرف خدمات توسط گردشگر داخلی
۲,۹	۷,۵	۷,۵	۸,۲	۱۹,۰	-۲,۶	۱۰,۳	-۱,۹	خرید کالاهای وارداتی توسط ارائه دهندگان خدمات گردشگری (زنجیره ی تأمین)
۲,۶	۷,۵	۷,۴	۸,۸	۱۷,۹	-۳,۲	۱۱,۰	-۱,۱	نقش مستقیم تورها و گردشگری در تولید ناخالص داخلی
۲,۶	۷,۵	۷,۴	۸,۸	۱۷,۹	-۳,۲	۱۱,۰	-۱,۱	دیگر اثرات غیر مستقیم قطعی و یاناشی شده
۵,۳	۶,۳	۶,۱	۳,۹	۶,۳	-۰,۳	۵,۲	-۱۰,۱	سرمایه گذاری ثابت
۴,۱	۵,۰	۴,۵	۲,۵	۷,۳	۳,۶	-۷,۷	-۱۰,۵	مخارج خدمات جمعی دولت
۷,۰	۱۰,۳	۹,۱	-۱۰,۲	۳۰,۶	۸,۴	-۱۶,۶	-۱۶,۳	واردات کالاها به واسطه ی مخارج غیر مستقیم
۲,۶	۴,۳	۵,۴	۱۰,۴	۱۱,۸	-۳,۶	۱۱,۲	۰,۳	کالاهای القایی
۳,۰	۶,۶	۶,۷	۸,۶	۱۴,۵	-۲,۸	۹,۸	-۲,۳	نقش کلی تورها و گردشگری در تولید ناخالص داخلی
۱,۳	۴,۹	۴,۹	۶,۱	۱۴,۸	-۷,۶	۱۷,۳	۲,۶	نقش مستقیم تورها و گردشگری در اشتغال
۱,۵	۴,۳	۴,۶	۷,۴	۱۲,۴	-۲,۳	۱۷,۱	۰,۵	نقش کلی تورها و گردشگری در اشتغال
۲,۱	۳,۴	۰,۴	-۲,۳	۲۰,۳	۲۵,۲	-۲۴,۸	-۱۸,۱	هزینه ی سفرهای برون مرزی عصر گاهی

خلاصه جداولی از تخمین ها و پیش بینی ها صنعت گردشگری

رشد	۲۰۲۷ درصد از کل	میلیارد دلار	۲۰۱۷ رشد	۲۰۱۶ درصد از کل	۲۰۱۶ به میلیارد دلار	ایران
۲,۶	۲,۷	۱۶,۶	۷,۵	۲,۹	۱۱,۹	نقش مستقیم در تولید ناخالص داخلی
۳,۰	۷,۳	۴۴,۹	۶,۶	۷,۷	۳۱,۵	نقش کلی در تولید ناخالص داخلی
۱,۳	۲,۱	۶۷۰	۴,۹	۲,۲	۵۶۰	نقش مستقیم در اشتغال
۱,۵	۶,۲	۱۹۶۴	۴,۳	۶,۵	۱۶۲۴	نقش کلی در اشتغال
۳,۴	۳,۷	۶,۶	۱۱,۶	۴,۵	۴,۲	درآمد صادراتی از ورود گردشگران
۲,۵	۳,۷	۲۲,۹	۶,۵	۴,۱	۱۶,۷	مخارج داخلی
۲,۳	۲,۴	۲۶,۰	۷,۳	۲,۷	۱۹,۳	گذران اوقات فراغت
۶,۸	۰,۳	۳,۴	۱۰,۰	۰,۲	۱,۶	مخارج کسب و کار
۵,۳	۳,۹	۶,۲	۶,۳	۳,۳	۳,۵	سرمایه گذاری ثابت

گردشگری ایران در ۳ بخش زیرساختی

رشد ۴ پله ای را تجربه کرده و از رتبه ۹۷ به ۹۳ رسیده است. با این حال وضعیت ایران در همه نماگرهای این گزارش صعودی نبوده و در برخی موارد نیز جایگاه مناسبی نداشته و با توجه به پتانسیل های کشور، جای رشد زیادی دارد.

مجمع جهانی اقتصاد نیز به بررسی وضعیت رقابت پذیری گردشگری در مناطق جهان پرداخت و بر اساس برخی شاخص ها، کشورها را رتبه بندی کرد. در این رتبه بندی، ایران نسبت به گزارش پیشین این مجمع در سال ۲۰۱۵

رتبه زیرساخت حمل و نقل هوایی

زیر شاخص‌ها			کشور	رتبه نماگر
تعداد کیلومتر - صندلی موجود داخل کشو	تراکم فرودگاه‌ها	کیفیت خدمات حمل و نقل هوایی		
۹	۶	۱۶	کانادا	۱
۱	۲۶	۹	آمریکا	۲
۹۲	۶۵	۲	امارات	۳
۳۲	۹۳	۱۱۰	ایران	۸۹

(منبع: مجمع جهانی اقتصاد)

رتبه زیر ساخت بنادر و زمینی

زیر شاخص‌ها				کشور	رتبه نماگر
کارایی حمل و نقل زمینی	کیفیت زیرساخت بنادر	کیفیت زیرساخت ریلی	کیفیت جاده‌ها		
۳	۴	۳	۳	هنگ کنگ	۱
۴	۲	۵	۲	سنگاپور	۲
۶	۱	۷	۴	هلند	۳
۵۸	۷۳	۴۴	۶۷	ایران	۷۵

(منبع: مجمع جهانی اقتصاد)

رتبه زیرساخت‌های خدمات گردشگری

زیر شاخص‌ها				کشور	رتبه نماگر
تعداد دستگاه‌های خودپرداز به ازای هر ۱۰۰۰ نفر بزرگسال	وجود شرکت‌های اجاره خودرو بزرگ	کیفیت زیرساخت‌های گردشگری	تعداد اتاق‌های هتل به ازای هر ۱۰۰ نفر		
۱۳	۱	۳	۵	اتریش	۱
۱۲	۱	۴	۹	اسپانیا	۲
۵	۱	۵	۱۶	آمریکا	۳
۵۰	۱۲۹	۱۲۴	۱۱۴	ایران	۱۱۶

(منبع: مجمع جهانی اقتصاد)

استاندار خراسان رضوی:

۵۸۰۰ میلیارد تومان در ۲۹۰ پروژه گردشگری خراسان رضوی سرمایه‌گذاری شد

رشیدیان با اشاره به اینکه حدود ۹۰ برنامه تاکنون در قالب مشهد ۱۷۰۱۲۰۱۷ اجرایی شده و در مجموع ۱۸۰ برنامه در این حوزه تدوین شده است، تصریح کرد: از این فرصت برای راهبرد وحدت در جهان اسلام استفاده کرده‌ایم و بر آن تأکید داریم. وی با اشاره به اینکه در حوزه اشتغال خراسان رضوی اقدامات فراوانی صورت گرفته و حدود ۱۰۰ هزار شغل به شاخص استان اضافه شده است افزود: در صدد تحقق این هدف هستیم که امسال با هدف گذاری صورت گرفته به ۱۶۰ هزار فرصت شغلی برسیم.

استاندار خراسان رضوی گفت: بیش از ۱۰ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان در حوزه صنعت استان سرمایه‌گذاری شده و ۲ مجتمع فولاد ۵ میلیون تنی نیز تست شده‌اند که تا یک ماه آینده افتتاح خواهد شد و در بخش‌های دیگر نیز سرمایه‌گذاری‌های خوبی صورت گرفته که امیدواریم به ثمر بنشینند.

رشیدیان افزود: در حوزه گردشگری که یکی از قطب‌های مهم به شمار می‌رویم نیز بیش از ۵۸۰۰ میلیارد تومان در قالب ۲۹۰ پروژه سرمایه‌گذاری شده و تلاش داریم ۹۰ پروژه امسال به ثمر بنشینند، همچنین در حوزه شرکت‌های دانش‌بنیان بیش از ۷۰ میلیارد تومان قرارداد امضا شده است.

استاندار خراسان رضوی گفت: ۵۸۰۰ میلیارد تومان در ۲۹۰ پروژه گردشگری خراسان رضوی سرمایه‌گذاری شده است.

به گزارش تسنیم، علیرضا رشیدیان در جلسه شورای اداری خراسان رضوی که با حضور دبیر شورای عالی امنیت ملی برگزار شد اظهار داشت: شورای اداری فرصت بسیار مناسبی برای رصد و بررسی مشکلات و ارائه راهکار حل آن‌ها توسط مدیران و متخصصان استان است.

استاندار خراسان رضوی گفت: در مورد مشهد ۱۷۰۱۲۰۱۷ اقدامات متعددی صورت گرفته و به اذعان متولیان و کارشناسان آیسسکو در هیچ پایتخت فرهنگی این حجم از فعالیت‌ها انجام نشده است.

بهبود روند جذب سرمایه گذاری خارجی در ایران

دولت سرمایه گذاری خارجی در کشور، تا پایان سال ۱۳۹۵ کرد.

این در حالی است که این وزارتخانه در این سال که اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل، نام گذاری شده بود، متعهد بود هفت میلیارد دلار سرمایه گذاری خارجی جذب کند.

با لغو تحریم های بین المللی در پسابر جام، شرایط برای حضور مجدد سرمایه گذاران خارجی در کشور فراهم شد. بر این اساس، وزارت اقتصاد و امور دارایی نیز در راستای جذب هر چه بیشتر سرمایه خارجی اقدام به تدوین برنامه راهبردی برای جذب بیش از ۹ میلیارد

سرمایه گذاری خارجی را می توان یکی از اصول مهم در روابط اقتصاد بین الملل دانست. ایران یکی از کشورهای است که برای سرمایه گذاران خارجی از نظر میزان و تنوع سرمایه گذاری مورد توجه بوده است. موقعیتی که در دوران تحریم، ایران از آن محروم بود، اما

ویژگی های طرح های سرمایه گذاری جدید

- تعداد بالای طرح های مورد تصویب و مجوزهای اعطا شده.
- پوشش بخش های مختلف اقتصادی کشور در طرح های سرمایه گذاری خارجی.
- سوق دادن سرمایه گذاری های خارجی به سمت استان های کمتر توسعه یافته.
- تنوع سرمایه گذاران خارجی.
- (ارمنستان، اسپانیا، افغانستان، آلمان، امارات متحده عربی، انگلیس، اتریش، بلاروس، ترکیه، چین، روسیه، سریلانکا، عراق، عمان، فرانسه، کویت، مالزی، هلند، هندوستان)
- طرح های سرمایه گذاری خارجی مصوب، عمدتاً در بخش های تامین آب و برق و گاز، حمل و نقل و ارتباطات، خدمات، ساختمان، صنعت، کشاورزی و معدن بوده است.
- سرمایه گذاران اروپایی و آسیایی و وجه نقد ماشین آلات تجهیزات و مواد اولیه وارد کشور می کنند.

تاثیرات طرح های سرمایه گذاری خارجی

- با افزایش سرمایه گذاری، شغل های بیشتری ایجاد می شود.
- با ورود تکنولوژی و فناوری های جدید به صنعت و رونق تولید، اشتغال ارتقا می یابد.
- افزایش صادرات از دیگر پیامدهای افزایش سرمایه گذاری خارجی در کشور است.
- سرمایه گذاری خارجی، دسترسی آسان تر به بازارهای بین المللی را محقق می کند.
- سرمایه گذاری خارجی، انتقال تکنولوژی به واحدهای تولیدی را آسان می کند.
- سرمایه گذاری خارجی، منجر به افزایش کیفیت محصولات می شود.
- سرمایه گذاری خارجی، رشد بهرهوری را موجب می شود.

رتبه جذب: از ۱۴ به ۳

ایران قبل از لغو تحریم ها در میان ۱۴ کشور خاورمیانه از نظر میزان جذب سرمایه گذاری خارجی در رتبه دوازدهم قرار داشت، اما از زمان لغو تحریم ها، مقام ایران به رتبه سوم ارتقا پیدا کرد و پس از امارات متحده عربی و عربستان قرار گرفت.

تعداد سرمایه گذار: از ۸ به ۲۲

در سال ۲۰۱۴ تعداد سرمایه گذاری های خارجی به ۸ مورد بود، اما در سه ماهه اول سال ۲۰۱۶، ایران ۲۲ مورد سرمایه گذار خارجی جذب کرد.

۴۴

تعداد مجوزهای افزایش سرمایه گذاری با اعمال تغییرات در بنگاه های سرمایه پذیر موجود

۱۲

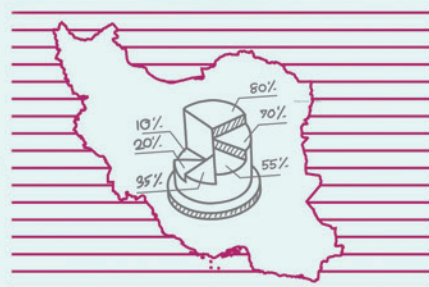
تعداد جلسات برگزار شده توسط هیأت سرمایه گذاری خارجی، در دوره زمانی یک دی ماه ۱۳۹۴ تا یک دی ماه ۱۳۹۵

۱۱۳

تعداد مجوزهای سرمایه گذاری خارجی با شیوه جدید

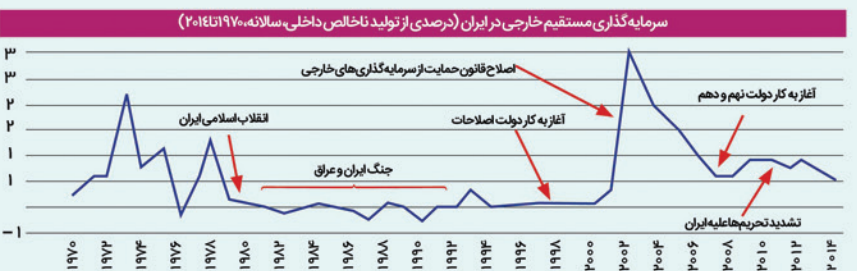
۱۵۷

تعداد گزارش های مطرح شده در مورد پروژهای سرمایه گذاری خارجی

رکورد سرمایه گذاری خارجی پس از برجام

سال	میزان جذب سرمایه گذاری خارجی	تعداد سرمایه گذاری
۲۰۱۲	۲۰۱۶ بیشترین میزان جذب سرمایه گذاری خارجی به سال ۲۰۱۲ برمی گردد که رقمی نزدیک به ۴ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار است.	۸
۲۰۱۳	پس از دوره های از تحریم های شدید بین المللی میزان سرمایه گذاری خارجی با افت محسوسی مواجه شده و به سه میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار کاهش یافت.	۲۲
۲۰۱۴ و ۲۰۱۵	سرمایه گذاری خارجی روند نزولی به خود گرفت و به ترتیب ۲ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار و ۴ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار ثبت شد.	۲۲
سه ماهه اول ۲۰۱۶	پس از برجام، تنها در سه ماهه ۲۰۱۶، میزان سرمایه گذاری خارجی به ۵/۴ میلیارد دلار رسید. (بهترین عملکرد جذب سرمایه گذاری خارجی در ۲۰ سال اخیر)	۲۲

راه‌نامه‌ای برای توسعه گردشگری مشهد

دکتر علی مختاری؛ عضو هیات علمی، رایزن همکاری‌های علمی و آموزشی

خراسان این خطه زرخیز و پهناور، دروازه شرقی سرزمین افسانه‌ها. سرزمینی که قرن‌ها جولانگاه سم ستوران جهانگشایان گردنکشان زور ورزان و زراندوزان بود. از آن روز تقدس یافت که خاکش افتخار شرف امنت گرفتن پیکر مطهر سلاله‌ای از دودمان نبی مکرم اسلام (ص) را یافت. آنگاه که بدین شرف نائل آمد. گردنکشان چکمه بر گردن و پای پیاده‌رو به سویش نهادند و به سرزمین آرزوی مشتاقان اهل ایمان اهل صفا و اخلاص نام گرفت تا هم‌اکنون که هر ساله بیش از ده میلیون زائر مشتاق و حاجتمند و آرزومند خاکش را سرمه چشمان خویش می‌سازند و با آبش و ضوی اخلاص می‌گیرند و میوه‌هایش را میوه‌های بهشت دانسته و هوایش را شفافبخش و مرگ در جاده‌هایش را شهادت در راه رسیدن به معشوق می‌شمرند.

این سرزمین عشق و محبت، سرزمین علم و عمل تشیع. این میعادگاه زائر و جهانگرد. این سرزمین عبادت و تجارت. مرکز فیروزه، زعفران، زرشک و قالی، سرزمین اختلاط و امتزاج مصلحانه فارس و کرد و ترک و عرب و بلوچ و هزاره، سرزمین کویر و بیابان و جنگل، کوه‌های بلند و دشت‌های هموار، هنوز در بسیار از ابعاد طبیعی و انسانی و اقتصادی ناشناخته مانده است.

سرزمینی که می‌تواند مقصد گردشگری زیارت مردم حدود ۹۹ کشور های مسلمان دنیا باشد. زمانی پتانسیل توریستی مشهود می‌گردد که بدانیم ۱۲ کشور آسیایی - ۱۷ کشور آفریقایی - ۲۱ کشور عرب - ۱۰ کشور اروپایی (آلبانی) و یک کشور آمریکایی (سورینام) می‌توانند به شرکای اقتصادی - گردشگری آن محسوب گردند.

دوستی داشتیم ترک تبار و متخصص در حوزه سرمایه‌گذاری گردشگری به نام دکتر امت محممت اوغلو یا به زبان خودمان احمد محمد زاده، زمانی که در گپ و گفتی دوستانه جنبه‌های مغفول گردشگری استانمان را برایش برمی‌شمردم، دست حسرت بر زانو می‌زد و می‌گفت چنانچه مدیریت حوزه توریست استانمان را به ما بدهید سالانه برابر ۱/۲۰ ارزآوری صادرات نفت کشورتان را برایتان درآمد ارزی ایجاد می‌کنیم. شایان ذکر است زمانی که دوست فرانسوی مشتری کمان به این گفتگوی دوستانه وارد شد. پس از اندکی تأمل اشاره‌ای داشت به درآمد سالانه دهکده نوفل‌لوشاتو (اقامتگاه حضرت امام راحل) از جنبه گردشگری که تقریباً برابری می‌کرد با درآمد سالانه یک هتل ۴ ستاره در مشهد!!!!

تا اینجا نوشتم که ذکر مصیبت کرده باشم، هدفم این است که بیان کنم برخلاف تصور بسیاری از عزیزان که گردشگری را وظیفه یک سازمان خاص می‌بینند، گردشگری یک پروسه و فرآیند است و نه یک پروژه. این پروسه عملکرد سرکنسول محترمی که در نمایندگی‌های میهنمان در سایر کشورها

نسبت به صدور روایت گردشگر اقدام می‌نماید را شامل می‌شود تا رفتار کروی پرواز، از رفتار عزیزان امنیت پرواز سپاه را شامل می‌شود تا عملکرد پلیس محترم گذرنامه، از ارزیاب گمرک تا پلیس فرودگاه و بانک و صرافی و رومینگ تلفن همراه و سرعت اینترنت و راننده تاکسی و قس علی‌هذا... و تازه گردشگر به ورودی هتل و اقامتگاه خود وارد می‌شود که این داستانی دیگر و خاص خود را دارد که در مخلص کلام بدان خواهیم پرداخت.

گردشگر از من که سنگ توسعه گردشگری این سامان را بر سینه می‌زنم و شمایی که دل در گرو توسعه این صنعت در این خطه از مرزوبوم رادارید یک سری توقعات دارد و یکسری انتظارات، توقعات خواسته‌ها و نیازهای حداقلی است که گردشگر دارد و از آسایش فیزیکی تا زیرساخت‌های تجهیزاتی را شامل می‌شود و انتظارات اهداف نهایی و غایی گردشگر است و بیشتر به مسائلی چون آسایش روحی و روانی فرد می‌پردازد.

از سال ۱۳۱۴ که باهدف توسعه گردشگری در میهنمان اداره جلب سیاحان تأسیس شد تاکنون تلاش‌های زیادی در خصوص برنامه‌ریزی توسعه صنعت توریست و گردشگری در کشور صورت پذیرفته است ولی علی‌رغم تمامی دشواری‌هایی که در طی این راه پرفراز و نشیب متحمل گشته‌ایم متأسفانه خروجی متناسب با برنامه‌ریزی‌هایمان را شاهد نیستیم. این امر می‌تواند زاینده دو عامل باشد، یا اصولاً ما با مبانی و مفهوم برنامه‌ریزی گردشگری آشنایی کافی نداریم و بر تمامی جنبه‌های آن وقوف کامل نداریم که تصور نمی‌رود این گزینه صحیح باشد و یا آمار و اطلاعاتی که بر اساس آن برنامه‌ریزی‌هایمان صورت می‌پذیرد از صحت و سلامت کافی و وافی برخوردار نیست که احتمال صحت این گزینه به نظر بنده حقیر ناکرده سفر و این معلم مدیریت بسیار بیشتر می‌باشد.

بدیهی است تا زمانی که سیستم دولتی تفاوت دو مفهوم تصدی‌گری و تولی‌گری را در فضای گردشگری نه‌تنها درک که کاملاً لمس نکرده باشد پاشنه این درب بر همین منوال می‌چرخد و تا زمانی که فرمایشات مقام رهبری نظام مبنی بر برون‌سپاری کار به بخش خصوصی و اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی کاملاً اجرایی نشود نتیجه همین است که امروزه شاهدیم، هرگاه باصداقت و صحت توانستیم به این سؤال پاسخ دهیم که مالکیت و مدیریت چند درصد از هتل‌ها و مراکز اقامتی شهر مشهد استان خراسان رضوی در اختیار دولت و یا مراکز به اصطلاح خصولتی است. می‌توانیم به برنامه‌ریزی صحیح در زمینه گردشگری استان و شهرمان اقدام کنیم.

به‌راستی دلیل عدم میل و رغبت جدی دانشگاه فردوسی مشهد (نه به

دلیل نامش که هم به مشهد حضرت الرضا (ع) وابسته است و هم به حکیم ابوالقاسم فردوسی و هر دو عاملی می‌باشند در راستای توسعه گردشگری مشهد، بلکه به‌عنوان بزرگ‌ترین قطب آموزش عالی کشور در منطقه شرق ایران (اسلامی) به جذب و آموزش دانشجو در مقاطع مختلف تحصیلی و در حوزه توریست و گردشگری و هتلداری پیوسته؛ و چه نیکو فعالین بخش خصوصی آموزش عالی به این نیاز جامعه پاسخ داده‌اند و با جذب دانشجو در مؤسسات آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی به این مهم اهتمام گمارده‌اند. چه آنکه به‌زعم بنده حقیر وظیفه تربیت نیروی انسانی متخصص و بالانس کردن عرضه و تقاضای بازار کار این حوزه با بخش دولتی و وظیفه به‌کارگیری و اشتغال آن با بخش خصوصی است که متأسفانه در این خصوص، وظایف کاملاً معکوس شده‌اند!!!

کیش و... و در این میان حدود ۸۰ هتل ۴ و ۵ ستاره در کشور وجود دارند که حدود ۴۵ هتل ۴ و ۵ ستاره در مشهد می‌باشند و این یعنی مادر شهری زندگی می‌کنیم که ۵۵ در صد هتل‌های ۴ و ۵ ستاره در آن استقرار دارند.

حال جای تفکر و تأمل است که هم‌اکنون ۸۵ هتل در مشهد به دلیل عدم توجیه اقتصادی در ادامه کار آمادگی کامل برای فروش دارند و جای تأمل بیشتر اینکه در این میان ۶۰ هتل قبل از بهره‌برداری و افتتاح آماده واگذاری و فروش هستند

در نوروز ۱۳۹۶ متأسفانه نرخ اشغال تخت‌های هتل‌های مشهد بین ۵۰ تا ۶۰ درصد بود. نگاهی کارشناسانه به میزان ماندگاری یک گردشگر در مشهد ما را به نرخ متوسط ۱٫۲ تا ۲ شب ماندگاری می‌رساند؛ که اگر چنانچه این نرخ ماندگاری به ۳ شب افزایش پیدا کند ۷۵ درصد و چنانکه به ۴ شب تبدیل شود ۱۰۰ درصد اشغال تخت را در هتل‌های مشهد شاهد خواهیم بود.

و نتیجه این معکوس شدن وظایف این است که بسیاری از ظرفیت‌های گردشگری این سامان مغفول مانده است. سر زدن به یک کیلومتری شمال شرقی مشهد در محور شاندیز و مقابل ده نو و بازدید از سنگ‌نگاره شتر سنگ که تاریخ مصور زندگی شبانی و متکی بر دامداری در دوران نوسنگی را در این منطقه از سرزمینمان بخشی از تاریخ این منطقه را بر هر بیننده‌ای مشهود می‌سازد. به‌راستی چند در صد از گردشگرانی که جهت زیارت بارگاه ملکوتی حضرت علی ابن موسی الرضا ثامن الحجج (ع) از چهارراه شهدا گذر می‌کنند می‌دانند که اولین خلبان ایرانی - کلنل محمدتقی خان پسیان - در جوار نادرشاه افشار و در محوطه باغ نادری آرمیده است. چند در صد از گردشگرانی که به مشهد سفر می‌کنند از برج رادکان اثر خواجه‌نصیرالدین طوسی پدر مهندسی ایران بازدید می‌کنند. از چهارطاقی بازه هور که یادگاری از نیاکانمان در عهد ساسانیان و از شگفتی‌های معماری ایشان است بگذریم تا دیگر جاذبه‌های گردشگری استان و شهرمان!!! بماند!!!

نگاهی به آمار مراکز اقامتی و هتل‌های در دست احداث ما را به این مهم رهنمون می‌سازد که هم‌اکنون با وجود مشکلات بسیار مشهود در این صنعت و علی‌رغم توصیه مکرر کارشناسان و متخصصین امر مبنی بر سرمایه‌گذاری بخرانه و هوشمندانه. متأسفانه ششور احداث هتل مدهوشمان ساخته و حدود ۲۹۰ پروژه هتل و مرکز اقامتی در مشهد در دست احداث داریم!!!

زیاده جسارت است
به قول حضرت مولانا:
صد نامه فرستادم صد راه‌نشان دادم / یا راه نمی‌دانی یا نامه نمی‌خوانی

بنا بر مطالعات انجام‌شده توسط محققین و متخصصین یک گردشگر در طول سفر به‌طور متوسط برای میهنمان معادل حدود ۱۲۰۰ دلار ارزآوری دارد و این میزان برابری می‌کند با ارزآوری حاصل از صادرات حدود ۴۰ بشکه نفت خام؛ و این در حالی است که همین یک گردشگر به‌طور متوسط برای منطقه حدود ۶ نفر اشتغال‌زایی را به ارمغان می‌آورد.

هم‌اکنون حدود ۷۶۰ هتل در سراسر کشور وجود دارند که در این میان حدود ۲۰۰ هتل از نظر تعداد و حدود ۵۵ در صد تعداد تخت‌های هتلی در مشهد می‌باشد (حدود ۵۵ در صد تعداد تخت‌های هتل‌های سراسر کشور در مشهد و حدود ۴۵ در صد الباقی تخت‌های هتلی در سایر شهرهای ایران مانند تهران و شیراز و اصفهان و

در میزگردی با اعضای سندیکای صنعت برق ایران، شعبه خراسان مطرح شد:

انتظار ما از اتاق بر اساس اصل ۴۴ قانون اساسی کاهش تصدی‌های دولتی و افزایش اختیارات تشکلهای است

نقش و اهمیت تشکلهای در توسعه بخش خصوصی غیر قابل انکار است و اتاق بازرگانی به عنوان پارلمان بخش خصوصی با توجه به مأموریت خود در قانون بهبود مستمر فعال کسب و کار بر توسعه و ساماندهی تشکلهای اهتمام ویژه‌ای دارد. در این شماره نشریه بر آن شدیم که در گفتگو با یکی از تشکلهای فعال استان یعنی سندیکای صنعت برق ایران - شعبه خراسان که از جمله تشکلهای وابسته به اتاق خراسان رضوی است، با نقطه نظرات آنها آشنا شویم. در این میزگرد که برای معرفی، تشریح عملکرد و بیان مشکلات فراروی این سندیکا برگزار شد آقایان مهندس محمدرضا معین تقوی، نایب رئیس، دکتر سید مهدی مدنی، عضو هیات مدیره و رضا نمازی، دبیر سندیکای صنعت برق ایران - شعبه خراسان حضور داشتند و به سؤالات ما پاسخ دادند.

استان را با سهولت بیشتری پیش ببرند. همچنین شعب استانی می‌توانند کارهای تشکلهای را نیز پی‌گیری و خواسته‌های شرکت‌های استانی را به مرکز منتقل کنند.

مهدی مدنی: بیش از نیمی از این ۵۰۰ شرکت‌ها عضو سندیکای خارج از تهران هستند. بدون وجود شعب استان، عدم مشارکت بیش از نیمی از اعضا عملاً توان بالقوه سندیکای صنعت برق را به دلیل مسافت و ... بسیار محدود می‌کند. همچنین بسیاری از معضلات و مسائل شرکت‌های خارج از تهران با ارتباطات درون استانی حل و فصل می‌شود و عملاً این ارتباطات در سندیکای مرکزی در تهران وجود ندارد. لذا ایجاد شعب استانی و حمایت از آن یک ضرورت است. با فعالیت شعب استانی امکان هم‌افزایی و جلوگیری از موازی کاری نیز وجود دارد.

• سندیکا چه خدماتی را به اعضا ارائه می‌دهد؟

رضا نمازی: سندیکا در چارچوب اختیارات قانونی خود در بخش‌های مختلف از جمله: خدمات حقوقی و حل اختلاف، خدمات مشاوره‌ای، خدمات مشارکتی و نظرسنجی، خدمات باشگاه رفاهی، خدمات آموزشی و اطلاع‌رسانی، خدمت‌رسانی و با تشکیل کارگروه‌های تخصصی سعی برافزایش همکاری با اعضای خود نیز داشته و تلاش می‌نماید این خدمات ارتقاء و از کمیت و کیفیت بیشتری اعضای محترم بهره‌مند گردند.

• سندیکای صنعت برق ایران شعبه خراسان با چه اهدافی تأسیس شده است؟

مهدی مدنی: سندیکای صنعت برق ایران به منظور ساماندهی فعالیت‌های تولیدی و ارائه خدمات در امور مربوط به صنعت برق، فراهم کردن امکان بهره‌برداری بیشتر از سرمایه‌گذاری و انتقال تجربیات علمی و عملی دست‌اندرکاران و به هنگام کردن آن و نیز دفاع از منافع مشروع اعضا در چارچوب اهداف و سیاست‌های کلان صنعت برق کشور از سال ۱۳۷۹ تشکیل شد. این سندیکا با عنوان تشکلهای صادراتی نمونه کشور برای چهار سال متولی (۹۰ تا ۹۳) به نمایندگی از بخش خصوصی و با حمایت و همراهی اعضای خود که بالغ بر ۵۰۰ شرکت تولیدی، پیمانکاری، مهندسی مشاور و بازرگانی در سطح کشور می‌باشد بر بسیاری از مشکلات موجود این صنعت فائق آمده است. با توجه به اهمیت استان خراسان و حضور شرکت‌های معتبر صنعت برق در این استان شعبه استانی نیز با مشارکت بیش از ۳۰ عضو فعال از اسفندماه ۸۹ و تحت نظر اتاق بازرگانی آغاز به کار کرد و هم‌اکنون دارای ۴۰ عضو می‌باشد.

• چه ضرورت‌هایی برای ایجاد شعب استانی وجود دارد؟

محمدرضا معین تقوی: شعب سندیکا در استان‌ها به لحاظ داشتن ارتباط نزدیک‌تر با نمایندگان مجلس و مدیران استانی، قادرند پی‌گیری مباحث

● **پیرامون مهم‌ترین اقدامات انجام‌شده سندیکای برق نیز توضیحاتی بیان نمائید؟**

رضا نمازی: سندیکا اقدامات متعددی داشته که از جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود: تشکیل کمیته‌های تخصصی و عمومی - پیگیری و دفاع از منافع مشروع و مشترک اعضا-انتقال سازمان یافته مسائل، مشکلات و نظرات اعضا به سندیکای صنعت برق ایران و اتاق بازرگانی مشهد- ایجاد ظرفیت‌های آموزشی و رفاهی و همچنین اطلاع‌رسانی از بخشنامه‌ها در ارتباط با صنعت برق.

● **در رابطه با دستاوردهای سندیکای صنعت برق شعبه خراسان نیز توضیح دهید؟**

معین تقوی: مهم‌ترین دستاورد شعبه این بوده است که به‌عنوان نهاد غیردولتی توانسته‌ایم خود را به سازمان‌های مختلف معرفی کنیم و در جلسات تصمیم‌گیری و بررسی مشکلات صنعتگران حوزه برق حضور داشته باشیم و ما را به‌عنوان تشکیلی منسجم پذیرفته‌اند و برای تصمیم‌گیری‌ها دعوت می‌کنند.

مدنی: انعقاد تفاهم‌نامه همکاری با دانشگاه فردوسی و سازمان برنامه‌بودجه خراسان رضوی، تشکیل کمیته انرژی و کارگروه مشترک سندیکا با سازمان تأمین اجتماعی، سازمان امور مالیاتی و شرکت برق منطقه‌ای و همچنین حضور در کمیته بازرگاری فهرست بهاء و تجهیزات برقی و انتخاب سندیکای برق به‌عنوان غرفه برتر در نمایشگاه برق، الکترونیک و صنایع وابسته و برگزاری بیش از ده دوره آموزشی برای اعضای بخشی از دستاوردهای شعبه خراسان می‌باشد.

● **استان از چه ظرفیت‌ها و توانمندی‌هایی در صنعت برق برخوردار است؟**

معین تقوی: استان خراسان رضوی تا قبل از دهه هشتاد دارای شبکه مستقل بوده است و به همین دلیل پتانسیل‌های بسیار خوبی در زمینه تولید، انتقال، توزیع و پیمانکاری و مشاوره در استان به وجود آمده است و این پتانسیل‌ها و امکانات در کلیه بخش‌های صنعت برق استان و کشور اعم از احداث، مشاوره بهره‌برداری فعال بوده و به کار گرفته می‌شوند و علاوه بر آن موقعیت مناسبی را در زمینه صادرات به افغانستان، ترانزیت برق به کشورهای منطقه و از همه مهم‌تر پیرامون صدور خدمات فنی و مهندسی به کشورهای هم‌جوار ایجاد نموده است.

لازم به ذکر است که در دوران تحریم، به دلیل ظرفیت بالای این صنعت و به‌رغم پیچیدگی پست‌های فشارقوی، هیچ پروژه‌های تعطیل نشد و توانمندی متخصصان داخلی نجات بخش تداوم شبکه برق کشور در آن شرایط دشوار بود. در زمینه صادرات نیز حدود ۹۰ درصد از کل صادرات خدمات فنی و مهندسی کشور از طریق شرکت‌های بخش خصوصی فعال در این حوزه انجام شده است و با

معین تقوی:

در شرایطی که در سالیان سخت تحریم‌های ظالمانه، پیمانکاران صنعت برق و تولیدکنندگان تجهیزات برقی با تحمل مشقات و فشارهای کمر شکن اجازه ندادند هیچ مشکل جدی‌ای برای تأمین برق کشور به وجود بیاید و صرفاً با امیدواری به روزهای پیش رو و گذر از تحریم‌ها در جهت حفظ بقا خود مجدانه کوشیدند، متأسفانه شرکت توانیر اخیراً نسبت به برگزاری مناقصات بلوکی اقدام نموده است به نحوی که خرید تجهیزات صنعت برق مورد نیاز حداقل ۱۰ سال آینده کل کشور در قالب تعداد محدودی مناقصه به تعدادی شرکت واگذار خواهد گردید. سؤال اینجاست در شرایطی که امکان دسترسی به دارایی‌های بلوکه شده کشور در فضای پسابرجام محقق شده است و نقل و انتقال مالی بانک‌های خارجی تسهیل شده است، چه لزومی به انجام فاینانس خارجی برای خرید کالای تمام‌شده وجود دارد؟

توجه به ظرفیت‌های بالای صنعت برق ایران، برنامه‌ریزی منطقی و رفع مشکلات فراروی کارآفرینان این صنعت در کوتاه‌مدت می‌توان به صادرات ۱۴ میلیارد دلار در سال و در بلندمدت به ۳۰ میلیارد دلار رسید.

● **صنعت برق استان با چه مشکلاتی مواجه می‌باشد؟**

مهدی مدنی: یکی از مهم‌ترین مشکلات که این صنعت در حال حاضر با آن مواجه است کمبود نقدینگی است که سبب شده صنعت برق در سال‌های اخیر از رشد کافی برخوردار نباشد، همچنین در پی کاهش منابع مالی دولتی، تولیدکننده و پیمانکاران صنعت برق که توان زیادی را تدارک دیده بودند با کمبود پروژه‌های تعریف‌شده و نیمه‌تمام مانده بسیاری از پروژه‌ها مواجه و مجبور به تعدیل نیروهای خود شده‌اند.

معین تقوی: شاید مالیات را باید یکی از مهم‌ترین گلوگاه‌های صنایع کشور در حال حاضر دانست به‌ویژه در شرایطی که رکود بخش‌های گسترده‌ای از صنعت ایران را گرفتار کرده است. این مسئله اما در مورد صنعت برق زوایای گسترده‌تری یافته است. شرکت‌های سازنده و پیمانکاری که به‌رغم عدم دریافت مطالباتشان از شرکت‌های کارفرمایی و دولت، ناگزیر به پرداخت هزینه‌های همچون بیمه و مالیات و جرائم سنگین مربوطه هستند که این امر بدون شک فشارهای ناشی از مالیات و بیمه را بیشتر قابل لمس‌تر کرده است در ضمن نکته قابل توجه این است که دولت بابت تأخیرهای فراوان خود در پرداخت مطالبات شرکت‌ها، هیچ جریمه‌ای را پرداخت نمی‌کند.

در شرایطی که در سالیان سخت تحریم‌های ظالمانه، پیمانکاران صنعت برق و تولیدکنندگان تجهیزات برقی با تحمل مشقات و فشارهای کمر شکن اجازه ندادند هیچ مشکل جدی‌ای برای تأمین برق کشور به وجود بیاید و صرفاً با امیدواری به روزهای پیش رو و گذر از تحریم‌ها در جهت حفظ بقا خود مجدانه کوشیدند، متأسفانه شرکت توانیر اخیراً نسبت به برگزاری مناقصات بلوکی اقدام نموده است به نحوی که خرید تجهیزات صنعت برق مورد نیاز حداقل ۱۰ سال آینده کل کشور در قالب تعداد محدودی مناقصه به تعدادی شرکت واگذار خواهد گردید. سؤال اینجاست در شرایطی که امکان دسترسی به دارایی‌های بلوکه شده کشور در فضای پسابرجام محقق شده است و نقل و انتقال مالی با

بانک‌های خارجی تسهیل شده است، چه لزومی به انجام فاینانس خارجی برای خرید کالای تمام‌شده وجود دارد؟ لازم به توضیح است که بحث فاینانس خارجی بسیار مطلوب و مفید است و ما مخالفتی با فاینانس کردن نداریم، اما چرا اختصاص فاینانس به خرید کالای کاملاً ساخته‌شده؟ چرا فاینانس را به واردات مواد اولیه اختصاص نمی‌دهند تا تولیدکننده ایرانی

مهدی مدنی:

با توجه به پذیرش نقش و جایگاه اتاق از سوی دولت مردان به‌عنوان بازوی مشورتی و نظرخواهی بخش حاکمیتی از اتاق بازرگانی به‌روشنی از جمله شورای گفت‌وگو، توقع از اتاق به‌خصوص در مسائل مربوط به نیرو و برق استفاده خیلی مؤثرتر از بدنه کارشناسی و تجربیات سندیکای برق به‌عنوان بازوی مشورتی خود می‌باشد

موفق شود با استفاده از تسهیلات حاصل از فاینانس خارجی، کالایی باکیفیت و ایرانی تولید کند و با شرایط پرداخت مشابه آنچه از فاینانس محقق می‌شود، کالای تولیدی خود را به‌توانیر ارائه دهد؟ با برگزاری مناقصات بلوکی، آینده چندان روشنی در صنعت برق وجود ندارد چراکه با روال در پیش گرفته شده از سوی توانیر در برگزاری مناقصات به شیوه مذکور، شرکت‌های تولیدکننده و پیمانکاران EPC صرفاً به‌عنوان نصاب (C) تجهیزات خارجی خریداری شده می‌بایست فعالیت کنند و قطعاً شاهد بروز موج شدید بیکاری عده کثیری از مهندسی و پرسنل شرکت‌های ایرانی خواهیم بود.

نکته قابل توجه دیگر، هزینه تمام‌شده پروژه خواهد بود. با توجه به اینکه تجهیزات برقی باید بر اساس شرایط آب و هوایی خاص هر محل، طراحی و محاسبات مهندسی برای آنها صورت پذیرد، بنابراین قیمت تمام‌شده کالایی که قرار است در مناطق خشک و کم‌ارتفاع نصب شوند با کالای دیگری که قرار است در شرایط مرطوب و یا کوهستانی نصب شوند، متفاوت خواهد بود. متأسفانه در مناقصات بلوکی با در نظر گرفتن ضرایب ایمنی بسیار بالا در طراحی، عملاً کار مهندسی‌ای صورت نپذیرفته است و تمام تجهیزات به نحوی سفارش می‌شوند که قابلیت نصب در هر نقطه‌ای از کشور را داشته باشند. در حالی که مهندسی مشاور توانمند بومی می‌توانستند با انجام محاسبات مهندسی (E) و بررسی شرایط محیطی، باعث شوند تا قیمت تمام‌شده کالا بسیار نازل‌تر باشد.

بنابراین، برگزاری مناقصات بلوکی نه تنها در نهایت سبب تحمیل هزینه‌های بسیار زیاد به کشور می‌شود، بلکه بی‌شک باعث ورشکسته شدن شرکت‌های پیمانکاری صنعت برق و تولیدکننده خواهد شد که به‌نوبه خود قطعاً دارای آثار و تبعات و خیم اجتماعی خواهد بود.

محمد رضا معین تقوی:

اتاق به دلیل قدرت نفوذ بالاتر، صدای فراتر می‌تواند در حل مشکلات و حفظ منافع به‌حق اعضا و حذف هزینه‌های غیرعادلانه تحمیل شده به تولید همراه و همگام تشکل‌ها باشد.

درخواست می‌شود اتاق بازرگانی به‌عنوان بازوی قدرتمند دولت و حامی بخش خصوصی با ورود بسیار فوری و انجام پیگیری‌های مصرانه و خستگی‌ناپذیر خود سعی در لغو و یا اصلاح برگزاری مناقصات به شکل واگذاری‌های بلوکی با رقامی بسیار هنگفت نماید.

● **ارتباط این تشکل با اتاق چگونه است؟**

نمازی: خوشبختانه تعامل و ارتباط این تشکل با اتاق از جایگاه مطلوبی برخوردار بوده و این تشکل از طریق شرکت در جلسات و همایش‌های مرتبط

استانی و عضویت در کمیسیون‌ها و کمیته‌های تخصصی از جمله کمیته ماده ۱۲، کمیسیون صادرات خدمات فنی و مهندسی و نیز همچنین از طریق مکاتبه با دبیرخانه شورای گفتگوی استان نسبت به انعکاس مشکلات و پیشنهادات اقدام می‌نماید و انشاء الله به‌زودی با همکاری اتاق فعالیت کمیته انرژی ذیل کمیسیون صنعت اتاق مشهد آغاز به کار خواهد کرد.

● **چه انتظاراتی از اتاق دارید؟**

معین تقوی: با توجه به نقش و جایگاه تشکل‌ها در توسعه اقتصادی به‌عنوان پیشرانان اقتصاد، اتاق بازرگانی باید به‌عنوان پارلمان بخش خصوصی نقش خود را در سازمان‌دهی مطالبات و دغدغه‌های ما از طریق هم‌افزایی ایفا کند. اتاق به دلیل قدرت نفوذ بالاتر، صدای فراتر می‌تواند در حل مشکلات و حفظ منافع به‌حق اعضا و حذف هزینه‌های غیرعادلانه تحمیل شده به تولید همراه و همگام تشکل‌ها باشد.

انتظار دیگر ما از اتاق، پیرامون ورود هیات‌های اقتصادی به کشور و به‌خصوص استان است. حال که برجام باعث شده هیات‌های اقتصادی فراوانی وارد کشور شدند اتاق و بخش خصوصی باید میزبان این هیات‌ها و ساکنان دار آن‌ها در استان باشند. همچنین در مذاکرات و ملاقات‌های این هیات‌ها با گروه‌های اقتصادی نیز بخش خصوصی واقعی با مدیریت اتاق بازرگانی مدنظر باشد.

نمازی: با توجه به اینکه اتاق به‌عنوان پارلمان بخش خصوصی مورد مقبولیت تشکل‌ها بوده لذا می‌تواند بانفوذ قوی‌تری به‌عنوان زبان گویای

رضا نمازی:

این تشکل از طریق شرکت در جلسات و همایش‌های مرتبط استانی و عضویت در کمیسیون‌ها و کمیته‌های تخصصی از جمله کمیته ماده ۱۲، کمیسیون صادرات خدمات فنی و مهندسی و نیز همچنین از طریق مکاتبه با دبیرخانه شورای گفتگوی استان نسبت به انعکاس مشکلات و پیشنهادات اقدام می‌نماید و انشاء الله به‌زودی با همکاری اتاق فعالیت کمیته انرژی ذیل کمیسیون صنعت اتاق مشهد آغاز به کار خواهد کرد

تشکل‌ها در دفاع مشروع از حقوق آنان و همچنین مشکلات پیش‌رو از طریق مراجع ذی‌ربط به طرق قانونی پیگیری کند. لذا انتظار می‌رود که اتاق در پیگیری به‌موقع حقوق تشکل‌ها حامی آنها باشد.

مهدی مدنی: با توجه به گذشت زمان زیادی از ابلاغ سیاست‌های اصل ۴۴ و عدم اجرای کامل و صحیح آن به‌ویژه در کاهش تصدی‌های دولتی بوده است؛ بنابراین انتظار ما از اتاق این است ضمن تلاش برای اجرای این قانون در راستای کاهش تصدی‌های دولتی و افزایش اختیارات صنفی تشکل‌های اقتصادی کوشا باشد.

از سوی دیگر با توجه به پذیرش نقش و جایگاه اتاق از سوی دولت‌مردان به‌عنوان بازوی مشورتی و نظرخواهی بخش حاکمیتی از اتاق بازرگانی به‌روشنی از جمله شورای گفت‌وگو، توقع از اتاق به‌خصوص در مسائل مربوط به نیرو و برق استفاده خیلی مؤثرتر از بدنه کارشناسی و تجربیات سندیکای برق به‌عنوان بازوی مشورتی خود می‌باشد.

اعضای هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران، شعبه خراسان: محسن شادمان رئیس هیات مدیره، محمد رضا معین تقوی، نایب رئیس، سید مهدی مدنی، بیژن شکوهی و عبدالقادر عنانی اعضای اصلی هیات مدیره، محسن نظری فر و سید رضا رضوی زاده، اعضای علی‌البدل و احمد رضا صفار بازرس

جذب سرمایه گذاری خارجی

مشترک با کشورهای آفریقای جنوبی، ایتالیا، کره جنوبی، بلاروس، اندونزی، بلغارستان، اسلواکی و قرقیزستان را نیز به منظور گسترش روابط اقتصادی با کشورهای مذکور به امضا رسانده است.

حمایت متقابل از سرمایه گذاری با ۶ کشور ژاپن، روسیه، سنگاپور، عراق، اسلواکی و لوکزامبورگ را به امضا رساند. همچنین وزارت اقتصاد و امور دارایی یادداشت تفاهم تشکیل کارگروه

وزارت اقتصاد و امور دارایی در دولت تدبیر و امید به منظور جذب سرمایه گذار خارجی بیشتر، برقراری پوشش بیمه ای و کاهش درجه ریسک سرمایه گذاری در کشور، موافقتنامه ۲ جانبه تشویق و

ابزار حقوقی حمایت از سرمایه های خارجی

موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها.

- سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران متولی این امر است.
- این موافقتنامه ها، سرمایه گذاران را به ویژه در مقابل خطرات غیر تجاری در کشور میزبان پوشش می دهد.

دستاوردهای دولت پس از برجام

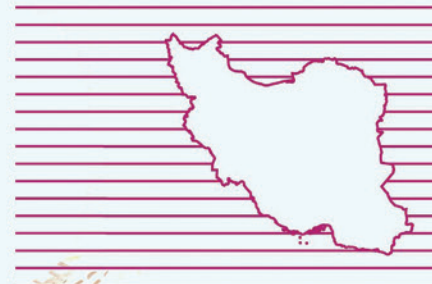
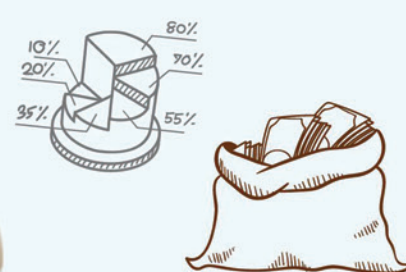
- رشد سرمایه گذاری خارجی
- تشویق و حمایت از این سرمایه گذاری ها
- شناخت مجدد ایران به عنوان کشوری امن در منطقه برای سرمایه گذاری.
- امضای ۳۶ سند همکاری با کشورهای صاحب عنوان در اقتصاد دنیا.

۱۳۹۴

برجام (برنامه جامع اقدام مشترک)، تیرماه ۱۳۹۴ بین جمهوری اسلامی ایران و اعضای دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد، موسوم به ۵+۱ (شامل چین، فرانسه، روسیه، انگلستان، ایالات متحده آمریکا و آلمان) تصویب شد.

لغو تحریم ها

برجام منجر به لغو جامع همه تحریم های شورای امنیت سازمان ملل متحد و تحریم های چندجانبه و ملی مرتبط با برنامه هسته ای ایران شد.

خطرات غیر تجاری چیست؟

۱- ریسک مربوط به عدم امکان انتقال حقوق و منافع حاصل از سرمایه گذاری بصورت ارز خارجی

۲- ریسک ناشی از ملی شدن و مصادره سرمایه و دارایی سرمایه گذار در قبال جبران خسارت عادلانه توسط کشور میزبان سرمایه گذاری.

۳- برخورداری از رفتار برابر و یکسان با اتباع داخلی

۴- ریسک ناشی از نقض قراردادها توسط کشور میزبان

اهمیت کاهش درجه ریسک سرمایه گذاری

• کاهش درجه ریسک سرمایه گذاری یکی از مهمترین عوامل در کاهش درجه ریسک سرمایه گذاری وجود موافقتنامه های دوجانبه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری است.

• اصولاً در طبقه بندی OECD (سازمان همکاری و توسعه اقتصادی) برای کشورهایی که فاقد مقدار قابل توجهی از این موافقتنامه های سرمایه گذاری باشد درجه ریسک بالاتری پیش بینی شده است.

• روند عقد اینگونه موافقتنامه های از دهه ۱۹۶۰ شروع و در دهه ۱۹۸۰ به اوج خود رسید. در حال حاضر کمتر کشوری در دنیا وجود دارد که فاقد اینگونه موافقتنامه ها باشد.

<p>۶۹</p> <p>تعداد موافقتنامه های سرمایه گذاری خارجی که از سال ۱۳۷۴ تا کنون با سایر کشورها به امضا رسیده است.</p>	<p>۵۴</p> <p>تعداد موافقتنامه های سرمایه گذاری خارجی که از سال ۱۳۷۴ تا کنون با سایر کشورها لازم الاجرا شده است.</p>	<p>۶</p> <p>تعداد موافقتنامه های سرمایه گذاری از نیمه دوم سال ۱۳۹۴ تا پایان سال ۱۳۹۵، با کشورهای ژاپن، روسیه، سنگاپور، عراق، اسلواکی و لوکزامبورگ</p>
--	--	--

در گفتگو با اعضای انجمن ارگانیک اتاق ایران شعبه خراسان رضوی مطرح شد:

کشت ارگانیک

آینده‌ی بدون سم در کشاورزی

بسیاری از کشورهای صنعتی و پیشرفته دنیا در فروشگاه‌ها و سوپرمارکت‌های خود معمولاً با دو دسته از محصولات که دارای برجسب متمایز کننده ارگانیک و غیر ارگانیک هستند روبرو می‌باشند. اهمیت استفاده از محصولات کاملاً طبیعی و ارگانیک در برخی از کشورها به اندازه‌ای است که فروشگاه‌های اختصاصی برای فروش این دسته از محصولات وجود دارد و چندی است که در کشور و شهر ما نیز این گونه تبلیغات و فروشگاه‌ها نیز دیده می‌شوند. برای آشنایی بیشتر با این مقوله و همچنین انجمن ارگانیک ایران شعبه استان خراسان رضوی و یکی از تشکل‌های زیرمجموعه اتاق مشهد، گفتگویی داشتیم با آقایان شریعتی مقدم، رئیس، مهرداد میرحسینی، نایب رئیس و خانم مریم رضازاده تهرانی، دبیر انجمن که با هم مرور می‌کنیم.

الزام تولید کننده محصولات ارگانیک به اخذ مجوزهای لازم

خانم رضازاده تهرانی نیز در ادامه برخی از الزامات قانونی محصولات دارای گواهی معتبر ارگانیک برای سبزیجات، میوه‌ها و حبوبات ارگانیک را چنین برشمرد:

- وجود خاک ایمن و غیر آلوده به مواد شیمیایی و فلزات سنگین و پساب‌های آلوده حداقل از ۳ سال قبل از برداشت محصول.
- عدم کاربرد مواد افزودنی (مثل شیرین کننده‌ها و رنگ دهنده‌های مصنوعی)
- عدم پرتو دهی برای تغییرات ژنتیکی محصول (ممنوعیت محصولات تراریخته).
- عدم استفاده از هر گونه ترکیب شیمیایی نظیر کودهای شیمیایی، آفت کش‌ها، حشره کش‌ها و علف کش‌ها. (از ۳ سال قبل از برداشت محصول وی افزود: محصولات ارگانیک باید تمام مراحل تولید، بسته بندی و فرآوری را زیر نظر موسسه گواهی دهنده ذیصلاح طی نمایند و گواهی ارگانیک (organic certification) را دریافت کرده، دارای برجسب راهنما و تأیید مربوطه بر روی بسته بندی‌های جزء باشند.
- دبیر انجمن تأکید کرد: این شرکت‌ها تحت نظارت فدراسیون بین المللی محصولات ارگانیک (IFOAM)، برای تمام تولیدات، فرآیندها و برجسب‌ها راهنمای بین المللی تهیه و از تقلب‌های مربوطه جلوگیری می‌کنند. به منظور اخذ گواهی ارگانیک برای محصولات کشاورزی و غذایی در عرصه‌های زراعی و طبیعی عقد قرارداد نظارت و بازرسی با شرکت‌های یادشده و رعایت مقررات سختگیرانه مربوطه الزامی است.

کشاورزی ارگانیک حامی سلامت

علی شریعتی مقدم در ابتدا پیرامون تعریف محصول ارگانیک گفت: کشاورزی ارگانیک به بیان ساده نگرشی علمی و نوین به راه و روشی است که اجداد ما به آن عمل می‌کردند. در این روش، کاربرد مواد شیمیایی به طور کامل حذف و در عوض تولید محصول مبتنی بر نگهداری و استفاده از منابع موجود در مزرعه و بدون آلوده سازی آب، خاک و هوا می‌باشد. دستیابی به این هدف به یک نگرش چندجانبه و به کارگیری توأم چندین روش مختلف تولید نیاز دارد.

وی افزود: بر اساس آخرین تعریف فدراسیون جهانی ارگانیک در سال ۲۰۰۸، کشاورزی ارگانیک سیستم تولیدی است که از سلامت انسان‌ها، چرخه‌های طبیعی و منابع آب و خاک حمایت می‌کند و بر چرخه‌ها و تنوع زیستی تکیه دارد.

رئیس هیات مدیره انجمن ارگانیک ایران شعبه استان خراسان رضوی اصول بین المللی کشاورزی ارگانیک را چنین برشمرد:

- اصل سلامت
- اصل اکولوژی و حفظ چرخه‌های طبیعی
- اصل انصاف و عدالت
- اصل کنترل و مراقبت

وی خاطر نشان ساخت: اصول و اهداف بین المللی کشاورزی ارگانیک بر اساس ضوابط فدراسیون جهانی ارگانیک (IFOAM) از تمام جهات سودمند بوده و موجب توسعه، پیشرفت و هدایت صحیح کلیه برنامه‌ها و استانداردها و هماهنگی بیشتر جهانی در راستای بهبود سلامت و کشاورزی پایدار شده است.

سرانه مصرف سم در کشور ما ۴۰۰ گرم

مهندس مهرداد میرحسینی در ادامه بایان این که انگیزه بخش عمده کشاورزان تولیدکننده محصولات ارگانیک، بهبود درآمد، حفظ منابع خود برای تولید پایدار محصول و سلامت محصول تولیدی برای مصرف کنندگان می باشد، افزود: امروزه مصرف بی رویه سموم شیمیایی در تولید محصولات کشاورزی در تمامی کشورهای جهان یک چالش عمده برای سلامت جامعه و حفظ محیط زیست می باشد و در حال حاضر در کشور ما سرانه مصرف سم در محصولات کشاورزی به ازای هر نفر در حدود ۴۰۰ گرم است.

وی خاطر نشان ساخت: براساس آمارها به طور معمول در بخش کشاورزی از بیش از ۳۰۰ نوع ترکیب شیمیایی خطرناک نظیر آفت کش ها، علف کش ها و کودهای شیمیایی به منظور کنترل آفات، بیماری ها و علف های هرز و همچنین افزایش محصول استفاده می گردد که باقیمانده این مواد خاک و آب های زیرزمینی و هوای آلوده کرده و بخشی از آن در محصولات کشاورزی و در طی مصرف به بدن انسان منتقل خواهد شد. آب های آلوده شده با این نوع مواد نیز به مصرف انسان رسیده و خسارت مربوطه را تشدید می کند. به طور کلی زبان های مصرف سموم و کودهای شیمیایی عبارتند از ایجاد بیماری های مختلف در انسان ها از جمله سرطان های مختلف، افزایش هزینه تولید محصولات کشاورزی، ایجاد مقاومت آفات و بیماری ها به سموم شیمیایی در دراز مدت، آلودگی شدید محیط زیست و پیامدهای سنگین آن.

مصرف مواد شیمیایی در محصولات ارگانیک ممنوع

شریعتی مقدم نیز پیرامون فواید مصرف محصولات ارگانیک گفت: محصولات غذایی ارگانیک ارزش غذایی بالاتری دارند به طور مثال میزان ویتامین C، کلسیم، منیزیم، آهن و فسفر در مواد غذایی ارگانیک بیشتر است. در مواد غذایی ارگانیک آنتی اکسیدان PHENOLIC به میزان پنجاه درصد بیشتر است زیرا آفت کش های مصنوعی تولید آنتی اکسیدان ها را در گیاهان کاهش داده اما کودهای حیوانی و آلی بکار رفته در کشاورزی ارگانیک تولید آن ها را افزایش می دهند. همچنین محصولات ارگانیک فاقد بقایای سموم و کودهای شیمیایی و افزودنی های غذایی بوده و طبعاً سالم تر و خوش طعم تر هستند. وی تفاوت محصول ارگانیک با محصول سالم یا طبیعی را چنین بیان کرد: در فرآیند تولید محصول ارگانیک از مزرعه تا مصرف کننده استفاده از هیچ مقدار مواد شیمیایی شامل کودها، سموم شیمیایی، مواد نگهدارنده، طعم دهنده ها و رنگ های شیمیایی مجاز نمی باشد در حالی که

در محصولات سالم استفاده از مواد شیمیایی شامل کودها، سموم، مواد نگهدارنده و غیره مجاز بوده لیکن باقیمانده آن ها در محصول کنترل شده و نباید از حد استانداردهای مجاز مربوطه بالاتر باشد. در محصولات طبیعی نیز مشابه محصولات سالم بوده و صرفاً کاربرد مواد نگهدارنده و یا رنگ ها و طعم دهنده های شیمیایی غیر مجاز است.

برنامه های انجمن ارگانیک در سال ۹۶

شریعتی مقدم از جمله اهداف کلیدی انجمن ارگانیک به ارتقای سلامت جامعه و محیط زیست، کشاورزی پایدار، بهبود صادرات و افزایش درآمد تولید کنندگان اشاره نمود و افزود: انجمن ارگانیک ایران در سال ۱۳۸۵ با همکاری وزارتخانه ها و دستگاه های ذی ربط و اتاق بازرگانی کشور تأسیس و متعاقب آن شعبه خراسان رضوی در سال ۱۳۹۳ توسط اتاق بازرگانی استان تأسیس گردید. در حال حاضر تعداد اعضای رسمی حقیقی و حقوقی انجمن شعبه استان در حدود ۱۰۰ نفر می باشد.

وی برنامه های انجمن در سال ۹۶ را چنین بیان کرد: بهبود آگاهی عمومی و ترویج مصرف محصولات ارگانیک، شناسایی مناطق و محصولات دارای پتانسیل تولید محصولات ارگانیک در سطح استان، شناسایی تولید کنندگان و دست اندازان کاران محصولات ارگانیک استان، ایجاد بانک اطلاعات و خبرنامه برای درج و به روز رسانی اطلاعات، فرآوری و بازاریابی محصولات ارگانیک، نظارت بیش از پیش بر

مکان های عرضه محصولات ارگانیک و جلوگیری از تقلبات و تخلفات، آموزش و ترویج تولید محصولات کشاورزی ارگانیک، بررسی و امکان سنجی تولید، محصولات گلخانه ای ارگانیک در استان با محوریت سلامت محصول و بهبود کارایی آب، تشویق و حمایت سرمایه گذاری در بخش تولید محصولات ارگانیک، مکاتبه با دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی برای هدایت طرح های تحقیقاتی و پایان نامه ها در راستای بهبود تولید محصولات ارگانیک، برگزاری کارگاه های آموزشی، برگزاری همایش سالانه محصولات ارگانیک، توسعه فروشگاه های ارگانیک از هفت واحد به ۱۰ واحد و همکاری در کلیه طرح های ملی و استانی مرتبط.

اقدامات انجمن در خراسان رضوی

خانم رضازاده تهرانی نیز در ادامه اهم فعالیت های انجمن ارگانیک ایران شعبه خراسان رضوی در راستای توسعه آگاهی های عمومی و تخصصی و تولید و مصرف محصولات ارگانیک و جلوگیری از تقلبات را چنین برشمرد:

- برگزاری چندین همایش و کارگاه آموزشی در راستای ارتقاء آگاهی های عمومی و افزایش سطح علمی تولید کنندگان و متخصصان از جمله سمینارهای تولید و تجارت محصولات کشاورزی ارگانیک، کارگاه های آموزشی کنترل آفات و بیماری های محصولات کشاورزی به وسیله روش های غیر شیمیایی

انجمن ارگانیک ایران در سال ۱۳۸۵ با همکاری وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های ذی‌ربط و اتاق بازرگانی کشور تأسیس و متعاقب آن شعبه خراسان رضوی در سال ۱۳۹۳ توسط اتاق بازرگانی استان تأسیس گردید. در حال حاضر تعداد اعضای رسمی حقیقی و حقوقی انجمن شعبه استان در حدود ۱۰۰ نفر می‌باشد

- عقد تفاهم‌نامه همکاری با مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان رضوی.
- دعوت از محققین کشوری و بین‌المللی محصولات ارگانیک برای سخنرانی در سمینارهای آموزشی انجمن.

۲۵ هزار هکتار عرصه های طبیعی دارای گواهی ارگانیک

میرحسینی بایان اینکه سطح محصولات دارای گواهی ارگانیک در استان با احتساب عرصه‌های طبیعی و وحشی دارای گواهی ارگانیک، در حدود ۲۵ هزار هکتار می‌باشد، افزود: خراسان رضوی ظرفیت دریافت گواهی ارگانیک برای هزارها هکتار را دارا می‌باشد که محصولات عمده مربوطه عبارتند از: پسته، زعفران و انار.
وی افزود: بزرگ‌ترین عرصه ارگانیک کشور که بزرگ‌ترین عرصه پسته ارگانیک جهان نیز می‌باشد، عرصه جنگل طبیعی پسته در شهرستان سرخس به مساحت ۱۵۰۰۰ هکتار است که با هدایت و مشاوره انجمن ارگانیک استان و تحت کنترل و بازرسی شرکت سوئیس و با رعایت تمامی مقررات سختگیرانه ویژه عرصه‌های طبیعی توسط بهره‌داران محلی دارای گواهی بین‌المللی ارگانیک شده است.

با همکاری سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی، کارگاه‌های آموزشی آشنایی با کشاورزی ارگانیک، سمینار «جنبه‌های قانونی واردات انواع مواد غذایی به اتحادیه اروپا، آمریکا، استرالیا با حضور متخصصان یوروفاین از کشور آلمان».

- حضور و ایجاد غرفه در چندین نمایشگاه مرتبط از جمله نمایشگاه بین‌المللی آی فود مشهد
- شرکت و حضور در اکثر جلسات کمیته‌های استانی اجرایی و پژوهشی مرتبط
- شرکت و همکاری در برگزاری همایش‌های علمی مرتبط با سلامت محصولات غذایی.
- ایجاد سایت اینترنتی انجمن ارگانیک استان به آدرس www.organick-horasan.com

دبیر انجمن اقدامات صورت گرفته برای کنترل و جلوگیری از تقلبات را نیز چنین بیان کرد:
- نظارت مستمر بر عرضه محصولات تحت عنوان ارگانیک در سطح استان.
- عقد تفاهم‌نامه و صدور مجوز برای فروشگاه‌های محصولات ارگانیک به تعداد ۷ فروشگاه و نظارت مستمر بر محصولات مورد عرضه در این فروشگاه‌ها.
- برگزاری اولین نشست فروشندگان محصولات ارگانیک استان.
- برگزاری دوره آموزشی و افزایش آگاهی فروشندگان علاقه‌مند به عرضه محصولات ارگانیک.
وی چگونگی ارتباط با مراکز علمی و پژوهشی مرتبط را نیز چنین برشمرد:
- دعوت و استفاده از توان تخصصی و نقطه نظرات ریاست و محققان مرکز تحقیقات کشاورزی و دانشکده کشاورزی در کلیه جلسات عمومی و تخصصی و همایش‌ها و کارگروه‌های تخصصی انجمن.

میانگین سالانه ایجاد شغل در دولت‌های پس از جنگ

تغییر تعریف اشتغال در سال ۱۳۸۴ سبب شد آمار جمعیت شاغل در این سال جهش یابد

در دو سال ۹۴ و ۹۵، به طور متوسط، در هر سال حدود ۶۴۲ هزار شغل ایجاد شده است

کمترین میزان ایجاد شغل علیرغم برخورداری از بالاترین منابع ارزی

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی خبر داد:

۳۵۱ فقره جواز تاسیس در ۳ ماه اول سال ۹۶ صادر شد

درصد رشد را نشان می دهد.

وی افزود: در این مدت، بیشترین سهم سرمایه گذاری در طرح های استان خراسان رضوی، مربوط به بخش ساخت فلزات اساسی بوده است که ۲۴۶۳ میلیارد ریال، معادل ۲۸ درصد از کل سرمایه گذاری را به خود اختصاص داده است.

علیرضایی تصریح کرد: در حال حاضر خراسان رضوی با دارا بودن بیش از ۴۰۲۷ طرح صنعتی با سرمایه گذاری حدود ۳۳۰۹۴۹ میلیارد ریال و اشتغال ۱۱۴ هزار و ۳۷۸ نفر، از نظر تعداد در رتبه ۴، از نظر اشتغال در رتبه ۳ و از حیث سرمایه گذاری در جایگاه ۷ کشور قرار گرفته است.

وی اظهار داشت: ۱۰ درصد تعداد طرح ها، ۲ درصد سرمایه گذاری کل کشور و ۸ درصد اشتغال طرح های صنعتی کشور مربوط به استان خراسان رضوی است.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی گفت: طی ۳ ماهه سال جاری تعداد ۳۵۱ فقره جواز تاسیس با سرمایه گذاری ۸۹۰۷ میلیارد ریال و اشتغال ۶۵۳۵ نفر صادر شده است.

به گزارش روابط عمومی سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، رضیه علیرضایی اظهار داشت: تعداد مجوزهای طرح های صنعتی صادره استان طی این مدت در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از لحاظ تعداد، ۲،۹

رئیس اتاق بازرگانی ایران:

متاسفانه در حوزه تشکل‌های وابسته به اتاق دچار نوعی عقب‌ماندگی هستیم

به اتاق‌های بازرگانی گفت و متذکر شد: یک فاکتور توانمندسازی، مسئله آموزش و در کنار آن فرهنگ‌سازی است. فعالان اقتصادی در بستر این ساختارهای تشکلی باید آن ضرورتی را ببینند که ایشان را به «همگرایی باهدف انتفاع جمعی» دعوت می‌کند. اعضای تشکل‌ها باید آگاه شوند که هر قدر شمار اعضای یک تشکل بیشتر باشد و مشارکت جوی در بدنه آن افزایش یابد، به تبع قدرت و اثرگذاری آن در حوزه‌های مختلف نیز افزایش می‌یابد.

وی از تشکل‌ها دعوت کرد تا مسائل و مشکلات خود را در چهارچوب ظرفیت‌های شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی حل و فصل کنند و در این خصوص توضیح داد: در برنامه ششم توسعه، ظرفیتی فراهم آمد تا مصوبات این شورا ضمانت اجرایی پیدا کند. موضوعاتی که از مسیر این شورا به دفتر هیات دولت ارجاع می‌شود، طبق قانون باید ظرف یک ماه در هیات دولت طرح و رسیدگی شود. این ساختار عملاً با اولویت رسیدگی به مسائل تشکل‌های ایجادشده اما در گزارشی که از روند فعالیت شورای گفتگوی استان تهیه گردید، مشاهده نمودیم که بعضی از تشکل‌ها حتی یک بار هم به این ساختار رجوع نکرده‌اند. به هر رو، این مسیر قانونی، ظرفیتی است که ما می‌توانیم آن را برای حل مشکلات، به تشکل‌ها پیشنهاد کنیم. وی از اعضای تشکل‌های استان درخواست کرد تا مشارکت فراگیرتر و مجدانه‌تری برای تکمیل بانک اطلاعاتی مرتبط با این بخش در اتاق بازرگانی استان داشته باشند.

اجرای طرحی مشترک برای تمرکززدایی و توسعه منطقه‌ای

بخش دیگر اظهارات رئیس اتاق بازرگانی ایران بر اقدامات مثبت صورت گرفته در حوزه‌های مختلف اقتصادی تکیه داشت. شافعی عنوان کرد: یکی از دغدغه‌های مهمی که ما در این مدت دنبال کردیم، موضوع توسعه منطقه‌ای بود. باور داریم تمرکزگرایی موجود در کشور، زیان فراوانی به بخش‌های مختلف وارد آورده است و با یک نسخه واحد نمی‌توان تمامی نقاط کشور را توسعه بخشید.

وی ادامه داد: در این راستا با همراهی معاون اول رئیس‌جمهور، طرحی را دنبال می‌کنیم که در آن کشور به هفت منطقه تقسیم شده و برای هر منطقه راهبردهای توسعه‌ای خاص، با توجه به ظرفیت‌های آن تعریف می‌شود. اتاق فکری که تحقق این مهم را پیگیری می‌کند متشکل از استانداران، روسای اتاق‌های بازرگانی، مجامع نمایندگان و دانشگاه‌های دولتی استان‌های موجود در هر منطقه است.

رئیس اتاق بازرگانی ایران، بزرگ‌ترین مشکل اقتصاد کشورمان را فقدان یک استراتژی منسجم توسعه صنعتی عنوان کرد و این امر را عامل هدر رفت سرمایه‌ها برشمرد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی؛ غلامحسین شافعی که در نشست هم‌اندیشی با تشکل‌های وابسته به اتاق استان سخن می‌گفت، مشکلات امروز بخش تولید را متأثر از غفلت در سه حوزه دانست و عنوان کرد: اولویت‌بندی در ایجاد و توسعه مراکز تولیدی و صنعتی، مکان‌یابی برای استقرار مؤثر صنایع با توجه به شاخص‌ها و ظرفیت‌های اقلیمی و ظرفیت‌سنجی برای محصولات که از محل ایجاد و توسعه صنایع روانه بازارهای هدف می‌شوند؛ نکات مهمی هستند که اغلب بر آن‌ها چشم پوشیده می‌شود و بخشی از ر کودی که امروز گریبانگیر اقتصاد تولیدی ماست و باعث شده تا کارخانجات گاهی حتی با ۲۰ درصد ظرفیت خود فعال باشند، از این غفلت تأثیر می‌پذیرد.

وی در ادامه به نقش و اهمیت تشکل‌های وابسته به اتاق بازرگانی در ایجاد نوعی همگرایی در میان فعالان بخش خصوصی اشاره و اذعان کرد: متأسفانه در حوزه تشکل‌های وابسته به اتاق، دچار نوعی عقب‌ماندگی هستیم. این مسئله نیز از تغییراتی نشأت می‌گیرد که در بعضی ساختارها رخ داده و زمان نیاز دارد تا بازیابی انجام گیرد و این بخش جایگاه واقعی خود را از نوبه دست آورد. وی تأکید کرد: در حال حاضر در مرحله جدیدی از فعالیت تشکل‌ها در اتاق ایران هستیم.

شافعی به پاره‌ای از آسیب‌هایی در روند فعالیت بعضی تشکل‌ها اشاره کرد و یادآور شد: این ضعف‌ها در حال ساماندهی هستند و با جدیت، بر تداوم فعالیت تشکل‌ها در چهارچوب‌های قانونی تعیین شده، تأکید داریم. همچنین گام‌هایی نیز در راستای حذف تشکل‌های موازی، ادغام تشکل‌های همسو و تشویق و حمایت از تشکل‌های فعال برداشته شده است.

وی رتبه‌بندی تشکل‌های وابسته به اتاق بازرگانی را یک اقدام مهم در این راستا برشمرد و یادآور شد: کمک‌های اتاق به تشکل‌ها نیز که پیش‌تر بی‌ضابطه و بدون مبنا انجام می‌گرفت، در آینده به استناد همین رتبه‌بندی، تخصیص می‌یابد و تلاش نیز ما ایجاد یک رویکرد تخصصی و تشویقی در این حوزه بوده است.

تشکل‌ها از ظرفیت قانونی شورای گفتگو

برای حل مشکلاتشان بهره بگیرند

اما شافعی در ادامه از اهمیت و ضرورت توانمندسازی تشکل‌های وابسته

شفافی یادآور شد: اجرای این طرح را مشروط به تمرکززدایی و توزیع قدرت در میان استان‌ها کرده‌ایم و باور داریم اگر این رویکرد عملیاتی نشود، راهی از پیش نخواهیم برد.

رئیس اتاق ایران در ادامه از پیگیری برای تحقق نقش تشکل‌ها و ساختارهای بخش خصوصی در امر قانون‌گذاری و همچنین نظرخواهی از ایشان در روند صدور دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و... گفت و توضیح داد: به‌تازگی معاون اول رئیس‌جمهور، در بخشنامه دیگری این موضوع را به دستگاه‌ها و نهادها متذکر شده و ما نیز در تلاشیم با مشارکت شوراهای گفتگو در هر استان، روند تحقق این بحث را رصد نماییم. وی همچنین از رایزنی‌هایی با دولت گفت که به تحولات مثبت در بخش‌های مالیاتی، تأمین اجتماعی، فضای کسب و کار و... منجر شده است.

تهیه شناسنامه‌ای برای

تشکل‌های وابسته به اتاق بازرگانی استان

اما در ابتدای این جلسه علی‌کبیر دبیر اتاق بازرگانی مشهد نیز در سخنانی به اقدامات صورت گرفته برای تقویت مشارکت تشکل‌های وابسته به اتاق بازرگانی اشاره کرد و گفت: یک سال و نیم از تشکیل شورای راهبردی نظارت بر تشکل‌های وابسته به اتاق بازرگانی می‌گذرد و در این مدت اقدامات خوبی از سوی این شورا انجام گرفته است.

وی ادامه داد: یکی از این اقدامات، تلاش برای تهیه شناسنامه‌ای کامل از تشکل‌های وابسته به اتاق بازرگانی استان است. همچنین برنامه‌ریزی‌هایی نیز در جهت حمایت‌های آموزشی و پژوهشی انجام شده که در آینده نزدیک محقق خواهند شد.

وی عنوان کرد: رویکرد اصلی ما کمک به توسعه این تشکل‌هاست. وی بر ضرورت اجرای قانون بهبود محیط کسب و کار و نقش آفرینی تشکل‌های بخش خصوصی در تدوین قوانین و مقررات تأکید کرد.

اهمیت مشارکت تشکل‌ها برای ایجاد تحولات مثبت

محمود سیادت رئیس شورای راهبردی نظارت بر تشکل‌های وابسته به اتاق بازرگانی استان نیز از اقدامات صورت گرفته برای ۱۸ تشکل زیرمجموعه این شورا چنین گفت: موانع و ابهامات زیادی در حوزه تشکل‌ها وجود دارد که باید به‌مرور زمان و با هم‌فکری و همراهی آن‌ها را رفع و رجوع شود.

وی افزود: در گذشته عمده مطالبات تشکل‌ها از اتاق در حوزه‌های مالی تمرکز یافته بود اما خوشبختانه بستری فراهم آمده تا ظرفیت‌های آموزشی، پژوهشی و تبلیغی را نیز به آن‌ها عرضه داریم و در مسیر توانمندسازی این تشکل‌ها و رفع و پیگیری مشکلاتشان، به‌فواره اختیارات و ظرفیت‌های اتاق، اقدام نماییم.

وی متذکر شد: رویکرد اصلی ما این است که با توانمند نمودن تشکل‌ها، امور مختلف را به آن‌ها واگذار نماییم. در این راستا به دنبال رصد تجارب دیگر استان‌ها هستیم.

سیادت در ادامه گلایه‌ای را نیز از تشکل‌های وابسته به اتاق مطرح کرد و گفت: به‌رغم تلاش‌های صورت گرفته از سوی اتاق، این ارتباط دوسویه نبوده و تشکل‌ها مطالبه‌گری لازم را نداشته‌اند. بسیاری از مکاتبات مابین پاسخ مانده و تلاشمان در جهت تکمیل بانک اطلاعاتی تشکل‌ها، با دشواری روبه‌رو است. باور داریم اگر برخورد فعالانه نباشد، ایجاد تحول میسر نخواهد شد. وی ابراز امیدواری کرد: در ادامه این مسیر، شاهد مشارکت هر چه بهتر و بیشتر تشکل‌ها باشیم.

پیشنهاد ایجاد سیستم یکپارچه اطلاعاتی

برای معرفی اعضای اتاق و تشکل‌های آن

در بخشی از این نشست، نمایندگان تشکل‌های وابسته به اتاق بازرگانی، دغدغه‌های خود را در حوزه‌ها و موضوعات مختلف بیان کردند. شماری از

آن‌ها از فعال نبودن اعضای خود یا حتی عدم رغبت فعالان اقتصادی برای پیوستن به تشکل‌های بخش خصوصی، پرداخت نشدن حق عضویت از سوی اعضا، مشکلات مالی، ساختاری و... گلایه کردند و خواستار تعریف سازوکاری برای تقویت تشکل‌های استانی شدند.

محمدعلی شریعتی مقدم به نمایندگی از تشکل‌های حوزه کشاورزی عنوان کرد: بخش کشاورزی به دو دلیل اهمیت فراوانی دارد. یکی پیوند خوردن آن با موضوع آب و دیگری جایگاهش در معیشت مردم.

وی با انتقاد از بی‌توجهی به بخش کشاورزی و ضرورت‌های این حوزه عنوان کرد: هر چند حرکت‌های ارزشمندی از سوی اتاق بازرگانی انجام گرفته اما توقع ما از این ساختار بیشتر است.

وی در ادامه خواستار رفع موانع برای عضویت کشاورزان عمده، تعدیل حق عضویت اتاق برای بعضی فعالان بخش کشاورزی، کمک به توسعه فعالیت‌های نوآورانه در این بخش و... شد.

شریعتی مقدم ادامه داد: اگر سیستم یکپارچه اطلاعاتی در رابطه با اعضای اتاق و تشکل‌های آن فراهم شود، بستر تعاملی بزرگ‌تر و مؤثرتری شکل می‌گیرد و توانمندی‌های اعضا به شایستگی معرفی خواهد شد.

یوسفی، رئیس کانون زنان بازرگان خراسان رضوی نیز در ادامه تریبون را در اختیار گرفت و با اشاره به اقدامات این تشکل در جهت توانمندسازی زنان در حوزه اقتصاد، یادآور شد: از اتاق تقاضا داریم تا ما را در مسیر اجرای برنامه‌هایمان، بیش از گذشته حمایت کند.

وی بیان کرد: در سال گذشته پیشنهاد ایجاد کلینیک کسب و کار زنان را در استان ارائه کردیم که با استقبال مقامات مسئول در استانداری مواجه شد. حتی پیشنهاد دادیم که ۵۱ درصد سهام این کلینیک به اتاق بازرگانی تعلق داشته باشد و امیدواریم اتاق نیز با این موضوع موافقت کرده و در این بخش مشارکت کند.

ضرورت پیگیری برای اخذ آرای بخش خصوصی

در مسیر تدوین قانون

علیرضا بوستانی رئیس هیئت‌مدیره انجمن صنایع تبدیلی استان نیز در بخش دیگری از این نشست، به مطالبات تشکل‌ها از اتاق اشاره کرد و گفت: چندین سال، صنایع این بخش از تحریم‌ها رنج برند و حالاً نیز به رکود گرفتار آمده‌اند؛ اما مشکل زمانی حادتر می‌شود که بعضی خودتحریمی‌ها از سوی شماری از دستگاه‌ها به فعالان این بخش تحمیل می‌شود؛ یعنی با قوانین دست و پاگیر یا اخذ هزینه‌های گزاف و سودهای کلان بانکی، اجازه نمی‌دهند که صنایع تبدیلی، رشدی را تجربه نمایند و بستری برای ورود به بازارهای جهانی پیدا کنند.

وی از موازی‌کاری دستگاه‌های مختلف به بهانه «نظارت» گفت که باعث شده تا صنایع این بخش علاوه بر پرداخت هزینه، ناگزیر از تحمل ضرر و زیان شوند.

بوستانی درخواست کرد: اتاق بازرگانی به‌عنوان ساختاری که تشکل‌ها ذیل آن تعریف می‌شوند، باید تلاش بیشتری را در جهت حل این مشکلات صورت دهد و به تسهیل امور و رفع موانع کمک کند.

رضا احدیان، رئیس انجمن توسعه سرمایه‌گذاری و عمران خراسان رضوی هم در سخنانی «قانون» را فرصتی برای قانون‌گذار دانست تا از مسیر آن عوارض موردنظر خود را به بهترین شیوه اخذ کند، چنانکه هم به ساختار دولتی کمک شود و هم بستری برای توسعه بخش خصوصی فراهم آید.

وی ادامه داد: اما در مسیر نگارش قانون، به‌واسطه عدم مشورت با بخش خصوصی اتفاقاتی رخ می‌دهد که درنهایت، نص آن هم ساختار دولتی را متضرر می‌سازد و هم بخش خصوصی را با دشواری روبه‌رو می‌کند.

وی به قانون بهبود محیط کسب و کار استناد کرد که بر مشارکت طلبی از بخش خصوصی در مسیر تدوین قانون تأکید نموده و خواستار پیگیری اجرای این قانون از سوی اتاق بازرگانی به‌عنوان پارلمان بخش خصوصی شد.

همراه با اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

در سه ماه نخست سال ۱۳۹۶

جلسات مهم برگزار شده توسط اتاق

برگزاری چهار جلسه هیئت نمایندگان

شرکت نمایندگان اتاق در کمیته‌ها و شوراهای استانی

- بررسی ۲۴۲۷ پرونده در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی
- بررسی ۱۰۳۵ پرونده در هیئت حل اختلاف تأمین اجتماعی
- کارگروه زیربنایی، طرح‌ها و سرمایه‌گذاری ستاد تسهیل و رفع موانع تولید استان،
- ستاد اقتصاد مقاومتی
- کمیسیون نظارت بر سازمان‌های صنفی مشهد،
- کمیته پایش تجارت خارجی سال ۱۳۹۵
- شورای مشورتی صنایع کوچک و متوسط
- کارگروه تخصصی استانداردسازی ارتقاء کیفیت کالا و خدمات

اهم فعالیت‌های کمیسیون‌های مشورتی اتاق

هیجده کمیسیون تخصصی - مشورتی در سه ماه ابتدایی سال ۱۳۹۶ برگزار گردیده است که شامل:

دو جلسه حمل‌ونقل و ترانزیت، دو جلسه کشاورزی آب و صنایع تبدیلی (سه جلسه کمیته)، دو جلسه معدن و صنایع معدنی (هفت جلسه کمیته)، دو جلسه تجارت، یک جلسه حقوق و قضایی، چهار جلسه گردشگری و خدمات (پنج جلسه کمیته)، یک جلسه سرمایه‌گذاری و تأمین مالی، یک جلسه کمیسیون صادرات خدمات فنی و مهندسی، یک جلسه صنعت، یک جلسه بهبود محیط کسب‌وکار و همچنین برگزاری پانزده جلسه کمیته ذیل کمیسیون‌ها

کمیسیون حمل‌ونقل و ترانزیت

مصوبات جلسه اول:

۱. سایر موضوعات در حوزه حمل‌ونقل اعم از ریلی، دریایی، هوایی و جاده‌ای در دستور کار قرار گیرد.
۲. بسته حمایتی ترانزیتی تهیه و از سوی کمیسیون پیشنهاد گردد.
۳. پیگیری کمیته مربوطه جهت بازنگری آیین‌نامه تأسیس شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی.
۴. برگزاری همایش تخصصی حمل‌ونقل و ترانزیت در سال جاری.

برگزاری پنج جلسه هیئت رئیسه

- برگزاری دو جلسه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
- برگزاری نه (۹) جلسه دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی
و سه جلسه کارگروه زیرمجموعه دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

- برگزاری نه (۹) جلسه کارگروه امور مالیات، تأمین اجتماعی و گمرک

- برگزاری هیجده جلسه کمیسیون‌های تخصصی

- برگزاری دو جلسه شورای نظارت راهبردی تشکل‌ها

- برگزاری جلسه شورای ملی زعفران ایران

- پذیرش هیئت اقتصادی جمهوری تاتارستان به ریاست رئیس‌جمهور تاتارستان و سفیر روسیه در تهران به همراه هیئت اقتصادی و انجام مذاکرات اقتصادی و فعالیت‌های اقتصادی استان با اعضا هیئت در جهت توسعه روابط اقتصادی

- برگزاری جلسه مجمع عمومی و انتخابات اتحادیه صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی

- برگزاری جلسه هماهنگی اعضاء هیئت مؤسس انجمن طلا، نقره و سنگ‌های قیمتی استان

- برگزاری جلسه معارفه نماینده جمهوری اسلامی در گمرکات بین‌المللی بروکسل و معارفه ناظر گمرکات استان

کمیسیون تجارت

مصوبات جلسه اول:

۱. تصویب برنامه‌های سال ۱۳۹۶ کمیسیون تجارت به شرح زیر:
    - توسعه روابط تجاری ایران و روسیه با محوریت استان خراسان رضوی از طریق برگزاری همایش با حضور هیئت تجاری از روسیه و نشست‌های B2B و انجام تحقیقات در خصوص الگوهای مصرف، اندازه بازار و فرصت‌های تجاری کشور روسیه
    - بررسی عوامل مؤثر بر قیمت تمام‌شده کالاهای صادراتی و ارائه پیشنهادهای در خصوص کاهش آن از طریق برگزاری نشست‌های تخصصی با صاحب‌نظران و مطالعات موردی در خصوص محصولات استراتژیک استان
    - انتقال تجربیات صادرکنندگان نمونه ملی استان خراسان رضوی به کارآفرینان جوان از طریق مصاحبه با آن‌ها و گردآوری مصاحبه‌ها در قالب یک کتاب و رونمایی در روز ملی صادرات
    - شناسایی کالاهای مزیت دار صادراتی استان در راستای تکمیل برنامه توسعه صادرات استان خراسان رضوی
    - توسعه روابط تجاری ایران و عمان با محوریت استان خراسان رضوی از طریق برگزاری همایش و انجام تحقیقات در خصوص الگوهای مصرف، اندازه بازار و فرصت‌های تجاری کشور عمان
  ۲. ارسال خلاصه‌ای از برنامه توسعه صادرات استان خراسان رضوی در سال‌های برنامه ششم توسعه کشور برای اعضای کمیسیون جهت اظهار نظر تا جلسه آتی
  ۳. اعزام هیئت اتاق به عمان با مسئولیت آقای توکلی زاده در اردیبهشت‌ماه اعلام گردید، و مقرر گردید جزئیات سفر به اعضا اطلاع‌رسانی گردد.
- ### مصوبات جلسه دوم:
۱. ارسال مشکلات اعضای کمیسیون به سازمان امور مالیاتی از طریق کمیته مصوب کارگروه توسعه صادرات
  ۲. با توجه به استقبال اعضای کمیسیون و طرح سؤالات مختلف و پاسخ‌گو بودن جناب آقای یعقوب نژاد مقرر گردید هماهنگی لازم جهت تشکیل جلسه مشترک کمیسیون صنعت و معدن با حضور ایشان جهت بررسی مسائل مالیاتی حوزه تولید و معدن صورت پذیرد.

مصوبات جلسه دوم:

۱. پانزده روز قبل از برگزاری جلسات کمیسیون، اعضاء نظرات و پیشنهادات خود را در مورد دستور جلسه ارائه نمایند. بدیهی است وفق دریافت نظرات در طول جلسه برای آن دسته از اعضاء که در امر ارسال نظرات مشارکت داشته‌اند زمان سخنرانی در نظر گرفته خواهد شد و الباقی زمان باقیمانده برای سایرین زمان بندی خواهد شد.
۲. جلسه‌ای با مدیرکل امور مالیاتی و با حضور هشت نفر از اعضاء کمیسیون در مورد بحث مالیات برگزار گردد.
۳. میزگردی در خصوص مشکلات حساس دوغارون با رسانه‌ها برگزار شود.

کمیسیون کشاورزی، آب و صنایع تبدیلی

مصوبات جلسه اول:

- برنامه‌ریزی برای اجرای محورهای اعلام شده فعالیت کمیسیون در شش ماهه نخست سال
  - مقرر گردید نشست تخصصی فی مابین فعالین اقتصادی حوزه محصولات غذایی و دستگاه‌های مرتبط همچون سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، سازمان جهاد کشاورزی و معاونت علوم پزشکی مشهد و... به منظور بررسی راهکارهای افزایش صادرات محصولات صنایع غذایی استان صورت پذیرد.
- ### مصوبات جلسه دوم:
۱. به منظور پیگیری خوشه گیاهان دارویی استان کمیسیون کشاورزی، آب و صنایع تبدیلی طی مکاتبه با شرکت شهرک‌ها، طرح مورد نظر را دریافت و پس از بررسی طرح، جلسات کارشناسی برگزار نماید.
  ۲. مقرر گردید با عنایت به توضیحات اعضاء حاضر در جلسه، کمیته تخصصی گیاهان دارویی تحت نظر کمیسیون کشاورزی، آب و صنایع تبدیلی اتاق بازرگانی ظرف دو هفته آینده تشکیل و موضوعات در جهت توسعه صادرات گیاهان دارویی به صورت تخصصی در این کمیته مورد بررسی قرار گیرد
  ۳. مقرر گردید اتحادیه گیاهان دارویی، طرح ایجاد بازارچه و نمایشگاه تخصصی گیاهان دارویی را حداکثر ظرف مدت دو هفته به دبیرخانه کمیسیون کشاورزی، آب و صنایع تبدیلی اتاق ارائه نماید تا متعاقب آن اقدامات لازم صورت پذیرد.
- ### عناوین جلسات کمیته‌ها شامل کارگروه امنیت غذایی و حمایت از سرمایه‌گذاری در صنعت غذا، کمیته گیاهان دارویی و کمیته IFood

کمیسیون معدن و صنایع معدنی

۲. مصوب شد جلساتی متعدد و مکرری در خصوص بررسی تخصصی حقوقی به طرح مبارزه با جرائم اقتصادی به منظور رفع نواقص موجود انجام پذیرد.

کمیسیون گردشگری

مصوبات جلسه اول:

۱. مقرر شد طرح تحقیقاتی نقشه راه معدن با مشارکت کمیسیون، سازمان نظام مهندسی و با مسئولیت خانه معدن توسط مرکز علم و فن آوری دانشگاه فردوسی انجام و طی هفته آتی جلسه هماهنگی با حضور آقای دکتر ملک زاده تشکیل گردد.

۲. پاورپوینت تهیه شده توسط کمیسیون معدن و صنایع معدنی «انتظارات معدن از دولت دوازدهم» در جلسه آتی ارائه گردد.

مصوبات جلسه دوم:

۱. ارائه گزارش در ارتباط با وضعیت پروانه های اکتشاف و گواهی های کشف معدنی صادره در خراسان رضوی در سال ۱۳۹۵ توسط آقای مهندس شجاعی معاونت معدنی سازمان صنعت، معدن و تجارت استان در جلسه آتی کمیسیون

عناوین جلسات کمیته ها شامل: کمیته تهیه طرح بررسی توانمندی ها و پتانسیل های معدن و صنایع معدنی در خراسان رضوی، کمیته تهیه طرح بررسی توانمندی ها و پتانسیل های معدن و صنایع معدنی در خراسان رضوی، کمیته نشست مشترک تشکل های معدنی استان، کمیته زغال سنگ، کمیته نشست مشترک تشکل های معدنی استان، کمیته کرومیت، کمیته تهیه طرح بررسی توانمندی ها و پتانسیل های معدن و صنایع معدنی در خراسان رضوی.

کمیسیون سرمایه گذاری و تأمین مالی

مصوبات جلسه:

۱. ارائه راهکار جهت رفع موانع اولویت دار در جهت تسهیل و تشویق سرمایه گذاری

۲. بررسی ساختار موجود اقتصادی با رویکرد تعیین موانع مؤثر پیش روی سرمایه گذاری

۳. اولویت بندی موانع فوق الذکر بر اساس سهم اثرگذاری هر یک در ایجاد رقابت نابرابر برای سرمایه گذاری بخش خصوصی

۴. ارائه راهکار جهت رفع موانع اولویت دار در جهت تسهیل و تشویق سرمایه گذاری

کمیسیون حقوق و قضایی

مصوبات جلسه:

۱. تصویب بر پیگیری حقوق مالکیت معنوی بنگاه های اقتصادی توسط کمیته مربوطه.

کمیسیون بهبود محیط کسب و کار و کار آفرینی

مصوبات جلسه:

۱. تصویب برنامه‌های کمیسیون در سال ۱۳۹۶
۲. ارسال نظرات کمیسیون در خصوص گزارش پایش محیط کسب و کار به اتاق ایران
۳. تعیین مفادی از قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار که اجرایی نشده و پیگیری کمیسیون جهت اجرایی شدن آن‌ها
۴. انجام پروژه تحقیقاتی به منظور ارائه پیشنهادهای جهت بهبود رتبه ایران در شاخص حل و فصل ورشکستگی بانک جهانی توسط کمیسیون

خدمات بازرگانی

- ۳۷۰ مورد امور خدمات کارت بازرگانی شامل کارت عضویت و کارت بازرگانی اشخاص حقوقی و حقیقی در اردیبهشت ماه صورت گرفته است که شامل:
  - * ۵۱ مورد تمدید کارت عضویت و ۱۱۴ مورد تمدید کارت بازرگانی
  - * ۲۶ مورد صدور کارت عضویت و ۷۷ مورد صدور کارت بازرگانی
  - * ۵۷ مورد پرداخت تعهدات کارت بازرگانی
- ۲۴ مورد شامل امور غیر فعال سازی کارت، انتقال، ابطال، المثنی، تغییر نوع کارت می‌باشد. همچنین ۴۹۰ مورد صدور فرم شش برگی A: به ارزش دلاری: ۴۷/۹۵۳/۴۱۱/۳۱ و وزن ناخالص: ۲۴/۵۴۰/۲۹۵/۸۴۸ و همچنین ۵۵۳ مورد گواهی مبداء سه برگی به ارزش دلاری: ۲۸/۲۸۲/۰۸۰/۸۹ و وزن ناخالصی: ۱۴/۰۱۰۹۸۱/۹۲

کارانه تیر

- کارانه تیر صادر شده: ۱۹ مورد واردات و ۸۴ مورد صادرات، ۸۷ مورد کارانه تیر ثبت شده، ۱۲۱ مورد لاشه کارانه عودت شده، ۴۵ مورد گواهی قبولی، ۵ مورد مفقودی، ۱۳ مورد سفید ابطالی، ۷۴ مورد فروش کارانه تیر

دوره‌های آموزشی برگزار شده توسط اتاق

بازده دوره آموزشی، چهار کارگاه آموزشی، یک جلسه شورای آموزشی و همچنین یک سمینار تخصصی در مرکز آموزش ساختمان شماره ۲ برگزار گردیده است شامل:

- کلیات بازرگانی خارجی
- صدور کارت بازرگانی (فروردین - اردیبهشت - خرداد)
- سمینار ارتباط و مذاکرات حرفه‌ای و کسب و کار در آلمان
- کارگاه قوانین و مقررات معاملات بخش عمومی و دولتی با تأکید بر قانون برگزاری مناقصات
- مکاتبات و سفارش‌ها تجاری به زبان انگلیسی
- مدیریت صادرات و واردات
- کارگاه عملی ثبت سفارش کالا و خدمت
- کارگاه فاکتورها و استراتژی‌های مؤثر در تعیین امنیت وبسایت‌ها
- طرح کسب و کار (Business Plan)
- طرح کسب و کار (Business Plan) - ویژه مدیران شرکت‌ها و فعالان اقتصادی
- کارگاه استراتژی‌های بازاریابی در تجارت آنلاین
- روش‌های پرداخت در تجارت بین الملل (اعتبارات اسنادی LC، تعهد پرداخت بانکی BPO و...)
- آشنایی با ابزارهای نوین مالی و سرمایه گذاری در بورس
- زبان انگلیسی تخصصی بازرگانی (elementary)
- زبان انگلیسی تخصصی بازرگانی (pre-intermediate)
- زبان انگلیسی تخصصی بازرگانی (pre-intermediate)
- برگزاری ۳ دوره آموزشی زبان انگلیسی ضمن خدمت به کارمندان مجموع ساعات آموزشی ۱۴۶ ساعت بوده است که مجموعاً ۳۴۶ نفر در این دوره‌ها، کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی حضور داشته‌اند که در نتیجه ۳۷۰ نفر ساعت دوره و کارگاه آموزشی در مرکز آموزش صورت پذیرفته است.

- جهت جلوگیری از عدم تحمیل هزینه‌های بالا و تعمیق رکود در صنعت ساختمان مقرر گردید استانداری محترم خراسان رضوی طی مکاتباتی با جناب آقای تقوی نژاد معاون محترم وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور ضمن استعلام رویه انجام در سایر استان‌ها، موضوع لحاظ نمودن قراردادهای مشارکتی شهرداری با انبوه‌سازان به‌عنوان قرارداد مشارکتی (نه پیمانکاری) و پذیرش آن‌ها با اظهار رسمی شهرداری و یا شورای شهر توسط امور مالیاتی بدون الزام به ثبت رسمی با تأکید بر مورد تصویب قرار گرفتن موضوع در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان را پیگیری نمایند. همچنین در این ارتباط مقرر گردید اداره کل امور مالیاتی استان ضمن پیگیری مستمر تناقض موجود از طریق سازمان امور مالیاتی کشور تا دریافت پاسخ استعلام از مرکز دستور توقف اجرائیات واحدهای موضوع این مصوبه را صادر نماید.

- بررسی و ارائه راهکارهای لازم جهت اجرای معافیت مالیات بر ارزش افزوده شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی: اعمال معافیت مالیات بر ارزش افزوده شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی وفق ماده ۱۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده و نیز به‌موجب بخشنامه شماره ۱۵۳۳۲/۰۱/۲۰۰۱/ص مورخ ۹۲/۲/۲۹ سازمان امور مالیاتی کشور که در آن ذکر شده که خدمات حمل‌ونقل دریایی از مصادیق حمل‌ونقل بین‌المللی محسوب و معاف از مالیات بر ارزش افزوده است مورد درخواست شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی است لذا با عنایت به طرح آن در دبیرخانه شورا و به دلیل افزایش هزینه‌های صادراتی بایستی مورد تصمیم‌گیری قرار گیرد.

- مقرر گردید معافیت مالیات بر ارزش افزوده شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی برای حمل کالاهای دارای راهنما بین‌المللی و یا اظهارنامه و یا پروانه گمرکی و یا سایر اسناد مثبت مبین خروج کالا از کشور، وفق ماده ۱۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده که از مصادیق صدور خدمات به خارج از کشور تلقی می‌گردد و نیز بخشنامه‌های شماره ۶۵۶ مورخ ۸۷/۱/۱۴، شماره ۱۵۳۳۲ مورخ ۹۲/۸/۲۹ و شماره ۶۷-۹۵-۲۰۰ مورخ ۹۵/۱۰/۴ توسط اداره کل امور مالیاتی استان اعمال شده و چنانچه در این خصوص با ابهامی مواجه می‌باشند یک نسخه از مصوبه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان را به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال نمایند و در صورت عدم حصول نتیجه، مراتب توسط استانداری محترم طی انجام مکاتباتی با جناب آقای دکتر جهانگیری معاون اول محترم رئیس‌جمهور و ریاست ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی پیگیری گردد.

- صنایع محور غرب: در ارتباط با صنایع محور غرب مشهد با توجه به شرایط اقتصادی و ضرورت حمایت از تولید و اشتغال استان، ضمن تأکید بر رعایت ملاحظات زیست‌محیطی مقرر گردید برای کلیه واحدهای مستقر در محور غرب مشهد که دارای یکی از مدارک پروانه بهره‌برداری، موافقت اصولی، کارت شناسایی یا جواز تأسیس صنعتی می‌باشند جهت ادامه فعالیت تولیدی موجود، پایان کار با عنوان فعالیت مجاز صنعتی وفق مصوبه هیات محترم وزیران در سال ۹۱ مبنی بر رفع ممنوعیت تداوم فعالیت‌های واحدهای صنعتی مستقر در محور غرب مشهد، در صورت رعایت استانداردها و شاخص‌های زیست‌محیطی، توسط شهرداری بدون هیچ الزام دیگری صادر شود؛ بدیهی است در صورت درخواست واحد صنعتی مبنی بر تغییر فعالیت صنعتی موجود و اخذ مجوز برای تغییر کاربری و انجام هرگونه فعالیت غیر صنعتی دیگر و جدید عوارض ورود به محدوده براساس سرانه‌های طرح تفصیلی در زمان تغییر کاربری از صنعتی به هر یک از کاربری‌های دیگر به نرخ روز پرداخت خواهد شد ضمن اینکه مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۱ کمیسیون طرح تفصیلی شهر مشهد (کمیسیون ماده ۵) مبنی بر تثبیت کاربری صنعتی صرفاً در صورت رعایت استانداردها و شاخص‌های زیست‌محیطی و بدون هیچ قید دیگری مقرر گردید مورد اقدام قرار گیرد. ضمناً همچنین مقرر گردید واحدهای مستقر در محور غرب نیز جهت تسریع در بازگشایی مسیر و اجرای پروژه‌های ساماندهی بزرگراه آزادی میزان در مسیر طرح مصوب را آزادسازی نموده و میزان مترای آزادشده از سهم ورود به محدوده را با توجه به

- عضویت اعضای جدید بخش خصوصی در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان موضوع قسمت ۴ بند ماده ۱ دستورالعمل نحوه اداره جلسات شوراهای استانی گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی (تبصره ماده ۱۳ قانون بهبود محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶) مورد تصویب قرار گرفت. - نظر به ضرورت تعیین تکلیف صنایع مستقر در محور غرب مشهد و اختلاف فی‌مابین کمیسیون ماده ۵ و شهرداری با صنایع این محور و با عنایت به ماده ۵۵ قانون رفع موانع تولید و مصوبه ابلاغی هیات محترم دولت در سفر اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۱ به مشهد و سایر مستندات موجود در فرآیند شکل‌گیری پرونده، مقرر گردید حسب دستور و تأکید استاندار محترم با رویکرد حل و فصل اختلافات موجود جلسه‌ای با حضور مسئولین محترم ذی‌ربط و یا نمایندگان تام‌الاختیار ایشان، از جمله معاونین محترم هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منابع و امور عمرانی استانداری، دستگاه قضایی، شهرداری، کمیسیون ماده ۵، راه و شهرسازی، فرمانداری مشهد، شورای شهر، سازمان صنعت، معدن و تجارت، سازمان جهاد کشاورزی، محیط‌زیست، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی، خانه صنعت و معدن، انجمن مدیران صنایع، گروه صنایع محور غرب در محل دبیرخانه شورا تشکیل شود و در خصوص موضوعات مطرح شده به‌ویژه تعیین تکلیف ۳۵ واحد و کلیه واحدهای صنعتی محور غرب و وجوه مورد درخواست شهرداری از جمله سهم ورود به محدوده و شاخص‌های تعیین‌شده در این خصوص بررسی و زمینه حل و فصل موضوع را فراهم نموده و نتایج صورت گرفته به شورای گفت‌وگو ارائه گردد.

- تصمیم‌گیری جهت جلوگیری از اخذ مالیات مضاعف از شرکت‌های حقوقی انبوه‌ساز دارای پروژه مشارکتی با شهرداری: با توجه به اینکه حسب ضوابط و مقررات جاری در صورت احراز مشارکتی بودن قراردادهای مشارکتی انبوه‌سازان با شهرداری، این قراردادها از معافیت مالیاتی برخوردار هستند ولی علی‌رغم مشارکتی بودن این قراردادهای فی‌مابین شهرداری و انبوه‌سازان به‌صورت پیمانکاری لحاظ شده است لذا پیشنهادات زیر مطرح می‌گردد: - نظر به اینکه حسب اظهارات نماینده محترم اداره کل مالیاتی استان و مسئولین محترم انجمن صنفی کارفرمائی انبوه‌سازان مسکن و ساختمان خراسان رضوی در جلسات دبیرخانه شورا به‌منظور حل و فصل اختلافات فی‌مابین قبلاً صورت جلسه‌ای تنظیم گردیده و در این صورت جلسه بر ارائه نظر مشارکتی بودن قراردادهای فی‌مابین شهرداری و انبوه‌سازان تأکید گردیده و دفتر حقوقی اداره کل امور مالیاتی نیز بر این موضوع تصریح دارد و به جهت اخذ مجوز نهایی از مرکز، مراتب از طریق اداره کل امور مالیاتی به سازمان مالیاتی کشور منعکس گردیده است و از آنجایی که تاکنون پاسخی اصل نشده است لذا مراتب جهت طرح در جلسات شورا ارائه می‌گردد. جهت جلوگیری از عدم تحمیل هزینه‌های بالا و تعمیق رکود در صنعت ساختمان، در خصوص پذیرش این قراردادها که در دفاتر اسناد رسمی ثبت نشده است امضاء شهردار مشهد می‌بایست همانند سایر دستگاه‌های اجرایی ملاک صحت قرارداد قرار گیرد.

فعالیت موجود صنعتی کسر و در صورت بیشتر بودن متر از آزاد شده از سهم ورود به محدوده در پایان کار فعالیت صادره توسط شهرداری به عنوان طلب مالکین منظور می شود و در زمان ارائه درخواست مالک جهت تغییر کاربری از صنعتی به تجاری یا مسکونی، می بایست حقوقات شهرداری از بابت عرصه بر اساس ضوابط روز ملاک عمل محاسبه و متر از آزاد شده توسط مالک به عنوان بخشی از حقوقات شهرداری از بابت عرصه، کسر و الباقی توسط مالک پرداخت گردد.

مهم ترین مصوبات دبیر خانه شورای گفتگو:

-موضوع ایجاد دادگاه های تخصصی صنعت، معدن و تعاون در ۲۷ شعبه در استان توسط دادگستری محترم استان تشکیل شده است.

-با عنایت به ماده ۴۶ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر مقرر گردید، تشکلهای بخش خصوصی و فعالین اقتصادی موارد دارای مشکل ارزی مرتبط با سال ۹۱ را به صورت مستند به این دبیرخانه ارسال نمایند تا کار گروه مربوطه متشکل از سازمان صنعت، معدن و تجارت، بانک مربوطه، دبیرخانه شورای هماهنگی بانکها، استانداری به موضوع رسیدگی نماید.

-نظر به اینکه بر اساس مذاکرات و اظهار نظرهای صورت گرفته، قیمت تمام شده محصولات تحت عنوان سوغات زیارت که در استان تهیه می شود و در نوع مشابه خارجی از قیمت بالاتری برخوردار است و یکی از دلایل عدم تمایل به خرید سوغات ایرانی، بالا بودن قیمت تمام شده می باشد. لذا در جهت تقویت بازار سوغات و گرایش به سمت خرید کالای داخلی پیشنهاد می گردد تا همانند بسیاری از کشورهای مختلف جهان نسبت به استرداد مالیات بر ارزش افزوده مسافران در هنگام خروج از کشور، دبیرخانه شورای گفتگو موضوع استرداد مالیات بر ارزش افزوده را از طریق دبیرخانه بندب ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور پیگیری نماید.

-مقرر گردید کار گروه تخصصی اقتصاد زیارت در استان، هدف گذاری و برنامه ریزی اقتصاد زیارت در استان را برای سال ۹۶ به دبیرخانه شورای گفتگو ارسال نماید.

-با عنایت به توضیحات مدیر کل محترم اداره کل مالیاتی استان آقای یعقوب نژاد، مقرر گردید در مواردی که اختیارات قانونی برای ادارات کل استانی در نظر گرفته شده است، استفاده حداکثری از این اختیارات توسط اداره کل امور مالیاتی استان صورت پذیرد.

-مقرر گردید در خصوص صدور گواهی مالیات بر ارزش افزوده، دستور العمل مشخص گواهینامه ثبت نام ذکر شده در این رابطه به دبیرخانه شورای گفتگو ارسال شود. همچنین در مواردی که فرد توان پرداخت مالیات بر ارزش افزوده را ندارد، اداره کل امور مالیاتی استان با اخذ برخی تضامین و رویکرد تقسیط مساعدت های لازم را به عمل آورد.

-در خصوص برخی بخشنامه های سازمان امور مالیاتی که فاقد تاریخ اجرائی و باعث ایجاد ابهاماتی برای بخش خصوصی شده است، مقرر گردید اداره کل امور مالیاتی استان، در این خصوص شفاف سازی نموده و در صورت نیاز از طریق سازمان مالیاتی کشور پیگیری نماید.

-در ارتباط با معافیت مالیاتی حمل و نقل بین المللی، پس از ارائه مستندات و توجیهات جناب آقای زمانیان رئیس محترم انجمن صنفی شرکت های حمل و نقل بین المللی خراسان. توضیحات معاونین محترم اداره کل مالیاتی استان، موضوع معافیت حمل و نقل بین المللی مورد تأکید و تأیید طرفین قرار گرفت و مقرر شد در این خصوص اقدام لازم توسط اداره کل امور مالیاتی استان به عمل آید. بدیهی است که در مواردی که اداره کل امور مالیاتی با ابهاماتی برای برخی شرکتها مواجه باشد، مستندات لازم در این خصوص توسط انجمن و یا شرکت مورد نظر ارائه گردد.

-مقرر گردید اداره کل محترم امور مالیاتی استان دوره های آموزشی لازم مرتبط با مباحث مالیاتی را برای اصناف در چارچوب برنامه زمان بندی که به تأیید اداره کل امور مالیاتی و اتاق اصناف خواهد رسید، برگزار نماید.

-با عنایت به توضیحات دبیر و نایب رئیس اتحادیه حق العملکاران گمرکی خراسان مبنی بر عدم شناخت کارشناسان محترم امور مالیاتی از وظایف و اختیارات حق العملکاران و متعاقب آن ایجاد اختلافات پدید آمده فی مابین، مقرر گردید اداره کل محترم امور مالیاتی استان با اتحادیه محترم حق العملکاران گمرکی زمینه برگزاری نشست برای طرح موضوعات مربوط به حق العملکاران گمرکی را فراهم نموده تا امکان تعامل بیشتر فراهم گردد.

-نظر به ضرورت و اهمیت ساماندهی فرآیند جمع آوری آهن قراضه به صورت سنتی توسط دوره گرد ها و مراکز فاقد مجوز مقرر گردید تا در سطح استان کار گروه ساماندهی فرآیند مدیریت آهن قراضه با حضور نمایندگان متشکل از سازمان مدیریت پسماند شهرداری، سازمان محیط زیست، اداره کل صنعت، معدن و تجارت، اداره کل استاندارد، اداره کل امور مالیاتی، اتاق تعاون، نیروی انتظامی و مجتمع فولاد خراسان، دفتر اقتصاد استانداری، مراکز اسقاط و بازیافت خودرو و تشکلهای بخش خصوصی تشکیل گردد و در کوتاه ترین زمان ممکن موضوع مراکز فاقد مجوز و چگونگی انجام نظارت های لازم را تعیین تکلیف نمایند.

-با عنایت به توضیحات نماینده محترم اداره کل امور مالیاتی و بحث و تبادل نظر افراد حاضر در جلسه و همچنین جلسه ای کارشناسی در خصوص قراردادهای مشارکتی با شهرداری که صورت جلسه آن نیز توسط اداره کل امور مالیاتی تهیه شده و در آن نیز به این قراردادها در ماهیت قراردادهای مشارکتی اشاره شده است، مقرر گردید ضمن طرح موضوع در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان، قراردادهای بدین ماهیت مشارکتی محسوب شده و متعاقب آن اداره کل امور مالیاتی استان اقدامات لازم را به عمل آورد.

-مقرر گردید در خصوص واحدهای تولیدی تحت تملک بانکها، سازمان محترم صنعت، معدن و تجارت با مدیران و صاحبان سهام کارخانه ها در تملک بانکها طی یک برنامه زمان بندی مناسب مذاکره نموده و راهکارهای بازگشت این واحدها به مالکین قبلی و فعال سازی آنها مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و نظرات کارشناسی برای ادامه فعالیت و راه اندازی واحدها ارائه شود. مقرر گردید بانک اطلاعاتی از واحدهای تحت تملک بانکها توسط دبیرخانه شورای گفتگو در سایت اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان بر اساس آمار و اطلاعات بانکها و سازمان صنعت، معدن و تجارت تهیه و اطلاعات و شرایط واحدهای آماده واگذاری واحدهای دارای شرایط مشارکت و ... درج گردد.

-مقرر گردید شورای هماهنگی بانکهای استان با نظرخواهی از تمامی بانکهای استان، دستور العملها و واگذاری واحدهای تملک شده، موانع موجود در مسیر واگذاری و راهکارهای پیشنهادی برای واگذاری را به دبیرخانه شورای گفتگو ارائه نماید. همچنین در صورت نیاز به استعلام از بانک مرکزی، شورای هماهنگی بانکهای استان و استانداری محترم مکاتبات لازم را در این خصوص انجام دهند.

-مقرر گردید شناسایی ظرفیتهای و روندی که به ایجاد شهرک فرآوری معدنی در استان منجر شود یا زیرساخت های لازم جهت تکمیل زنجیره تولید را در قالب یک طرح عملیاتی برای بعضی از مواد مهم معدنی استان با

مشارکت و همکاری تشکل‌های معدنی از طریق کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی استان پیگیری گردد.

- با عنایت به اینکه ۸۰ درصد هتل آپارتمان‌ها و مهمانپذیرهای کل کشور در مشهد مستقر است و از آنجا که لایحه قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده در کمیسیون اقتصادی مجلس در حال بررسی می‌باشد، مقرر گردید از طریق شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی کشور و استانداری محترم مکاتباتی با کمیسیون اقتصادی مجلس صورت پذیرد تا نماینده‌ای از اتحادیه هتل آپارتمان داران و مهمانپذیران مشهد در جلسه‌ای مرتبط با مباحث مالیات بر ارزش افزوده این اتحادیه در کمیسیون اقتصادی مجلس حضور یابد. - مقرر گردید کارگروهی متشکل از نمایندگان سازمان جهاد کشاورزی، سازمان آب منطقه‌ای، استانداری، سازمان صنعت، معدن و تجارت، کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی و دبیرخانه شورای گفتگو به متولی‌گری دفتر کشاورزی اتاق بازرگانی تشکیل و طرح ارائه شده در خصوص حفاظت از منابع آب در استان را با راهکار پیشنهادی استفاده بخشی از منابع آب کشاورزی و تبدیل آن به آب آشامیدنی مورد بحث و کارشناسی قرار دهند و نتایج حاصل از جلسات کارگروه در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان مطرح گردد. ضمن اینکه بررسی وضعیت موجود بسته‌بندی آب آشامیدنی و ظرفیت‌های قابل استفاده واحدهای تولیدی و بازارهای مصرف از مسائل اساسی است که در بررسی‌ها مورد تأکید قرار می‌گیرد.

- با عنایت به توضیحات نمایندگان محترم اتحادیه مرعداران خراسان رضوی، شهرداری محترم، سازمان محترم جهاد کشاورزی و دامپزشکی در خصوص ایجاد پایانه پروتئین و تکمیل مطالعات فنی اقتصادی، زیست‌محیطی توسط اتحادیه، مقرر گردید ضمن طرح موضوع در اولین جلسه پیش روی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی به منظور تعیین استراتژی‌ها مناسب جهت اجرای طرح، اتحادیه محترم مرعداران خراسان رضوی مکان‌های مناسب جهت اجرای طرح را شناسایی و به دبیرخانه شورای گفتگو منعکس نماید. متعاقب آن با توجه به تکالیف هیات محترم وزیران و ضرورت ایجاد پایانه پروتئین شرق کشور، دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط (سازمان جهاد کشاورزی استان، شهرداری) حمایت‌های لازم در تأمین زمین مورد نظر و صدور مجوزهای لازم به عمل آورند.

مصوبات مهم دبیرخانه کمیته استانی بند (ب) ماده ۱۲ قانون احکام دائمی توسعه:

- نظر به اینکه مدت زمان تعیین شده برای دریافت مجوز خرید گندم و امکان صادرات مجدد آن با توجه به شرایط موجود و پیگیری‌هایی که در فرآیند انجام کار در بازارهای داخلی و خارجی وجود دارد، محدودیت‌های زیادی برای کارخانه‌ها به وجود آورده است. لذا پیشنهاد و مقرر شد (ماده ۸۲ مصوبه شماره ۱۲۶۲۷۵۸/ت مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۹ هیات محترم وزیران در مورد سقف زمانی ورود موقت گندم و صادرات آرد یک سال و قابل تمدید تا یک سال دیگر جایگزین دستورالعمل کاهش سقف زمانی ۶ ماه قابل تمدید تا ۶ ماه دیگر گردد) و در این خصوص پیگیری‌های لازم توسط دستگاه‌های ذی‌ربط از جمله سازمان صنعت، معدن و تجارت، سازمان جهاد کشاورزی،

دفتر اقتصاد استانداری، دفتر جذب و حمایت از سرمایه‌گذاری استانداری، انجمن صنفی کارخانه‌ها آرد استان‌های خراسان شمالی، جنوبی و رضوی و دبیرخانه شورای گفتگو صورت پذیرد.

- با توجه به اینکه ارائه ضمانت‌نامه بانکی برای کارخانه‌ها آرد هزینه‌ساز است لذا مقرر شد از طریق مدیر کل محترم گمرک مشهد و سایر مبادی ذی‌ربط موضوع جایگزینی بیمه‌نامه تضمینی از سوی شرکت‌های بیمه یا اسناد اعتباری دیگری همچون سفته یا برات به جای ضمانت‌نامه بانکی و ارائه آن به گمرکات کشور توسط صادرکنندگان گندم، آرد و مشتقات آرد با توجه به افزایش هزینه‌های مربوطه مورد پذیرش قرار گیرد و در این خصوص دفاتر محترم اقتصاد و جذب سرمایه‌گذاری استانداری محترم خراسان رضوی پیگیری لازم به عمل آورند.

- مقرر گردید جلسه‌ای با حضور مسئولین و کارشناسان محترم سازمان محترم جهاد کشاورزی استان، سازمان محترم صنعت، معدن و تجارت استان و انجمن صنفی کارخانه‌ها آرد استان‌های خراسان و دبیر شورای هماهنگی بانک‌ها برگزار گردد تا برای تأمین اعتبار جهت ورود موقت آرد و صادرات مجدد آن تصمیم‌گیری شود.

- اعلام پیشنهادات تدوین پیش‌نویس سردرب واحدهای صنفی و فروشگاه‌ها با توجه به اثرات دستورالعمل بر شروع کسب و کارهای جدید و با عنایت به آثار جانبی قانون منع به‌کارگیری اسامی، عناوین و اصطلاحات بیگانه و آیین‌نامه اجرایی آن بر میزان تحقق اهداف سند چشم‌انداز - اعلام پیشنهادات بررسی آیین‌نامه بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات

امور بین‌الملل

اعزام و پذیرش هیئت‌اعزامی:

- پذیرش هیئت اقتصادی تاتارستان به ریاست رئیس‌جمهور محترم تاتارستان و سفیر محترم روسیه در تهران به همراه هیأتی ۳۰ نفره از جمهوری تاتارستان و برگزاری ملاقات عمومی و B2B در اتاق مشهد و انجام مذاکرات اقتصادی بین فعالین اقتصادی استان و جمهوری تاتارستان در جهت توسعه روابط اقتصادی فی‌مابین.

- پذیرش هیئت اقتصادی مکزیکی و برگزاری ملاقات‌های عمومی و B2B پذیرش هیئت کانتابریای اسپانیا

- شرکت در اعزام هیئت تجاری به تایوان برای بازدید از نمایشگاه صنایع غذایی حلال، ماشین‌آلات و بسته‌بندی تایوان

- ملاقات با سفیر و رایزن بازرگانی ج.ا.ا در ترکمنستان و انجام مذاکره در خصوص بررسی مسائل و مشکلات پیش روی توسعه روابط دوجانبه و بررسی راهکارهای موجود.

- ملاقات با سرکنسول ج.ا.ا در کویت پاکستان در خصوص توسعه روابط اقتصادی پاکستان و ایران و بررسی علل عدم توسعه این روابط

سایر اقدامات:

- اطلاع‌رسانی همایش‌ها و نمایشگاه‌های مختلف به کشورهای مختلف - ارائه مشاوره به مراجعین و تجار در زمینه صادرات، واردات و قوانین تجارت

بین‌المللی و سرمایه‌گذاری خارجی.

- گردآوری اطلاعات اقتصادی کشورهای مختلف مانند ایتالیا، اسپانیا، مکزیک، تاتارستان، عمان، ترکمنستان، افغانستان، تاجیکستان
- تهیه گزارش‌های تحلیلی اقتصادی از وضعیت اقتصاد کشورهای هدف صادرات مانند ترکمنستان، افغانستان، تاجیکستان و همچنین بررسی وضعیت روابط تجاری ایران با این کشورها و تحلیل و بررسی آمار واردات و صادرات و کارشناسی مسائل روز مرتبط با این کشورها.
- پیگیری ایجاد شعبه اتاق‌های مشترک بازرگانی ایران-سوئیس و ایران-ایتالیا و ایران-آلمان در مشهد.

امور تشکل‌ها

- برگزاری بیست‌وشش جلسه از قبیل نظارت بر جلسات مجامع عمومی سالیانه و انتخابات تشکل‌های ذی‌ربط (از جمله: سندیکای صنعت برق خراسان، اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی، اتحادیه صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی)، نظارت بر سازمان‌های صنفی مشهد، اتحادیه حق‌العمکاران خراسان، شرکت در جلسات شورای دبیران تشکل‌های اقتصادی استان
- مکاتبه و اطلاع‌رسانی در خصوص برگزاری و تشکیل جلسات و همایش‌ها، مرتبط با حوزه تشکل‌ها
- ارائه نظر مشورتی به فعالان اقتصادی در خصوص سرمایه‌گذاری و تجارت خارجی و حوزه‌های مرتبط با تشکل‌ها

دفتر ارتباط با اعضاء و فعالان اقتصادی:

- رسیدگی و پیگیری ۱۴۶ پرونده و ۱۴۹ مصوبه فعالان اقتصادی در حوزه مالیات، تأمین اجتماعی و کار و امور اجتماعی
- هماهنگی در ارائه مشاوره‌های تخصصی به فعال اقتصادی
- پاسخگویی به فعالان اقتصادی
- ارائه ۱۲۸ مورد خدمات مشاوره به اعضاء و فعالان اقتصادی از قبیل:
- ارائه شصت نظر مشورتی در زمینه امور مالیاتی
- ارائه سی‌وشش نظر مشورتی در زمینه امور بانکی و تسهیلات
- ارائه بیست‌وسه نظر مشورتی در زمینه امور تأمین اجتماعی
- ارائه نه نظر مشورتی در زمینه امور قراردادهای بین‌المللی

دفتر حقوقی:

- شرکت در چهار جلسه دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
- ۵ مورد مکاتبه و پاسخ‌نامه‌های محاکم دادگستری محترم استان
- ۳ مورد مکاتبات و اظهار نظرهای حقوقی و مکاتبه با اتحادیه‌ها و تشکل‌ها
- شرکت در جلسه نشست مشترک با اعضاء شورای شهر مشهد
- شرکت در جلسات شرکت در دومین جلسه دبیرخانه بند (ب) ماده ۱۲ قانون احکام دائمی توسعه برنامه ششم

- ۲ مورد مکاتبه و پاسخ استعلام شعبه ۳۴ دادگاه تجدیدنظر استان
- ۱ مورد مکاتبه با اجرای احکام

مرکز داوری:

- سیزده مورد مکاتبات مرتبط با امور دفتر داوری
- ۱ مورد پیگیری و اقدام نامه‌های ارجاع شده به مرکز داوری
- شرکت در یک جلسه رسیدگی به شکایات مرتبط با امور مرکز داوری
- یازده مورد مکاتبه با شرکت‌ها، داوران منتخب، و کلاه در خصوص پرونده‌های مرتبط با امور داوری

دفتر کشاورزی:

- ارائه طرح ایجاد ترمینال مجازی صادرات محصولات کشاورزی که در نوبت بررسی شورای پژوهشی قرار دارد،
- ارائه پروپوزال پیگیری از قاچاق و ایجاد اشتغال در منطقه مرزی و محروم تایباد با استفاده از پتانسیل‌های بخش کشاورزی،
- برقراری ارتباط با پروفسور پسرک لی دانشمند برجسته‌ی ایرانی دانشگاه آریزونا ایالات متحده برای تبادل علمی با کشاورزان بزرگ استان و دعوت برای برگزاری جلسات تخصصی در کمیسیون کشاورزی و سمینار علمی آموزشی برای کشاورزان بزرگ استان در سال جاری،
- ارائه پیش‌نویس قانون برای صرفه‌جویی در مصرف آب کشاورزی همراه با طرح پیشنهادی صرفه‌جویی ۷۹ میلیون مترمکعب از برداشت‌های سفره‌های آب زیرزمینی شهرستان مشهد به دبیرخانه شورای گفتگو
- برگزاری جلسات و زمینه‌سازی جهت ایجاد سپاه سلامت برای پیش سلامت محصولات کشاورزی و مواد اولیه صنایع غذایی.

دفتر تحقیقات اقتصاد و توسعه

- تهیه گزارش‌های آماری
- گردآوری گزارش‌های تحلیلی با عنوان:
- مواردی بر گزارش نقش دولت کره جنوبی بر تولد و رشد بنگاه‌های بزرگ
- نگاهی بر گزارش بنگاه‌های کوچک و متوسط روزنامه تعادل
- ریشه‌های توسعه‌نیافتگی در ایران
- انتظارات بخش خصوصی از دولت آینده

دفتر تحقیقات بازار و مشاوره تجاری

- پیگیری راه‌اندازی پایگاه اطلاع‌رسانی تجاری کشورهای اسلامی
- ارائه مشاوره و تهیه گزارش برای ۳۵ نفر از فعالین اقتصادی مراجعه‌کننده به اتاق
- طرح تحقیقاتی الگوی مصرف، اندازه بازار و فرصت‌های تجاری کشور افغانستان با کمک اتاق مشترک ایران و افغانستان
- ارائه گزارش برنامه توسعه صادرات استان خراسان رضوی در سال‌های برنامه ششم در کمیسیون تجارت
- برنامه‌ریزی برگزاری همایش توسعه روابط تجاری ایران و روسیه با کمک کمیسیون تجارت اتاق و اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی
- تهیه گزارش از برنامه توسعه صادرات استان خراسان رضوی برای دفتر اقتصادی استانداری به‌منظور ارائه در همایش استانداران سراسر کشور
- تهیه گزارش از وضعیت اقتصادی و تجاری جمهوری تاتارستان روسیه و فرصت‌های پیش روی ایران
- گردآوری آمارهای اقتصادی استان‌های ایران و روسیه به‌منظور تهیه گزارشی باهدف تطابق استان‌های روسیه و ایران
- گزارش تحولات تجاری و فرصت‌های پیش روی صادرات به قطر در سایه تنش این کشور با ائتلاف عربی
- گزارش ۲۴ نکته در خصوص اقتصاد بلژیک و لوکزامبورگ

مروری بر تاریخچه اتاق تجارت مشهد

شادی معرفتی

پوست و قالی بود و در مقابل از روسیه قند، نفت، آهن و ابریشم وارد می شد (فرهنگ جغرافیای ایران خراسان، ص ۹۶۷).

اما بیشترین معاملات با روسیه صورت می گرفت، بسیاری از خراسانی ها در روسیه مشغول فعالیت اقتصادی بودند و شرکت های تجاری و حمل و نقل روسیه نیز در مشهد فعال بودند.

تحولات روسیه، تأثیر منفی زیادی بر اقتصاد ایران و خراسان گذاشت. مهم ترین بخش تجارت خراسان صادرات محصولات خام بود که برای بخش قابل توجهی دامدار، کشاورز، باغدار و صنعتگر ایجاد اشتغال می کرد و تجار از صدور آن سود می بردند. در این شرایط که اتحادیه های تجار پشتوانه اجرایی نداشتند، وزارت تجارت تصمیم گرفت اوضاع نابسامان اقتصادی را از طریق تأسیس اتاق های تجارت ساماندهی کند.

اتاق تجارت؛ تشکلی برای تجار یا پشتیبانی برای دولت؟

شرایط سخت اقتصادی و محدودیت های تجارت خارجی، تشکیل اتاق های تجارت را اجتناب ناپذیر کرد. نخستین اتاق های تجارت با حمایت و دستورالعمل وزارت تجارت و فلاح و فواید عامه در سال ۱۳۰۷ رسماً آغاز به کار کرد. در فروردین ۱۳۰۸ از عده ای از تجار مشهد دعوت به عمل آمد و ۲۹ نفر در اداره ایالتی حضور به هم رساندند و شش نفر از ایشان با رأی مخفی جهت نظارت بر انتخابات اتاق تجارت تعیین شدند (اطلاعات، ۱۹ فروردین ۱۳۰۸). در مرداد ۱۳۰۸ انتخابات اتاق برگزار شد و در ۲۴ مهر اتاق تجارت مشهد آغاز به کار کرد.

اولین جلسه رسمی اتاق تجارت خراسان روز ۱۳ آبان در منزل محمدولی اسدی نایب تولیت آستان قدس برگزار شد، از ۲۱ عضو سه نفر میرزا احمد عبداللهیان، حاجی علی اصغراف و حاج جلیل آقاخامنه غیبت داشتند. اسدی موظف بود طبق دستورالعمل وزارت تجارت مطابق مقررات ماده ۵ نظامنامه در اولین جلسه اشخاصی را که باید در آخر سال اول و دوم از عضویت خارج می شدند و به جای آن ها تجدید انتخابات به عمل می آید به حکم قرعه تعیین کند و نتیجه را به انضمام صورت اسامی هیئت رئیسه به مرکز اطلاع دهد. بر اساس قرعه حاج محمد کاظم یزدی رکن التجار، حاج شیخ علی خمسه، یونس خان وهاب زاده، حاج میرزا علی اف فهیمی، حاج شیخ کاظم تهرانیان، حسن آقاهاهباز، خلیل آقا کوزه کنانی برای خروج از عضویت سال اول و سلیمان مهدی زاده، میرزا محمد پرورش، نبویان، علی زرکش، حاج میرزا

اتاق های تجارت شهرستان ها

در سال ۱۲۶۳ هجری خورشیدی مجلس وکلای تجار در زمان ناصرالدین شاه قاجار توسط حاج محمدحسین امین الضرب با ضرورت دفاع از حقوق بازرگانان در قبال تعدی عمال دولت به عنوان اولین نهاد حامی تجار شکل گرفت. این تشکل تا سال ۱۳۰۵ به همین نام به فعالیت خود کم و بیش ادامه داد تا آن که در سال ۱۳۰۵ به نام اتاق تجارت تغییر نام یافت.

اتاق تجارت علاوه بر تهران در شهرستان های دیگر کشور نیز تأسیس شد. اتاق تجارت بندر پهلوی (بندر انزلی) از نخستین شعبه های اتاق تجارت بود که در اواخر سال ۱۳۰۵، از وزارت تجارت و فواید عامه مجوز تأسیس گرفت. به دنبال آن در سال ۱۳۰۷، اتاق های تجارت بارفروش (بابل) و شیراز اجازه تأسیس یافتند. شهرهای اصفهان، اردبیل، تبریز، ساری، کاشان و مشهد در سال ۱۳۰۸ و شهرهای استرآباد (گرگان)، شاهرود و کرمانشاه نیز در سال ۱۳۰۹ مجوز تأسیس اتاق تجارت گرفتند، اما تعداد زیادی از شهرهای کشور نیز به دنبال دستور دولت در سال ۱۳۱۰ مبنی بر تشکیل اتاق های تجارت در سراسر کشور، مجوز تأسیس اتاق برای ایشان صادر شد و مقدمات انجام انتخابات آن را نیز فراهم کردند.

تشکیل اتاق های تجارت در ایران از اواخر دوران قاجار آغاز شد، ولی در مشهد از اوایل دوره پهلوی و در دوره تولیت محمدولی اسدی بر آستان قدس تشکیل و تغییراتی در ساختار اقتصادی خراسان و به ویژه تجارت خارجی آن را موجب شد.

روابط تجاری گسترده مشهد با روسیه و تغییرات نظام سیاسی و اقتصادی در آن کشور نقش مهمی در شکل گیری اتاق تجارت مشهد داشت. تجارت ایران به خاطر کاهش ارزش نقره، کاهش صادرات به شوروی، محدودیت ترانزیت به اروپا از طریق شوروی و فعالیت مؤسسات دولتی شوروی به سوی رکود رفته بود. بازرگانان در واکنش به این وضع، ابتدا هیئت تجار را به وجود آوردند و سپس با حمایت وزارت تجارت، اتاق تجارت از سال های ۱۳۰۷ و ۱۳۰۸ در شهرهای مختلف شکل گرفت.

مشهد بزرگ ترین و مهم ترین شهر تجاری خراسان طی دو قرن اخیر محسوب می شد که با کشورهای اطراف و به خصوص هندوستان، افغانستان و روسیه مناسبات بازرگانی داشت. از دوره قاجار تجارت با روسیه گسترش بیشتری یافت و روسیه مسیر ترانزیتی برای اروپا نیز محسوب می گردید. کالاهای عمده صادراتی از مشهد به روسیه بیشتر مواد خام نظیر پنبه، پشم،

اعضای اتاق مشهد ۱۳۴۲

احمد عبداللهیان، مشهدی عبدالله تاجرباشی محمداف و حاج محمدجعفر کشمیری برای خروج از عضویت اتاق مشهد در سال دوم انتخاب شدند. هفت نفر باقی مانده نیز برای سال سوم در نظر گرفته شدند. انتخابات هیئت رئیسه اتاق تجارت مشهد نیز برگزار شد و حاج محمد کاظم یزدی رکنالتجار با اکثریت ۱۶ رأی به ریاست و حاج شیخ علی خمسه با اکثریت ۱۰ رأی به سمت نایب رئیس و دانش با ۱۵ رأی و حسن آقاهاهباز با ۱۱ رأی به سمت منشی و کازرونی با ۱۱ رأی به سمت تحویلدار تعیین شدند (روزنامه بهار، ۱۴ آبان ۱۳۰۸، ص ۲).

پیشنهادات تجار مشهد به دولت برای رونق صادرات

تجار برای توسعه صادرات موارد ذیل را مطرح کردند: توجه دولت به توسعه زراعت پنبه و تبدیل بذر محلی به بذر آمریکایی، توسعه عمل آوردن ابریشم و توجه مخصوص برای تهیه تخم و غرس درخت توت، اصلاح پشم به وسیله تغییر نژاد گوسفندان به کمک دولت، اصلاح کار قالی بافی با تشکیل کمپانی های مهم صباغی (رنگرزی) برای تولید رنگ ثابت و بی عیب، اصلاح تولید خشکبار برای فروش در بازارهای اروپا، تشکیل بانک فلاحت برای کمک به زارعین که بتوانند وضع زراعت را تغییر دهند، کمک به ترقی و توسعه کارخانه های داخلی برای رفع احتیاجات مملکت، الزام سفرای ایران در دیگر کشورها برای ارائه اطلاعات دقیق تجاری بازار واردات و صادرات، توسعه صادرات و انتخاب ائانه تجاری سفارتخانه ها، تشویق تجار برای پیدا کردن بازار مصنوعات ایرانی، فراهم کردن صدور کالاهای ایران با حل مسئله ترانزیت با دولت شوروی، تهیه وسایل تبلیغ و تصویب اعتبار مخصوص.

دومین دوره اتاق تجارت مشهد

قانون اتاق های تجارت در سال ۱۳۰۹ تصویب شد و این همه، بیان فعالیت گسترده بازرگانان و تجار در این دوره بود. پس از این فعالیت ها بنا به دستور

وزارت اقتصاد، کلیه اتاق های تجارت پیشین، منحل شدند و بر اساس قانون تشکیل اتاق های تجارت، وزارت داخله از ایالات مختلف درخواست کرد تقاضای تجار را برای تشکیل اتاق تجارت به مرکز ارسال کند، درخواستی نیز برای ایالت خراسان و سیستان ارسال شد.

اولین دوره اتاق تجارت مشهد در آذر ۱۳۱۳ خاتمه یافت و حاکم ایالت مقدمات تجدید انتخابات را فراهم کرد.

پس از شهریور ۱۳۲۰ با کاهش قدرت حکومت مرکزی، با احساس و ضرورت تشکیل اتاق بازرگانی، با تلاش جمعی از بازاریان، قانون جدیدی به نام قانون تشکیل اتاق بازرگانی به تصویب رسید و دو انجمن صنفی به نام اتحادیه بازرگانان و اتحادیه اصناف به آن پیوستند. به دنبال تشکیل اتاق بازرگانی تهران، اتاق بازرگانی در شهرهای بزرگ از جمله مشهد در دهه ۱۳۲۰ بنیان نهاده شد و اتاق بازرگانی مشهد با توجه به قانون جدید در سال ۱۳۲۷ و اتساق بازرگانی و صنایع و معادن مشهد از ادغام اتاق بازرگانی و اتاق صنایع و معادن مشهد در سال ۱۳۴۸ تشکیل شد.

ادامه در صفحه ۹۰

رؤسای اتاق مشهد از ابتدای انقلاب اسلامی تا کنون

جواد ضیائی

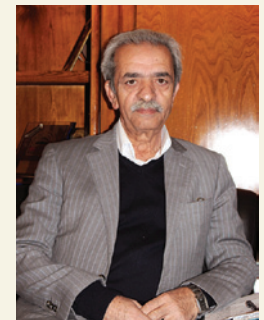
حسین ساختیانچی

محسن محسنیان

علی امیر پور

غلامحسین شافقی

گزارش تجارت خارجی خراسان رضوی در سه ماهه اول ۹۶

منبع: اداره کل گمرکات خراسان رضوی

مرزی باجگیران و دوغارون بوده است. در سه ماهه ۹۶، میزان واردات استان ۸۰ هزار تن و به ارزشی بالغ بر ۹۰ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر وزن ۳۴ درصد کاهش و از لحاظ ارزش ۵/۶ درصد رشد داشته است. ضمناً واردات سال گذشته به میزان ۱۲۱ هزار تن به ارزش ۸۵ میلیون دلار می باشد. با توجه به مقایسه ارقام صادرات و واردات تراز بازرگانی خارجی گمرکات خراسان رضوی طی سه ماهه ۹۶ مثبت و معادل ۳۴۲ میلیون دلار می باشد.

بر اساس نتایج حاصل از آمارمقدماتی گمرک ایران، میزان صادرات کالا از گمرکات خراسان رضوی طی سه ماهه ۹۶، معادل ۵۷۰ هزار تن و به ارزش ۴۳۲ میلیون دلار می باشد که نسبت به مدت مشابه سال قبل در وزن ۱۱ درصد و در ارزش دلاری ۸ درصد رشد داشته است. لازم به ذکر است وزن و ارزش صادرات کالاها در مدت مشابه سال گذشته به ترتیب ۵۱۴ هزار تن و ۳۹۹ میلیون دلار بوده است. از کل ارزش صادرات غیرنفتی در سه ماهه سال جاری رقم ۲،۸۵۹ هزار دلار از محل تجارت چمدانی و رقم ۲۱،۴۵۹ هزار دلار از محل بازرچه های

اقدام عمده صادرات استان در سه ماهه سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

درصد تغییرات	سه ماهه ۹۶		سه ماهه ۹۵		نام
	ارزش دلاری	وزن کیلوگرم	ارزش دلاری	وزن کیلوگرم	
۴۸	۳۸,۱۹۰,۹۳۱	۲۷,۵۸۱	۲۵,۸۸۷,۹۲۴	۱۹,۳۰۹	زعفران در بسته بندی بیش از ۳۰ گرم
-۱	۲۰,۳۸۲,۱۷۸	۱۳,۶۲۷	۲۰,۶۳۰,۵۱۸	۱۳,۴۷۸	انواع زعفران در بسته بندی ۱۰-۳۰ گرم آماده برای خرده فروشی
۴۹۶۶	۱۳,۴۴۰,۴۲۲	۱,۴۹۹,۹۳۶	۲۶۵,۳۰۲	۲۹,۴۷۸	سایر هادی های برقی به جز آن هایی که مجهز به اتصال دهنده ها هستند
۲۶۸	۱۲,۵۰۱,۹۰۰	۱,۲۱۵,۶۰۲	۳,۳۹۵,۰۲۵	۳۷۷,۲۲۵	سایر هادی های برق برای ولتاژ بیش از ۱۰۰۰ ولت غیر مذکور در جای دیگر
۹۷	۱۲,۴۳۱,۹۱۸	۱,۸۱۲,۹۹۵	۶,۳۱۱,۱۴۸	۶۵۰,۲۶۳	کف پوش های منگوله باف از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی؛ که در جای دیگر گفته نشده
۵۷۷	۱۱,۳۶۶,۸۰۶	۳۲,۴۶۵,۶۳۰	۱,۶۷۹,۳۸۷	۴,۷۹۸,۲۲۰	سایر میله های گرم نورد شده به صورت طومارهای نامنظم پیچیده شده دارای دندانه، برآمدگی گودی یا غیره در جای دیگری ذکر نشده باشد
۸۳۸	۱۰,۷۷۹,۸۱۳	۲۳,۰۱۸,۴۰۴	۱,۱۴۹,۰۴۶	۲,۴۰۶,۰۹۲	سایر فرآورده های غیر مذکور که دارای ۷۰ درصد وزنی یا بیشتر نفت یا روغن های معدنی

کشورهای عمده مقصد کالاهای صادراتی استان در سه ماهه سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

نام	سه ماهه ۹۵		سه ماهه ۹۶		درصد تغییرات	
	وزن کیلوگرم	ارزش دلاری	وزن کیلوگرم	ارزش دلاری	وزنی	ارزشی
افغانستان	۲۸۴,۰۳۹,۴۶۶	۲۱۷,۴۵۲,۹۲۲	۳۳۵,۵۷۵,۷۶۸	۲۴۳,۵۴۱,۰۴۴	۱۸	۱۲
ترکمنستان	۱۵۷,۳۹۲,۵۵۹	۵۹,۶۶۹,۵۶۲	۱۴۱,۵۳۵,۵۸۵	۴۴,۶۵۱,۵۹۶	-۱۰	-۲۵
عراق	۲۸,۷۲۳,۰۹۹	۲۳,۱۸۲,۷۴۹	۴۸,۶۴۲,۱۰۵	۳۲,۹۹۵,۷۱۹	۶۹	۴۲
امارات متحده عربی	۱,۱۶۸,۹۲۱	۲۹,۲۶۵,۹۲۳	۱,۴۷۹,۳۰۳	۲۶,۸۶۲,۲۴۸	۲۷	۸-
هنگ کنگ	۹,۸۲۴	۲,۸۳۴,۶۷۹	۱۰,۱۵۹	۱۵,۱۶۴,۴۱۲	۳	۴۳۵
تاجیکستان	۱۲,۲۹۶,۷۴۹	۱۰,۸۷۳,۹۷۴	۹,۶۹۳,۵۲۸	۱۰,۸۱۱,۷۶۵	۲۱-	۱-
اسپانیا	۹,۷۸۳	۱۱,۷۰۸,۳۴۲	۶۰,۶۷۶	۱۰,۵۰۱,۵۶۸	۵۲۰	۱۰-

اقلام عمده واردات استان در سه ماهه سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

در جدول ذیل اقلام عمده وارداتی استان در سه ماهه ۹۶ در مقایسه با مدت مشابه سال ۹۵ اعلام می‌گردد.

نام	سه ماهه ۹۵		سه ماهه ۹۶		درصد تغییرات	
	وزن کیلوگرم	ارزش دلاری	وزن کیلوگرم	ارزش دلاری	وزنی	ارزشی
پنبه، حلاجی نشده یا شانه زده	۹,۴۷۳,۶۳۰	۱۸,۰۲۵,۵۳۸	۸,۸۶۰,۷۳۳	۱۸,۶۲۴,۸۲۳	-۶	۳
برنج نیمه که سفید شده (Semi milled Rice) یا برنج کامل سفید شده (Wholly milled Rice) حتی صیقلی یا براق شده	۵,۵۰۵,۶۴۰	۴,۸۰۵,۴۵۲	۹,۵۹۱,۷۵۱	۸,۹۱۲,۷۰۱	۷۴	۸۵
واگن‌های باری سبک و سنگین راه‌آهن یا تراموا، روباز با دیواره‌های جدانشدنی به ارتفاع بیش از ۶۰ cm	۰	۰	۴,۶۵۱,۲۰۰	۷,۳۵۴,۱۸۴	۱۰۰	۱۰۰
دانه‌های کلزا یا کانولا دارای مقدار کمی اسید اروسیک: Rape or Repesseed or Colza Low (ErucicAsidConola)	۰	۰	۱۱,۳۳۳,۶۴۴	۵,۵۶۰,۷۰۶	۱۰۰	۱۰۰
سولفات آمونیوم	۱۸,۰۱۸,۴۷۰	۴,۳۴۴,۴۸۷	۱۳,۰۶۶,۱۰۰	۳,۱۱۰,۲۹۹	-۲۷	-۲۸
اجزاء و قطعات تلمبه‌های مایعات	۱۰۹,۷۸۵	۲,۲۵۱,۸۱۸	۱۲۱,۷۰۱	۲,۳۹۷,۹۴۱	۱۱	۶,۵
شیرخشک اطفال در بسته‌بندی‌های تحت خلا و یک کیلوگرم و کمتر با میزان موادچرب از ۱/۵ درصد بیشتر باشد	۱۰۱,۷۵۴	۹۵۴,۱۲۹	۲۹۰,۱۶۰	۲,۲۷۷,۹۷۴	۱۸۵	۱۳۹

واردات به تفکیک کشورهای طرف معامله

طبق جدول ذیل در سه ماهه ۹۶، کالاهای وارداتی استان از کشورهای ذیل وارد کشور گردیده است.

نام	سه ماهه ۹۵		سه ماهه ۹۶		درصد تغییرات	
	وزن کیلوگرم	ارزش دلاری	وزن کیلوگرم	ارزش دلاری	وزن	دلاری
ترکیه	۵,۴۱۸,۶۶۱	۱۲,۷۷۵,۲۰۸	۵,۹۰۴,۵۷۳	۱۶,۶۸۰,۱۸۵	۹	۳۱
ازبکستان	۱۰,۲۳۴,۸۹۴	۵,۹۶۳,۹۳۰	۶,۹۵۱,۸۶۵	۱۰,۰۸۴,۱۳۶	-۳۲	۶۹
امارات متحده عربی	۵۱,۷۹۹,۷۹۷	۱۹,۷۵۵,۵۹۹	۱۷,۸۵۰,۲۹۰	۹,۷۱۳,۱۰۸	-۶۶	-۵۱
پاکستان	۵,۵۲۲,۱۸۶	۴,۸۱۷,۵۳۱	۱۰,۰۲۴,۸۷۹	۹,۲۲۸,۸۱۷	۸۲	۹۲
فدراسیون روسیه	۱۴,۸۹۹	۵۵,۲۶۹	۴,۷۹۲,۴۷۰	۷,۴۳۲,۴۶۳	۳۲۰۶۶	۱۳۳۴۸
قزاقستان	۳,۷۰۰,۵۲۰	۱,۲۶۷,۴۶۳	۱۶,۸۹۱,۳۹۴	۶,۴۶۵,۵۶۵	۳۵۶	۴۱۰
چین	۷۱۸,۰۱۲	۴,۵۷۳,۵۷۱	۴۱۲,۷۷۷	۵,۸۲۵,۷۲۳	-۴۳	۲۷

ترانزیت خارجی مبدا به تفکیک گمرکات

عملکرد	سه ماهه ۹۵	سه ماهه ۹۶	درصد تغییرات
نام گمرک	وزن (تن)	وزن (تن)	وزنی
سرخس	۲۳۲,۶۳۳	۲۲۷,۶۹۳	-۲
دوغارون	۶,۴۷۶	۱۳,۵۲۰	۱۰۹
لطف آباد	۲۶,۲۷۳	۳۲,۴۸۵	۲۴
باجگیران	۷۶	۱۳۶	۷۹
جمع کل	۲۶۵,۴۵۸	۲۷۳,۸۳۴	۳

ترانزیت خارجی مقصد به تفکیک گمرکات

عملکرد	سه ماهه ۹۵	سه ماهه ۹۶	درصد تغییرات
نام گمرک	وزن (تن)	وزن (تن)	وزنی
سرخس	۱۴۷,۹۹۶	۱۲۴,۱۰۴	-۱۶
دوغارون	۱۶۵,۷۷۴	۲۵۰,۷۰۲	۵۱
لطف آباد	۸۸,۹۲۷	۸۷,۳۳۷	-۲
باجگیران	۱,۱۶۲	۷۹	-۹۳
جمع کل	۴۰۳,۸۵۹	۴۶۲,۲۲۲	۱۴

مسافری

در سه ماهه ۹۶ - ۶۳۷,۸۸۱ نفر از طریق گمرکات مرزی استان و همچنین فرودگاه مشهد تردد داشته‌اند. از این تعداد ۳۱۹,۶۲۹ نفر وارد کشور و ۳۱۸,۲۵۲ نفر خارج گردیده‌اند.

عملکرد	سه ماهه ۹۵	سه ماهه ۹۶	درصد تغییرات
مسافر ورودی	۲۷۲,۱۸۴	۳۱۹,۶۲۹	۱۷
مسافر خروجی	۲۶۸,۸۵۰	۳۱۸,۲۵۲	۱۸
جمع کل	۵۴۱,۰۳۴	۶۳۷,۸۸۱	۱۸

بقیه از صفحه ۸۷

دور جدید اتاق مشهد پس از انقلاب اسلامی

در سال ۱۳۵۸ پس از فرمان امام خمینی (ره) در رابطه با تعیین هیئت رئیسه موقت اتاق ایران، آقایان علی امیر پور، علی باقرزاده، جواد وجدانی نیز از طرف استاندار وقت به عنوان هیئت رئیسه موقت اتاق مشهد به صورت انتصابی مسئول اداره اتاق مشهد گردید، سپس به صورت انتخابی از طرف صاحبان کارت هیئت رئیسه انتخاب و آقای جواد ضیائی به سمت رئیس اتاق تعیین گردیدند.

پس از چهار ماه در همین سال آقای حسین ساختیان چی بعد از استعفای آقای ضیائی به سمت رئیس اتاق انتخاب گردیدند، سه ماه پس از انتخاب ایشان، با توجه به مصوبه شورای عالی انقلاب که هیئت نمایندگی اتاق‌ها ترکیبی از انتصابی و انتخابی بود (۷ نفر انتصابی و ۸ نفر انتخابی از طرف اعضا اتاق) آقای محسن محسنیان به سمت رئیس اتاق انتخاب گردید، مدت ریاست نامبرده تا اوایل ۱۳۶۳ ادامه یافت. از ۱۳۶۳ تا به امروز هر چهار سال یکبار انتخاب هیئت نمایندگان انجام می‌شود که در سال ۱۳۶۳ شادروان علی امیر پور به سمت ریاست اتاق برگزیده شد که تا پانزدهم آذر ۸۳ ریاست اتاق را عهده دار بود. مرحوم امیر پور در دوره بیست‌ساله ریاست خود بر اتاق مشهد یکی از طولانی‌ترین دوره‌های رؤسای گذشته را با انتخاب فعالان اقتصادی پشت سر گذاشته و منشاء خدمات فراوان و ارزشمندی بوده است. ساخت ساختمان جدید اتاق مشهد در این دوره که با معماری منحصر به فرد ایرانی - اسلامی و امکانات به‌روزی برای فعالان اقتصادی تدارک دیده شده بود

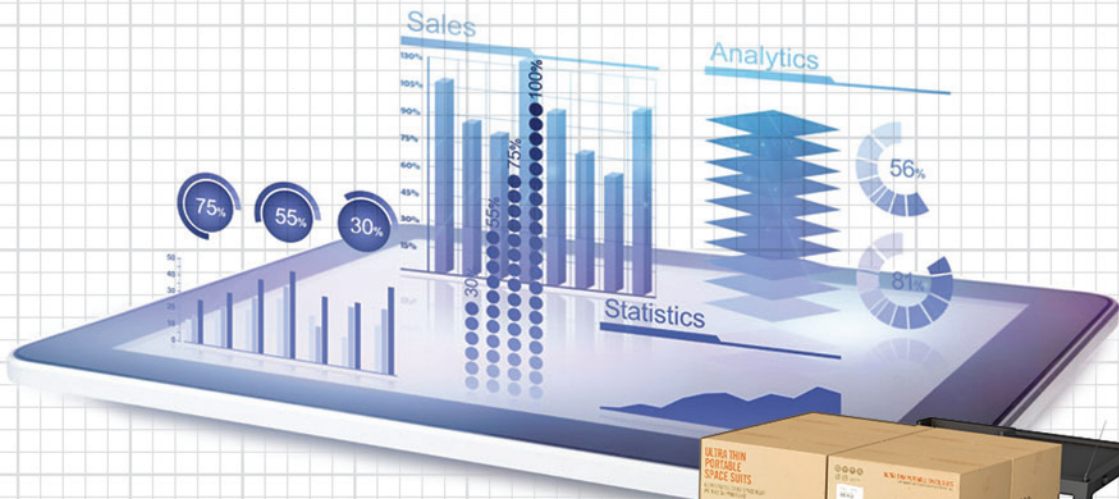
و همچنین نقش اخلاقی آن مرحوم از جمله موارد قابل تأمل در این دوره است. از دی‌ماه همان سال تا پایان دوره آقای غلامحسین شافعی (نائب رئیس وقت) به سمت ریاست اتاق منصوب گردید. در سه دوره بعدی با انتخابات هیئت نمایندگان آقای غلامحسین شافعی به سمت ریاست اتاق مشهد انتخاب گردید. نامبرده پس از دو دوره نایب‌رئیس‌ای اتاق ایران، در ادامه دوره هفتم نیز به ریاست اتاق ایران برگزیده شد. مهندس غلامحسین شافعی در حال حاضر علاوه بر ریاست اتاق بازرگانی خراسان رضوی، ریاست اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران را نیز عهده‌دار است.

سامانه جامع گمرکی با قابلیت ویژه

رشد سریع و پرشتاب تجارت بین المللی در آغاز قرن ۲۱ و پیچیده شدن محیط کسب و کار و تأثیر آن بر اقتصاد جهانی موجب گردیده است که ساماندهی شبکه تجارت بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. در دنیای نوین، مرکز تجارت کشورهای مختلف به قلب تپنده اقتصاد بدل شده است. در همین راستا گمرک در پی تبدیل کردن تمامی فرآیندها به حالت الکترونیک برآمد. هدفی که منجر به این شد که ۳۴ عملیات گمرکی از اظهار تا خروج کالا با ۹ قابلیت ویژه بدون نیاز به مراجعه حضور انجام شود. اتفاقی که با توجه به صرفه جویی چند ده هزار میلیارد تومانی در تجارت خارجی. تأثیری شگرف بر تسهیل فضای کسب و کار و هزینه تمام شده کالا خواهد گذاشت.

نمایشگاه‌های

بازرگانی، صنعت، معدن، گردشگری، حمل و نقل و کشاورزی

مترجم: مهندس زهرا پزشکی

نمایشگاه‌های حمل و نقل	
Transtec	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی حمل و نقل روسیه تاریخ برگزاری: ۱۹ تا ۲۲ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: روسیه، پترزبورگ اطلاعات تماس: تلفن: ۷۶-۲۶-۳۲۱ (۸۱۲) پست الکترونیک: tt@peterlink.ru وبسایت: http://www.transtec-neva.ru
CeMAT Russia	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی واردات و صادرات تاریخ برگزاری: ۱۹ تا ۲۱ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: روسیه، مسکو اطلاعات تماس: تلفن: ۰۰-۴۹ ۵۱۱ ۸۹ و نمابر: ۳۲۶۲۶-۴۹ ۵۱۱ ۸۹ پست الکترونیک: carsten.fricke@messe.de وبسایت: http://www.cemat-russia.ru/ru-RU
easyFairs Transport & Logistics	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی ذخیره‌سازی، کنترل و واردات و صادرات تاریخ برگزاری: ۲۰ تا ۲۱ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: پرتغال، پورتو اطلاعات تماس: تلفن: ۰۰-۳۲ ۲۸۰ ۵۳ (۰) و نمابر: ۳۲ (۰) ۳۲۸۰ ۵۳ پست الکترونیک: antwerp@easyfairs.com وبسایت: http://www.easyfairs.com/visit-the-future
LogisWare	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی حمل و نقل و انبارداری مالزی تاریخ برگزاری: ۲۸ تا ۳۰ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: مالزی، شاه‌الم اطلاعات تماس: تلفن: ۰۰-۶۰۳ ۷۴۸۸-۸۹۴۳ و نمابر: ۷۵۹۹-۸۹۴۳-۶۰۳ پست الکترونیک: info@oneinternational.com.my وبسایت: http://oneinternational.com.my/1build/index.asp?subid=20
Translogistica	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی حمل و نقل و واردات و صادرات تاریخ برگزاری: ۳ تا ۵ اکتبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: قزاقستان، آستانه اطلاعات تماس: تلفن: ۱۱ ۲۷۵ ۰۹ و نمابر: ۲۷۵ ۰۸ ۳۸ (۷۲۷) +۷ پست الکترونیک: manager1@atakentexpo.kz وبسایت: https://www.transitkazakhstan.kz/en

نمایشگاه‌های بازرگانی	
Creativ Salzburg	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی لوازم خانگی، طراحی و سبک زندگی تاریخ برگزاری: ۲ تا ۴ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: اتریش، سالزبورگ اطلاعات تماس: تلفن: ۲۲۰۷-۴۴۷۷ و نمابر: ۲۲۸۷-۴۴۷۷-۴۳۶۶ پست الکترونیک: creativ@reedexpo.at وبسایت: http://www.creativsalzburg.at
Interiorlifestyle China	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی لوازم و محصولات خانگی تاریخ برگزاری: ۱۴ تا ۱۶ سپتامبر ۲۰۱۶ محل برگزاری: چین، شانگهای اطلاعات تماس: تلفن: ۸۵۲ ۲۸۰ ۲ ۷۷۲۸ و نمابر: ۸۵۲ ۲۵۹۸ ۸۷۷۱ پست الکترونیک: info@hongkong.messefrankfurt.com وبسایت: http://interior-lifestyle-china.hk.messefrankfurt.com/shanghai/zh-cn/visitors/welcome.html
Gifts and Premium	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی هدایای شرکتی، غنایم و مدال‌ها، کوراسیون جشن‌ها و صنایع دستی تاریخ برگزاری: ۱۷ تا ۱۹ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: امارات متحده عربی، دبی اطلاعات تماس: تلفن: ۹۷۱ (۰) ۴۴۰۷ ۲۵۵۱ پست الکترونیک: alexander.edwards@informa.com وبسایت: http://www.giftsandpremium-dubai.com
Trends of Beauty	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی لوازم آرایشی تاریخ برگزاری: ۲۳ تا ۲۴ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: اتریش، وین اطلاعات تماس: تلفن: ۰۰-۴۳ ۳۱۶ ۸۰۸۸ و نمابر: ۲۵۰-۴۳ ۳۱۶ ۸۰۸۸ پست الکترونیک: office@mcg.at وبسایت: http://www.mcg.at/messegraz.at/de/index.php
Beauty World	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی لوازم آرایشی و بهداشتی، تناسب اندام، مُد و جواهرات تاریخ برگزاری: ۱۳ تا ۱۵ اکتبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: استونی، تالین اطلاعات تماس: تلفن: ۳۷۲ ۶۱۳ ۷۳۳۷ و نمابر: ۳۷۲ ۶۱۳ ۷۳۳۷ پست الکترونیک: fair@fair.ee وبسایت: http://www.fair.ee

نمایشگاه‌های صنعت	
Shanghai Int'l Springs Industry Exhibition	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی فناوری فنر تاریخ برگزاری: ۲۱ تا ۲۳ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: چین، شانگهای اطلاعات تماس: تلفن: ۰۰۸۶ ۲۰ ۳۸۶۲۰۷۸۱ و نمابر: ۰۰۸۶ ۲۰ ۳۸۶۲۰۷۹۲ پست الکترونیک: julang@julang.com.cn وبسایت: http://www.julang.com.cn/english/sh-tanhuang
Industrial Show	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی ماشین‌آلات ساختمانی تاریخ برگزاری: ۲۷ تا ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: روسیه، سامارا اطلاعات تماس: تلفن: ۲۴ ۱۱ ۲۰۷ (۸۴۶) +۷ پست الکترونیک: promsalon@expo-volga.ru وبسایت: http://www.promsalon.ru
UzStroyExp	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی مهندسی صنایع و گرمایش تاریخ برگزاری: ۲۷ تا ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: ازبکستان، تاشکنت اطلاعات تماس: تلفن: ۲۳۸ ۵۷ ۸۲ (۷۱-۹۹۸) +۷ پست الکترونیک: info@ieguzexpo.com وبسایت: http://www.ieguzexpo.com

Heat Treatment	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی تخصصی گرمایش تاریخ برگزاری: ۱۸ تا ۲۰ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: روسیه، مسکو اطلاعات تماس: تلفن: ۷ ۴۹۵ ۹۸۸ ۱۶ ۲۰ پست الکترونیک: info@mirexpo.ru وبسایت: http://www.mirexpo.ru
SPE Offshore Europe	توضیحات: نمایشگاه و کنفرانس بین‌المللی صنایع نفت و گاز اروپا تاریخ برگزاری: ۵ تا ۸ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: انگلستان، ابردین اطلاعات تماس: تلفن: ۲۰ ۸۹۱۰ ۷۱۷۹ +۴۴ (۰) پست الکترونیک: jack.rogers@reedexpo.co.uk وبسایت: http://www.offshore-europe.co.uk
Metaltech Central Asia	توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی تجهیزات و ماشین‌آلات جوشکاری تاریخ برگزاری: ۲۰ تا ۲۲ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: قزاقستان، آلماتی اطلاعات تماس: تلفن: ۷ ۲۲۷ ۲۵۸ ۳۴ ۴۴ و نمابر: ۷ ۲۲۷ ۲۵۸ ۳۴ ۴۴ پست الکترونیک: julia.palagutina@iteca.kz وبسایت: http://www.metaltech.kz/en

نمایشگاه‌های پزشکی
50 Plus Expo توضیحات: نمایشگاه بهداشت و سلامت سالمندان تاریخ برگزاری: ۵ تا ۶ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: ایرلند، گالوی اطلاعات تماس: تلفن: +۳۵۳ (۰) ۱ ۴۹۶ ۹۰۲۸ و نمابر: +۳۵۳ (۰) ۱ ۴۹۶ ۹۰۲۸ پست الکترونیک: info@slp.ie وبسایت: http://seniortimes.ie
Vitafoods Asia توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی صنایع دارویی، آرایشی و تغذیه تاریخ برگزاری: ۵ تا ۶ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: سنگاپور، سنگاپور اطلاعات تماس: تلفن: +۴۴ (۰) ۲۰ ۳۲۷۷ ۳۱۲۲ پست الکترونیک: piotr.wojcik@informa.com وبسایت: https://www.vitafoodsasia.com/en/welcome.html
Medicine and Cosmetology توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی تجهیزات دارویی و پزشکی تاریخ برگزاری: ۷ تا ۹ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: روسیه، کالینینگراد اطلاعات تماس: تلفن: +۴۱ (۰) ۱۲ ۲۴۱ ۰۹۵ پست الکترونیک: secretar@balticfair.com وبسایت: http://www.balticfair.com
Expopharm توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی داروسازی تاریخ برگزاری: ۱۳ تا ۱۶ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: آلمان، دوسلدورف اطلاعات تماس: تلفن: +۴۹ ۶۱۹۶ ۹۲۸ ۴۰۴ و نمابر: +۴۹ ۶۱۹۶ ۹۲۸ ۴۰۴ پست الکترونیک: exhibitor@expopharm.de وبسایت: http://expopharm.de
Swiss Medtech Expo توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی فناوری محصولات پزشکی تاریخ برگزاری: ۱۹ تا ۲۰ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: سوئیس، لوسرن اطلاعات تماس: تلفن: +۴۱ ۴۱ ۳۱۸ ۳۷ ۱۰ و نمابر: +۴۱ ۴۱ ۳۱۸ ۳۷ ۱۰ پست الکترونیک: daniela.imsand@messeluzern.ch وبسایت: http://www.medtech-expo.ch
UzMedExpo توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی تخصصی مراقبت‌های بهداشتی تاریخ برگزاری: ۲۰ تا ۲۲ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: ازبکستان، تاشکند اطلاعات تماس: تلفن: +۹۹۸ (۰) ۷۱ ۲۳۸ ۵۷ ۸۲ پست الکترونیک: info@ieguzexpo.com وبسایت: http://www.ieg.uz

نمایشگاه‌های گردشگری
TTW Romandic توضیحات: نمایشگاه و کارگاه بین‌المللی بازرگانی گردشگری تاریخ برگزاری: ۲۰ تا ۲۱ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: سوئیس، لوزان اطلاعات تماس: تلفن: +۴۱ (۰) ۴۴ ۳۸۷ ۵۷ ۰۷ و نمابر: +۴۱ (۰) ۴۴ ۳۸۷ ۵۷ ۰۷ پست الکترونیک: info@primuspublishing.ch وبسایت: http://abouttravel.ch/eventartikel/ttw-zurich
IFTM توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی بازار گردشگری فرانسه تاریخ برگزاری: ۲۶ تا ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: فرانسه، پاریس اطلاعات تماس: تلفن: +۳۳ (۰) ۱ ۴۷ ۵۶ ۶۷ ۷۹ پست الکترونیک: antoine.courvoisier@reedexpo.fr وبسایت: http://www.iftm-map.com
Outdooractive Conference توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی تغییرات گردشگری تاریخ برگزاری: ۲۶ تا ۲۸ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: آلمان، ایمن اشتات اطلاعات تماس: تلفن: +۴۹ ۸۳۲۲ ۸۰۰۶ ۳۰۱ پست الکترونیک: eliana.gramer@outdooractive.com وبسایت: https://conference.outdooractive.com/en
Astana Leisure توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی گردشگری تاریخ برگزاری: ۲۷ تا ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: قزاقستان، آستانه اطلاعات تماس: تلفن: +۷ ۷۲۷ ۲۵۸ ۳۴ ۴۴ و نمابر: +۷ ۷۲۷ ۲۵۸ ۳۴ ۴۴ پست الکترونیک: victoria.p@iteca.kz وبسایت: https://www.leisure.kz/en
Inwetex-CIS Travel Market توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی گردشگری تاریخ برگزاری: ۱۲ تا ۱۴ اکتبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: روسیه، پترزبورگ اطلاعات تماس: تلفن: +۷ (۸۱۲) ۳۲۰ ۶۳ ۶۳ پست الکترونیک: moffice@restec.ru وبسایت: http://restec.ru

نمایشگاه‌های معدن
Intergeo توضیحات: نمایشگاه و کنفرانس بین‌المللی علوم زمین تاریخ برگزاری: ۲۶ تا ۲۸ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: آلمان، برلین اطلاعات تماس: تلفن: +۴۹ ۷۲۱ ۹۳۱۳۳ ۱۶۰ و نمابر: +۴۹ ۷۲۱ ۹۳۱۳۳ ۱۱۱ پست الکترونیک: chinte@hinte-messe.de وبسایت: http://www.intergeo.de
KIOGE توضیحات: نمایشگاه و کنفرانس بین‌المللی نفت و گاز تاریخ برگزاری: ۴ تا ۶ اکتبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: قزاقستان، آلماتی اطلاعات تماس: تلفن: +۷ ۷۲۷ ۲۵۸ ۳۴ ۳۴ پست الکترونیک: oil-gas@iteca.kz وبسایت: https://kioge.kz/en
Xplor توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی استخراج معدن تاریخ برگزاری: ۲۵ تا ۲۶ اکتبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: کانادا، مونتریل اطلاعات تماس: تلفن: +۱ ۵۱۴ ۷۶۲ ۱۵۲۲ و نمابر: +۱ ۵۱۴ ۷۶۲ ۱۵۲۲ پست الکترونیک: info@aemq.org وبسایت: http://www.aemq.org/EN/XPLOR
IME توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی استخراج، فناوری پردازش معادن، فلزات و ماشین‌آلات تاریخ برگزاری: هند، کلکته محل برگزاری: ۸ تا ۱۱ نوامبر ۲۰۱۷ اطلاعات تماس: تلفن: +۹۱ ۱۱ ۴۹۸۵۷۷۷۷ و نمابر: +۹۱ ۱۱ ۴۹۸۵۷۷۷۸ پست الکترونیک: miningexpo@tafcon.com وبسایت: http://www.internationalminingexhibition.com
MiningWorld Uzbekistan توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی پردازش فلزات و مواد معدنی تاریخ برگزاری: ۱۷ تا ۱۹ نوامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: ازبکستان، تاشکند اطلاعات تماس: تلفن: +۹۹۸ (۰) ۷۱ ۲۰۵ ۱۸ ۱۸ پست الکترونیک: aleksey@ite-uzbekistan.uz وبسایت: http://www.mining.uz

نمایشگاه‌های کشاورزی
Agri Asia توضیحات: نمایشگاه و کنفرانس بین‌المللی فناوری زراعت تاریخ برگزاری: ۱ تا ۳ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: هند، گاندری نگر اطلاعات تماس: تلفن: +۷۹ ۲۶۴۰۱۱۰۱۰۲۳ پست الکترونیک: agriasia@agriasia.in وبسایت: http://www.agriasia.in
Expodrev توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی فناوری ها، تجهیزات و ماشین‌آلات صنعت چوب و میلمان تاریخ برگزاری: ۵ تا ۷ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: روسیه، کراسنویارسک اطلاعات تماس: تلفن: +۷ (۳۹۱) ۲۲ ۸۸ ۶۰۲ پست الکترونیک: yarvant@krasfair.ru وبسایت: http://www.krasfair.ru
GWT China توضیحات: نمایشگاه و کنفرانس بین‌المللی بازرگانی چوب چین تاریخ برگزاری: ۶ تا ۷ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: چین، چنگدو اطلاعات تماس: تلفن: +۸۶ (۰) ۱۰ ۶۸۳۹ ۲۶۵۲ و نمابر: +۸۶ (۰) ۱۰ ۶۸۳۹ ۲۶۵۲ پست الکترونیک: int@cnwood.org وبسایت: http://www.gwtchina.org
AgriTek Uzbekistan توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی زراعت، باغبانی و دامپروری تاریخ برگزاری: ۶ تا ۸ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: ازبکستان، تاشکند اطلاعات تماس: تلفن: +۹۹۸۷۱ ۱۲۰۴۳۳۷ و نمابر: +۹۹۸۷۱ ۱۲۰۴۳۳۷ پست الکترونیک: uzbekistan@ntexpo.com وبسایت: http://www.exposition.com
Agritex India توضیحات: نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی زراعت تاریخ برگزاری: ۷ تا ۹ سپتامبر ۲۰۱۷ محل برگزاری: هند، حیدرآباد اطلاعات تماس: تلفن: +۹۱ ۴۰ ۶۵۲۲۱۸۱۸ و همراه: +۹۱ ۹۸ ۸۵۶۵۱۲۱۹ پست الکترونیک: moc.snaitibhxe-senek@oars وبسایت: http://agritex.co.in

آیین نامه اجرایی ماده (۹) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

کشور و شرکای خارجی آن‌ها در فعالیتهای اقتصادی داخل کشور از طریق شناسایی ایرانیان مقیم در کشورهای محل اقامت و تسهیل و هماهنگی برقراری ارتباط آن‌ها با دستگاه‌های اجرایی و اتاق‌ها

چ- تسهیل در فرآیند تأمین و تجهیز منابع مالی و سرمایه‌گذاری خارجی از طرق مختلف از جمله شناسایی و معرفی بخش‌ها و حوزه‌های سرمایه‌فرستی، شرکت‌های سرمایه‌فرست و بانک‌ها و مؤسسات مالی اعتباردهنده در کشورهای هدف به دستگاه‌های اجرایی و اتاق‌ها

ح- حمایت کنسولی از فعالان اقتصادی و نیروی کار ایرانی و دفاتر بازرگانی، بازاریابی و سرمایه‌گذاری اتاق‌ها در خارج از کشور و در صورت لزوم انجام پیگیری‌های مقتضی تا حصول نتیجه؛

خ- تسهیل ساماندهی اعزام نیروی کار به خارج از کشور با هماهنگی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

ماده ۳ در راستای تحقق اهداف قانون، وزارت امور خارجه مأمورانی با تخصص‌ها و صلاحیت‌های مرتبط که از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط معرفی می‌گردند به کشورهای هدف اعزام می‌نماید. اولویت‌بندی دستگاه‌های اجرایی جهت اعزام نماینده و دستورالعمل شرایط احراز صلاحیت، شرح وظایف، نحوه گزارش‌دهی، سازوکار ارزیابی عملکرد حوزه اختیارات مأمورین اعزامی و فهرست کشورهای هدف مطابق با قانون وظایف وزارت امور خارجه مصوب ۱۳۶۴ در کارگروه تعیین خواهد شد.

تبصره سازوکارهای اجرای این ماده از جمله تفاهم‌نامه‌های مورد نیاز و یا اصلاح تفاهم‌نامه‌های قبلی ظرف شش ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، توسط وزارت امور خارجه و حسب مورد دستگاه‌های ذی‌ربط پیش‌بینی و اجرا خواهد شد.

ماده ۴ دستگاه‌های اجرایی و اتاق‌ها موظفند هر ساله اولویت‌های خود در حوزه‌های تولیدات مشارکتی، جذب سرمایه، جذب گردشگر، صدور کالا و خدمات فنی و مهندسی و همچنین بازار کار را به منظور هماهنگی مستمر و در جهت استفاده از ظرفیتهای روابط خارجی در کشورهای هدف در اختیار وزارت امور خارجه قرار دهند. در سال اول، موعد مقرر برای ارائه اولویت‌ها یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۵ به منظور تمرکز اطلاعات قوانین و مقررات اقتصادی، تجاری، خدمات فنی و مهندسی و گردشگری در ارتباط با کشورهای مختلف و همچنین تجار، سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان داخلی و خارجی و ایرانیان مقیم خارج از کشور، بانک اطلاعات اقتصادی در وزارت امور خارجه با همکاری نمایندگی‌ها، دستگاه‌های اجرایی و اتاق‌ها ایجاد خواهد شد. طرح

ماده ۱ در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:
الف- قانون: قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰
ب- نمایندگی: سفارت‌خانه‌ها و سرکنسولگری‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور
ج- مأموران اعزامی: مستخدمین رسمی دولت که با رعایت قوانین و مقررات مربوط به وزارت امور خارجه معرفی و به خارج اعزام می‌شوند
د- اتاق‌ها: اتاق‌های مصرح در بند (الف) ماده (۱) قانون
ه- دستگاه‌های اجرایی: دستگاه‌های اجرایی موضوع بند (ح) ماده (۱) قانون
و- کارگروه: کارگروه موضوع ماده (۱۱) این آیین‌نامه
ز- دبیرخانه: دبیرخانه کارگروه.

ماده ۲ وزارت امور خارجه در راستای سیاست‌های توسعه روابط اقتصادی، ظرفیتهای روابط خارجی و توانمندی‌های سیاسی و کارشناسی، نمایندگی‌ها را به گونه‌ای مدیریت و هدایت نماید تا حوزه‌های اولویت‌دار ذیل به صورت عملیاتی مورد حمایت و پشتیبانی قرار گیرند:

الف- تسهیل برگزاری همایش‌های داخلی و خارجی، معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و تجاری ایران در کشورهای هدف موضوع تبصره (۱) ماده (۳) این آیین‌نامه و اطلاع‌رسانی در خصوص برگزاری رویدادهای اقتصادی مهم در این کشورها

ب- تسهیل و زمینه‌سازی برای اعزام هیئت‌های سرمایه‌گذاری و تجاری خارجی به کشور و پذیرش هیئت‌های اقتصادی و تجاری ایرانی در کشورهای هدف

پ- اطلاع‌رسانی و بازاریابی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و تجاری ایران در کشورهای هدف از طریق شناسایی و برقراری ارتباط با شرکت‌های سرمایه‌فرست، بازرگانان و شرکت‌های تجاری در این کشورها

ت- تسهیل صدور خدمات فنی و مهندسی شرکت‌های سرمایه‌گذاری و تجاری ایران در کشورهای هدف از طرق مختلف از جمله شناسایی و برقراری ارتباط با شرکت‌های سرمایه‌فرست، بازرگانان و شرکت‌های تجاری در این کشورها

ث- تسهیل صدور کالا و محصولات تولیدکنندگان داخلی از طرق مختلف از جمله شناسایی و معرفی نیازها و اولویت‌های وارداتی بازار کشورهای هدف، نحوه ورود در این بازارها و چگونگی حضور رقبای ایران و دیگر صادرکنندگان به دستگاه‌های اجرایی و اتاق‌ها

ج- بهره‌گیری از ظرفیتهای فنی، مالی و تخصصی ایرانیان مقیم خارج از

افزایش شدن فرآیند ترانشیپ به سامانه جامع گمرکی

سامانه جامع گمرکی و پنجره واحد تجارت فرامرزی باهدف تسریع و تسهیل تجارت در تشریفات گمرکی راه اندازی شده و با تکمیل و افزودن شدن فرآیندهای جدید زمینه برای تسهیل کلیه امور تجاری ایجاد می شود. به همین منظور برای بهبود فرآیند گمرکی و تجاری، فرآیند ترانشیپ به سامانه جامع افزوده شد تا از این پس، امکان استفاده از رویه ترانشیپ در پنجره واحد تجارت فرامرزی مهیا شود.

بدین منظور امکان انجام عملیات ترانشیپ در گام اول در رویه ترانزیت به گونه ای که گمرک مشهد به عنوان گمرک میانی انتخاب شود از هم اکنون وجود دارد و سایر رویه ها و گمرکات به زودی به این فرآیند مجهز می شوند.

لازم به ذکر است که ترانشیپ یک رویه گمرکی برای انتقال کالاها تحت نظارت گمرک از یک وسیله حمل و نقل ورودی به یک وسیله حمل و نقل خروجی در حوزه یک دفتر گمرکی است به این معنا که به موجب این روش گمرکی کالا تحت نظارت گمرک از یک وسیله ورودی به یک وسیله حمل و نقل خروجی انتقال داده می شود. با افزودن شدن این فرآیند در پنجره واحد تجارت فرامرزی، از این پس در گمرک مشهد عملیات ترانشیپ در سیستم جامع گمرکی انجام می شود که به زودی گمرکات دیگر به این فرآیند مجهز می شوند.

بنابر این ترانشیپمنت ها به مانند دیگر رویه ها در سیستم جامع گمرکی ثبت می شود و اصالت و ماهیت کالاها در هنگام انتقال در سامانه ثبت شده و فرآیند انتقال با سرعت عمل بیشتری انجام خواهد شد. این اقدام جدید گمرک به مانند اقدامات پیشین که در راستای تسهیل و تسریع تجارت انجام شد، زمینه ساز بهبود فرآیند تجاری در امر واردات و صادرات خواهد بود و گام مهمی در مدیریت ترانشیپ محسوب می شود.

ایجاد بانک اطلاعاتی ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، توسط دبیرخانه تهیه و جهت تصویب به کارگروه ارائه می گردد.

ماده ۶) وزارت امور خارجه با همکاری دستگاه های ذی ربط به منظور تسریع و تسهیل در امور کنسولی سرمایه گذاران، فعالان اقتصادی و تجاری، گردشگران، ایرانیان مقیم خارج از کشور و اتباع خارجی به ویژه در امور مربوط به روادید، با اخذ فهرست به روز خارجیان ممنوع ورود پایگاه اطلاعاتی ایجاد کند.

ماده ۷) وزارت امور خارجه و اتاق ها به منظور برقراری ارتباط و تعامل مؤثر اقدام به برگزاری جلسات مشترک ادواری می نمایند.

ماده ۸) وزارت امور خارجه در راستای استفاده حداکثری از ظرفیت های اقتصادی سازمان های منطقه ای، فرمانطقه ای و مؤسسات وابسته، به منظور تحقق در خواست های اعلام شده از سوی دستگاه های اجرایی و اتاق ها در حیطه وظایف و اختیارات قانونی خود اقدام نماید.

ماده ۹) وزارت امور خارجه موظف است شاخص های اختصاصی برای ارزیابی عملکرد نمایندگی ها متناسب با وظایف و مأموریت های تعیین شده در این آیین نامه را به گونه ای تدوین نماید که شاخص های فوق در فرآیند ارزیابی نمایندگی ها لحاظ گردد.

تبصره شاخص های اختصاصی مزبور با پیشنهاد وزارت امور خارجه و پس از تصویب در کارگروه با تأیید وزیر امور خارجه به بخش مربوط در وزارت امور خارجه ابلاغ می گردد.

ماده ۱۰) در راستای هماهنگی و اجرای مواد (۳)، (۴)، (۵)، (۸) و (۹) این آیین نامه کارگروهی در وزارت امور خارجه به ریاست قائم مقام وزیر امور خارجه و با حضور معاونان وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و نمایندگان تام الاختیار اتاق ها در سطح رئیس یا یکی از نواب به عنوان اعضای ثابت و حسب مورد نمایندگان سایر دستگاه های اجرایی ذی ربط در سطح معاونان وزارتخانه تشکیل می شود.

تبصره ۱- دبیرخانه این کارگروه در وزارت امور خارجه مستقر می گردد.
تبصره ۲- دستورالعمل نحوه تشکیل جلسات و رویه های اجرایی کارگروه توسط دبیرخانه تنظیم و در اولین جلسه کارگروه مذکور به تصویب می رسد.
تبصره ۳- هر موضوع باید قبل از طرح در کارگروه در اختیار کلیه وزارتخانه ها قرار داده شود تا در صورت لزوم وزارتخانه مزبور در سطح معاون وزارتخانه به عنوان عضو با حق رأی شرکت نماید.

ماده ۱۱) معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور مکلف است در لویح بودجه سنواتی اعتبار مورد نیاز برای اجرای این آیین نامه را در بودجه وزارت امور خارجه و حسب مورد سایر دستگاه های اجرایی مربوط پیش بینی نماید.

این آیین نامه در تاریخ ۹۳/۶/۴ از سوی معاون اول رئیس جمهور ابلاغ شده است.

تعداد پرونده های مطرح شده در حضور نمایندگان اتاق مشهد در هیات تأمین اجتماعی و نتایج آراء - ۱۳۹۶

ماه	تعداد پرونده های بررسی شده	نتایج آراء		
		تعداد آراء تأیید شده	تأیید آراء فسخ شده	اصلاح و تأیید
فروردین	۱۷۵	۴۹	۸۲	۴۲
اردیبهشت	۴۶۲	۹۹	۲۱۴	۱۱۳
خرداد	۳۹۹	۹۱	۱۲۲	۱۴۰
جمع کل تاکنون	۱۰۳۶	۲۳۹	۴۱۸	۲۹۵
درصد از کل	۲۳ درصد	۴۰/۴ درصد	۲۸/۵ درصد	۸/۱ درصد

الزام ثبت منشأ ارز واردکنندگان

گمرک ایران از الزامی شدن ثبت منشأ ارز برای صاحبان کالا از ۲۴ خرداد خبر داد.

گمرک ایران اعلام کرد: از روز چهارشنبه مورخ ۲۴ خرداد ۹۶، ثبت منشأ ارز الزامی است. گمرک جمهوری اسلامی ایران با مشارکت بانک مرکزی نسبت به راهاندازی صفحه منشأ ارز اقدام نموده و لذا همه صاحبان کالا ملزم به ثبت اطلاعات منشأ ارز هستند.

بر اساس اعلام گمرک ایران، از روز ۲۴ خردادماه ثبت منشأ ارز برای کلیه صاحبان کالا الزامی می‌شود.

به گزارش تسنیم، بر این اساس همه واردکنندگان در هنگام انجام تشریفات کالا، نسبت به اعلام محل ارز تأمین شده برای ورود کالا اقدام خواهند نمود. این امر در راستای ایجاد امکان نظارت بر ورود و خروج ارز توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت گرفته است که تا قبل از اجرای سامانه جامع گمرک و پنجره واحد تجارت فرامرزی میسر نبوده است. بر مبنای اعلام گمرک، صاحبان کالا برای انجام این فرآیند بایستی از طریق قسمت اظهارهای قبلی واردات بر روی اظهارنامه خود کلیک کنید و گزینه تعیین منشأ ارز را انتخاب کنید. بدیهی است فقط بعد از انجام این فرآیند صدور مجوز بارگیری انجام خواهد شد.

۷۰ درصد ظرفیت تولید سیمان را کد است

ایران - ظرفیت تولید سیمان کشور در سال گذشته ۸۳،۵ میلیون تن بوده است از این میزان فقط ۶۹،۳ درصد تولید به ثبت رسیده است. رکود مسکن و کاهش تقاضای صادراتی کشورهای همسایه علت اصلی رکود بازار سیمان بوده است.

الزامی شدن استفاده از شناسه کالا برای واردکنندگان ۱۰ گروه

وزیر صنعت در نامه‌ای به وزیر جهاد کشاورزی، از الزامی شدن استفاده از شناسه کالا برای واردکنندگان ۱۰ گروه کالایی از ابتدای تابستان خبر داد. به گزارش خبرنگار اقتصادی باشگاه خبرنگاران پویا؛ بر اساس دستورالعمل وزارت صنعت؛ استفاده از شناسه کالا برای واردکنندگان ۱۰ گروه کالایی از ابتدای تابستان امسال الزامی شد.

اوایل خردادماه، صادقی معاون وزیر صنعت در مراسم رونمایی از سامانه شناسه کالا گفته بود: این سامانه در راستای آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز است که بر ایجاد شناسنامه، شناسه و کد رهگیری برای کالاهای گروه هدف تأکید دارد. سامانه مذکور به شفاف‌سازی اسناد تجاری و کنترل قاچاق کالا کمک خواهد کرد. در این شیوه، واردکنندگان یا تولیدکنندگان با مراجعه به سامانه به آدرس ntsw.ir ثبت‌نام، نسبت به تولید شناسه کالا اقدام می‌کنند و پس از آن برای ایجاد تمایز بین اقلام مختلف یک کالا در سطح عرضه، نسبت به ایجاد شناسه رهگیری اقدام می‌شود.

گروه‌های کالایی مشمول این رویه عبارتند از:

۱- داروی انسانی، مواد مخدر و مواد تحت کنترل، مکمل‌های دارویی و غذایی، ملزومات و تجهیزات پزشکی، فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی، مواد خوراکی و آشامیدنی فراوری‌شده، فرآورده‌های زیستی انسانی (بیولوژیک) و فرآورده‌های طبیعی، سنتی و گیاهی برای مصارف انسانی. دارو، افزودنی‌ها و مکمل‌ها، مواد اولیه و جانبی، ملزومات و تجهیزات دامپزشکی، فرآورده‌های بهداشتی، فرآورده‌های زیستی (بیولوژیک)، سموم دامپزشکی و داروهای گیاهی و طبیعی، برای مصارف حیوانی

۲- تلفن همراه و سایر تجهیزات ارتباطی باقابلیت نصب سیم کارت

۳- دخانیات

۴- لوازم خانگی

۵- قطعات یدکی و مصرفی وسایل نقلیه

۶- فرآورده‌ها و مشتقات نفتی، گازی و پتروشیمی

۷- طلا اعم از شمش، مسکوکات و مصنوعات زینتی

۸- منسوجات و پوشاک

۹- اسباب‌بازی

۱۰- کالاهای کشاورزی

انتخاب بعنوان پرفرمد پرتر و چهره ماندگار کار و تولید حاصل تلاش و افتخار حضور در دیروز دفاع مقدس، امروز جهاد اقتصادی - تولید ملی حمایت از کار و سرمایه ایرانی حماسه سیاسی، حماسه اقتصادی - اقتصاد وفرهنگ، باعزم ملی و مدیریت جهادی - دولت و ملت، همدلی و همزبانی - اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل - اقتصاد مقاومتی، تولید - اشتغال است.

ایستگار ماست

تجارت، محرک تولید و اشتغال

تولید بدون کارخانه

دریافت لوح کارآفرین برتر سال ۱۳۹۴

شرکت ایمان تجارت روشن

الماس سازه روشن

دریافت لوح صادرکننده نمونه سال ۱۳۹۵

شرکت دشت ایمان مهر از مجموعه ایمان تجارت روشن دارنده مرغداری صنعتی مرغ تخم گذار موفق و نمونه چند سال متوالی

شرکت الماس سازه روشن از مجموعه ایمان تجارت روشن فعال و موفق در بخش عمران و ساخت و ساز

شرکت ایمان تجارت روشن صادرکننده نمونه ملی و استانی طی سال های متوالی

شرکت ایمان تجارت روشن سهامدار شرکت ماهوت ریس کاشان و موفق در صنعت نساجی

شرکت ایمان تجارت روشن دارنده برندهای برتر صادراتی روشن و خزر و خزر روشن بخصوص در کشورهای آسیای میانه و افغانستان

XA3AP

KHAZAR

ISO 9001

بخشی از افتخارات کسب شده

- انتخاب به عنوان صادرکننده نمونه ملی سال ۱۳۸۹
- انتخاب به عنوان کارآفرین برتر سال ۱۳۸۹
- انتخاب به عنوان چهره ماندگار کار و تولید در سال ۱۳۹۰
- انتخاب به عنوان صادرکننده نمونه ملی سال ۱۳۹۰
- انتخاب به عنوان کارآفرین برتر سال ۱۳۹۱
- انتخاب به عنوان صادرکننده نمونه ملی سال ۱۳۹۱
- انتخاب به عنوان کارآفرین برتر سال ۱۳۹۲
- انتخاب به عنوان صادرکننده نمونه سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴

ساخت برندهای روشن و

خزر روشن ایستگار ماست

برند برتر در اولین، دومین، سومین و چهارمین همایش تخصصی برندینگ و تولید بدون کارخانه سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵

- ✓ ایران - مشهد - نبش خیابان فلسطین ۲۰ - ساختمان روشن - پلاک ۲ - طبقه سوم - واحد ۷
تلفن: ۰۵۱-۳۷۶۷۳۰۶۱-۲ فکس: ۰۵۱-۳۷۶۵۴۸۲۶
- ✓ ایران - تهران - میدان آرژانتین - خیابان بخارست - خیابان شانزدهم - پلاک ۱۳ - طبقه ۵ - واحد ۱۰
تلفن: ۰۲۱-۸۸۷۳۸۶۳۰ فکس: ۰۲۱-۸۸۷۳۸۶۳۱
- ✓ امارات متحده عربی - دبی - صندوق پستی ۱۱۴۵۴۶ - تلفن: ۰۰۹۷۱۵۰۶۵۱۴۷۴۰
- ✓ تاجیکستان - دوشنبه - تلفن: ۰۰۹۹۲۹۱۸۶۵۶۲۶۲ و فکس - تلفن: ۰۰۹۹۲۳۴۲۲۶۰۲۱۲
- ✓ قرقیزستان - بیشکک - تلفن: ۰۰۹۹۶۵۰۲۵۰۲۶۴۹ و ۰۰۹۹۶۷۰۲۲۲۵۰۰
- ✓ قزاقستان - چیمکنت - تلفن: ۰۰۷۷۲۵۲۵۵۱۳۴۱ و ۰۰۷۷۰۱۴۰۸۵۷۷۶

شرکت تولیدی و صنعتی سامد

تولید کننده:

فرمالین

رزین اوره فرمالدئید (UF)

رزین ملامین فرمالدئید (MF)

فرم اوره (UFC)

چسب های پایه حلالی

چسب های پایه آبی

مشهد: کیلو متر ۲۷ بزرگراه قوچان
صندوق پستی: ۹۱۳۷۵-۴۵۶۶
تلفن: (۰۵۱)۳۱۶۶۹ (خط ۴۰)
فکس: (۰۵۱)۳۲۴۶۳۱۴
دفتر تهران: تلفن: (۰۲۱)۸۸۷۷۴۲۵۵
۸۸۷۹۰۶۶۹، ۸۸۷۹۰۶۸۰
فاکس: (۰۲۱)۸۸۷۹۵۲۹۵

www.samed.ir samed@samed.ir

چسب در شهرد
اتصال ناگسستنی در صنایع ایران